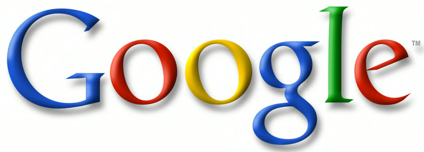
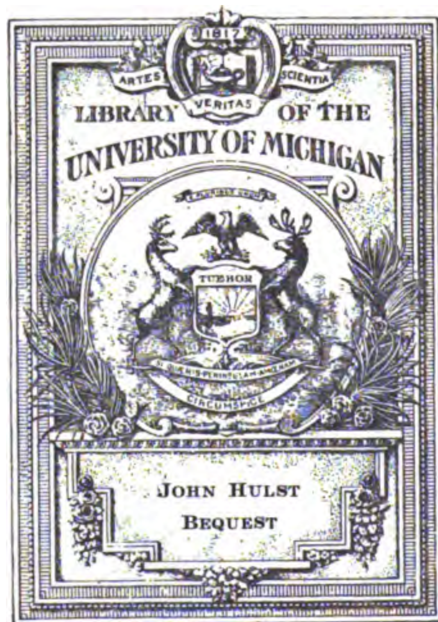

Google

1817
ARTES
VERITAS
SCIENTIA
LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF MICHIGAN
TUEBOR
CIRCUMSPICE
JOHN HULST
BEQUEST

J. Wandelaar inv. et fecit.

VERSCHEIDEN

GEDICHTEN

VAN

JAN BAPTISTA
WELLEKENS.

TE AMSTERDAM,
By GERRIT BOS, Boekverkoper, in de Kalverstraat,
by de Kapel, in de Vrede. 1729.

AAN

DEN EDELEN HEERE

VALERIUS RÖVER.

Terwyl ik aangenoopt door liefde en kinderplicht,
De vrucht van Vaders geeſt wil ſchenken aan het licht,
Zo volg ik Vaders laſt, en kom met deze bladren
U, RÖVER, groeten, en tot uwen drempel nadren.
Hy was u lief en waardt, en dit papiere Kint
Is in geen twyfeling, of 't wort van u bemint.
Beminnaar van de kunſt, die door penſeel en verven
Onze ouderen vertoont den naneef lang na 't ſterven
Gy zult, wanneer ge uw' Naam op dit beſchreven Velt
Met dankbaarheit, met eer en achting ziet gemelt

Den Dichter dikmaals uw geheugenis vertonen;
En, zo de zielen zelfs, die in den Hemel wonen,
Gevoelen hebben van het gene op de aardt geschiet
Voldoet het aan zyn schim dat hy deze eer geniet;
Een eer die haar bekoort, want uw verzamelingen
Verschaften hem de stof en oorsaak van het zingen,
En als de Lente met haar groen de bomen dekt
Zal zy gewisselyk uit haren slaap gewekt,
Indien men wil geloof aan Samos dromen geven,
In eenen Nachtegaal op VLIETLUST om u sweven.

1729.

MAGDALENA BARBARA
WELLEKENS.

AAN

AAN DEN

LEZER.

Deze verzameling van Gedichten, door onzen lieven Vader ter uitgave geſchikt, brengen wy onder het oog van de Nederlantſche wereld; met des te minder ſchroom, door dien wy overtuigt zyn, dat de Naam van hem, die ons zo dierbaar was, den Vaderlanderen niet geheel onaangenaam geweeſt is. Deze zamenſchikking hebben wy geſplitſt in drie deelen, om ongevallige en hinderlyke dikte te meiden, en door dien het gevoeglyk geſchieden kon. Het eerſte behelſt een mengeling van veelerlye ſtoffe en ſoorte van Vaerzen, het tweede Bruiloftzangen, en het derde Geeſtelyke en Ernſtige Dichtwerken, benevens de Lykzangen op den Dichter. De twee eerſte aanſchouwen het eerſte 't licht, het derde wort daar toe bereit, en ſtaat zyn voorzangers binnen weinig maanden te volgen; by ieder toont een Bladtwyzer aan, wat daar in begrepen is. De ſpelling hebben wy, zo als de Overleden den druk begonnen, en de zelve uitdrukkelyk verkozen heeft, gelaten. Is 'er oneenparigheit in? welk Boek gebeurt

zulx

zulx niet? zyn voornemen in deze uitgave was geenzins dit Werk zo verre te zien uitdeien, en bezonderlyk zo ryk niet van Bruiloftzangen; maar gedreigt zynde, indien men zulx selfs niet deedt, met het voornemen van andere die het in 't hooft hadden, en mogelyk met noch minder naukeurigheit zouden hebben uitgevoert, hebben wy van den noot een deugt gemaakt. Dewyl wy nu gene andere reden tot dit uitgeven hebben dan onze plicht, en de zelve ons mede bepaalt in 't geen men tot 's Mans lof konde bybrengen, benevens de hoedanigheit van dit Werk, laten wy het oordeel aan den Lezer, en zyn te vreden ons oogwit te hebben bereikt met dat gene in 't licht te brengen dat hy daar toe bewaart hadt. Vaar wel.

VERSCHEIDE GEDICHTEN.

OP DE UITMUNTENDE KUNSTVERZAMELINGE

VAN DEN EDELEN HEERE

VALERIUS RÖVER.

EERSTE DEEL.

Gegroet, noch eens gegroet, doorluchte Kunſtgodinnen,
Gezuſters eener dracht, vereent met geeſt en zinnen,
Eenparig in vermaak, eenparig van waardy:
Beſpraakte Schilderkunſt en ſtomme Poëzy!
Hoe aangenaam is 't my u beide hier t'ontmoeten,
Om in uw waarde en lof myn gragen luſt te boeten,
Ten blyke myner liefde en achting voor uwe eer.
Myn liefde die niet ſproot uit opgedronge leer:
Maar die 'k, met d' eerſte melk, heb uit natuur gezogen,
Die my, in vroeger tydt, den ſlaapluſt dreef uit d' oogen,
Door wie my d' eenzaamheit altoos behaaglyk docht:
Daar 'k myn vernoegen in uw ſtil gezelſchap zocht.
Doch 't ging my als de mug, die, door de ſchone ſtralen
Van 't vlamment licht verlokt, in 't endt betreurt haar dwalen:
Myn vleugels zyn gezengt: myn ſchoonſte tydt is voort.
Wat godtheidt was, helaas! dus op myn jeugt verſtoort

Dat ik zo vroeg 't behulp van 't ſnel gezicht moeſt miſſen?
En tot den Helikon geen ſpoor vondt, als door giſſen?
Noch zyn de vonken van dat vuur niet uitgebluſcht,
Ten ſpyt van 't ongeval, noit ſtorf in my de luſt:
Die bleef my by, gelyk de moedt in d' oude helden,
Die graag van paarden, van gevecht en wapens melden,
Luſt, zo ons Maroos zang niet onbedacht misleit,
Die ook de zielen volgt tot in d'onſterflykheit.
VALERIUS, gy hebt een beter lot ontfangen:
Daar kunſt en kunſtenaars voldoen aan uw verlangen,
En gy uw hart verzaadt in deze lekkerny.
Gelukkig u, die (niet beluſt op heerſchappy,
Aan hoogmoet noch gevlei den breidel hebt te vieren:
Maar, heer van uw gemoet, die driften kunt beſtieren,
Onſchuldig in den ſtorm van kerk en lantgeſchil.)
Bemint der Muzen choor, daar 't veilig is en ſtil.
Zo 't my gebeuren mag in uwe ruime zalen,
In zo veel kunſtvermaak, myn hart nu op te halen,
Dan vlieg ik, als een bie op bloemen, blos en blaên,
En proef en ſmaak iets 't geen my nimmer kan verzaên;
Een wonderbaar banket dat ooren ſtreelt en oogen,
En ziel en aandacht houdt door wellust opgetogen.
Maar, zo de beſte ſaus des welbereiden diſch
De zoete ſamenſpraak der feeſtgenoten is,
Zal my, door dit gezicht, niets wenſchelyks ontbreken,
Indien ik van de kunſt, naar myn begrip, mag ſpreken.
'k Heb, ſchone Zuſters, flus uw beider naam geſpelt,
Doch liet uw afkomſt en geſlachtboom ongemelt:
Een Godtheit teelde uw geeſt, Naarbootzing was uw moeder,
En leidde uw lentejeugt: doch d'oefning maakte u vroeder

Door

Door wetten; dus bloeit gy, veele eeuwen aangequeekt,
Tot vreugt van groot en kleen, wier gunſt u niet ontbreekt.
  Myn oogmerk is niet in d'aaloudheit na te ſporen
Wanneer, door wien, en waar die Kunſten zyn geboren,
'k Beſchouwze liever nu, volwaſſen, in haar kracht;
En, hoe verſchelende 't nabeelden wort betracht.
Want ieder heeft geen ſtem om hoog en laag te zingen.
De vrye geeſt laat zich door prang noch kluiſters dwingen
Dus kieſt elk onbeſchroomt, zo haaſt hy is geſpeent,
Een oeffenſpel, ten nut, hem door natuur verleent.
Athene zag hier op, toen 't aan de jonge knapen
Veel tydtverdryf aanboodt, 't zy beelden, boek of wapen,
En 't werkgereetſchap van verſcheide kunſt en vont,
Op dat het de natuur der jeugt ſpeurde in den gront,
Om ieders aart en geeſt, met oordeel, te beſteden
Tot dit of dat bedryf. Ulyſſes ſchranderheden
Ontdekten dus Achil, in maagdelyk gewaat,
Die flux de handen aan de ſchone wapens ſlaat.
Die tot de Schilderkunſt, van jongs aan, wort gedreven,
Zal, door verkiezing, haaſt zyn luſt te kennen geven:
Naar dieren, vogels, vee en vruchten, of gebloemt;
Daar 't minſte, welgedaan, wort naar waardy geroemt.
  Maar 't allerſchoonſte 't geen de kunſt oit kan gelukken
Is 't heerlyk menſchenbeelt natuurlyk uit te drukken;
Natuurlyk, doch volmaakt door evenredenheit,
Daar zich 't verſtant in keur, van deel tot deel, verſpreit.
Dit was van ouds en blyft noch 't proefſtuk aller braven
Die, door de Tekenkunſt, om d'oppereerkrans draven,
Verlieft op 't ſchoonſte dat natuur heeft voortgebragt,
Daar 't ſchoon der harmony alle andren tooi veracht.

Dus eeren wy 't vernuft en regels der aalouden
Die, met een keurig oog, 't geschapen beelt aanschouden,
Toen 't alleredelste van 't schoonste in ieders zin,
Uit vyftig maagden, wert besteet aan een godin;
De schconste knaap kon by Apol noch Bacchus halen.
Maar die den Dondergodt, naar eigenschap, wou malen
In kracht en majesteit, sloeg liever zyn gezicht
Op 't deftig voorbeelt van Homerus heldendicht.
Dit wiert van Grieken en Romeinen waargenomen.
Doch toen de (1) Noortsche vloek drong tot de Tyberstromen,
De kunst en kunstenaars zieltoogden zonder geest,
Is d' oude kunst het licht der nieuwe kunst geweest,
En heeft aan (2) Buonarot en Rafel 't oog ontsloten.
Op welker voorgang sins, veel meesters zyn gesproten
In schildery en rondt, die d'oogen naar 't compas
Der oudheit, in de kunst, 't onfeilbaar richtsnoer was.
'T Welschildren kreeg allengs ook onbetwistbre gronden:
De poezelheit van 't naakt, de vloeienheit en 't ronden
Voldoen natuur en kunst. 't Is nu geraamt' noch steen;
Maar vleesch, met bloet doorkneet, gevormt om pees en been.
En schoon Toskane dit en Rome wist te treffen,
Noch kan zich Lombardye in dezen vondt verheffen;
En 't is Venetie ten hoogsten wel gelukt,
't Welk al wat zichtbaar is heeft levende uitgedrukt,

En

(1) Inbreuk der woeste Volken, en ondergang van 't Wester Keizerryk; begonnen met de doot van Valentiniaan den 3. (hy wiert omgebragt in den Jaare 455.) en duurde tot Karel den Groten.

(2) Schoon de Schilderkunst in Italie, door Cimabue, in de 13de eeu, weder begin nam: zo is zy door M. A. Buonaroti en Rafaël van Urbyn, tot haar hoogste volmaaktheit gebragt. Buonaroti storf 1564. out 90 jaren. Rafaël 1520. out 37 jaren.

En licht en ſchaduwen met voordeel wiſt te voegen:
Een welſtant die door kracht en zachtheit kan vernoegen,
Gelyk die wyze ook is gevolgt in Nederlant,
En lang voor Rubbens tydt verſpreit van hant tot hant,
Door onze (1) Schilders, die Italie eerſt bezochten,
En die bevalligheit in onze landen brochten,
Daar zy noch loflyk bloeit, en zo veel wondren baart,
Voornaam in 't kleen, als oit verſchenen zyn op aardt.
Maar noit zy 't malſch penſeel zo groot een lof gegeven:
De hoogſte roem is by 't weltekenen gebleven.
Doch d' een mis d'ander niet: zy voegen by elkaêr,
Gelyk by d' edle ſtem de zachte toon der ſnaar,
En 't lichaam by de ziel. 't Volmaakt der ſchilderyen
Zy, als de Gratien, op 't ſchoonſte aan alle zyen
In tekening en kleur, geen misſtant wort verſchoont
Daar oit, in deze of die, de kunſt haar zwakheit toont.
Hier gaan myn oogen op! o Rembrant, die de krachten
Der verven hebt getoont door 't hogen en verzachten,
Daar 't alles ſchrikt en wykt wat aan uw zy moet ſtaan,
Hadt gy de ſchoonheit der natuur recht nagegaan,
Uw roem zou groter zyn in rechte kenners oogen;
Ja by de grootſte wier uw naam en kunſt gewogen;
Daar wy uw (2) Kruisberg zien zo wonderbaar verbeelt:
De droeve Moeder zwymt, en elk zyn treurrol ſpeelt.
Doch 't zy gy, wetende of onwetende, woudt dwalen,
Geen gout kan 't ſtout penſeel en wakkren geeſt betalen.

(1) Schorel, Frans Floris, Heemskerk, en andere.

(2) Of afdoening van 't kruis, zynde een der allerbeſte ſtukken die van Rembrant bekent zyn.

'k Zie daar den Kunſtenaar gemaalt door eige hant.
('t Afbeelden was zyn kracht) dus bloeit natuur in ſtant.
Ten voorbeelt hoe de kunſt geen verf beoogt: maar 't leven.
Zelf Rubbens noch van Dyk wier nau meer prys gegeven
Indien hun roem ſlechs in 't (1) afbeelden was bepaalt;
Gelyk hier Flinks vernuft ook 't leven achterhaalt.
Wie zal de kloekheit van Jordaans penſeel niet pryzen?
En Honthorſt, zonder nydt, geen ſchuldige eer bewyzen?
Of zwygt van Haarlem, dat Kornelis heeft gebaart?
En wie kent Floris niet, zo hoog aan 't Schelt vermaart?
't Zyn helden in de kunſt, wier lof noit zal verſterven,
Zo lang 'er glori zy door 't ſchildren te verwerven.
Dit tuigt ons hier de proef van hun doorluchten geeſt.
Dus leven noch die 't licht der tyden zyn geweeſt,
'k Meen Albert, recht verzelt met Lucas. wie durft vragen
Wat achting wy de kunſt dier grote mannen dragen?
Daar zonder vreemde hulp, recht door natuur geleit,
De ganſche werelt door hun namen zyn verbreit.
De waarheit en 't verſtant zal nimmer lof ontberen.
De later tydt vont goet den luiſter te vermeren
Door kleding en getooi, ſieraat en overvloet,
Zo wy hier in Laris beſpeuren, en in Hoet.
Al kan d'inheemſche kunſt myn hart en oog bekoren,
'k Heb u, o Tintoret noch Palma niet verloren;
Dewyl de laatſte ook, door dit ſtuk, zyn roem vermeert:
Daar Venus haren zoon veel nieuwe kusjes leert.
Ook doet my, (2) Julius, uw naam aan Rome denken.
Kon Eskulaap myn herfſt een nieuwe lente ſchenken?
Geloof, VALERIUS, geloofme: 'k noopte u aan
Om beide een reis te doen naar 't hoge Vatikaan.

(1) Conterfeiten. (2) Romain.

Dan

Dan zou ſint Peters kerk voldoen aan uw verlangen.
Dan bleef uw geeſt, met luſt, in een toneel gevangen
Vol kunſtwerk en ſieraat. Geen voetſtap wiert verzet
Dan met verwondring, die der kenners gang belet.
Wy zouden 't oude, na 't nieu Rome, flux aanſchouwen,
En vlogen heen en weêr in hoven en gebouwen.
Dan roept gy, nevens my: o Rome zonder ga!
Nu reisden wy. maar, ach! bedroefde Podagra.
Schoon alle Dichters niet de zelve tonen zingen:
Maar onderſcheidelyk hun vrolyk hooft omringen
Met myrt, laurier of klyf, elk wort met eer genoemt.
Te recht wort Maroos dicht en heldenſtyl geroemt:
Dat doet ons Flakkus lier noch Naſoos zang niet wraken.
Ook kan Terentius en Fedrus elk vermaken.
Zo heeft de ſchildergeeſt ook vrydom, daar 't verſtant
Wil weiden. elk zyn keur: 't is ongedwonge trant.
Hier ſtaat een werelt vol verandring voor ons open.
Wie wil (1) Quakzalvery voor jicht of tantpyn kopen?
Of ſtuit die (2) Jongers gins in 't heetſte van 't gevecht?
Ei, ſteur dit (3) Kintje niet dat ſtil in 't wiegje lecht;
Hoe ſteelt dat lieve lam zyn moeders hart en oogen!
Zie deze (4) Bedelaars elk ſmeken om meêdogen.
Maar wie is niet verheugt met deze ſchone (5) Bruit:
De ſchaamte en tederheit zien haar ten oogen uit,
Om't Huwlyks voorverdrag. Laat gins die (6) Doblaars ſpelen:
Zy zullen u noch my geen patakon ontſtelen.

'k Hoor

(1) van C. de Waal. (2) Van M. A. Della Battaglia.
(3) Uitmuntent van Slingerlant. (4) van T. Wyk.
(5) Wonderbaar van J. Steen. (6) van D. Teniers.

'k Hoor liever naar 't geluk van 't ſnedig (1) Heidensrot.
Of volg de (2) Boerevreugt en (3) Vaſtenavondszot;
Of Mewis, (4) Jaap en Leen, gezet op drank en roken,
Al hadt dit Breêroos geeſt den Schilder ingeſtoken.
Zy zyn al wonderbaar dien 'k eerſt beſchou of leſt.
En, zo ik (5) Paarden zoek, hier zynze op 't allerbeſt.
'k Heb, met een ruwe ſtreep, dit alles afgetekent,
Doch ver niet de waardy van kunſt by kunſt gerekent,
Daar ieder, klein of groot een meeſterproefſtuk is.
De paarden bragten my daar in geheugenis,
Hoe al 't gedierte ook is met evenmaat en reden
Geſchapen: naar de maat is 't lichaam en de leden
Van 't wilt en tamme vee. 't is alles door 't verſtant
Des Opperkunſtenaars geſchikt met eigen hant.
Dus zal eén kunſtenaar, in elks geſtalte ervaren,
De grote van den leeu, uit zynen klaau, verklaren,
En 't paardelyf naar 't hooft. door deze vaſte wet
Schynt dier en vogel als een kunſtwerk opgezet,
Daar kracht en ſnelheit wort vereiſcht in lyf en delen
De leeu en tyger ver van koe en ſchaap verſchelen.
Kameel en elefant gelyken bok noch paart.
Wie telt der honden ſlach, oneens van ſtal en aart,
't Zy wachters van de kudde, of voor de jagt geſchapen?
Wie zal zich aan 't geſtel der ſimmen niet vergapen?
Elk vogel wort gekent aan pluimen, bek en klaau:
Veel ſcheelt een adelaar een duif en ſchone paau,
De vriendelyke zwaan van d'uil en zwarte raven:
Nochtans munt ieder uit, met deze of zulke gaven.

Elk

(1) van Calot. (2) en (3) van Lingelbach.
(4) van Ostade. (5) van Philips Wouwerman.

Elk is volmaakt in 't zyne, en 't ſchone in ieder ſlach.
Die, met een kundig oog, oit paart of bul bezag,
Zal hun geſtalte, kleur en ſchoonſte delen pryzen,
En, mooglyk, in den beemt zo ſchone hengſten wyzen
Als Kaſtor met zyn broêr betemde, of 't fiere paart
Dat Alexander nau kon dwingen in zyn vaart;
En roemen zulk een ſtier als aan Euroop behaagde,
Of die, by Marathon, den oegſt en 't zaailant plaagde:
d'Een tam en d'ander wilt verbeelt, behaagt den geeſt.
De roſſen ſchelen ook veel van geſtalte en leeſt:
Die in de (1) Loopbaan, om den prys, aan d'Arnus rennen,
En 't grove (2) Vrieſch geſpan zyn vaardig t'onderkennen.
Doch 't ſchone vee was zelf der grote Helden luſt.
Den kunſtenaars was ook die keur niet onbewuſt:
Zy volgden 't ſchoonſte in elk, 't zy rammen, harten, honden,
Daar zy, 't geheel of deel, op 't welgemaaktſte vonden
Naar elks behagen; zo dat menig hengſt en ſtier,
Of woutdier, nagebootſt met wakkerheit en zwier,
De Dichtkunſt noopte om hun, met vaerzen, te beſchenken.
Maar deze ſchildery doet my aan Snyders denken,
Die wilt en dieren zo natuurlyk heeft gemaalt,
Dat hy, in onzen tydt, den prys by ieder haalt.
Gelyk dit (3) Rubbens ook wou met zyn kunſt verzellen.
Die wilde zwynskop doet my ook de vogels tellen,

(1) In Italie worden zeer ranke en ſnelle paarden tot den renloop gehouden, die men te Rome Barbaren (*Barbari*) noemt.

(2) In tegendeel zyn onze zware Vrieſſche paarden, voor de karoſſen der Prinſen, ginder in achting.

(3) Boer en Boerin, uitvoerig door Rubbens, in dit ſtuk van Snyders, geſchildert.

Die Bernaerts braaf penſeel naar 't leven heeft verbeelt.
Noch merk ik hoe zich hier vertoont een andre teelt,
En Bywerk: 't Puttertje put om aan 't nat te raken,
Terwyl 't Inkhorentje zyn nootjes weet te kraken,
En loert op 't ander ooft: een pronkſtuk van Mignon,
Die meeſt alle anderen, maar hier zich zelf verwon.
Doch vogel, wilt en vee lieſſt in boſſchaadje zweven:
Des wil ik my, met hen, naar 't open velt begeven,
En weiden wydt en zydt in 't vrolyk lantgezicht.
Wat zyn wy hoog en duur den ſchildervondt verplicht,
Die ons, zo veilig, leit door d'akkers, beemden, dalen,
Door 't woeſt gebergte en boſch, daar 't zorglyk is te dwalen,
't Zy zich de dageraat of avondſter vertoont.
Maar als ik 't lant doorzwerf, bebout of onbewoont,
Zal 'k altoos 't lantvermaak in vaers en proos verheffen,
Door aangebore zucht, die myn gemoet kan treffen.
'k Zie, dunktme, in d'Alpen weêr de bronnen van den Ryn,
En ſtap noch verder door den langen Appenyn,
Daar hoor ik 't dennewout door zachte winden ruiſſchen;
Gins bron en waterval van berg en rotſen bruiſſchen.
Of 'k ruſt hier in een dal by lommerryk geboomt',
Daar, door gebloemt en kruit, een zilvere ader ſtroomt,
En 't dorſtig vee verzaamt om 't koele nat te drinken,
Terwyl de herderspyp en ruwe vaerzen klinken
Door 't omgelege velt. Geen ſchooner ſchildery
Vertoonde oit Tityr of Sinceer uw Poëzy.
Kom: kom, VALERIUS, daar zultge uw luſt verzaden.
Doch wie zou u of my tot verre reizen raden,
Nu wy, op ons gemak, en buiten laſt of leet,
Ons oogmerk zien volvoert? De jagt koſt moeite en zweet:

Maar

Maar hier is 't Jagtvermaak (1) ons in 't gemoet gekomen.
Doch 't lot van den (2) Profeet doet my en ieder ſchromen,
Die door den bergleeuw wort, om zyn verzuim, verraſt.
Myn oogen volgen nu die drift en ſchaapjes vaſt,
Die, in dat lantſchap, by dien watermolen, zwerven:
Hoe ſtil wort daar natuur vertoont door Potters verven!
Maar Glaubers kunſt zet ons Italië voor 't oog,
't Geen veel verandring baart door 't uitzicht, laag en hoog,
Alom met boſch en beek bewoſſchen en doorweven.
Zoo immer waterval wierd uitgedrukt naar 't leven,
't Penſeel van Ruisdaal heeft dit wonderbaar verricht.
Vervalle trans en muur en beesjes doen 't gezicht,
De kunſt van Aſſelyn, van d'andren onderſcheiden;
Gelyk de beesjes van Pynakker, die gins weiden.
En wie ſpreekt niet, met my, tot Van de Veldens eer,
Die nimmer 't oog verzaat, 't zy van naby of veer?
Of, ſchynt men 't uiterſte der netheit te beminnen,
Wie, Vander Heiden, zal uw groot gedult verwinnen?
Maar ſchoon 't gezicht hier noch door andren wort bekoort,
'k Bidt, gy myn aandacht, op dit ſtukje, niet verſtoort
Dat in een zachten daau van malsheit ſchynt te vloeien;
'k Geloof niet dat de kunſt in hoger top kan bloeien,
Of immer heeft gebloeit. Hoe teder, zacht en eel!
Gewis was Breugels hant noch zachter als Fluweel.
  In 't geen de lantſchapkunſt oit tot vermaak kan ſchenken,
En, met vernuft en geeſt, tot byſieraat bedenken,
Op voorgront, in 't verſchiet, vervult aan ieder kant,
Met al wat zich vertoont en woelt op 't velt en ſtrant,

(1) van M. A. della Battaglia.
(2) van Berghem.

Zelfs duizent duizentwerf vol van veranderingen,
Zal niemant, Nederlant, u 't kunſtpenſeel ontwringen.
'k Weet dat Italië, hoe hoog en groot van moedt,
Uw Lantſchapſchildery met eerbiet noch begroet,
En heeft u, zonder nydt, verdienden lof geſchonken.
Elk landaart mag, in kunſt, met eige gaven pronken:
Dit ſchynt uw erf bezit. Doch dit is niet genoeg,
't En zy ik by dien krans de waterkroon noch voeg.
Hy was wel ſtout die zich eerſt heeft op 't meir begeven,
En, door den oceaan, naar ooſt en weſt dorſt ſtreven,
Betrouwende 't gevlei der winden en den vloet,
Die vaak, op 't onvoorſienſt, uitbarſten als verwoet,
Wanneer zo menig kiel wort in den ſtroom begraven.
De dove zee, helaas! hoort naar geen bede of gaven:
En toont ons 't drieſt penſeel dien dootangſt tot vermaak?
Neen: 't leert ons, zwygende: dit ſtrekke u tot een baak.
Hoe 't zy, wy hebben hier geen dulle ſtorm te vrezen,
Al ſchynt daar lucht en zee in een verwart te wezen:
Montagne krygt zelf roem van dien 't gevaar beſchout.
Ook maakt Percelles elk in weêr en onweêr ſtout.
Dan 'k wil nu liever gins op 't ſtille water blyven,
Daar (1) ſchepen af en aan, met zachte wintjes, dryven;
Dit luſt my niet alleen: maar 't is vermaak voor 't Lant,
't Geen, door de ſcheepvaart, hier den zegen ziet geplant.
Doch zee-noch lantgezicht, hoe hoog wy 't zelve roemen,
Ontrukken my den luſt tot deze ſchone bloemen,
Een hemels oogvermaak met nektargeur beſproeit.
Wie zegt ons, uit wat bron die zuivre ſchoonheit vloeit:
Uit melk? uit bloet? of uit den regenboog geſproten?
Of, is de Schildergeeſt in bol of zaat beſloten,

(1) van Dubbels.

En

En tempert vuur en lucht? de kleuren die 't heelal
Versieren, pronken hier op 't edelst'. Geen geval
Heeft beemt en bloemhof met die lekkerny beschonken.
Laat paerlen by robyn aan maagdehalzen pronken,
Saffyr en diamant: noch schoner is 't sieraat
Der bloempjes, welker tooi geen koningin versmaat.
En, was aan ieder boom een godtheit toebeschoren,
De goden hebben ook 't schoon bloemgewasch verkoren:
Dione lieft de roos. Maar Febus stelt zyn zin
Op hyacint; of eischt de zonnebloem zyn min?
De grote Juno nam de tulp in haar bewaren.
U, zuivre Jagtgodin, bevallen leliblaren,
Gelyk Minerf de geur en kleur van duizentschoon,
De heulbloem Prozerpyn. Godt Bacchus siert zyn kroon
Met akolei. Merkuur is krocus opgedragen.
Maar d'opperste Jupyn, die grote, schept behagen
In lage veltviool, daar hare ootmoedigheit
Een aangenamen geur voor zynen troon verspreit.
Vervolgde ik ieders keur, 'k zou in 't gebloemt verwarren.
Doch Vader Zegers kunst doet my een luttel marren,
Die, door de zuiverheit der bloempjes, was vermaart.
En ook de Heem, ten roem der Bloemgodin gebaart,
Doet hier een blyde Mai van blos en bloem ontspruiten,
En wil zyn keurig ooft voor oog noch lippen sluiten.
Elk watertant. Ai, toon dit geen bevruchte vrou:
Misschien dat haar 't gezicht nadelig wezen zou.
  De tydt verloopt: 'k moet hier myn lusten ook bepalen,
En zwyg van groter tal verspreit door deze zalen,
Genoemt en ongenoemt elk houd zyn waarde en lof.
'k Wierp my niet reukloos in deze ongemete stof

Om alle kunstenaars, 't zy jong of oudt, te groeten:
Maar noemde alleen die my hier in 't gezicht ontmoeten.
'k Speel niet voor Redenaar, door liefde of nydt geport,
En, 't zy ik spreek of zwyg, 'k doe niemants roem te kort.
Met deze zucht, wensch ik, wy uw Papierkunst nadren.
Hoe! schuilt de Schilderkunst hier ook in deze bladren?
Wy volgen haren rang. 't Is billyk: kunst by kunst.
De blyde waterverw verdient ook ieders gunst.
Wanneer ons wort vertoont een schat van puikjuwelen,
Dan laten wy 't gezicht op glans en luister spelen
Van 't edele gesteente; en paerlen, groot of klein,
Verkrygen ieders lof die zuiver zyn en rein.
Dit eischt dit kunstwerk ook. Waar zal ik my eerst wenden?
Naar bloem en planten, die geen wint noch hagel schenden?
Of vreemt en wilt gewasch? hoe jeugdig, fris en net
Zyn telg en bloempjes, door geen vuige lucht besmet!
't Is 't edel tydtverdryf van (1) Meesters en Meestressen,
Ervaren in die kunst en alle schilderlessen,
Gelyk elks proef bewyst. 'k Laat nu de mannen staan:
d'Eer komt de juffers toe: 'k zeg Ruisch en Meriaan,
Die, door haar vlyt en geest, onze oogen dus vermaken.
Maar, 'k zie een grote zwarm van (2) Kleingebeente naken,
Zo wel uitheemsch gebroet als ingeboren aart.
De vlinders, tor en vlieg zyn dus elks achting waart:
Doch dat is meêr gebeurt. En 't schynt ons nu geen logen,
Hoe d'afgemaalde vlieg den meester heeft bedrogen.
Maar wie verbaast zich niet om al dit vreemt geslacht
Van diertjes, door natuur op 't kunstigst voortgebragt.

Elk

(1) Zachtleven, Otho Marcelis, Withorst, Bronkhorst, de Heer, Monix. enz.
(2) van Withoos, Bronkhorst, R. Ruisch, Hengstenburg. enz.

Elk teelt weer zyns gelyk. Doch 'k zou, door dit aanschouwen,
Aan 't zielverhuizen van Pythagoras betrouwen:
De zelve ziel welk in een boomrisp heeft gewoont,
Zweeft nu in een kapel. Maar wat zich hier vertoont!
Hoe woet d'erfvyantschap in deze veltgedrochten:
De (1) Slang en Hagedis noit wreder samen vochten.
Wy wachten 't end niet van dien dodelyken stryt.
'k Zie nochmaals (2) Veltschildry die hart en geest verblyt.
Men kan de kunstenaars, aan hun verkiezing, kennen,
En handeling, daar zy, jongsop zich toegewennen,
In bomen, lucht en gront; aan kleur en tekening.
Wy juichen op 't gezicht van die verandering
Die bosch en wei verschaft, en hutten, holen, klippen,
En zeestrant, poel en bron. Liet ik my niets ontglippen,
Wy zagen endeloos. Doch 't strekt tot geen verdriet,
Die vier (3) Saizoenen, en de twalef (4) Maanden ziet,
De welke ons 't onderscheit van 't lantvermaak vergunnen.
Wat kunstenaars zyn dit? wie zou dat raden kunnen?
't Zyn vreemden. (Ja wel vreemt): zo ver van daar de zon,
Recht onder onzen voet, haar dagreis eerst begon.
Men kan een andren aart bespeuren in elks wezen:
Suratter of Javaan, Japanners en Sinezen,
Ook hen, wien de Mogol ziet buigen voor zyn troon.
Hun kunst, gelyk hun lucht, is ons wat ongewoon,
En pronkt met vreemt sieraat in lantschap en gebouwen,
't Welk ons, by wyl, iets van 't grotteske laat aanschouwen.

Zy

(1) van Hengstenburg.
(2) van Van Kal, Stom van Kampen, Molyn, Everdingen, Van der Meer, Dalens, Maas, Van Huysum. enz.
(3) van Rademaker.
(4) van Zachtleven.

Zy kiezen ook 't model der ſchoonheit naar hun zeên,
En drukken die niet uit gelyk als wy Heleen.
Zo veel verſchilt de ſmaak. Dit dient ook niet vergeten,
Daar zulke Schilders zyn, zyn zeker ook Poëten:
Gelukkig, die een proef van hunne dichtkunſt zag.
Iets anders nadert daar de Maas op roemen mag.
't Is tekening, door licht en ſchaduw ront verheven.
't Is ſchildery, in 't graau, gedommelt en verdreven.
Beroemde (1) Afbeeldingen ('t zy met of zonder verf)
Wy kennen uit uw zwier den Ridder Vander Werf,
Die, door zyn kunſt en deugt, den adel heeft verworven.
Schoon hy bezweek, zyn naam noch kunſt is niet geſtorven.
Dit (2) Bladt ontglipt my niet: wy eeren 't waardig pant
Van Goltſius, welk ons bediet door kloek verſtant:
Hoe Venus ieders hart in weelde kan verluſten,
Zo lang de Graangodin en Wyngodt by haar ruſten.
Een droever ſchouſpel brengt ons Bloemaarts kunſt hier voort:
Daar onze (3) Aartsouders door de dootvrucht zyn bekoort,
Waar door zy, en wy al, hun nageſlacht en neven,
Voor eeuwig zyn, och arm! in 't jammerdal verdreven,
En zuchten zonder endt. Doch alles heeft zyn beurt.
'k Weet: ſchoon ik dikmaal heb, als hopeloos, getreurt;
Een ander uur ſchonk ſtof tot onverwacht verblyen,
En 'k zette flux, als nu, de zorgen zacht ter zyen.

Wat

(1) Alle de portretten, nevens de tytel uit de hiſtorie van Engelant, van Larrey, door den vermaarden Ridder Vander Werf, wonderlyk uitvoerig in 't graau geſchildert. ſamen 67 ſtuks.

(2) Het Juweel van Goltſius, verbeeldende den zittenden Bacchus, Venus en Ceres, ongemeen kunſtig in 't graau geſchildert. 't welk door Saanredam in prent is nageſneden.

(3) Zes ſtukjes van Adam en Eva, zeer fraai in 't graau, door Bloemaart; die ook in prent komen.

Wat baat, VALERIUS, wat baat aan rou of ſmart
Te peinzen, tot meêr laſt van 't neêrgebogen hart?
'k Wil liever my, tot vreugt, by Demokryt verluchten,
Dan, ſteets, met Heraklyt bekommert eindloos zuchten.
Nu dryf ik in geen beek, maar in een volle zee
Van wellust, niet bepaalt door engte, bocht of ree;
Noch ik vergaap my nu aan grote of kleine ſtromen:
'k Ben tot de hooftbron van myn inzicht reets gekomen
De vruchtbre moederkunſt, zo milt zo ryk van aart,
Die duizent kunſtenaars en kunſten heeft gebaart,
Die ſtadt noch ryk, in vrede of oorlog, kan ontberen,
Die ieder hantwerk moet, met wil of onwil, leren,
Ja niemant derven kan. Doe 'k my noch niet verſtaan?
Dit is de Tekenkunſt die altoos voor moet gaan
Als d'eerſtgeborene der herſſenſchilderyen,
d'Uitdrukking van 't begrip. Wie zal myn wit beſtryen,
Indien ik haar bedie naar Platoos wyze en trant,
Door zyn Ideën van 't oneindige verſtant?
Al 't geen de hant ontworpt vloeit eerſt uit de gedachten,
Als 't ware voorbeelt daar wy 't nabeelt van betrachten,
Naar elks gedaante en vorm. Doch waar toe tydt verquiſt
By u, MYN HEER, die zulx in vroeger dagen wiſt,
En in de Tekenkunſt verluſte uw geeſt en zinnen,
Daar nu die wetenſchap u haar noch meêr doet minnen
En achten naar waardy. Indien ons hier of ginds
Een hantſchrift wort vertoont van een naamruchtig prins,
Van grote helden, of doorluchtige Poëten,
Hoe eeren wy dat bladt, al was 't ook half verſleten,
Om d'achtbaarheit des naams. Niet minder, maar noch meêr
Zyn wy verheugt, en zien met liefde, luſt en eer

De kunst en edelheit der vaste meestertrekken,
Die ons den kloeken geest der tekenaars ontdekken,
Geschetst of uitgevoert, elk omtrek melt de kracht
Van 't groot en diep vernuft die hem heeft voortgebragt,
Met onnavolgbren trant, getoetst met kryt of pennen.
Dus deed Apel zich door eèn enklen omtrek kennen,
Gelyk hier Rafaël en Buonaroti doen.
't Welk geen onkundig oog beseft of kan bevroên.
Al doet hier (1) Elimas (schoon blint) elks oogen open,
De waarde Moedermaagt en 't lieve Kind ons nopen
Tot liefde: 't baart geen liefde aan hun, die, als de haan,
Den diamant veel min waarderen als een graan.
Maar wy verwondren ons, en zouden dit wel kusschen
Als heiligdom. Die lust en liefde is niet te blusschen
Door 't zien en denken: dit 's van Rafels edle hant,
Die, als de Fenix, wort geroemt in ieder lant,
Voor wien alle andren graag, uit eerbiet, willig wyken.
'k Zie Bandinel hier ook dit kunsttrezoor verryken,
Die ons zo levendig den groten (2) Cosmus toont,
Die alle kunsten, als een vader, heeft beloont.
Carats wyst (3) 's Heilants lyk, 't welk door der Englen armen
By Godt gevoert wort, om, door hem, zich ons t'erbarmen.
'k Zie Guido, Salviaat, del Sarto, Polidoor
Die 't schoon antyk sieraat zo treflyk volgde op 't spoor.
Tempeest, Barotius bekoorlyk in elks oogen,
Den groten Tisiaan, en Palma die mêdogen

Ver-

(1) Elimas van Raphaël, met roodaarde getekent en gehoogt, waar na de Print is gesneden, door Aug: Venet: A°: 1516.

(2) Het Portret van Cosmus de Medicis, door Baccio Bandinelli.

(3) Een dode Christus, leggende in de wolken, in den schoot van Godt den Vader, ondersteunt door verscheyde Engelen, van Annibal Carats.

Verwekt door 't lyden van Godts Heldt (1) Sebastiaan.
't Is alles gadeloos daar wy 't gezicht op slaan,
Van helden in de kunst, wier namen eeuwig klinken,
En klaar, als 't hooftgesternt, by flaauwer lichten blinken,
Daar noch Italië, met recht, op bogen mag.
Wierd ik niet voortgepraamt, 'k sleet hier den ganschen dag.
Nu word ik toegewenkt door onze duitsche vadren,
Die hier, zo oudt als jong, van alle zyden nadren;
Zy tonen merk en blyk dat zy, voor 't eerste licht
Van hun beginselkunst, geen vreemden zyn verplicht.
Spoor d'alleroudtste na, voor Hupsche Martens dagen
En Israël van Ments, of die hun tyden zagen,
Bekent door naam noch jaar, zy volgden de natuur
In rechte eenvoudigheit, niet zonder kracht en vuur
Des ingeboren geest. Dit zaat schonk schone bloemen
Zo wy in Durer en zyn tydtgenoten roemen,
In Aartje en Lucas, d'eer van Leiden, zelf van wien
Wy, tot een spiegel, hier den (2) Uilenspiegel zien.
'k Moet hier ook Aldegraaf en lange Pieter melden.
Maar toen de kunstenaars hun zin tot reizen stelden
En zagen 't hooge school ('k zeg Rome) wiesch de vrucht
En bloeide en groeide schoon, verplant in onze lucht.
Toen kon men 't onderscheit in naakt en naakt bemerken,
In kleding, in sieraat, en deftigheit der werken,
't Zy daar geschiedenis of fabel wort verbeelt,
En groot of kleen gewoel, naar orde, zy verdeelt.

 Zo

(1) Van Jacomo Palma, met de pen getekent, en met gout gehoogt.

(2) Het Uilenspiegeltje van Lucas van Leiden, met de pen uitvoerig getekent, zo als de Print daar van is bekent.

Zo (1) Schorel, Floris en ook (2) Heemskerk hier vertonen,
Vermander, Spranger, Veen, Stradanus, alle zonen
Der Italjaansche kunst, met andren van dien tydt:
Als Bloemaart, Sadeler, wier geest ons noch verblyt,
Daar bei, natuur, en kunst, gelukkig samen paarde,
En Goltsius wiens kunst noch blyft in grote waarde.
Noch scheen de kunstenaar op hoger voet te staan
Toen Rubbens, toen Van Dyk (wier faam noit zal vergaan,
Door 't algemeen gerucht ten hemel toe verheven)
Hun kunst met grootscher aart en luister deden leven,
't Welk ieders oogen trok. Doch dit beneemt geen faam
Aan andre kunstenaars, wier werken, lof en naam
Verzwegen worden. Neen: elk wort zyn krans geschonken.
Gelyk hier kunst by kunst den aandacht kan ontfonken
Door beeltwerk, groot of kleen, en lantschap, strant en vee,
Elk heeft zyn eerplaats, elk behoudt zyn waarde en steê.
'k Zal dan van Vinkebooms noch Bredenberg gewagen,
Noch Bril, of Breugels hant, die wy hier neven zagen,
Met Brouwer, Holstein, Both. Myn oog wort niet verzaat
Daar Belle, daar Calot en (3) Luiken voor my staat.
'k Beklaag dat zo veel kunst, dus eenzaam opgesloten,
Niet strekt tot vordering der jonge kunstgenoten,
En eer der kunstenaars. Hoe menig kunstjuweel
Is, door onachtzaamheit, verduistert, half of heel

Ver-

(1) Schorel is d'eerste van onze Nederlantsche Schilders, die om de kunst naar Italië is geweest. Hy storf in 't jaar 1562.

(2) Onder veele andere fraaie, zyn hier, in 10 stukken, de Geschiedenissen van Daniel, uitvoerig door Heemskerk met de pen getekent. A°. 1564.

(3) De hondert geestige originele Tekeningen der Ambachten, van J. Luiken; die door den zelven ook geëtst zyn.

Versleurt, gescheurt, besmet, of door de worm geschonden;
Ontallyke door 't vuur en andre ramp verslonden,
Tot onherstelbre schaê. Wy roemen (1) Bisschops vlyt,
Die menig kunsttafreel nabootste; doch de nydt
Kan, in een oogenblik, dien ryken oegst verslinden.
Wie dacht oit hoop of heul voor 't groot gevaar te vinden?
De kunst was schaars en duur, wanneer, tot ons geluk,
Behulp quam voor, of met, de prentvondt van den druk.
'T Schynt zonneklaar, by my, op onbetwistbre gronden,
't Geprent van boek en beelt is bei gelyk gevonden:
Eenparig is de wyze. En mooglyk heeft elk bladt
Der boeken, in 't begin, een eigen vorm gehadt,
Zo Sina noch gebruikt. Elk kunst wort ruw geboren.
De houtsneê wier, voor eerst, tot beeldeprent verkoren,
En (2) Koster snee ook eerst zyn boekstaaf in gladt hout.
De vondt, de tydt, de blyk, by ons, zyn even oudt;
En wonder dat in beide, in d'alleroudste drukken,
Geen naam noch jaargetal gemerkt wort op de stukken
Die noch voorhanden zyn. Elk denk 't geen hem behaagt:
'k Geloof dat Haarlem d'eer van deze vinding draagt;
Gelyk (3) Van Eyk, te Brugge, eerst d'olyverf bereidde,
Die zich alom tot nut der Schilderkunst verspreidde.

(1) Joan de Bisschop, zeer vermaart door zyn Tekeningen, van welke in dit Cabinet een grote verzamelinge is.

(2) Begonnen omtrent den jare 1440. Ik weet niet dat ouder gedrukte boeken en prenten in Europe bekent zyn.

(3) Hubert en Jan van Eyk, gebroeders, zyn onze alleroudtste bekende Schilders. Ontwyfelbaar zyn voor hen veel andere in Nederlant geweest: dewyl de kunst zo schielyk niet door hen tot die hoogte kon gebragt werden. Jan vont het gebruik der olyverwe, omtrent den jare 1410. zyn sterfdag is niet aangetekent, doch hy overleefde Hubert, die sturf 1426.

Met ongewonen glans. Ach, was de prentery
In vroeger tydt gebaart, hoe vrolyk zouden wy
Nu menig kunſtwerk zien, dat eeuwig is verloren.
Hoe naarſtig zouden wy naar d'oude ſchryvers horen:
Poëten, Redenaars, 't geſchigt, en zedeſchrift.
Dan blonk de waarheit, tot beteugeling der drift
In giſſen, twyffelaars, in voor en tegenſpreken,
Daar duizent, nacht en dag, vergeefſch, hun harſſens breken
En ſchermen in de lucht. Hoe menig edle geeſt
En boek en ſchildery zyn lang voorheên geweeſt,
Waar van ons geen bewys, of ſlechts de namen blyken.
Wy zouden, door de proef, onwraakbaar oordeel ſtryken
Dat Fidias, Apel en Zeuxis in den grondt
De ſchone ſimmetri en voeglykheit verſtont.
Nu vrezen wy dit niet, noch hebben te wanhopen
Dat kunſt en wetenſchap zo ver in 't wilt zal lopen:
Zy worden door den druk nu Lethes ſtroom ontrukt,
Schoon veel ook wort gedrukt dat nutter bleef verdrukt.
De klare Tekenkunſt kan veel geſchil bepalen.
Door 't zien begryptmen bet als door beſtipt verhalen
Der gladſte tong of pen. Beſchryf vry dier of plant,
Een werktuig, een gebou, 't beworp van ſtadt en ſtrant,
Of menſchlyk aanzicht, ſchoon de ſchryver is ervaren,
d'Aftekening zal 't oog flux duidelyk verklaren
't Geen 't oor niet wel beſeft. Wy kennen 't Pantheon
En 't groot Eſcurial: maar die ons tonen kon
Den ouden tempelbouw van Delfos en Efezen,
't Begrip wier meêr voldaan en doolde min in 't lezen.
Toon ons nu Salamons of Davids eige beelt,
Daar Cezar en Auguſt noch voor onze oogen ſpeelt,

In

In marmer en metaal. Kartage is lang verdwenen.
Waar is nu Sparte? waar Minervas ſtadt, Athenen?
Waar Thebes oude burg? verdelgt door zwaart en vuur.
De Tekenkunſt toont ons hun poorten, trans noch muur.
'k Wenſch ons een tafereel die ſteden kon ontvouwen,
Gelyk wy nu Parys en Amſterdam beſchouwen,
Naar 't leven, in de prent. Hoe was 't Trojaanſe paart?
Hoe Ajax helm en ſchilt, Achilles grafgevaart
En Agamemnons tent? wie zal ons nu doen blyken
Hoe 't grote zonnebeelt van Rhodus ſtont te pryken,
Of Jupiters t'Olymp? wie wyſt ons duidlyk aan,
Hoe Archimedes vondt 't beleg kon wederſtaan
In Syrakuze? en door wat werktuig hy de ſchepen,
Hoe zwaar en groot, gezwint heeft uit den ſtroom gegrepen,
En, met een ſlingerſlag, gewipt en omgekeert?
Of, hoe een hant, alleen, geen raderwerk ontbeert
Om een galei uit zee op 't hoge ſtrant te halen?
De tekenpen zou dit, naar rechten eiſch, afmalen,
Indien de drukpers toen bewaart hadt zyn beleit;
En, al wat ſchoon en oudt geroemt wort, was verbreit.
Zo 't heerlyk Vatikaan wier onder 't puin bedolven,
En ganſch Venetië verzwolgen door de golven,
Noch zou na duizent jaar, door blyk van prent naar prent,
Hun grote en deftigheit aan ieder zyn bekent.
  De werelt zal allengs veel ſchone werken miſſen,
Waar van d'aanſtaande tydt, in 't duiſter, niet zal giſſen:
Zy zyn onſterflyk, door de prent, in elks gezicht.
Dan blykt hoe Buonarot voor geen aalouden zwicht
In vaſten omtrek, in verſtant, daar in zyn werken
De driften van de ziel, in 't aanzicht, zyn te merken,

Gelyk

Gelyk zyn (1) Oordeel toont. Een kunststuk, schoon 't vergaat,
Dat ieder roemen zal zo lang de werelt staat.
Dus blyven, Rafel, uw tafrelen noch in 't leven,
Daar de bevalligheên om lyf en leden zweven,
En stant en kleding zich naar oude en kunne voegt,
Als regels voor de kunst. Hoe vrolyk en vernoegt,
Pleeg ik in (2) Chiges zaal, en in de ruimer zalen
Van 't (3) Belvedeer, in keur van lekkerny te dwalen,
En scheide noit verzaat. Doch 'k zuchte, toen my bleek
Hoe grof die schildery geschonden, schier bezweek.
Maar op (4) Montorio is 't hoofdstuk noch in luister.
Noit raakt nu, Julius, uw edle naam in 't duister,
Dewyl uw (5) Konstantyn, verwinnaar in den slag,
Betoont dat Rafels school noit beter leerling zag.
En wie zal, (6) Polydoor, uw grote geest vergeten,
Schoon uwe werken op den muur meest zyn versleten?

Be-

(1) Het laatste oordeel, een wonderwerk der kunst, door M. A. Buonaroti in de Pauselyke Kapelle van het Vatikaansch Paleis, in fresco, of op de natte kalk, geschildert.

(2) Daar de Bruiloft van Psiche en Kupido met andere stukken, meest door Rafaël, op den muur geschildert zyn.

(3) Vatikaans Paleis, in het welk veel beroemde werken van Rafaël in het nat geschildert zyn, als: de Vergaderinge der Godtsgeleerden, het School van Athenen, Parnassus Berg, Heliodorus, en andere.

(4) In de kerk van St. Peter, op den berg Montorio, de wonderlyke Verschyning van Christus op Tabor, met Enoch en Elias. Dit is in oly geschildert, en het laatste werk van Rafaël.

(5) De slag van Konstantyn en Maxentius (ook in 't Vatikaan) door Rafaël begonnen, en na zyn doot door Julio Romano opgemaakt. Van den zelven Julius is ook te Mantua die vermaarde Reuzeval, daar Vasarius en Vermander in 't breet van schryven.

(6) Polidoor heeft veel op de buitegevels der paleizen en huizen geschildert, onder welke byzonder is het zo genaamde Maschera d'Oro, door Goltsius en Gallistruzzi in prent gebragt.

Beklaaglyk ongeval dat Rome noch beſchreit.
Maar gy Barotius noopt elk tot vrolykheit
En doet ons, door 't gezicht, ambroos en nektar ſmaken.
Wie ziet Carats oit, of 't gemoet begint te blaken;
Geen braver Schilder wier na Rafels tydt gezien,
Dit kan zyn pronkwerk by (1) Farneſe ons beſt bediên.
En Guido die, in kunſt, geen tydtgenoot moeſt vrezen,
En door de gratien, van jongs, was onderwezen,
Vergroot dit kunſtvermaak. 't Zal u Dominikyn,
Zo als Lanfrank, tot eer by alle kenners zyn
Dat gy 't voornaamſte en ſchoonſt' hebt tot uw wit verkoren.
Cortona zal den lof van zyne (2) Zalen horen
Dewyl de printkunſt haar bewaart als duurzaam zout.
'k Zogt u, Albano, waart drywerf te zyn aanſchout,
En Teſta, noit volroemt door grootsheit, kunſt en vonden.
'k Merk, Cirus Ferrus geeſt volgt op Cortonas gronden,
Gelyk Marat (met recht) lieſſt Rafels ſchool herſtelt.
Salvator was noch met veele andren hier gemelt:
Doch 'k moet uit Rome, by Lombarden en Toskanen,
Daar ſchynt Mantegnas geeſt myn luſt den weg te banen
Wyl hy, te Mantua, ons Ceſars (3) Zegefeeſt
Zo ſchoon verbeelt, of hy toen levend hadt geweeſt.
't Welk ieder, door de pracht der Romers, doet verwondren.
Ook zal zich Parma noit den eerkrans laten plondren
Die 't door Corregies kunſt en roem is opgezet;
Een geeſt zo edel als oit hant ſloeg aan 't Palet.

D En

(1) De Zaal en het Cabinet in het Paleis van Farneſe, te Rome, door P. S. Bartoli, en P. Aquila in prent uitgegeven.

(2) In Rome by den Prins van Pilaſtrina, en te Florenſe in het Paleis van den Groot Hertog. beide in prent.

(3) De Triomf van J. Cezar, door Mantegna zelf in houtſnede uitgegeven.

En 'k hoor Florense 't werk van Rosso noch waarderen,
Del Sart', en Salviaat gelyk uitmuntende eeren.
Ook u, Vasari, die ons 't schilderboek beschreef.
Nu schynt, Venetië, dat ik weêr in u leef
Door 't zien van Titiaan, die niemant hoeft te wyken
In geest, in kunst en kracht, daar zaal en kerk toont blyken
Van zyne ervarenheit, die 't (1) grootste heeft voldaan.
Al die 't welschildren volgt, oogt noch op Titiaan.
Twee Palmaas hoog van naam doen hunne gaven kennen,
Doch d'oudste schynt vooruit in 't schilderperk te rennen.
Ik ken Bassan noch aan zyn nachtlicht, boer en vee.
Daar sleept my Tintoret, door stoute vinding, meê,
Die met het goud' penseel en 't zilvre wist te malen,
Ja zelfs zyn werk vereerde aan dien 't niet kon betalen.
Zyn geest vloeide als een bron die altoos water geeft.
't Schynt een byzondre aart in alle Schilders zweeft.
Maar zou ik, Veronees, uw eernaam niet gedenken,
Die ons geen schildertooi, maar 't leven poogt te schenken,
En elk noch nodigt op uw Kanaas (2) Bruiloftfeest.
Hoe mild is u natuur in lust en kunst geweest:
Bevallig, blyde en ryk. Nu speelt my weêr voor oogen
Hoe 'k vrolyk in myn jeugt, heb om den tym gevlogen,
En (3) menig kunstwerk zag dat hier noit was bekent:
Gebrek van prentery. Doch 'k raakte noit ten endt
Van dit herdenken: 'k laat hun roem de faam bevolen.
Vaarwel Italië: Vaart wel doorluchte scholen,

'k Ver-

(1) Titiaan was uitmuntende in Historien, Conterfyten en Lantschap.

(2) Verwonderenswaarde Schildery. ook in Prent.

(3) Ontallyke schone Schilderyen en Beelden, in Rome, Florense, Venetië, Napels, Bologne, Perugië en andere steden van Italië, die noit in prent zyn gekomen.

'k Vergeet u noit, dewyl uw naam my noch bekoort.
'k Zal nu door 't Duitſche ryk en ons gelukkig oort
d'Oudvaders van de kunſt, in dit papier, begroeten.
Hier ſchynt my de natuur, naar d'oude ſtyl, t'ontmoeten.
Eenvoudig was hun hart, maar groot hun geeſt en roem,
Welke ik de vinders der bekende prentkunſt noem:
Want niemant (meen ik) mag op ouder (1) drukprent hopen.
Bekent (2) en onbekent, zy leggen voor ons open.
Wy roemenze ongetelt: zy volgen op een ry.
Doch 'k ſtreefde u Durer hier niet zwygende voorby:
Gy hebt, in wetenſchap en kunſten welbedreven,
Veel vaſter gronden aan de Duitſche kunſt gegeven,
Gelyk ik Lukas ook altoos met eerbied zie.
'k Behoef geen' ouden tolk, op dat hy my bediê
Waar in de kunſt en kracht dier meeſters is gelegen.
Wat roem heeft Nederlandt ten zelven tydt verkregen
Door vlyt der kunſtenaars, die, met penſeel en ſtift,
Bewezen hun vernuft en onvermoeide drift
Tot glory van de kunſt. Wy eeren noch de handen
Waar door de landaart is beroemt in alle landen
Van edle wetenſchap. Die luſt hadt meer gebloeit
Indien onze oude kunſt niet meeſt was uitgeroeit,
Toen d'ongeſtuime geeſt de hant ſloeg aan 't hervormen,
En, zonder onderſcheit, de beelden dorſt beſtormen,

(1) Vaſari poogt de vinding der Prentkunſt aan eenen Maſo Finiguerra, en andere Florentynen, omtrent den jare 1460, toe te eigenen: doch hy brengt geen proeven tot bewys. Ik geloof ook niet dat hyze hadt of noemen kon.

(2) Zeer grote verzamelinge der oudtſte duitſche Prenten. d'alleroudtſte zyn zonder naam: maar met een kenteken gemerkt, als, het ſlangeſtafje, ſpinnewiel, vogeltje, kandelaar en anderſins. de latere met letters of naam, gelyk Iſraël van Ments, Martin Schôn, Lucas Krân, Sibald Bheem, George Peins, verder Aldegrave, Rottenhamer, Elsheimer, en meer andere.

Waar door de bloem der kunst onschuldig wier geveld.
Ook lydt de Tekening somwyl geen klein gewelt
Wanneer de stift of naalt (te wilt of onbedreven)
Niet volgen kan naar eisch, noch nemen kan of geven.
Niet zelden smarte zulks den besten tekenaar.
Veele ouden waren niet gekrenkt; door dit gevaar;
Daar zy, op (1) plaat en doek, bedreven, zelfs, met eeren,
Hun vinding op de plaat uitvoerden naar begeren;
't Geen ieder niet vermogt. Ook hadt elk geen geluk
Dat hem een kloeke handt diende in zyn meesterstuk,
Zo Mark Antony, of Ravenna, heeft doen blyken,
Carats (2) en Goltsius, en zy, die niemant wyken,
Audran en Edeling. Wat toonden deze zorg
En vlyt in 't kunstvertrek en Hof van Luxenborg:
Daar zietmen Rubbens, zelfs zyn toetzen en penselen:
Aan zulken mag men d'eer der Schildery bevelen,
Die anders wort verdrukt. De zelve meesterhant
Diende ook Le Brun. Geen staal maar zuiver diamant
Schynt Alexander hier, vol majesteit, te treffen:
Pronkstukken welke altoos de werelt zal verheffen.
Maar Vrankryk, dat voorheên van kunsten was berooft,
Groeide (3) in de vorige eeu veele andren boven 't hooft,
En blonk gelyk de maan, die, door de zon beschenen,
In volle klaarheit bralt. De nevelen verdwenen

Toen

(1) Onze oudste Duitsche Meesters waren beide Plaatsnyders en Schilders, gelyk Sibald Bheem, Lucas Cronach, Israël van Ments, Hupse Marten; voorts A. Durer, L. van Leiden, Goltsius en meer.

(2) Augustyn (broeder van Annibal Carats) die de grote kruising van Tintoret en vele andere stukken loflyk heeft in koper gesneden.

(3) Gelyk hier te zien is aan de fraaje Prenten van Le Brun, Perrier, Mignart, Juvenet, Le Clerk, en meêr beroemde mannen.

Toen Lodewyk, met gunst, der kunstenaren borst
Ontvonkte. 't Ryk look op. Zo veel vermogt een vorst
Door wiens mildadigheit de kunstberg groeide en bloeide,
Die hy met achting en een gulden dau besproeide.
Daar is die Koning zelf, en nevens hem een (1) Stoet
Uitmuntende van faam, door wysheit, ampt of 't bloet,
Zo daar, als ginds en hier. Was duurzaamheit te hopen
Aan dit papier, wie zou metaal of marmer kopen
Om elks gedaante en beelt. En zo 'k de kunst verstont
Die, door 't gezicht, bespeurt der menschen hart en gront,
Dan maakte ik een besluit uit hun gestalte en lynen:
Doch lieden van het hof zyn niet gelyk zy schynen.
'k Betrou de beelden meêr welk ons Perrier vertoont:
Zy zyn getrouw, een deugt die best zyn meester loont.
Op dezen gront moet ons ook Bartoli behagen,
Die Titus eerboog noch beschermt voor 't verder knagen
Des wreden tydts. Wy zien ook met verbaastheit aan
D'eerzuil van Antonyn gelyk die van Trajaan,
En ander beeltwerk, door getrouwe meesters handen
In 't licht gebragt. o Schone, o onwaardeerbre panden
Des ouden gouden tyds der kunsten, u zy lof,
Met al 't geen d'yver dus opbeurt uit gruis en stof;
Als in der Nazoos graf d'aaloude schilderyen,
Aan wand en boog, en meêr, die 'k zag, en laat ter zyen;
Ook schoon Mosaikschildry die eeuwen heeft gestaan,
En duren zal zo lang de muren niet vergaan.
O nutte Prentkunst, gy vertoont ons 't groot vermogen
Der ouden boupracht, in paleizen, zegebogen,

(1) Grote verzameling van Portretten, door Nanteuil, Van Dyk, en alle de voornaamste Meesters.

Tonelen, renperk en in waterleiding, voort
In baden, vyvers, in fonteinwerk, brug en poort,
Zeehavens, zegeroof te lande, of op de baren,
Galeien, wapentuig, ook tempels en altaren,
En dryvoet, wierookvat, met kruik en offerschaal,
Met grafgebouwen, van ondenkbre grote en praal.
Niet slechts by Grieken en Romeinen: maar in ryken
Welke immer zucht tot roem en godtsdienst lieten blyken,
Egypte, Parth en Pers, tot aan den Indus boort,
En al wat naam en faam verdiende in west of noort.
Doorzien wy Mozes wet en de gewyde bladen,
Wy merken op den vorm, de maten en sieraden
Der bontkist, d'offerdisch en gouden kandelaar,
En 't waschbadt in Godts tent, 't geen door de prent zo klaar
Bediet wort, en den text in 't lezen kan verlichten.
Elk ziet dus 't wonderwerk dat Salomon liet stichten
Den grooten Godt ter eere. Onze eeu drukt onvermoeit.
Al 't geen zo hier als gins gebouwt is, al wat groeit,
De zeden, kleding, pronk, in d'allerverste plekken,
Wat stranden, berg of vliet de reizers nieu ondekken,
Zyn voor onze oogen: zee en aarde is nu bekent
Van Sina tot Peru, door hulp van kaart en prent.
Kom, laat ons dan gerust beschouwen, zonder reizen,
De steden, hoven, met de kerken en paleizen
Door gansch Europe, en door gansch Azië met een,
Gelyk wy, tot een proef, hier (1) Rome zien in 't kleen.
Of lust ons visschery, de voglevangst of 't jagen?
Tempeest vertoont ons die zo schoon oit oogen zagen.

Wie

(1) Door P. S. Bartoli, Falda, en andere bystukken.

Wie zag gedierte en vee verbeelt met beter aart?
Ook is Calot hier onze en elks verwondring waart,
Die, in dit kleen begryp, ons zet een ſchouburg open
Van legers en 't beleg, dat niemant oit durft hopen
Volgeeſter werk te zien. 'k Sla dit, nu dat voorby.
Maar, Rembrant, 'k acht uw prent, gelyk uw ſchildery,
Onvergelykelyk, en wonder om t'aanſchouwen.
'k Zou door de Zwarte kunſt myn oogen ſchier mistrouwen,
Of 't graaugeſchildert was: gewis een jonger ſlag
Dan houtſneê, bruin van gront, met hoogſels op den dag.
't Is vry en loflyk 't geen tot welſtant kan verſtrekken,
Om, door verſcheide wyz', de kunſtluſt op te wekken,
Daar weldoen 't oogmerk is. Elks geeſt zy onbepaalt,
Zo langmen van 't goet ſpoor des kunſtwegs niet verdwaalt.
Hier is La Fages kunſt; dit werk zal langer duren
Als 't geene ik hem, te Room', zag teeknen op de muren
Door onvermoeiden geeſt. 'k Zie hier noch eens Laris,
Wiens kunſt en droevig lot ons zyn in heugenis.
Genoeg: de lekkre ſpys doet zomwyl overladen.
Wat is dit nabanquet? een hemel vol ſieraden.
't Is koſtelyk! 't is ſchoon! vol gout, azuur, karmyn!
Theaters (1) en Tornoi, daar dappre ridders zyn
En edle vrouwen. 'k Laat die vreugt voor hovelingen:
Myn oogen ſcheemren. Maar, my dunkt, 'k hoor lieflyk zingen,
En 't zweemt naar Febus toon en 't heilig Negental,
Of 't is de wederklank van hun vereent geſchal.

TWEDE

(1) De Theaters voor de Keizer Leopoldus en Margareta, in den jare 1668 te Wenen gemaakt, en door den vermaarden Dirk Janſz. van Zanten afgezet; als mede het Carrouſel 1662 gehouden door de Koning van Vrankryk enz.

TWEDE DEEL.

'k Ben niet vergift, o neen: 't zyn d'allereêlfte fnaren
En kelen, die, door liefde, eenftemmig vrolyk paren;
Die (fchoon 't verfcheel van taal en toon) een harmony
Verwekken, 't merk en merg der rechte Poëzy.
Befpraakte Zanggodin, gy fchildert voor onze ooren
Al 't gene uw Zufter ons, ftilzwygend, bragt te voren;
En (dool ik niet) gy drukt en beelt noch klaarder uit
't Verborge van 't gemoet en innig raatbefluit.
'k Zie Joab Abners zy, met eenen dolk, doorwonden:
Maar wie ondekt zyn haat, zyn nydt en valfche gronden,
Die kusfchende vermoort? 'k zie Ajax zich doorftoot:
Wie melt zyn bittre klagt, en d'oirfpronk zyner doot?
Wy zien Kleopatra den blanken arm ondekken,
De vinnige addertong tot razerny verwekken:
Zy zwymt. Zy fterft. Wat port die grote koningin?
De fierheit, Rome, noit te wezen uw flavin.
Zy wou haar leven niet ten fchemp of boei bewaren.
Dus kan de Poëzy ons 't zielgeheim verklaren,
En dringt door 't oor in 't hart, als iemant weent of juicht,
Terwyl de Schilderkunft, door 't oog, elks drift betuigt.
O dichtpen! o penfeel! hoe treffen ons uw krachten:
Hier open voor 't gezicht, daar kenlyk de gedachten.
Noit hebt gy, fchrander Paar, elkanders roem benydt.
Uw beider naam en kunft, geklommen door den tydt,
Zyn, als een wonder, met gejuich by elk verfchenen.
Wie openbaart ons door wat godt of menfch voorhenen

Den

Den grontſlag en 't begin der Dichtkunſt is gelegt?
'k Weet wat van Febus, 't hooft der dichtren, wort gezegt,
En 't Zanggodinnen choor. Dit zy ook niet vergeten:
Een godtheit, riep elk uit, bezielde de Poëten.
Doch Jubal komt my voor die 't pyp- en ſnaarſpel vondt;
(Voorzeker was de zang toen ook in ieders mont:
Wat konden ſnaar en pyp door kunſt noch maat bewogen?)
't Was naargebootſte galm der zangkunſt, wiens vermogen
Door d'eerſte menſchen, 't zy door vreugt of rou verrukt,
Met een bequamen toon, naar eiſch, wierd uitgedrukt.
Ook konden d'offerraars den lofzang nau ontberen
By dank- en bedeplicht, d'Almogenheit ter eeren.
Dus klonk de dichtkunſt by den godtsdienſt, in elk eeuw
En lant, by Grieken, by Barbaren en Hebreeuw.
Wie twyffelt aan 't bewys: dewyl noch Davids pſalmen,
De wyde werelt door, in 's Heren tempels galmen.
De godtgeleertheit, die den godtsdienſt heeft geplant
By 't heidendom, begreep 't geheim in vaers en trant;
De kennis der natuur was ook in dicht beſloten:
Doch beide niet gebloemt en fabels overgoten,
Tot wering van 't gemeen. De wetteſteller ſprak
In vaerzen, kort en klaar, 't geheugen tot gemak.
Wat meer, d'orakels zyn met voet en vaers gemeten.
't Was een en 't zelve woort: Poëten en Profeten,
Godts vrienden, heilig volk; 't zy Magen en Bramyn,
Of Prieſters aan den Nyl. Aan onze noorderlyn:
Druïden, Barden, en ook Runen; alle ſamen
De wyſte van hun lant (hoewel verſcheide namen)
In vrede en oorlogstydt van wonderbaar gezach:
Daar 't ganſche raatsbeſluit aan hun' voorzegging lag.

De lyk- en bruiloftzang is ook vroegtydts gezongen,
En 't oorlogszegeliet klonk blyde op alle tongen;
De lier wert, naar de ftof, op alle wyz' geftelt.
Maar herdersliedren zyn ver d'oudfte: bofch en velt
Weêrgalmden op den toon van bommen en fchalmeien,
By 't vrolyk danffen en gezang der blyde reien:
Zelf gaf de rèi den gront aan 't eerfte treurtoneel,
En 't burgerleven kreeg, door 't blyfpel, ook zyn deel.
Geen volk, zo wilt zo woeft, of 't opende zyn ooren
Om naar de Poëzy, als godetaal, te horen:
Tot ftichting en vermaak. Dit ging zo ver zo ruim,
Dat, wie haar honen dorft gerekent wert voor 't fchuim,
Verwaten van 't gemeen: als in der goden toren
(Onwaardig deze vreugt) tot fmaat te zyn geboren.
Alle eeuwen zagen noit de Dichtkunft even hoog:
Dewylze, in zachte ruft, tot aan de fterren vloog,
Gelyk haar d'onruft en bekomring deden dalen:
Geen wonder dat zy noit fchoot aangenamer ftralen
Dan daar een ryk of ftadt op 't allerhoogfte blonk,
En treurde, of ganfch bezweek, wanneer 's landts glori zonk.
By (1) Joden, (2) Griek, Romein, en vreemt en nageburen
Is dit bewuft, en 't blyft in onzen tydt noch duren.
Ai, laat ons dit bedryf een luttel gade flaan:
't Geleid ons by de hant, naar wenfch, ter rechter baan.
Toen, door de machtloosheit der Roomfche en Griekfche Ryken,
De roofzucht en 't gewelt de Muzen deden wyken,

En

(1) De Hebreeufche Dichtkunft is ganfch verloren, en ten grondt geraakt met de verwoefting van Jerufalem, door Titus Vefpafiaan in den jare 70.

(2) De Griekfche en Latynfche poëzy zyn, naar 't fchryven der geleerden, allengs gedaalt, en onder den Keizer Heraclius geheel van haren ouden luifter vervallen. Hy ftorf 641.

En ieder, groot en klein, gedurig: wapen riep,
In ſtadt noch 't open velt oit veilig ruſte of ſliep,
By Febus: wie zou toen naar Zang en Dichters horen?
De (1) landen hadden zelfs hun eige taal verloren.
Euroop was afgemat door twiſt, en 't (2) Noortſche zwaart
Hadt kunſt noch heiligdom, in zynen toorn, geſpaart.
d'Een dreef den andren uit, terwyl de vorſten vochten,
Om kroon en heerſchappy, als woedende gedrochten,
En zagen, wetenſchap noch wet of godtsdienſt aan:
Dus bleef veele eeuwen lang de Zangberg ledig ſtaan.
Sins quam een dichtersluim by d'oude (3) Provenſalen,
Gewoon met zang en vaers van ſtadt tot ſtadt te dwalen;
Te reizen, om hun roem by d'een en andren heer,
Daar zy, met goet onthaal, ontfingen gunſt en eer;
Byzonder aangenaam by adelyke vrouwen,
Wier deugt en ſchoonheit zy, voor 't vriendelyk aanſchouwen,
Verhieven in den top met zang en Poëzy.
Niet zelden ſloop hier ook wat in van minnery,
Bedekt of onbedekt. 't Was wonder in die dagen:
Geen Dichter mogt, byna, den naam van Dichter dragen.
Hy was of ſcheen verlieft; dit was zyn roem, zyn krans,
Juiſt zo de ridders zyn van ouds in de Romans:
't Was liefde, voor en na, al wat men zag verſchynen.
Gelyk de dageraat de nevels doet verdwynen,
Eer ons de morgenzon vertoont haar ſchoon gezicht,
Zo quamen Poëzy en Schilderkunſt in 't licht,

 Uit

(1) Vrankryk, Engelant, Spanje, ook Nederlant ten dele.

(2) Overſtroming der Wandalen, Hunnen, Gotten, Longebarden, ook der Franken, door welken Europe gedurig ontruſt bleef.

(3) Deze Poëten begonnen omtrent den jare 1100, en duurden tot 1450.

Uit eenen donkren nacht, om beide in 't oudt Toskanen
Op een en (1) zelven tydt, den kunſtweg op te banen
Die ganſch verwildert was. 't Gelukte aan wederzy.
De Dichtkunſt bande flux d'onechte baſtardy
Uit hare moederſpraak, en liet zich vrolyk horen
In onvervalſcht Toskaans, tot vreugt des ingeboren,
Die gretig luiſtert naar de nieuwe wyz' en taal:
Zo welkom als in Mai de blyde nachtegaal.
Eer 'k verder ga, wilde ik uw oordeel wel verwachten,
MYN HEER, wie voor meeſtres der Dichtery is t'achten:
Natuur of onderwys? voorwaar een oude twiſt,
Door Pindus vierſchaar noit, naar ieders keur, beſliſt.
Wanneer wy d'yver zien in jonge kindren blaken,
Om deuntjes, rym en vaers, al lispende, te maken,
En geeſt den luſt verzelt, elk roept, let op den aart:
Dewyl een Dichter noit gemaakt wort, maar gebaart
Door ingeſtorten geeſt. Dus zien wy bomen bloeien
Die, zonder hovenier, in 't wilt vol vruchten groeien:
Natuur gaat boven leer. Men toont, aan d'andren kant,
Een jong en moedig ros, getemt door 's meeſters hant,
Omdraaien naar den toom, voortſtappen, draven, rennen:
De kunſt volmaakt natuur. En wie zal dit ontkennen?
De wilde vink zingt niets als dertel boſchgeluit:
Maar leert door les en vlyt bekoorlyk maatgefluit.
Die taal en wetenſchap, van jongs, heeft ingezogen,
In kunſt, ampt, en bewint van 't lant is opgetogen,

Den

(1) Schoon d'Italiaanſche Poëzy reets door anderen was aangevangen, zy kreeg door Dante Alighieri haren luiſter; gelyk Jan Cimabue, die ook toen 't begin der kunſte van eenige ſlechte Griekſche Schilders nam, de Schilderkunſt eerſt in veel beter ſtaat bragt. Zy waren beide te Florenſen geboren. Cimabue ſtorf in 't jaar 1300. Dante overleet 1321.

Den wereltloop beschout en 't oudt historibladt,
Vergadert zich, 't is waar, een overryke schat
Van kennis: maar noch taal, noch kunst of vreemde zeden,
En veel ervarenheit van hoven, ryken, steden,
Met kloek en wys vernuft gemengelt onder een,
Zyn samen niet bequaam om een Poëet te kneên,
't En zy een wondre kracht (of hoe zal ik 't bepalen?)
Een onnavolgbre geest door 't gansche werk komt stralen,
Gelyk de Gratiën de ziel der zeden zyn.
„ Doch, als ik Dichter zeg, dan meen ik (by Jupyn)
„ Noch my, noch myns gelyk, die iets ontydigs maken:
„ Maar een die myn gemoet, myn hart, myn ziel kan raken,
„ En voert my waar hy wil, en maakt my droef of bly,
„ Gewikkelt in 't verschil aan d'eene of andre zy,
Daar recht of onrecht, leet of weldaat wert beschreven.
Een, dieme in 't gruwlyk hol van Polifeem doet beven,
En juichen als ik zie Ulysses, hoog van moedt,
Als een getergde leeu, verhit op moort en bloet,
Der vryers dertelheit en overlast betalen,
En hem Penelope, na zo veel ramp, onthalen.
Wie zo versteent, die niet uit mededogen, zucht,
Als helt Eneas, 't zwaart en brandent Troje ontvlucht,
Zyn ouden vader torst op zyn vermoeide leden,
Terwyl Askaan hem volgt, met kleine en zwakke schreden.
'k Geloof hem ieders wensch, uit dit gevaar, geleit,
En dien godtvruchtigen een heerlyk lot voorzeit.
Zo veel vermag de deugt: en, wyl zy wort geprezen,
Wort ieders geest, met lust, door 't voorbeelt, onderwezen.
Dit was ook 't rechte wit daar 't Flakkus hadt gemunt:
Te *stichten met vermaak*. En doelde elk op dit punt.

Men zag den Zangberg niets als zuivre bloempjes queken:
Al 't onkruit was gewiet. De kunst zou 't hooft opsteken
Met achting, overal geprezen en bemint,
Die nu, och arm! geen steun of naulyks voorspraak vint.
Ramp zy den dullen toon der dronke en dertle pennen;
En die, door wrok of nydt, graag anders eernaam schennen;
Of mengen 't heiligdom by vuige spotterny.
Dat zyn geen vruchten, neen, der achtbre Poëzy:
Maar aan de dode zee, op vuilen gront, gewassen,
Hoe schoon van buitekleur, vol stanx en bittere asschen.
Maar: is de Dichtpen nu zo nau aan bant gelegt,
En d'oude vryheit haar en 't gladt penseel ontzegt?
O neen: zy is en blyft: doch in beperkte palen.
Indien oit spoorloos brein Alcides af wou malen
Gemest als een Sileen; Minerve, zonder schilt
En helm, aan Bacchus rei rinkinken zat en wilt,
Zou zich die brodder met gewaanden vrydom dekken?
Niet min verachtens waart en walglyk zyn de vlekken
Des razenden poëets, die deugt en eer bespot.
Verschoon hem, wiltge. Hoe? niet min, als dul of zot.
Hoe! zal de Poëzy dan altydt ernstig preken?
Dat eischt de Zangberg niet: elk schrome zielgebreken
Te koesteren, als een vloek, en 't kuisch en zedig oor
Oit quetsen; leer, naar plicht, nagaan op 't deftig spoor
Der deugt en matigheit. De deugt schenkt ons behagen
En vrolykheit: waar toe de wellust naar te jagen?
De tucht en vreugt is 't peil den Dichtren voorgezet:
d'Aaloude Dichtkunst gaf zich zelfs die heusche wet,
En deed, in fabelen, geboomte en dieren spreken;
Om, met vermaak, de jeugt in 't zedeschool te queken,

En

En wysheit en verstant, elk lachend', doen verstaan.
Noit moet de vittery zo streng, zo wrewlig gaan
Dat zy de gulheit, om een vrolyk woort, zou laken
Gelyk Diones dans, hoe net, om 't zolekraken
Berispt wert. Helikon is zulke zifters moe,
En juicht, met hart en mont, gedicht en dichter toe,
Wanneer in 't grootste en 't best de plicht is waargenomen.
Dus zal Van Dyks tafreel voor geen bediller schromen,
Schoon hier of daar 't penseel een' stouten trek vertoont.
Ja 't dutten van Homeer wort ook, met recht, verschoont.
Genoeg daar deugt en kunst, de taal en rym noch reden
Moetwillig zyn gehoont, of met den voet vertreden.
'k Vervolg. Doch onder die met ongewone stof,
Door gansch Italië, verkregen d'eersten lof
Was Dante een achtbaar hooft, die door zyn drie (1) Gezichten
Hoogloflyk ondernam te leren en te stichten,
Door gronden, regels en bewyzen van dien tydt;
Een wonderwerk voorlang aan d'eeuwigheit gewydt,
Van ieder, klerk en leek, met eerbiet aangenomen.
Petrarcha volgde in 't kort; Petrarcha die de dromen
Der oude minnaars heeft verduistert door zyn lier;
Die altydt, heusch en kuisch, zong van zyn zuiver vier;
Die (2) Lauraas naam en roem verspreide in alle landen,
En jaren na haar doot zyn min noch voelde branden.

Hy

(1) Gezichten of visioenen, van de helle, 't vagevuur en den hemel. Dit werk wort ook in d'oudtste hantschriften Comedia genoemt.

(2) Laura de beminde van Franciscus Petrarcha, die hy 21 jaren by haar leven, en 10 na haar doot met zeer vele schone gedichten heeft geroemt. Hy was de grootste Lierdichter onder de Toskanen, en wort, als een vader dier tale, tot een voorbeelt gestelt, is overleden 1374.

Hy ftelde ook, aan de jeugt, zyn (1) Dichttriomfen voor.
En daar hy d'oppertoon toen voerde in Febus choor,
Wert hem den (2) Lauwerkrans in 't Kapitool gefchonken,
Daar hy zo eeuwig, als zyn dichtkunft, meê zal pronken.
Ook wort Boccatius, om taal en geeft genoemt,
En Caftiglione, daar de Hoveling op roemt.
Wie bralt in purpren dofch? 't is Bembo aan zyn wezen
Door proos en edel dicht noit hoog genoeg geprezen.
'k Noemde u ook, Aretyn: maar fy: uw ftoute geeft
Vermaakt zich, onbefchaamt en dertel, als een beeft.
'k Begroet, met groter gunft, der Muzen heuffche zonen,
Waar onder Sannazar zich waardig mag vertonen,
Die oude of tydtgenoot in kunft noch vinding zwicht,
En 't blyde Arkadië, by 't hoog Paufilop, fticht;
Wy zullen ons in zyn Arkadië ook verluften.
Gun, Zanggodinnen, gun Amintas geeft te ruften
Ter edle bezigheên, den Zangberg toegewydt.
Miffchien onze Amftel u, Sebeet, dan niet benydt.
'k Zie Rota, noit volroemt door zyne Vifícherszangen
Aan 't edel Napels ftrant. 'k Zoek nu ook met verlangen
Bojart (3), die Roelant eerft verlieft verfchynen doet,
Welke Ariofto heeft vertoont gelyk verwoet.

'k Zeg

(1) Deze Triomfen zyn 6. Van de liefde, of liever den Minnegodt, van de Zuiverheit, der Doot, der Faam, van den Tydt, en de Godtheit.

(2) Als Hooftpoëet, het welk, met groten toeftel en gejuich van den Roomfchen Raat en 't volk, gefchiede in den jare 1341, het 32. zyns ouderdoms.

(3) Mattheus Maria Bojardo, grave van Schandiana, dichte *Orlando Inamorato* (den Verliefden Roelant) waar op *d'Orlando Furiofo* (Razende Roelant) van Lodewyk Ariofto volgde. Later quam *Goffredo* of *Gierufalemme Liberata*, door Torquato Taffo in het licht. Over deze twee laatfte is door veel wakkere vernuften lange tot voor- en tegendeel gefchreven.

'k Zeg Ariosto, die een vlucht nam door de wolken
Zo hoog, dat zyn gerucht noch klinkt by alle volken,
En die, in 't Satirdicht, by Flakkus wort gepaart.
Doch Roelants lof wert schier benevelt, hoe vermaart:
Toen Tasso de bazuin in 't heilig lant deê klinken,
En Godefroi, zyn helt, vol deftigheden blinken,
Tot hy de kruisbanier op Sion heeft geplant.
Hun beider grote naam verdeelde volk en lant:
Daar die voor Ariost' en dees voor Tasso stryden.
Die Roelants edle faam verdedigen, belyden
Dat hy geen heldedicht: maar op een andre leest
Gevormt, 't recht voorbeelt is van een' byzondren geest.
Daar zich de kampers voor heldt Godefroi vernoegen:
Dat Roelant niet, naar eisch, by 't heldewerk kan voegen.
Doch dit was 't niet alleen dat Tassoos rust verstoort:
Amintas (1), die tot noch godinnen hadt bekoort,
Scheen, door (2) Myrtillus roem, iets van zyn glans te missen:
Doch 't nabeelt kon den lof van 't voorbeelt noit uitwisschen.
Amintas is gebout naar d'oude wet en reên:
Myrtil geen enkel werk: drie mengsels onder een.
Of dit of dat voldoet: laat andren 't pleit beslechten:
'k Wil niet, als Paris, 't schoon der puikgodinnen rechten:
Want hier komt (3) Fillis ook, zo aangenaam, zo bly,
Die nu met Silvia en Amaril zyn dry.

(1) Amintas Herderspel van T. Tasso.

(2) Myrtillus, de getrouwe Herder van J. B. Guarini, over welke twee Herderspelen, door wederzyds gunstelingen, ook grote pennestrydt is gevoert.

(3) Fillis van Scyrus, Herderspel van den Grave Guidubaldo de'Bonarelli.

'k Zou nimmer enden zo 'k nu voornam alle werken
Van zo veel (1) Dichters in Italië aan te merken,
Van zo veel mannen, die, doorluchtig door hun bloet,
En in den blyden schoot der Muzen opgevoet,
De roem en luister aan de grootste hoven waren,
En, onder hoog bewint, vergaten noit de snaren
Te strelen, noit den zang te paren met hun rust.
Dit was hun bezigheit en aangenaamste lust.
En wie zou toen niet graag de Zanggodinnen horen:
De (2) Vorsten hadden zelf dat zielvermaak gekoren,
En vlochten ook een bladt aan Febus lauwerkrans.
Dus rees de Poëzy met ongemenen glans
Door 't hof, van stadt tot stadt; ja zelf de dorpelingen
Verheugen zich in 't velt met dichten, spel en zingen;
'k Heb dikmaal met vermaak hun schranderheit gespeurt
Daar zy, op 't onvoorzienst, opzongen, beurt om beurt.
Maar, by de fyne lucht die ginder schynt te vloeien,
Deed in Italië den Zangberg heerlyk bloeien,
Dat (hakende naar eer) elk loffelyke stadt
Een ernstig tydtverdryf, een kunstqueekoefning hadt
Of (3) Academia, naar hunne wyz' geheten,
Daar brave Redenaars met deftige Poëten

En

(1) De allergeleerste Mannen in Italië waren toen meest Poëten, en in voorname bedieningen der Hoven, als Petrarcha, A. Politiaan, Sannazaro, Bembo, Ariosto, Bernardo Tasso, Cinthio, Giraldi, Varchi, Triffino, Speron Speroni, Hannibal Caro, J. de la Casa, Tansillo, F. Molsa, Alamanni, en veel andere.

(2) Verscheide Prinsen oeffenden zich ook in de Dichtkunst, als J. Pico de Mirandola (de Fenix by de geleerde genoemt) Laurens, Hipolitus en Juliaan de Medicis, Enso Koning van Sardinje, Robert Koning van Napels; mede eenige Pauzen en uitmuntende Prelaten.

(3) Deze waren niet alleen door namen onderscheiden, als de *Humoristi*, *Della Crusca*;

En Taalgeleerden zich verbonden in een' bant,
Om wetenſchap en tucht te koeſtren in hun lant,
Ten nut van 't algemeen! 't Is naulyks te verhalen
Hoe de geleertheit klom en blonk met ſchone ſtralen,
Gequeekt door yverzucht en luſt tot nieuwe ſtof.
Zo bloeit noch dezen tydt, met wonderbaren lof,
Arkadië te Rome, een luſttuin der geleerden,
Die Vorſten en Vorſtin ook met hun naam vereerden.
Doch al 't vergangklyk is, noch blyft in eenen ſtaat.
De hoge middagzon daalt tot zy ondergaat.
Dit hebben, op hun beurt, de kunſten te verwachten.
De Poëzy was nu in 't ſchoonſte harer krachten:
Geen ſtof was ongeploegt in 't zedig, blyde en boert,
Met nieuwe (1) vindingen van d'ouden noit geroert,
Daar andre landen noch bynaar in 't duiſter zaten,
Hun eige moedertaal niet eerden of vergaten,
(Dit belg zich niemant: 't is Euroop genoeg bewuſt.)
Toen zy in haar bezit en aanzien wert ontruſt.
Niet dat zy voor 't gewelt van Attila moeſt vrezen:
Verandering van ſtyl veranderde haar wezen;
Eerſt groots en deftig, nu verwaant en tomeloos.
De zestiende eeu ging uit, toen zonder tuſſchenpoos
De goude tydt der kunſt, der zuivre Dichtkunſt ende,
Die ſchielyk, door een ſtorm, op andre boegen wende,
En, als verwildert, flux naar nieuwen luiſter tracht.
Maryn, die 't zedig ſpoor der ouden ſchier veracht,

Cruſca, *Celeſti*, *Intrepidi*, *Intronati:* maar ieder lidt hadt ook een byzonderen bynaam: Dus was Sannazaer *Actio Sincero*, T. Taſſo *Il Pentito*, Bonarelli *l'Aggiunto*. enz.

(1) Als volkome Herderſpelen, Heldeboert (*Heroicomico*) en andere Mengelſtof, en ſlach van vaerzen.

Heeft, vol van wint en waan, belust op vreemde sprongen,
Een nieuwe redestyl en trant in 't vaers gedrongen,
Gelyk Adonis en zyn Kindermoort betuigt.
Straks wiert, dat brommende, van ieder toegejuicht,
(Al was de lier verkracht) daar 't stout en opgeblazen
d'Onkundigen, gelyk een Staartster, doet verbazen,
Doch endelyk verdween, voor 't oudt en helder licht,
Dat schoon, natuurlyk en eenvoudig blinkt in 't dicht.
De lucht klaarde op en wert gezuivert van die dampen.
Schoon noch een drieste stoet poogt voor Maryn te kampen:
't Is mis: de wiltzang blyft niet gangbaar op Parnas.
Terwyl Italië de troon der Dichtkunst was,
Wert gansch Euroop belust op vaerzen en gezangen,
En veele landen zyn met grote drift bevangen,
Om, in hun eige taal, den Zangberg eer te doen.
Hier vroeg daar laat, gelyk de bloemen naar 't saizoen
Opluiken, wert de lust der Poëzy geboren.
't Vermakelyk en nut bekoorde elks hart en ooren;
Terwyl elk landaart mint zyn voeglyk landsieraat,
Verscheen de Poëzy in ieders landgewaat.
Nochtans bevind ik niet dat andere Landouwen
Zo lang, door 't zuivren van hun taal zyn wederhouwen:
Zy was dan goet of quaat, de Dichtkunst nam haar gang,
En schonk, ook onverzocht, een droeve of blyden zang
Ter bruiloft, of voor d'asch der allerwaardste magen.
Voor al, in minnery moest deze toon behagen:
De Minnegodt bezweert zyn pylen door gedicht.
Ontelbre zangen zyn de liefde alleen verplicht:
Haar kracht, haar tederheit, is aan geen taal gebonden.
Wie weet wat Poëzy, gegroeit op vreemde gronden,

Ons noit ter ooren quam, van Schyt van Persiaan,
In 't west van Mexico, en 't zuid by d'Afrikaan:
Elk zingt op zyne wyz'. Zelf d'allerwoeste volken
Verkiezen zekren trant. 't Ontbreekt aan goede tolken
En kenners van 't uitheemsch. Maar d'edle vrye geest
Van dichten, is, van oudts in Spanje, omhelst geweest:
Die heldre lucht, die gront, moet altoos Dichters queken.
'k Zal van de nieuwe, van Cervant noch andre spreken:
Alleen van Vega (die natuur dit hadt verleent
Met zyn geboorte) dat hy, naulyks noch gespeent,
In kindre babbeltaal, gebroke vaersjes spelde.
Geen Landaart hadt Poëet die zo veel werken stelde,
Zo overvloedig, ryk en vol verandering;
En noit Toneelpoëet meêr gunst en lof ontfing.
'k Weet, dat zyn Muzen zich aan geen toneelwet binden:
Maar ook: hoe 't volks vermaak hem drong zulks t'onderwinden.
(Zo veel vermag de tydt en wyze) Hy verstont
De wet der Poëzy, en schreef van haren gront.
Zo dat hy niet verblint: maar om de werelt dwaalde.
Zyn Spellen, hier vertoont (welk deze of die vertaalde)
Behouden ieders gunst, door 't zedige, en door 't vuur
Des Dichters, schoon hy 't werk niet schikt naar plaats noch uur.
In 't bloeient Fransche ryk, geneigt tot vrolykheden
En edle vonden, wert den kunstweg ook betreden;
Men zwoegde en zweete lang eer 't uit d'onzekerheit
Geraakt, de taal en 't spoor ter Dichtkunst was bereit,
Om niet meêr, by de gis, in duisternis te dwalen.
Maar zou de Poëzy niet schoon en heerlyk stralen:
Daar zy den groten Vorst (1) Franciscus achting wen?
Hoe schaterde Parnas, hoe juichde Helikon

(1) François de I. Vader der Geleertheit genoemt.

Ter eer van Lodewyk, die kunst en wetenschappen
Waardeerde en loonde: dit verdubbelde de stappen
En yver. Elk drong voort, en zocht in 't nieuw en oudt
Wat wel, wat qualyk voegt, gesloopt diende of herbout,
Om in 't groot dichtersperk met roem vooruit te streven.
't Quam al ten toets wat voor gemaakt was en beschreven;
Niets bleef toen ongemerkt, voornaamlyk in 't toneel,
(Voorheen ontbloot van kunst) dat sprekent lustpriëel
Der Dichtkunst, daar zy 't hart des Konings meê vermaakten,
't Was toen Corneille en ook Racine in yver blaakten,
Om met de treurrol (na 't oudt Grieks en oudt Latyn)
In 't Fransch, een voorbeelt aan de volgende eeu te zyn.
Ook misten 't andren niet, om, by veel geestigheden
Gelyk Moliere, vry te schersen met de zeden
Eens dwazen hovelings, doctoor of advokaat,
En al 't uitsporig dat berispt dient of versmaat.
Boileau wou liefst zyn styl op andre stoffe scherpen,
En, ongeveinst, in 't dicht verkiezen of verwerpen
't Geen hem behaagt of walgt. De Fransche Poëzy
Haalde in een' korten tydt hare achting en waardy,
En schynt voor geen gebuur in 't zangstrydperk te zwichten.
'k Laat haar dier dichtren roem verheffen en hun dichten:
Zy kent hun waarde best en wien den lauwer past.
'k Groet u, Hoogduitslant, hier: 'k was eertyds ook uw gast,
En hoorde, by de vreugt, uw ongepronkte wyzen
Der dichtkunst, die met ernst d'aaloude deugden pryzen;
En daar ik naulyks weet wie Opitz voor moet gaan:
Zal hy met Waldau, hier voor hondert andre staan.
Wat Lynceus helpt my nu de langverslete boeken
Der Barden, dichtmaat en vergete liedren zoeken,

Hun ouden heldentoon en wytvermaarden zangk,
Dien zy by 't ſpietsgezwenk, by kopre ſchildenklank
Ophieven, om den moet der jonge en kloeke harten
t'Ontfonken, vrees, gevaar en 's vyants heir te tarten?
Doch 'k twyffel of 'er noch een (1) brok van ovrig is.
En meen dat hunne wyz', naar oude heugenis,
Bedaart en langzaam wierd uit volle borſt gezongen,
En alle wyzen in (2) tweeregelsmaat bedwongen;
(Zo d'oudſte deunen hier te lant zyn van dien aart;)
Ook dat hun Poëzy met rymklank was gepaart.
Rym was 't oudt Duitſch gebruik; daarze in (3) geſchiedeniſſen,
In 't (4) Evangeli zelf, dien toon niet wilden miſſen.
Van d'een en 't ander zyn noch blyken. Maar die zucht
Was rym: geen Poëzy: die ſchone harſſenvrucht
Wort van een' hoger ſtam en maagſchappy geboren.
Maar d'oude dichten zyn door groot verzuim verloren.
't Gebruik der drukkunſt hadt die ſchade niet gevreeſt.
  Ons Hoog- en Nederduitſch zyn beide een taal geweeſt,
En ongeſchent bewaart, terwyl veele andre tongen,
Door 't Roomſch gezag verheert, allengs zyn als gedwongen
Door mengeling des volks, tot vreemde baſtertſpraak:
Zo Spanje en Vrankryk noch behoud latynſchen ſmaak.

En

(1) Ik meen van d'alleroudſte. Andere van jonger tydt worden in het Noorden noch gevonden, gelyk de zang van Reinier Lodbrog, Koning van Denemarken; omtrent den jare 850. Doch ik twyffel of die Vorſt (ſchoon hy een Poëet geweeſt was) dat bekent Gedicht, terwyl hy van de ſlangen wierd gegeten, gemaakt heeft. Het ſchynt my eer toe 't zelve door een Dichter (op zyn gemak en ruſt) op Lodbrogs naam is voortgebragt.

(2) Onze alleroudtſte Liederen zyn ieder Zang-vaers (couplet) maar van 2 Regels.

(3) Gelyk aan Melis Stoke en andere Rymkronyken te ſpeuren is.

(4) Evangeli, omtrent voor duizent jaren in Hoogduitſch rym gebragt.

En ſchoon wy 't oudt Hoogduitſch voor onzen oirſprong achten,
De tydt heeft ons geleert zyn wrangheit te verzachten,
En, met een zoeter toon, de ſtrafheit van 't geluit
Te myden, 't geen uit Sax, Franks, Fries of Gottiſch ſpruit.
Maar: onze Moedertaal, noit door 't uitheemſch verdreven,
Is by haar zuiverheit in 't leſte ook niet gebleven,
Toen Henegouwe en toen Burgonje ons ſchonk de wet,
Wiert zy met Walſch met Franſch gebroken en beſmet
Door 't Hofgebruik, en by gemeenſchappy der zaken
Verwerden onder een de pennen, klank en ſpraken;
(Getuige zy de ſtyl die 't (1) lant noch heden voert)
De Dichters wierden zelf door dezen ſtorm beroert,
En zaaiden onder 't duitſch latynſche en vreemde woorden,
Die, als iets ongemeens, flux klerk en leek bekoorden;
Zy pronkten met dien zwier ten ſpyt van 't Nederlands.
Doch ſedert onze taal herkreeg den eerſten glans,
Wert al de Poëzy der mengeltaal verbannen.
't Zy niet ten ſmaat gerept van zo veel (2) brave mannen,
Wien, by geleertheit, ook de Dichtkunſt lag aan 't hart;
Wier deugt en vroom gemoet de later tyden tart:
Zy volgden ('t moeſt dus zyn) den ſpraakvloet hunner dagen.
Op dezen voet moet ons hun dichttrant niet mishagen
Daar paerlen zyn in 't ſlyk. Wie weet na hondert jaar
En hondert, of de luit niet pronkt met vreemder ſnaar

Als

(1) In de Tractaten, Ordinantien, Advertiſſementen, Sententien en Placcaten onzer Overheden. 'k Zwyg van de tale der Pleitbank.

(2) Onze oudtſte Dichters, als Houwaert, van Giſtele, de Roover, van Vaarnewyk, Colyn van Ryſſel, Vander Meulen. Marcus Gherards, en zo veele loffelyke Kamers en Kameriſten, die door ganſch Nederlant gebloeit hebben.

Als toen? licht wort de taal verandert als de zeden.
Verandering geeft wet aan 't lant, in hof en steden,
In bouwen en gewaat, zo mede aan styl en woort.
Juist zo de boulien, die de lantkryg hadt verstoort,
Den hof en 't akkerlant weêr zuivren, spitten, ploegen;
Of zo de burgers zich haast by elkander voegen,
Die door een zwaren brant verloren have en huis,
Daar alle gronden zyn bedekt met puin en gruis,
Om hun verwoeste stadt kloekmoedig te herbouwen
Tot ieders nut; die lust, die yver was t'aanschouwen
(Ten tyde als Nederlant ontworstelde zyn' Vorst)
Om naarstig d'oude taal, dus lang veracht, bemorst,
t'Herstellen. Toen wert vreemt van inlants afgescheien.
Elk poogde in vaers en proos de lanttaal te verbreien,
Zo Jonkheer vander Noot, in Brabant, wees de baan.
'k Zwyg nu, hoe Castelein iets nodigs hadt bestaan,
Die, schoon hy 't onduitsch prees, 't geen wy, met regt, ontzwichten,
Weegt trant en taal en rym in d'oude Vlaamsche dichten.
Dus zorgden pen en tong voor 't algemene nut.
Maar d'yver t'Amsterdam wert nu de grootste stut,
Die, na ryp onderzoek, een billyk oordeel velde,
En, naar 't gebruik des tydts, ook maat en regel stelde.
Dit tuigt de Spraakkunst door haar Kamer voortgebragt.
In d'oude Kamers, door gansch Neêrlant, wert betracht,
Om, by de Poëzy, verbetering der zeden
Te queken, dit beviel de grote en kleine steden.
Toen bloeide kunst door gunst in 't weeldrig Vaderlant,
Zo d'*Academien* (zo'k voor sprak) zyn geplant,
Bei, door een inzicht, tot vermaak en nut gevonden.
Bei, door Apolloos gunst, gegroeit op eige gronden.

En 'k twyfel wie van (1) tween, als d'oudfte, voor moet gaan.
'k Zie met verwöndring ook haar beurtverwiſling aan:
Toen, in (2) Italië, de Dichtkunſt raakte aan 't quynen,
Quam hier in Nederlant de goude tydt verſchynen
Der ſchone Poëzy. Geen eeu zag ſchoner vrucht
Van edle Dichters, die, met loffelyk gerucht,
Zo verre als 't Nederduitſch bekent wort en geſproken,
Zo lang de liefde tot de kunſt niet zy verbroken
Onſterflyk zullen zyn, en ieders achting waart.
Maar (3) Spieghel, door zyn ernſt en deftigheit vermaart,
Schonk zyn' Hartſpiegel als een ſpiegel voor elks wezen,
Daar liefde, naar den aart der liefde, in is te lezen;
Daar onze kracht en wil ten goede wort betoont,
En neiging noch gewoonte ons quaat bedryf verſchoont.
Een Chriſten Socrates mag dus, en moet zo ſpreken.
Toen is ook Koſters kunſt op 't nieu Toneel gebleken
Daar zyne Ifigenie, aanwyſt, hoe d'Overheit
Niet zelden door de mom des godtsdienſt wort misleit.
Doch Breroos geeſt was in een andre ſter geboren:
't Scheen hem Talia tot haar dichter hadt verkoren
In ſtraattaal; en al 't gene oit viſch- of appelwyf
Liet horen, moeſt in vaers: hy voegde 't kleet naar 't lyf.
Dat was toen 's ſtadsvermaak: die tyden zyn vervlogen.
Zyn ſpeeltonelen zyn nu niet voor keurige oogen;
Alleen Jerolimo houd ſtant om 't ſcherſent jok.
Toen deelde Roemer ook zyn quikken by de ſchok,

En

(1) 'k Ben niet onderrecht wanneer d'Academien in Italië, en onze oude Kamers eerſt begonnen zyn.

(2) Ten tyde als voorheen in vaers gezegt is: de zeſtiende eeu ging uit, en op dien tydt begon onze Dichtkunſt te klimmen.

(3) Hendrik Laurenſz. Spieghel. Hy is overleden 1612.

En wou door zinnepop of beelt den zin verklaren.
'k Weet veel met Rodenburg ook onder d'eerste waren,
Die Vrouw Jacoba heeft op ons toneel gebragt.
Vroeg bloeide (1) Koorenhert vol wysheit, geest en kracht,
Die altydt bezig was met kunst en redeneren.
'k Denk op Vermander ook, wiens naam noch klinkt ter eeren
Als Schilder en Poëet, en Ketel nevens hem.
Ook Schryver, die vernuft hadt by de zwanestem;
En Victoryn die zyn geleertheit heeft doen blyken.
'k Zwyg noch veel andere, wyl zy vrywillig wyken
Voor Hooft, hooftdichter en 't sieraat van Febus choor.
Hier was natuur en kunst verzaamt, om 't loflyk spoor
Der ouden na te gaan, in edele gedachten,
In vindingen, in taal van ongemene krachten.
Elk zin, elk woort beweegt: 't zy Machtels leet ons drukt,
Of Daifilo zyn hoop in 't einde ziet gelukt,
Of Bato plant den stam der dappre Batavieren.
Wie zag den Minnegodt op zachter vlerkjes zwieren
In tedre liefdezang? wie hoorde oit wyzer spreuk,
Wanneer zyn deftigheit verspreit een balssemreuk
Die tot de wolken ryst? hy kan elks hartgront raken,
(*Die met drie woorden zich onsterflyk weet te maken*)
Daar Menelaüs hoon gemelt wort aan Heleen;
Daar Bosman 't herdersriet zo kunstig heeft gesneên.
En wie kan Warnaars Pot (schoon een copy) vergeten?
Doch of hy blonk in top der Hollandsche Poëeten,
Noch heeft zyn onrym elk als godetaal gesmaakt
In 's Landtshistoryschrift, dat niemant heeft gewraakt,
Noch niemant volgen kan. 'k Zie Huigens aan zyn zyde
Die 't Nederduitsch Parnas door zyn vernuft verblyde,

(1) Hy is overleden 1590.

Die vrolyk quinkeleert zelfs als hy ernstig was,
En 't dubbelzinnig woort, als raadsels, brogt te pas,
In groot en klein gedicht: hy stapte met die schreden
Door 't Kostlyk Mal, 't Voorhout, en Dagwerk zyner zeden.
Zyn Oogentroost benydt de Heiligdagen niet.
Maar Hofwyk, zyn vermaak en toevlucht in verdriet,
Bezong hy ongeveinst. Wie zou hem daar verstoren?
Hy liet ook in zyn vaers zomwyl een vryheit horen
Die nu niet volgbaar is. De Zeestraat, waard zyn' naam,
Zyn Zwanezang, verschaft hem eeuwig dubble faam.
't Heeft u ook, Westerbaan, aan yver niet ontbroken,
Die den Trojaner hebt in 't Hollants kleet gestoken;
Die met Secundus kuscht, met Naso mint en vryt:
Natuurlyk of hy hadt geleeft in onzen tydt.
Uw Hofstede Okkenburg, beplant naar uw behagen,
Zal in elk jaarsaizoen noch lekkre vruchten dragen
Door uw welsmakent vaers. Doch 'k weet niet: was 't gefaalt
Dat Vondel daar (door wrok) by 't hair wort ingehaalt?
De drift is menschelyk: 'k beken 't. Laat Heins nu nadren
Met leerzaam zinnebeelt; en Heinzius, uw bladren:
Daar gy de wondervreugt van Bethlehem ontvout,
Of Liber vrolyk, in zyn lofzang, wort aanschout.
Elk vrucht is naar 't saizoen. 'k Moet Bruno hier niet missen:
Diepzinnig en geleert in zyn bediedenissen.
Kamphuizen voegt hier by, die, rein van hart en tong,
De goude deugt ter eer' met goude noten zong.
Elk koos een andren weg met vinding of vertalen,
En nieuwe maat en stoffe, om lauren te behalen.
De grote Delvenaar toonde ook aan 't vaderlant
De liefde zyner taal; zelf toen hy zat in bant

Op

Op Loeveftyn. 'k Moet u, o Heemskerk, niet vergeten,
Die u zo loflyk hebt in vaers en proos gequeten.
Hier: hier is vader Cats: by ieder dus genoemt;
Door fteden, dorp en buurt van 't algemeen geroemt,
Als 't nodig Huisboek meeft gelezen en geprezen,
Die jong en oudt en elk zyn plicht heeft aangewezen
In vrye- en huwlykftaat: die Vryfter, Bruit en Vrouw,
Huismoeders, Weduwen voor, in en na den trou
Ten Spiegel is, met zang met vaers en zinnebeelden
(Welke op 't voorledene of hedendaagfche fpeelden)
In Zelfftrydt, Trouring met Proefftenen ryk vertoont;
En 't Buiteleven, dat zyn Hofgedachten kroont
Met zynen Ouderdom. Hy is en blyft eenparig
Heufch, ftichtende, aangenaam voor kindt en meerderjarig,
En zacht, gelyk een beek welk onverhindert vloeit,
Volhart hy zynen loop en trant; dus onvermoeit
Leert hy aan andren, maar zich zelven 't allerbefte:
Wat ons de Doot, wat Ziel en Lichaam fpreekt in 't lefte.
Zelfs pryft hy 't nut dat hem de Slaaploosheit verworf.
Gelukkig, waarlyk, die dus opgetogen ftorf.
Noch eens: 't was vader Cats, en zal 't ook eeuwig blyven.
'k Zie Krul hier, die hem volgt in rymen, trant en fchryven,
Gelyk dit doorgaans zyn Papiere Werelt wyft:
Daar hy 't gelukkig lot der ftille herders pryft.
Doch, die met Vander Veen wil Adams appel byten,
Zal nu eens ftichten, dan weêr kyven of verwyten;
't Zy goet of quaat gebruik: veel' hinken op dien voet.
'k Vergat flus Starter met Tengnagel en Jan Zoet:
't Is my onmooglyk nu om ieder te gedenken.
De werken mogen hun of roem of lafter fchenken,

Hy zift die 't ziften luſt: my komt wat grootſer voor:
De grote Vondel eiſcht myn' aandacht en gehoor;
De grote Vondel, die, ten Zangberg opgeklommen,
Wat voor en na hem quam uit eerbiet doet verſtommen;
Die beide op trant en taal zorgvuldig heeft gelet,
En 't Nederduitſch gedicht in vollen glans gezet,
Van al die vaerzen kent gevolgt wort en geprezen,
En aan d'onkundigen ten bake is aangewezen.
Natuurlyk vloeiende, maar deftig boven al
En zuiver, luid zyn toon, 't zy hoe of wat geval
Zyn Lier ontmoet, gewoon op allerhande wyzen,
In vreugt of droeve ſtof, te dalen of te ryzen
Met ongekreukten trant. Lees alles zonder ſchroom:
Geen dertle galm holt hier, als ſchaamtloos, zonder toom.
Of, ſchynt zyn pen zomwyl te hevig voort te varen:
De vaerzen liepen vreemt, naar 't vreemt beloop der jaren.
En edle gramſchap bragt dikmaal gedichten voort
Die Pindus rei, meêr als een lofzang, heeft bekoort.
'k Laat in Altaar en Kerk de ſtof zich zelfs verweren.
Zyn Maagdebrieven noit een kuiſſche ziel onteeren;
En zyn Beſpiegeling, van geen party verdacht,
Wert nimmer, als tot ſmaat der ſchempers zelf, veracht.
De godtsvrucht eert die taal, en pronkt met zulke palmen.
'k Hoor nu (dunkt my) den Ryn in zyne boorden galmen,
Zo ver de Dichter hem, van wederzy, begroet.
Wie bidt voor Keulen niet: daar hy Guſtaaf ontmoet
Als overwinnaar? wie ziet Maagdenburg, wie Aken,
Deze in haar eige vlam, die door de krygstoorts blaken,
Die zich niet over 't lot der burgery erbermt?
't Schynt of ganſch Hollant, door d'onteerde vryheit, kermt;

Toen

Toen d'oude Raat zyn bloet moest op 't schavot vergieten.
En de benaude Teems vergat in zee te schieten,
Wyl Stuarts hoge stam geknot wert door de byl.
De heilige Jordaan beweegt ons door zyn styl,
Als 't overspelig Hof den Woestynier doet bukken.
Wie hulp Prins Fredriks hant oit schoner lauren plukken.
Daar hy den Veltheer volgt in 't velt of voor de wal,
En welkomt zyn triomf met bly bazuingeschal,
Toen Grol, 's Hertogenbosch en Wezel voor hem doken?
Hoe sierlyk was de wieg van Nassous Telg bestoken:
Het velt, de lucht en stroom wert deze vreugt gewaar!
Zyn dankbre wierookgeur ontbrak niet op 't altaar,
En zachter vreugdegalm verheugde onze Amstelstede
Ter blyde onthalinge der lieffelyke Vrede,
Die Spanje en Nederlant verzoende na den strydt.
Ook toen hy 't Raathuis, met zyn' toon, heeft ingewyt;
(Onwrikbaar zal zyn faam dat schoon gebou verduren)
Hoe juichde d'Amstelstroom in 't oor der nageburen,
Wanneer hy Vorsten en Vorstinnen groette aan 't Y;
En brave Stammen eert door beelt of schildery;
Met droef cypresseloof, of tedre myrtebladen,
En ampten en gezach. Wiens hart kan zich verzaden
Wanneer hem Davids harp of Flakkus lier verheugt,
En Roskam en Harpoen verdadigt eer en deugt?
'k Verbysterde, wilde ik nu al zyn klanken horen.
Geen zeeman laat gety noch voordewint verloren:
De lof der Zeevaart klinkt aan d'een en d'andren as.
'k Zwyg hoe hy Maroos tolk, in dicht en ondicht, was,
En Naso volgde op 't spoor van zyn Hervormingboeken,
En by Euripides en Sofokles ging zoeken.

't Geen

't Geen 't deftig Treurtoneel verftrekte tot een baak
En voorbeelt. Treurftof was zyn wellust en vermaak:
Want Melpomeen hadt hem haar rougewaat gefchonken.
Doorluchter vaerzen noit op onzen Schouburg klonken.
Noit blonk ons Treurtoneel met groter majefteit.
Wie treurt niet als hy treurt, en fchreit niet als hy fchreit
Met Adam, Noach, en 't kint Jofef, de Gebroeders,
Met Sampfon, Davids huis, en Jeptha? vaders, moeders
En kindren mengen rou en weeklagt ondereen.
'k Zie Peter, Pauwels, bly den martelweg betreên,
En Urful met haar rei in 't maagdebloet verfmoren.
'k Wil naar Salmoneus dan, of Edipus niet horen;
'k Ben doof voor Hecuba. Geen rouklagt zo ontroert
Dan daar de godtsvrucht wort, met eerbiet, ingevoert
Den Opperften ten prys. Dat kan my meêr vermaken
Dan 't yfchelyk gefnork van moorden, branden, fchaken,
Door drift van ftaatzucht, wraak en kriele dertelheit.
'k Weet: menig fmaakt geen fpys dan op zyn Franfch bereit.
Een ander ftoort zich om... dan dat zal flus beft voegen.
Doch Jupiter fchenkt zelfs aan ieder geen vernoegen
Met dau en zonnefchyn. Maar Hollant zal miffchien
Diens Fenix wedergade in duizent jaar niet zien,
Terwyl zal 't duitfch Parnas hem als zyn koning loven,
En nydt noch tydt of fpyt den lauwerkrans ontroven.
Geen dichter wert voorheên zo hoog, door 't yl gerucht,
Verheven als Jan Vos. Eene onbekende zucht
Spoorde ook geleerden om zulx met hun hant te fterken.
Een jonger tydt verfcheen: elk fchempte op zyne werken
En dompelde zyn eer in 't voetzant. Door wat gront?
Wat oirzaak? dit noch dat quam uit een waren mont:

't Was

't Was zinneloze drift: hem boven al te zetten;
En byster; 't goede zaat om 't onkruit te verpletten.
Hy was een dichter, een gebore dichter, ook
Een vlugge en stoute geest: maar vol van waan en rook.
Gedult: indien hy niet door zyn vermetelheden
Der ouden achtbaarheit hadt met den voet vertreden.
Of wert hem (mooglyk) dit door hoger ingedrukt?
Hoe 't was: 't gejuich van 't graau is zeker hem gelukt.
'k Zwyg Aran, 'k zwyg Medê met andere gedichten:
De bouzang van 't Stadthuis, verdeelt met zyn gezichten,
Is geen onsmaaklyk vaers. Doch 't Munsters vrêbesluit
Toont of hy dichten kon. De Dekker munt hier uit
Met eigen aardigheên, die niemant, als hem, passen.
De goede Vrydag, 't kruis van dien ons heeft gewassen
In 't bloetbadt, is een blyk van zyn verlicht verstant.
De Geldtzucht, Dopers doot, en al wat van die hant
Verschynt, bewaart ons 't zout van zyn scherpzinnigheden.
'k Zie Anslo, net van styl, ook by de voorste treden
Die Stevens martelkroon begroet met Poëzy;
En de besmette lucht te Napels zag van by,
Toen dieren, boom en vrucht ook om genade baden.
Jordaans vlecht een festoen van heilige sieraden
Als hy den schonen stroom van zynen naam beschryft.
Ook Chandelier, uw roem niet in 't vergeetboek blyft,
Noch Jonktys door 't gezicht van Rozelyn gevangen.
Laat Bakes Bybelzang in Salems tempel hangen:
Een eeuwig werk 't geen zelf om zyne stof bekoort.
'k Wensch, Vollenhoven, elk naar uwe vaerzen hoort,
Als gy de Kruistriomf herinnert ons gedachten;
En 't Nederduitsch gedicht doet op uw lessen achten.

Uw heilge Herderzang, o Moonen, raakt ons hart,
Die al den wiltzang der verliefde herders tart:
Nu zuivre taal en zin behagen bosch en velden.
Hier is Antonides, een van de grootste helden
Der dichtkunst, lang begroet als Vondels jongste zoon,
(En Vollenhoven d'oudste) opvolgende zyn' toon
En deftigheit. 't Zal u, o Ystroom, niet gelukken
Dat oit doorluchter geest zal lauren voor u plukken:
Antonides verdween: wie kan zyn plaats beslaan?
O, *Nil Volentibus*, 'k merk u met achting aan:
Gy hebt met groten ernst gedicht, vertaalt, geschreven,
En 't bly- en treurtoneel ook stof tot roem gegeven;
't Berispen, naar de kunst, wort hier ook niet versmaat.
Maar, Pels, 'k voeg my tot u: was 't geest van liefde of haat
Die u, met groot gezach, den Schouburg dee verbieden,
Geen Bybelspellen meêr te tonen voor de lieden?
Niet een? ai zeg, waarom? (wy pryzen uw verhaal:
De plicht des Schouburgs eischt goê zeden, goede taal)
Let wel: *men hoort te recht de predikstoelen dreunen,*
Wen zich het Speeltooneel wil met Gods woord bekreunen.
Godts woort is heilig: doch 'k begryp niet waar 't u scheelt.
Als gy een heiden, joodt of christen recht verbeelt,
En spreken doet, zal zulks niet naar zyn Godtsdienst rieken?
Geloven met een hart Japanners, Moor en Grieken
Van 't Hemelsch? ieder bidt op zyne wyze, en dankt
Daar hy, naar zyn besef, al 't welzyn van ontfangkt.
Dit leert natuur. Maar: *vond van schalke Jezuwyten,*
Om dus de Kerk om verre of overhoop te smyten,
En boos de zielen te verleyen. Schuilt hier 't quaat?
Bedwing, rooi uit al 't geen de Kerk krenkt of den Staat.

Is

Is 't papery? betoom *broêr Peter zyn gebeden*;
Laat *Vrſul*, *net beſpraakt*, noit ons toneel betreden.
Dit 's nu geſtilt. Maar wat heeft Joſef toch misdaan?
Wat Sampſon? Jephta of de Broeders? 'k zal 't verſtaan:
't Zy zich een treurrol ſteekt in Gods geheimeniſſen.
Maar alsmen dit misbruik ook uit de rol zal wiſſchen,
Is 't wel dan? *'t ſpeeltooneel blyf vry van Bybelſtof.*
Help my, VALERIUS, die ſnaar klinkt ons te grof;
Op dezen voet zal Pels den Schilder ook bepalen,
Om nimmer Bybelſtof, hoe zedig, af te malen.
't Zyn beelden wederzyds: 't een ſpreekt, en 't ander zwygt.
Doch 't ſprekent beelt meêr kragt op onze zinnen krygt;
En weet, met dubblen vondt, door d'oogen en door d'ooren,
D'Aanſchouwer tot de tucht en godtsvrucht te bekoren,
Zo 't voorwerp haar vertoont. Laat Noach, Abraham
En Mozes, naar 't gebruik van dien godtvruchten ſtam,
Met hun oprecht gemoet, vol yver, ons verbeelden:
Altydt aan Godt gehecht in tegenſpoet en weelden,
Altoos gehoorzaam aan 't Almogende bevel;
Dan worde ik meêr geſticht door zo een leerzaam ſpel,
Dan of ik Didoos doot en Julfus zag vertonen
Met dans en zang. 'k Zeg dit. 'k Zei meêr, doch zonder honen
Van hem, die (zo hy zegt) voor tucht en zeden pleit,
Indien zyn mening, in die plicht, hem niet misleit.
Genoeg hier van, of 'k roep Oudaan noch tot getuigen,
Die, ſtreng en ſtraf, door gunſt noch afgunſt was te buigen,
Daar hy 't Verworpe Huis van Eli bragt in 't licht:
'k Hoor niet wat predikſtoel hier over was onſticht.
De Schouburg wiert gebout om d'yver der Poëten
Te nopen: want aan hen, die zich daar loflyk queten,

 Volgde

Volgde aanſtonds eer en faam, daar 't beſte deel der ſtadt
Gelyk getuige, zelf als rechter, over zat.
Dit doet een yvervuur in jonge borſten gloeien.
Dus zien wy, jaar op jaar, noch nieuwe ſpelen groeien
Door poging om den palm, wyl glory 't hart bekoort.
Dit edel oeffenſchool bragt veel meêr helden voort
Als 't worſtelperk t'Olymp. De Dichtkunſt zou ſchier quynen
Zo 't Schouſpel ledig ſtont. Wat ziet men nu verſchynen?
Een rou- of bruiloftvaers, zo als 't Apol behaagt.
Waar toe, VALERIUS, van dit verval geklaagt.
De luſt verkout. Elk zwoegt om ſchatten te vergadren.
O ſchaamle Poëzy! wie zou den Zangberg nadren:
Een luttel gout weegt meêr als Febus lier en krans.
De Schilderkunſt miſt ook haar allereelſten glans,
Nu zy de liefde tot hare oeffning ziet verlopen,
En menig op de gunſt van een Portret moet hopen.
't Zy wanluſt, 't zy verzuim of 't noodlot van den tydt:
De kunſten zyn heur klem en rechte minnaars quyt.
Dit woort is my ontſnapt: 'k gebruik die taal zeer node.
Die 't Hollants bloet bemint doorblader Paffenrode:
'k Meen Arkels ondergang. 'k Zie Rixtel op die ry,
En ook den Elger, die door liefde raakte in ly.
Wat anders. Hier is Smits, beſpraakte ſchilderyen
En Konradyn zyn lof, in Poëzy, belyën.
Gy, Aſſelyn, hebt ook den Schouburg dienſt gedaan.
Jan Luikens zedepen moet niet verachtlyk ſtaan.
Noch Bidlo zy geſtreept om zyn Apoſtelbrieven
Met martelbloet gemerkt. 'k Zie Pluimer met de lieven
Daar 't nedrig Seſtus en Abydus roem op draagt;
Ook Buiſero, dien zang en dichtkunſt heeft behaagt;

Ber-

Bernage en Alewyn; Verhoek, die Karel toonde,
Wiens opperrecht geen ampt noch vrient in 't recht verschoonde.
'k Denk ook om Bode die aan d'Ystadt eer ontfing;
Een naam welk u, MYN HEER, altoos ter harten ging
Door 't bloet, door vrientschap en eenparigheit der zinnen
Om kunst, om wetenschap en Poëzy te minnen.
Maar, och! wy scheiden eens. Wy scheiden oudt of jong.
Ook Rotgans, die vol vuur den derden Willem zong.
'k Moet nu den wakkren Brant met zyne Zoons aanschouwen.
Halmaal en Arents beide uw namen zyn onthouwen,
En Schermer, die, noch jong, was op een hogen trap.
Zeeus met den lozen Wolf in 't schaapsvel of de kap;
Met Willink die de Vest, den Amstel, en Plantaadje
Door zedig rymgedicht, verstrekte tot sieraadje.
De Haas bezweek ons 't lest. 'k Bidt niemant heimlyk mort
Op myn geheugnis: want de tydt valt nu te kort
Om (1) ieder eer te doen. 'k Moet Six nochtans gedenken
Die met een edel vaers wou Muiderberg beschenken.
Broekhuizen streelde ons oor met Herderkozery;
Noch Francius vergat geen duitsche Poëzy
By hoger toon. 'k Zie 't einde. En om met vreugt te scheien
Laat ons nu Focquenbroch en Overbeek geleien.
'k Verzweeg noch maagt en vrou door Neêrlants dicht befaamt;
Ook over d'Alpen, die doorluchtig zyn genaamt:
Hier (2) Roemers loflyk kroost, met Schuurman ryk van talen,
Questiers, de Veer, Lescailje, al schelle nachtegalen

(1) Veele oude en jonger Dichters; Van Hout, Van Dorp, Ampzing, Van de Venne, Pers, Sluiter, Adam Carels, Jr. Meyster, Beets, Van Merwede, Herkmans, Van Geel, Blasius, Dullaart, Van Ryssen, en andere wier werken voor handen zyn.

(2) Anna, en Maria Tesselschade; nevens de andere in 't vaers, hier boven gemelt,

In Batoos Tempe; daar Sybille ons ook verheugt.
Ginds was (1) Victoria, zo hoog van bloet als deugt;
Veronica (2) by haar, (3) Constance en (4) Dianore,
Wier achtbaarheit en kunst noit lastertong verstore:
Zy blinken als 't gesternt. Maar wie was u gelyk,
Margreta (5) van Valois, in 't edel Leliryk,
Daar voor uw Majesteit de Fransche Muzen bogen?
Nu twyfflen wy niet door wat bystant en vermogen,
In 't vroulyk teêr vernuft, de Dichtkunst toont haar kracht:
De Zanggodinnen zyn zelfs maagden: haar geslacht
Genegen, die zy liefst in 't heiligdom ontfingen.
'k Meld ook de Dichters niet die nu noch loflyk zingen
Tot vreugt van 't Vaderlant, bekent door naam en faam.
Zy bloeien lang aan ons, aan Pindus, aangenaam.

Laat,

gemelt, met meêr ongenoemde Nederlantsche Dichteressen; al te bekent om in aantekening te stellen.

(1) Victoria Colonna, dochter van Fabritius Colonna, gehuwlykt aan Ferdinand d'Avalo, Marquis van Pescara, was door hare hoge geboorte, schoonheit, deugt, verstant en edle dichtergeest zo beroemt, dat haar van alle geleerden den bynaam *Divina* geschonken wert. Zy stierf in den jare 1546.

(2) Veronica Gambara, Echtgenote van Gisberto den VIII. Heer en Grave van Coregio, was, als de gemelde Victoria, door alle goede hoedanigheden, Godtvruchtigheit, en byzondere liefde tot haren Man zeer vermaart.

(3) Constance d'Avalo, Hertoginne van Amalfi, zeer doorluchtig door haar bloet, goede zeden en poëzy.

(4) Dianore, (of Lianora) dochter van Peter Antoni Sanseverino, Prins van Bisignano, en Julia Orsina, getrout aan den Marquis van Valle Siciliana. Eene Vrouwe met uitmuntende gaven des lichaams en geest, en beroemt door hare gedichten. Veel andere doorluchte Poëtersssen zyn om kortheit overgeslagen.

(5) Margareta de Valois, dochter van Karel, Hertog van Orleans, en Luisa van Savojen; zy was eerst aan Karel Hertog van Alenson, daar na met Henrik van Albret, Koning van Navarre getrout, om haar wonderbaar verstant en Christelyke deugden van gansch Vrankryk, doch byzonder van François den I. haren broeder, zeer bemint, en niet alleen in de Fransche, maar ook in de Italiaansche Dichtkunst wel bedreven. Zy overleedt 1549.

Laat, Tydtgenoten, laat den Zangberg nimmer quynen,
De lof der kunst en deugt zal niet met u verdwynen:
Een later eeu vergaart laurieren voor uwe asch.
Verzuim ik nu den lof, die 'k vroeger schuldig was,
Om de gepreze vlyt der pennen te waarderen,
Die, met uitheemsch gebloemt, den duitschen hof vereeren?
Zo snakken wy naar 't ooft dat elders is gegroeit.
Zo zien wy hoe Parnas in andre luchtstreek bloeit,
En horen al wat oit pryswaardig is gezongen.
Zo zegen Febus meêr den lust tot vreemde tongen.
De bietjes garen ons dus honig door haar werk.
Ai my! 'k voel my benaut in dit gedronge perk:
'k Hoorde andersins 't verhaal van d'allergrootste Ryken
En Helden, daar de faam meê bralt in de kronyken;
Wat vorst of vorstendom voorheên oit was vermaart;
Wat volk, wat lant, wat wet ons noch verwondring baart;
Of zag elks heerschappy bepaalt door berg of stromen,
En wat verandring hier en elders is vernomen.
Maar 'k denk: en denkende raak ik dit uurtje quyt.
Juist als een reizer die te post naar Rome rydt,
En zonder omzien jaagt; wat blyft hem in gedachten
Van 't geen hy zag? een schim. De tydt kon 't niet verwachten:
Gezien of ongezien, hy zweept gestadig voort.
Dus heeft de schielykheit myn aandacht ook verstoort.
Ik zag: 't verdween: weg is 't. Nu maaltme in 't hooft van binnen
Een dwerrelmengling tot verbystring voor de zinnen;
Een afgebroke droom. Geen voedzel aan 't verstant:
Van 't geen ik hoorde en zag wort nu geen zaat geplant.
Maar 'k zweer, VALERIUS, mag my 't geluk gebeuren
Dat ik hier weêr verschyn, 'k laat my dan niet versteuren

In

In dit vermaak: dan blyf ik eenzaam met een boek,
Terwyl ik naar 't geheim van twee drie woorden zoek,
En kraak en ſmaak de kern. Dan roemen wy 't vermogen
Des Dichters, door wiens geeſt wy naar de ſterren vlögen.
Dan blyf ik uren lang voor een Tafreeltje ſtaan,
En overleg hoe my de Schilder heeft voldaan
Door reden, geeſt en kunſt. Dan zal 't my beter ſmaken
Als nu ter vlucht. En 'k hoop die dag zal haaſt genaken
Zo 'k niet door ramp, door jicht of droever wort belet.
't Ga zo Godt wil: myn luſt blyft hier op vaſt gezet.
Doch waar mede, onderwyl, zal ik my dankbaar tonen
Voor 't aangenaam gezicht? waar mede uw gunſt belonen
Die my, voorheên en nu, zo dierbaar heeft verplicht?
Ha! was d'onſterflykheit belooft aan myn gedicht,
Dan hoorde gy myn zang op hoger tonen klinken;
Dan zou uw Kunſtvertrek door tydt noch eeu verzinken
In Lethes dodeſtroom; dan queelde ik als een zwaan
Die langs Meanders boort, of klaren Eridaan
Haar blanke vleugels ſpreit, ſpeelmeiende aan de zomen,
Van waar uw edlen naam den oirſpronk heeft bekomen,
Hoe, en waar (1) RÖVERS Stam, voor eeuwen, was vermaart,
Hoe d'Yſſel, 't zyner eer, dien Hoofttak heeft bewaart,
Die heerlyk bloeide in 't hooft der Overyſſelſteden,
Roemruchtig door bewint in oorlogstydt en vreden,
Alom bewuſt. 'k Sprak dan hoe Goeſen in die ſtadt
Voorheên, met groot gejuich, als Burgermeeſter tradt
Op 't Raathuis; hoe zyn Zoon, uw (2) Overgrotevader,
Door d'Opperſchikking, hier den Amſtelkant zag ſpader
Daar

(1) Of Roever, zo men toen ſchreef, gelyk by oude ſchriften en zegels blykt.
(2) Gerart Röver.

Daar hy den zetel van uw Stamboom heeft verplant;
Hoe twee VALERIEN ook bloeiden in dit lant,
Daar in uw Vaders en Grootvaders naam herleven,
In derden rang. Dan wier myn zangluſt opgeheven
Door 't overpeinzen der beroemde Maagſchappy,
Aan RÖVERS Bloet verknocht, door huwlyksbant, aan 't Y.
Dan zoud gy ook den lof der brave Vrouwen horen,
En (1) uw Vrou Moeder zou uw tedre ziel bekoren.
Sins, zag ik u verplaatſt, door onbeſproke Min
En zuivre liefde, tot uw edle Zielsvriendin.
'k Gaf u 't geleide. Doch hoe zeer 't my mogt verdrieten
Dat ik uw byzyn nu voortaan niet zou genieten,
Vertrooſt my noch dat u 't geluk dus heeft verzelt,
En in het ſchoonſte deel van Hollant neêr geſtelt,
't Geen Hertog Godefroi omtrok met muur en wallen.
Maar boven al is 't lot u wonder toegevallen
(Of 's Hemels voorzorg) met uw liefde en huwlyksbant:
Vergunnende aan uw hart een onwaardeerbaar pant
Van ſchoonheit, deugt, vernuft; uit Adlyk Bloet geſproten
Der VANDER DUSSEN, Stam beroemt door edle loten
In 't hoog gezach van 't lant geplaatſt van ouder tydt,
En noch verheven en roemruchtig wydt en zydt.
Zo heeft de Hemel ook uw Stamhuis mild beſchonken
Met ſchone Telgen, die reets d'yver komt ontfonken,
Om, op Voorvadren ſpoor, te blinken door de faam.
Dan roemde ik ook, met recht, noch hoger uwen naam,
Die, by veel zegening door uw geboorte ontfangen,
't Geruſt en vry gemoet niet laat in ſtrikken prangen

(1) Catharina Eliſabeth Bode.

Der hoofſche ſlaverny: maar levende in de kunſt
Gelyk Meceen, verplicht ontallyke aan uw gunſt.
Dit en noch meer, zou my verheve ſtof verſtrekken
Om ſierlyk myn gezang op hoger toon te rekken,
En kunſt en deftigheit te mengen in gedicht.
Maar ach, VALERIUS; 'k bezwyk voor dat gewicht:
Myn onmagt waarſchuwt my: de hoge vlucht te korten,
Zo 'k niet, als Icarus, in 't razent meir wil ſtorten.
Wat blyft my over? niets als een genegen hart,
Met beden dat uw ruſt noch kunſtluſt zy benart,
En gy, by dit vermaak, telt ſmerteloze dagen
In 't aanzien van MEVROUWE, uw trooſt uw zielsbehagen,
Terwyl uw bloeient Krooſt uw beider geeſt verheugt.
Zo volg VALERIUS de Vierde uw roem en deugt.
Zo moet gy, door Godts gunſt, den Vyfden ook aanſchouwen,
En eeuwig 't Nageſlacht dien braven naam behouwen,
Altoos bemint, geroemt als hoofttelg van den Stam.
Heb dank, MYN HEER, vaarwel. Myn tydt roept: Amſterdam.

In 't Jaar MDCCXXIII.

HER-

HERDENKING

AAN

VOORTWYK,

LUSTHOF

VAN DEN EDELEN HEERE

Mr. WILLEM BACKER CORNELISZ.

Ons leven ſchynt een droom. 't Zy blyde of droeve dagen
Zy glippen als een ſchim; nochtans kan elk behagen
De zoete naſmaak van genote gunſt en vreugt.
Dit maakt den ouden dag by 't wintervuur verheugt,
En ſchynt een nieu vermaak en nieuwe jeugt te ſchenken.
Maar zal ik ſchaamroot noch, o VOORTWYK, om u denken:
Daar niet een druppel ink myn dankbaarheit betoont,
Schoon myne zwakheit lang door heusheit wort verſchoont?
't Is beter laat, dan noit. Gezwint, niet lang te beiden:
De Vecht vloeit hier naby, daar kuntge u weêr vermeiden.
Nu vlieg ik VOORTWYK met een verſche luſt in 't rondt:
Maar, ach! 'k zie alles niet 't geen ik hier voormaals vondt.
Hoe heeft de wrede ſtorm die ſchone Laan beſprongen,
En ſtam by ſtam, verwoedt, ten wortel afgewrongen!
O ſchrikkelyke kracht,
Die Hollant teiſterde, dat noch beeft om dien (1) nacht!

(1) Den avont van den eerſten van Herfſtmaant des Jaars MDCCXVII.

Eene eeu verloopt, byna, eer zulke abeelen groeien:
Een uur een oogenblik kan hun ten gront uitroeien.
Noch wort dat groot verlies door 't jonge loof verzoet.
Maar 'k merk hier groter ſchaê die nimmer wort geboet:
'k Mis d'allerwaardſte Bloem daar Voortwyk op mogt bogen;
Een luttel tydts, helaas, ontrukteze uit onze oogen!
Stroide ik geen Lykcipres op d'aſſche van Mevrou:
'k Bleef, door dien donderſlag getroffen, ſtom van rou,
En ſcheen, als Niobe, door druk in ſteen herſchapen.
Geen honigbietje kon uit tym meêr voedtſel rapen,
Dan wy uit haar verſtant en vriendelyk gezicht.
Gelyk ganſch Hollant, aan haar Vaders raat verplicht,
Noch zoekt den naam te weren
En klank van overheeren.
Maar, vogeltjes, hebt gy de Juffers opgewekt?
'k Zie elk, in ſtilte, zich tot bezigheit vertrekt,
En meet den zonneloop by 't welbeſteên der uren.
Hier krygt de roos meêr roem door 't keurlykſte borduren,
Terwyl de leliplant,
Door maagdekunſt vereert, onwelkbaar bloeit in ſtant.
Daar poogt de Schilderkunſt haar kracht voorby te ſtreven,
Nu vogel, vrucht, en beelt geen ſchyn vertoont: maar 't leven.
Maar beelt en vogel leeft, betroude ik nu aan 't oog
't Geen Zeuxis zelf bedroog.
Bly zyn de vlindertjes, nu hunne ſchone verven
In geen ſaizoen verſterven.
Doch 'k zie de kleene mug noch met verwondring aan.
Wat kunſtenaar heeft oit dit werkſtuk wel verſtaan?
't Heeft naulyks lyf of leden,
Met been noch graat doorſneden,

En

En 't loopt en vliegt en zingt! kortom, naar myn verstant,
Hier schuilt meêr wonderwerk als in een elefant.
Hoe kenlyk voor onze oogen,
Hoe wonder is de kunst en kracht van 't Alvermogen,
Daar 't allerminste dier zyn wysheit ons ondekt,
En tot verbazing strekt!
Maar leert de Tekenkunst nu ook filosoferen?
Gewis. En ging ik voort (de tydt zou my ontberen)
't Bleek haast, door proef, hoe in welvoegenheit en maat
Natuur en kunst bestaat.
Doch wilde ik myn gedicht ook naar de maat beschryven,
Jonkvrouwen, 'k nam 't model naar al uw dagbedryven:
By maat wort hier de geest en 's lichaams kracht verpoost,
't Zy 't hooftlicht oostwaart, zuidt, of in de westkim bloost.
Doch zulx verstomt my niet: dit zyn noch d'oude regels
Door d'Ouders zorg gedrukt in 't hart (als vaste zegels)
Der tedre Maagden, die nu tonen door haar geest
En deugt, hoe 't ware beelt der Moeder is geweest.
Leer: leer, myn Dochter (want ik heb u meêgenomen
Op dat een anders deugt u zou te stade komen)
Hoe by de deftigheit en 't welgebore Bloet,
De vlyt, van kindtsbeen, wort gequeekt en aangevoedt.
'k Wil, eer de morgendau verdwynt op blos en bladen,
Doorkruissen deze paden,
Daar keur van bloem en vrucht
Den voorrang maakt beducht.
Zal 'k nu de pruim, morel of blozende aardtbai roemen?
Of staan op 't oogvermaak der uitgekipte bloemen?
d'Een voor, en andre na
Bekoren my, om strydt, daar ik 't gezicht op slâ.

Maar 'k merk een' lieven geur door lucht en telgen vloeien,
Daar blos en ooft, gelyk, aan goude oranjen bloeien,
Die vier saizoenen zien in volle weelde ftaan,
Daar 't oog, de reuk en smaak, op 't keurigst wort voldaan.
Maar zou deze edle ftam, inwendig, zich beklagen
Dat hem zyn ryke dragt, zyn bloesem, wort ontdragen?
Neen: zyn mildadigheit is, naar zyn magt, te groot:
Hy droeg zich zelve doot.
En, ver van om den roof van zyn gebloemt te treuren,
Hy ziet zyn' roem verspreit, zyn onwaardeerbre geuren
Gekoestert in de borst van menig lantvorstin
En fiere en edle maagt, door onbesproke min.
Uitheemsche Vygeboom, hoe zyt gy hier gekomen?
Deet u de koude gront en gure lucht niet schromen?
'k Ben zoet en zacht van aart,
Die zich, gevoeglyk, ook met ongelykheit paart.
Maar ruwe en wrange zinnen
Zyn door geen andre lucht noch weldoen t'overwinnen.
By 't vrolyk Lauwerloof
Schynt alle groente doof,
Dewyl d'onsterflykheit... Maar hoe! wat wil dat kleppen?
Is 't onraat? ja bylo, en tydt om zich te reppen.
Ei zie: een weerloos dier
Verwekt dit groot getier!
Getier? 't zyn dankbre klanken
Om 't lieve Juffertje *Sarotte* te bedanken
Daar, 't zy getuimelt of gestoten buiten 't nest,
Wort door haar zorg gemest
Voelt gy, o loflyk Kindt, vroegaan uw ziel erbermen
Om weesjes te beschermen,

Wat

Wat ſchenkt dit grote hoop
In verder levensloop!
Doch gy hebt deze zucht door 't eerſte zoch gezogen
Gelyk van hart en oogen
Aan uw Vrou Moeder, die 'k altoos met eerbiet noem:
Hoe min met eer gedient, hoe waardiger in roem.
Maar zie dit diertje ſchokken,
En paling, vorſch en muis, ganſch levent, binnen ſlokken!
Dus hongerig! dus graag!
O Jonge- of Ouwevaêr, gy hebt een ſchone maag;
Doch geen doktoor noch dranken
Voor dezen luſt te danken,
Gezont door 's hemels gunſt.
Natuur gaat boven kunſt.
'k Wil nu in 't ſtille boſch myn zinnen wat vermaken;
Dit ſchynt myn hart te raken,
Juiſt of ik op Parnas,
Ver buiten 't aardts gewoel, by d'oude Dichters was,
Daarze onder 't bruine loof, in dichte ſchemeringen,
Van d'oirſprong van 't heelal, als opgetogen, zingen.
Wie maalde oit friſſer groen!
Wy zyn, MYN HEER, nu ook in 't allerſchoonſt ſaizoen.
'k Verwonder my ſomwyl dat in vele andre ſtreken
't Gemeen zo zorgloos is om bomen aan te queken.
Zelfs in Italië, daar 't ſchier van hitte ſmelt,
Wort dat vermaak verzuimt in ſtadt en open velt.
't Is waar: die warmte doet veel vruchten bet beklyven
Die 't noort niet rypt, gelyk granaat, citroen, olyven.
En (dool ik niet) de lucht verleent 't geen d'aarde baart,
't Zy planten, dier of menſch, iets van zyn eigen aart.

Dit

Dit tuigt ons 't jonge krooſt, daar ginds, in tedre jaren,
Vernuft en ſchranderheit zich kenlyk openbaren,
Gelyk uit vruchtbren gront wilt loof en weeldrig kruit,
't Geen ongekoeſtert ſpruit.
Doch 't is aanmerklyk dat in bygelege ryken
Elk lant, elk ſtadt byna, een' andren geeſt laat blyken.
Toskane was en blyft ſcherpzinnig van verſtant,
Grootmoedig 't Napels ſtrant,
Gulhartig Lombardyën.
Venetië en Genua voor d'oude vryheit ſtryen;
En ieder vorſten hof
Verdient een' andren lof;
Dus ſchynt te Rome, aan elk, de heuſcheit aangeboren.
Ook heeft Italië zyn' invloet niet verloren:
Men kan noch in 't muzyk, de dicht en ſchilderkunſt
(Spreek ik te veel door gunſt?)
In hoven en gebouwen
In zeden, kleding iets van 't deftige beſchouwen,
Een zucht tot eer en naam,
Naaryver van de deugt en roem der oude faam.
'k Weet hoe by 't edel graan ook ſcherpe diſtels groeien:
Doch 'k laat elk 't onkruit uit zyn eigen akker ſnoeien.
Elk landaart daar men zweeft
Zyn lof en laſter heeft.
Maar onder alles 't geen myn geeſt plag op te wekken,
En toen, en nu noch, tot verwondring kan verſtrekken
En ginds myn hart en oog
Tot aandacht meeſt bewoog
Is 't prachtig Vatikaan met al zyn hooftgebouwen;
Ook hoe Sint Markus ſtaat zyn vryheit heeft behouwen;

En

En dat Vesuvius, dat overschriklyk vuur,
Die onuitblusbre kolk, oneindig schynt van duur.
'k Bidt u, Myn Heer, (wyl gy met ryper raat en zinnen
Dit zelfs gezien hebt, en geen driften u verwinnen)
Ondek my dezen gront.
En zaagtge iets elders 't geen elk zo merkwaardig vondt?
Toen hoorde ik flux: 'k zal noit een anders keur versmaden.
Sint Peter overtreft in boukunst en sieraden
Al 't geen myn oog oit zag.
Venetië bewaart den vrydom noch zo 't plag:
Dewyl 't zyn Veltheer, zelfs den Doge, weet te tomen
Met zo veel breidels, dat hun 't heerschen wort benomen.
Ik twyffel wat den gloet,
Van 't brandende gebergt, veele eeuwen heeft gevoedt.
Doch zo de vlam van binnen
Meêr ruimte en kracht kan winnen,
En doordringt met gewelt,
(Wie zegt ons hoe de gront inwendig is gestelt)
't Is vroeg of laat te vrezen
Zulx tot verwoesting van Italië zal wezen.
En, mooglyk, door dien brant, wort dus allengs bereit
De gruwlyke ondergang des aardtkloots, lang voorzeit.
Hoe, Juffers, in 't gewaat van jonge Visscherinnen?
'k Volg daar gy zult beginnen,
En prys dat lantvermaak 't geen d'aandacht niet belet:
Terwyl stilzwygenheit verstrekt voor d'eerste wet.
Daar praalt de Vyverkom, een schoon toneel, voor d'oogen,
Met hagen, als een muur, vol beeltwerk, net omtogen!
Geen beeltwerk: schildery,
Van Ruivens stout penseel bedroog 'er meêr dan my.

Hoe aangenaam is 't hier! de groene gront en zoden
Met luſt, tot zitten noden.
Geen wintje ruiſcht. Een wolk bedekt den zonneglans:
Gewenſchte viſſcherskans.
Terwyl wy in den ſtroom 't dun angelſnoer zien dalen,
Beluiſter ik den toon der edle nachtegalen,
Hef op, naar d'oude wyz',
Doorluchte Zangertjes, uw zang haalde altoos prys.

Laat hen, dien 't luſt, de ſtadt bewonen:
Wy tieren beſt op 't velt,
Door dak noch kooi beknelt,
In ruime lucht en bladeryke tronen,
Als koningen van 't wout,
Daar ons geen dwang benout.

Waar is de goude tydt gevlogen?
Hier: hier op 't ſtille lant,
Daar liſt geen netten ſpant,
Noch waarheit lydt door laſterlogen
Daar nydt noch twiſt regeert:
Maar elk d'Algever eert.

Luſt u, o ſterfling, dit te ſmaken?
Let, gy de zorg beſnoeit
Die ziel en zin vermoeit.
Bemin en zoek onſterfelyke zaken:
Die gout of roem bejaagt
Wort door zich zelf geplaagt.

'k Be-

'k Bedank den voglezang: hy toont ons, zonder liegen,
Hoe wy ons zelf bedriegen
Door drift, door wellust, waan en zeden van den tydt,
Daar 't leven meê verslyt.
Dat is een schone baars! noch een: dit 's de allerbeste,
Gespaart (zo 't schynt) voor 't leste:
Want lest en best by een
Behaagt aan groot en kleen.
Geluk met deze vangst, o schone Visschereſſen,
De kunst was nodeloos met alle visschersleſſen:
Daar uwe heusheit zacht de harten naar zich trekt,
En onder 't spraakloos vee eerbiedigheit verwekt.
Maar gy, myn Kindt, wel hoe! hebt gy noch niets gevangen?
Wat baat uw groot verlangen?
Nu ziet gy hoe 't geluk aan elk de hant niet biedt.
Daal neêr by 't dunne riet:
Men moet in lage hoeken
Somwyl zyn voordeel zoeken.
Zie toe. Dat 's raak. Haal op. Genoeg dat uwe lust
En hoop niet wort geblust.
Wat zegt die knaap? de schuit en riemen leggen vaardig.
Een andre watervreugt voorhanden. 't Is merkwaardig
Hoe door verandering (schoon ons hier niets ontbreekt)
De lust wort aangequeekt.
Myn Heer zal stuurman zyn? dat voegt, als welervaren.
Waar zyn de roeiers? hoe! 'k sprong liever in de baren
Dan dit te dulden. Neen: al worde ik oudt en stram,
Myn plicht bezwykt noch niet, 't zy hier, of waar ik quam.
Die zachte maagdevingren
Om harde riemen slingren!

Bedaar: 't is ons vermaak en tydtverdryf. Wat meer?
Gedult: 's landts wys, 's landts eer.
Hier aêmt een frisſche lucht door bomen, beemt en water
Van voor, ons in 't gezicht. Maar wat is dit geklater,
Dit ruisſchen door den vliet? ben ik van brein berooft:
De zwanen buigen zich driewerf, met hals en hooft,
Eerbiedig, tot getuigen
Hoe graag hier ieders hart voor VOORTWYKS Kroost wil buigen.
Doch 'k hoor haar zingen niet?
Dat klonk in Griekenlant verlekkert op een liedt,
Daar 't vrolyk zwanenest gequeekt wiert; toen gezangen
(Als Godtſpraak) rontom 't choor van Delfis opgehangen
Der wyzen wellust was. Maar, ach! in dezen tydt
Zyn zy hun heldre ſtem en ouden luister quyt.
Zo, Dochter, leer, met moedt, nu tegen ſtroom oproeien
Voor ſtroom zal zachter vloeien.
Dat's Breukelen voorby. Hier Boendermakers hof:
Sieraat verdient zyn lof.
Indien de magt en 't hart elkander waar gewogen,
Wy zagen hier in 't kleen Verſailjes voor onze oogen.
Nu dryven wy te rug zo ſtil gelyk een zwaan.
Hoe pronkt hier laan by laan,
Met hoeven en gebouwen,
Daar menig vorst en graaf zyn hof zou kunnen houwen!
Hadt ik nu dichters vier,
'k Zag Tempe en Peneus flux geſchetſt op dit papier;
Flux wierden deze ſtreken
By 't oudt Arkadië, of gelukkig oort, vergleken:
Maar 'k heb noch kunſt noch magt;
En Febus heeft die plicht door andren reets volbragt.

Wie

Wie hoor ik aan dien kant zo blyde en luſtig zingen?
Welzalige, die dus een vrolyk hart ontfingen!
Zie 't boere meisje zingt, daar 't onverdroten roeit,
Kenteken hoe 't gemoet in bare weelde vloeit.
Wat proeft de ziel genoegen
Die, naar Godts ſchikking, in haar ſtaat zich weet te voegen!
Nu zyn wy weêr aan 't lant,
En d'avontzon brengt licht en daagt aan ander ſtrant.
Elk, heel of half vermoeit, zoekt nu geen ſterk bewegen.
Ook dwingt een dunne regen
Te ſchuilen onder 't dak, daar 't lichaam wort verſterkt.
Doch 'k heb altoos gemerkt
Dat keurelyke ſpys gebraden of gezoden,
Hoe ruim ons aangeboden
By dag- of avontdiſch,
My noit zo ſmaaklyk is
Als vreugt en zedigheit, die dezen diſch vermaken,
En boven lekkre ſaus en 't beſte druifnat ſmaken.
'k Geloof Lukullus noit met groter welluſt at.
De kloeke nachtegaal ſchynt noch niet afgemat:
Hy zingt noch zonder treuren,
(Mogt my dat ook gebeuren)
En 't licht der volle maan dringt door de telgen heên.
't Is ook, na 't avontmaal, gezont zich te vertreên,
Daar onder zang, en reden
Van geeſt en boertery, een kluchtje wort geleden
Van eenig bly verhaal, gelyk de fabels zyn,
Somwyl half grof, half fyn.
't Gebeurde (doch dit was toen alle dieren ſpraken)
De Keldermuis ging zich in d'avontſtont vermaken

(Misschien zo wy nu doen)
Daar zy begroet wert van een' jongen Vorsch in 't groen.
't Was aanstonds kennis. Ja men wist ook uit te vinden
(Doch 'k weet niet van wat kant) zy waren verre vrinden.
d'Een liep en d'ander sprong. Dan bleven zy wat staan,
En zagen, onderwyl, elkandren vriendlyk aan.
Dan 't bleef hier niet by steken:
Men hoorde toen gezwint van zuivre liefde spreken.
De vryer gaf hoog op: (en zwol met hooft en borst)
Hy was een watervorst,
En, door der Goden raat, tot dezen staat verheven:
Want aan geen andren visch was stem noch zang gegeven;
En, zo de Juffer zich gewaardigde zyn min,
Zy wier een koningin,
Nu was zy haast bekoort. En wyl hy ras wil trouwen,
Vroeg zy: wanneer en waar men 't bruiloftsmaal zou houwen?
Hy sprak: ginds in myn ryk en koninglyken poel.
Neen, zy toen, 'k schroom en schrik voor al dat groot gewoel;
Daar by: 'k ben niet gewoon aan 't water, maar in d'aarde,
Daar al myn voorgeslacht, voor duizent jaren, paarde.
Myn hol is vry, en vreest geen nabuur noch verwyt.
Hy: 'k raak dus myn gezach en onderdanen quyt.
Ook ben ik in 't gemeen wat dorstig, en uw kelder
Is droog en donker: maar myn woning frisch en helder.
En zy: 'k leef by geen kroos noch slymsop uit de sloot.
Hy: at ik kaas of spek, 'k was zeker morgen doot.
Kom by my. Gy by my. 't Verschil was niet te delen,
Elk wou de meester spelen.
Een oude Rave, daar verborgen op een' tak,
Riep met een holle stem, juist of 't orakel sprak:

Ge-

Gelyk, voegt by gelyk: geen uil by bontekraaien.
De liefjes schrikten, aarde en hemel scheen te draaien,
Zy vloden elk zyns weegs. De vryery was uit.
Iets dat noch vreemder luidt:
Want 't deê my zelf verdwalen.
't Was spook noch tovery; 'k zal 't, om de klucht, verhalen.
'k Stont laatst op deze brug „ rug.
Wie kakelt hier zo vlug?
'k Zie niemant. En vernam ginds, in of by het water,
Een wonderbaar geschater
Van zingen en gehuil „ uil.
Dat klinkt wat kort en vuil.
Noch hier, noch daar? de galm komt uit dien hoek gevlogen „ logen.
't Is echo: 'k ben bedrogen;
'k Heb met haar snappery somwyl myn tydt vergist,
Bekommert eer ik 't wist.
De dichtkunst zou hier flux een zinnebeelt uit trekken:
Hoe 't woort en wederwoort kan, goet of quaat, verwekken.
Of, is dit misgetast,
Dan wort dit, zonder schroom, my zelf best toegepast,
Die, wyl myn krachten falen,
Hier slechs den nagalm schenk van 't vriendelyk onthalen.
Geduchte LANTHEER, die, hier op uw eigen gront,
Noch hoog of laag, om gunst, moet spreken naar den mont,
Daar u, van Godt gezegent,
Geen hoofsche smaat bejegent;
Die, boven staat en pracht,
't Onstrafbaar zielvermaak van 't goet geweten acht,
Gy ziet uw deftig Kroost ten roem van 't Stamhuis bloeien,
En lof en achting op hun brave zeden vloeien,

Noit

Noit moet die zegening aan 't Nageslacht ontstaan.
En wyl ik 't uur besef: dat rust na lust moet gaan,
Waar meê zal ik betonen
Dat dankbre harten ook in lage daken wonen?
Al hebt gy om geen dank ons zo veel eer vergunt:
Noch blyft de dankbaarheit, by ieder, gangbre munt.
De Hemel zelf, van wien wy 't al en al ontfangen,
Ontzegt geen dankgezangen:
Aanvaar die ook van my. O vreugt, wat vlucht gy snel!
Vaar wel (te lang vertoeft) vaar, Voortwyk, eeuwig wel.
'k Hadt dus, met groot vermaak, den nasmaak van 't gebeurde;
Wanneer ik haast bespeurde
Dat my verschulde plicht naar 't edel Woonhuis drong,
Daar Backers edle Zoon den groet der Stede ontfong,
Toen zy hem op de trappen
Van 't heilig Raathuis, eerst in 't Schependom zag stappen.
'k Weet naulyks of ik dus, vol blyschap, sprak of zong:
Wel Achtbre Heer, die vroeg aan Themis hart en tong
Gewydt hebt, en het recht van 't onrecht wist te scheiden,
Wien recht en billikheit ook nimmer recht ontzeiden,
De Hemel plaats uw deugt op dien verheven Stoel
Daar have en bloet voor dingt; daar 't pleiten en gewoel
Voor schult en onschult, wort op 't allernaust gewogen;
Stoel die Godts Rechterstoel ontsaglyk stelt voor oogen;
'k Wensch zegen in dien staat die 't wichtig Ampt betreft,
't Geen uwen last verzwaart, doch niet uw bloet verheft:
Dit is niet nieu aan 't Lant voor 't Hof noch in de Steden,
Dat Backers Namen hier de hoogste plaats bekleden.
Doch d'edle Stamboom moest niet quynen in zyn Kroost:
Maar, op Voorvadren spoor, den burger zyn ten troost

En

En eer der Amſtelſtadt: dewyl uw Leeu, in 't wapen,
Den gouden kogel voert, daar wy den zin uit rapen,
Hoe magt en edelheit erft in uw Maagſchappy.
  Ai! wie belonkt my daar zo vriendlyk van ter zy?
O ſchone, o lieve Knaap! elk kan in 't aardig wezen
Den ſchrandren DE LA COURT en BACKERS luiſter lezen.
Twee Namen dien ons lant zo dierbaar is verplicht,
Die noit voor eigenbaat noch ſtaatzucht zyn gezwicht.
O wakkren ALLARTS Telg, gedenk, in later dagen,
Den vrydom van den Staat ook manlyk t'onderſchragen;
Zo hoede Godt uw jeugt:
Dat beide Stammen zich vermaken in uw deugt.

Amſterdam, in Sprokkelmaant,
MDCCXXIII.

AAN DEN

WEL EDELEN GROOT ACHTBAREN HEERE

DEN HEERE

Mr. JOAN VAN DE POLL,

OP ZYN ED. VERKIEZING TOT

BURGERMEESTER

DER STADT AMSTELDAM.

Is 't Burgermeesterschap beschoren zorg te dragen
Voor stadt en volk, 't gehoor te wenden naar elks klagen,
Zelfs endeloos te zyn gepraamt om hulp en raat:
Wie wenscht u, VANDE POLL, geluk in dezen staat?
En zag niet liever, u, van al die moeite ontheven,
Voor U, Mevrouwe uw Gade en waarde Kindren leven?
  Maar zo 't byzonder nut zal wyken voor 't gemeen,
En elk voor 't Vaderlant zyn gaven moet besteên;
Zo welstant, vrede en rust voor lant en ingelanden
't Onwraakbaar doelwit zyn der edelste verstanden:
(Een kommer welk op 't hoogst verheve zielen past)
Geluk, GROOT ACHTBRE HEER, geluk met dezen last.

Geluk

Geluk verzelle altoos den ernst der grote mannen
Die, voor 't gemene best, hun rust en lust verbannen,
En zelfs, zo 't wort vereischt, met onbezweken moedt,
't Welwezen van den Staat opdragen goet en bloet;
Die, haat en nydt getrooft, door lief noch leet bewogen,
De plicht en 't weldoen meêr als ydlen roem beoogen.
'k Weet hoe de deugt, somwyl, gekent wort noch erkent,
En elk meêr naar 't geluk, dan reden, d'oogen went;
'k Zet Rome, Sparte, Athene en al d'ondankbre tyden
Der nageburen, vry of overheerscht, ter zyden:
De trouwe en vrye Leeu die 't Vaderlant bewaakt,
Betreurde menig helt, door recht noch reên gelaakt,
Mishandelt, bits gehoont, verbannen of verwezen.
Maar 't zonnelicht zal noit onze aardsche dampkring vrezen,
Schoon, 't door een donkre wolk verduistert voor ons oog:
't Blinkt eeuwig, eeuwig klaar en onbevlekt om hoog.
Zo blinken eeuwig klaar, met roem, de dappre helden,
Die zich, gelyk een muur, voor wet en vryheit stelden,
En offerden hun zelve aan 't welzyn van den staat;
't Zy 't spoor van Curtius hen dreef tot zulk een daat,
Om door hun lyf 't gemeen van onheil te bevryen;
Of Scipio hen leert d'afgunst en haat te myen;
Of zy, als Regulus, (d'aartsvyant in 't gezicht)
Met dootsgevaar, den Raat vermaanden tot zyn plicht.
Maar wie, GROOT ACHTBRE HEER, zal dit best kundig wezen
Dan U? die uit het bloet der Vadren zyt gerezen,
Wier edle naam en faam, door tydt noch nydt verdooft,
Aan 't Y onsterflyk bloeit in VANDE POLL en HOOFT;
Twee Namen daar de Stadt en 't Raathuis noch meê pronken;
Twee Stammen, onder meêr, aan Amsteldam geschonken,

Die, vry van eigenbaat en flaverny, 't gemeen
Tot Vaders bleven, zelfs, toen aarslen 't veiligst scheen.
Dit tuigen wapen, schrift, gedichten en kronyken,
De Burgermeesters zaal, de Stadt met hare wyken;
Doch klaarder 't dankbaar hart der trouwe burgery,
Beveiligt, door hun raat, van leet en dwinglandy.
De roem alleen niet van uit loflyk bloet te spruiten
(Men zag ook edlen aart, verwildert, schielyk stuiten:
Was Katalina niet een schantvlek van 't geslacht?)
Stelde uw doorluchten naam, naar waarde, in volle kracht:
Maar eige deugden, door geen erfrecht aanbestorven,
Vroegtydts, door weldoen en ervarenheit, verworven,
Daar 't Recht, de Schepenbank en 't Burgerhooftmanschap
U dankten, voor en na, met vrolyk hantgeklap.
Dus paardde wysheit by kloekmoedigheit en oordeel
In U, aan hoog en laag aan elk ten nut en voordeel.
Dit baarde uw edle faam, en voerde U uit 't gewoel
Der Stadt, met zegenwensch, op 's Burgermeesters stoel.
D'aaloude dankbre tydt noemde eermaals halve goden
Die 't onbeschaafde volk verplichtten door geboden;
Door wien d'onkreukbre trou wert op 't altaar gestelt,
En lant en stroom behoedt voor roofzucht en gewelt.
Lykurgus naam zal noit, noit Numas roem verdoven;
Noit eeu zal Theseus noch Alcides eer beroven;
Helt Orfeus zang verstrekte een godtspraak aan het wout,
Gelyk Amfions lier aan Thebe: jong en oudt
Zo blykbaar aan hun deugt en dapperheit verbonden,
Eert hen als hemels kroost tot hun behout gezonden.
Men wraak geen duistere eeu, die deugt en weldoen roemt:
Dewyl 't onfeilbaar bladt ook aardsche goden noemt

Die

Die lant en volk, naar recht, in 's Almagts naam regeren,
Den moetwil teuglen, en d'onnozelheit verweren;
Magt die van d'Oppermagt bevel en oirſprongk nam;
Gelyk zy wort erkent in 't bloeient Amſteldam.
'tIs aan de zelve Stadt, GROOTACHTBRE BURGERVADER,
Dat ik, met mynen wenſch, op uwen keurdag nader
En deel neem in haar heil. Aan u biede ik geluk,
Gezegende Amſtelſtadt, de lovren welke ik pluk
Zyn maar verſchulden dank der brave Burgerheeren:
Gy ſmaakt de vruchten van hun loffelyk regeren,
En zyt uw weelde en roem verplicht aan hun beleit:
Door hen uw wapenkroon haar ryken glans verſpreit;
Door hen zaagt gy uw kring tot drywerf toe vergroten,
Tot heil der burgery en vreugt der bontgenoten.
De wysheit, wakkerheit en yver van den Raat
Queekte u tot ſteun en pronk van dezen Vryen Staat;
Daar gy, nu tot den top van mogenheit gewaſſen,
Licht, anders, niets beheerſchte als veenen en moeraſſen,
Of naamloos quynen zoudt, begroeit van bies en riet.
Rees Gysbrecht nu eens op in 't vaderlyk gebiet,
En hy den aangroei van zyn erfſtadt mogt aanſchouwen,
't Onnoemelyk getal der kielen en gebouwen,
Den rykdom, kunſt, 't ſieraat van 't ganſche wereltrondt,
Gewis, hy riep verbaaſt: gelukkig is myn gront
Daar 't gout groeit in de hant, en 't zilvre druppen regent!
Hoe is der kindren tydt by d'oudren eeu gezegent,
En onze eenvoudigheit in pracht en praal verkeert!
Gelukkig Y, zo u geen matigheit ontbeert,
Zal nimmer ſtroom noch golf by uwen luiſter halen.
d'Almogenheit ſtelt aan uw wasdom noch geen palen

Nu zy u zegent met den ernst en 't kloek beleit
Van VANDE POLL, 't vermaak der oude deftigheit.
De tydt, o BURGERHEER, in welk gy zyt verkoren
Schynt, heilbediedende, ons tot zegen is beschoren,
Nu 't Vaderlant in vrede en goude vryheit bloeit:
Schoon meêr als een gebuur, door onrust, wort vermoeit,
En der gekroonden wrok (al zugtend) leert beklagen.
Gewenschte tydt! op wien de vrede roem mag dragen:
't Gezegent Vredefeest in Remus stadt geviert
Was nu voorby, zo nu ook ieder kenlyk wiert
't Gelukkig Vreêverbont der zeven vrye landen,
Bezegelt door Philips, den Vorst der Westerstranden,
Die 't Staatenhof, als vry; met Achtbaarheit begroet,
't Hooftpunt zo lang beweert met onbezweken moedt.
Gun, goede Hemel, gun by die voorspoedigheden
Der oudren, onzen dag de vrucht der Vredebeden,
Die Hollant node ontbeert: zyn Leeu voert in 't blazoen
't Zwaart tot verdeding: niet om andren te misdoen.
Indien de dichtkunst, als voorheên, kon profeteren,
'k Zag haast, DOORLUCHTE POLL, de goude tyden keren
Die Maros herderszang aan Pollio voorspelt,
Wanneer rechtvaardigheit op d'aarde wort herstelt,
Vermaak en overvloet den akkerbou belonen,
De leeu en wrede draak by geit en lamren wonen,
En hemel, aarde en zee verheugt zyn om 't verdrag.
'k Wensch die voorspoedige eeu die aangename dag
Uw Burgermeesterschap ten zegen, zal verschynen,
En alle haat en twist der yzere eeu verdwynen.
Doch mooglyk hoop ik 't geen noit sterfling zag voorheên:
Wyl rust en onrust hier geschakelt zyn aan een,

En

En ebbe en vloet ons leert den omzwaai aller zaken.
Zo gun d'Alzegenaar dat wy ons lang vermaken
In uw regering, welke ons toelacht met die hoop
Dat, op uw voorbeelt, bloei d'oprechtheit in Euroop,
En d'Amſtelſtadt, ten troon der billykheit gezeten,
Altoos beſchutsvrou zy der vryheit en 't geweten,
Daar gy uw heldedeugt ziet bloeien in uw Krooſt,
Uw Edlen Stam en 't Y tot zegening en trooſt.

MDCCXVIII.

DE

GELDTGODT.

AAN DEN HEERE

CORNELIS WEYER BROECK

Junior.

Een godt, een afgodt, komt hier waaren in het licht:
Hy spookt door't hof en kerk, in steene en riete daken,
En rammelt met een taal bekent by alle spraken,
Doch toont, daar hy verschynt, een vriendlyk aangezicht.

Een afgodt? gruwelnaam! wie wort dus niet ontsticht?
't Is wonder datmen fluks geen donderbui hoort kraken?
Maar zacht: het ondiep wort getoont door merk of baken.
Zo wort zyn godtheit ook gebrantmerkt in myn Dicht.

Maar: hoe zeg ik Gedicht? men zou't veel liever noemen:
Een razerny, een droom, of't zaadt van wilde bloemen.
Geen pit, geen Griekse smaak, noch Roomse reuk of zwier.
Nochtans ó WEYER BROECK, *wort U dit aangeboden:*
Filémon dischte dus een napje moes den goden.
Aanvaar dit klyf: verwacht van anderen lauwrier.

DE

DE
GELDTGODT.

Nu onlangs, terwyl Jupyn
Zag Euroop van een gereten,
En den Tagus, Po en Ryn
Fel gedreigt met vreemde keten.
Toen zo veel vergoten bloet
Quam, om wraak, ten Hemel ryzen,
En hy, zwaar in zyn gemoet,
Themis 't hoog besluit deed wyzen,
Wie? of Karel of Filip,
Thans den Westerstaf zou voeren?
Quam Merkuur, op 't eyge stip,
Zyne aandachtigheit beroeren,
Roepende: zit gy in dut
Grote Vader aller Goden,
Voor der menschen heil en nut?
Ach, uw zorg is meêr van noden
Voor uw troon en 't godtlyk zaadt,
Die, ô godt wil ons verhoren!
Zonder uwe hulp en raadt,
Altezamen zyn verloren.
Hoe? sprak Jupiter verbaast:
Zyn de reuzen dan verrezen?
Wie is 't die hier oproer blaast?
Neen: geen Tifon doet ons vrezen,

Zei de bode: maar, ô ſpyt!
Een uit ganſch verachten zade,
Heeft zich zelf ten godt gewydt;
Ja als godtheit zonder gade.
Van de Ganges tot den Taag,
Van den Nylſtroom tot aan d'Iſter,
Viertmen hem reeds alle daag;
Ja geen plaats noch landaart miſt 'er,
Zo ver als de polen ſtaan,
Griek, Latynen en Barbaren;
Ieder roept hem vuurig aan
En verlaat onze oude altaren.
Argos eert geen Juno meer,
Delos heeft Apol verlaten,
Pafos luiſter leit ter neêr,
En d'Atheners Pallas haten,
d'Iſthmus geen Neptunus kent.
Dus is 't godendom verſmeten.
Al de Tempels zyn geſchent,
(Feeſt en godtsdienſt lang vergeten)
Zonder offer en gebeên.
Zie vry zelf naar Gnoſus ſtranden,
Daar voor u, in hondert ſteên,
Hondert wierookoffers branden:
En uw Kapitool, daar gy
Waart de grootſte godt en beſte.
Godtsdienſt volgt des Goutdienſts zy;
't Loopt met uw gezach op 't leſte.
Onze naam, het eenig goet,
Blyft den menſchen in gedachten.

Die, in voor- en tegenſpoet,
Meeſt naar 't Geldt hun afgodt trachten.
'tGeldt is al hun toeverlaat,
Des, ô Vader! wil dit wreken:
Red ons van dit helſche quaat.
't Baatte noit wat plaag of teken
't Godendom, in gramſchap, gaf,
Om d'afgodery te ſtuiten:
't Zy Neptuin, tot 's werelds ſtraf,
Wint en water liet ontſluiten
En verſchudde zee en 't ſtrant:
't Zy Bellonas oorlogswagen
Ook verwoeſte Stadt en Landt.
Zelf gaf Febus donkre dagen;
Juno wrede peſt en pyn,
Ceres velt geen koorenairen;
Of zond Cinthia het zwyn,
Noit quam 't menſchdom tot bedaren.
Dus verdadig 't hemelhof;
Wil hem met den donder klinken,
En, verplet tot gruis en ſtof,
Doen in Lethes ſtroom verzinken,
Of in 's afgrondts diepſte kolk,
By de helſche razernyen;
Op dat gy het hemels volk
Van dien geeſſel moogt bevryen.
Dit verzoeken u, in beê,
Al de grote hemellieden,
En die d'aarde, lucht en zee
Onder uw bevel gebieden.

Maar: daar hoort gy zelf hun ſtem.
Mits zo riepen zy van ondren:
Vader: Vader blixemt hem!
Wil hem uit de werelt dondren.
't Geldt der Goden eer berooft.
d'Oppergodt van toorn ontſteken,
Schudde drymaal 't heilig hooft;
In zyn gramſchap 't hoogſte teken;
En deed flux, met grote kracht,
Lucht en wolken openſplyten,
Om het Geldt, met al zyn pracht,
In den Jammerpoel te ſmyten.
Maar vrou Themis, heel ontſtelt,
Riep gezwint: ô Godendwinger!
Doemt gy, onverhoort, het Geldt?
Ai: bedwing uw Blixemſlinger.
Daag hem eerſt voor 't Hemelrecht:
Laat de Goôn hem overtuigen.
Zo word 't Recht naar eiſch beſlecht.
Maar: wil hy voor u niet buigen,
Donder dan dien trotſchen kop.
Jupiter, nu aan 't bedaren,
Sprak: laat op Olimpus top
Voort den Hemelraadt vergaren.
Zo kan ik, op ieders klacht,
My t'omzichtiger berade:
Hoe die zaak beſt zy betracht,
't Zy met ſtrafheit of genade.
'k Gun de Geldtgeeſt zelver meê
Voor den rechterſtoel te ſpreken.

Moet

Moet het wraakzwaart uit de ſcheê,
My paſt onzen hoon te wreken.
Hier zweeg hy. Toen Majas zoon,
Vaardig, 't Geldt ter vierſchaar daagde,
Dat zich ſtrak heeft aangeboôn.
Al de Goôn, wien dit behaagde,
Spoeiden zich naar 's hemels zaal
Door hun wraakzucht aangedreven.
Heerlyk, boven altemaal,
Zat der Goden Godt verheven,
Met zyn koninglyk gewaat,
In een troon van diamanten;
Waar aan 't Nootlot zelve ſtaat
Vaſtgeketent. Aan de kanten
Zwiert de Tydt die ſtadig glyd.
d'Eeuwigheit omringt zyn wezen.
Aan de rechte en linker zyd'
Staan zyn dochters: d'uitgeleze
Pallas en d'eerwaarde Aſtrê.
d'Andre goden naar hun orden.
Eindlyk quam de Geldtvorſt meê
In de wolkzaal. Ieder morden:
Enkel zilver was zyn lyf,
Louter gout zyn hooft en handen;
't Kleet, van edle ſteenen ſtyf,
Blonk, vrou Iris rok tot ſchanden.
Dus verſcheen hy, toen zyn tong
d'Opperrechter wou begroeten.
Als Minerve d'eerſte opſprong,
Rukkend' hem voor Jovis voeten.

Vader riep zy: Vader zie!
Wie zich als een Godt doet eeren.
Ja als Godt, ô ſchande, die
Alle Goden wil braveeren.
Reeds heeft hy myn ſcholen in:
Zie myn klerken, nu zyn' ſlaaven,
Zoeken Geldt voor wysheits zin.
Ieder gaat om ſchatten draven.
't Goudt wort nu niet meer verſmaat.
Krates is nu ver te zoeken.
Ach, 't is al vol eigenbaat,
Meeſter, leerling, ſchool en boeken.
't Geldt is nu als 't hoogſte goedt
Vaſtgeſtelt by al de Wyzen:
't Werk geeft blyk van hun gemoet,
Schoon zy 't met de tong mispryzen.
Anders zeggen: anders doen.
Hoe geleerder: hoe verkeerder.
Door hun voorbeelt hebluſt voên.
Steets naar 't ſpreekwoort: altoos veerder.
En 't verergert jaar op jaar.
Zag Diogenes dit prachen,
Hoe zou hy 't geveinſt gebaar,
Van die huichelaars, belachen.
Zie my zelf: voorheên altydt
's Werelds hoedſter, 't licht der menſchen,
'k Ben nu eer en offer quyt,
Wyl elks zinnen rykdom wenſchen.
Ik helaas! die 's hemels wil,
Trou, ging aan de volken leeren.

Sliſte

Slifte kerk- en landgeschil,
En deedt Godt en wetten eeren.
Ik: die hun ook schonk d'olyf,
Naald en weefkonst, tucht en zeden,
En het harnas trok aan 't lyf
Voor het recht van volk en steden,
Ik: Godts eigen wil en raadt,
Hoog en duur aan elk van noden,
Ben om 't Geldt, ô bittre smaat!
Ver van 't aardryk weggevloden.
Zo 'k eertydts ook Troje liet
Toen zyn val begon te naken.
Och wat jammer en verdriet
Nadert steden, dorpen, daken,
Daar het blinde Geldt regeert.
Schyngodt, ziel- en godtverrader,
Waarom hebt gy my onteerd?
Maar toen quam Astrëa nader,
En, geknielt voor 's vaders troon,
(Gansch ontsiert en nat bekreten)
Riep: ô drymaaldubbelschoon',
Drymaal zalige Eeu geheten,
Toen de deugt, als 't waardste goedt,
Niet door vrees en hoop, of wetten,
Maar door liefde wierd gevoedt.
Ha, wat tyden zonder smetten!
Dag en nacht was vrede en rust:
Buiten, binnen zonder vrezen.
Trou wier trou van elk gekust.
Maar het Geldt was nauw verrezen

'tMyne

't Myne en 't Dyne, 't eerſte quaad,
Baarden ſchielyk nydt en twiſten,
Huisramp, kerkſcheur, landverraat,
Die my brouden duizent liſten.
Des riep ik, om hulp, aan 't hof,
En om recht in Rechterzaalen,
Daar ik wert geviert met lof,
Wyl elk eer, door deugt, wou halen.
Maar toen 't Geldt daar binnen quam,
Ieders oogen, oor en handen,
Wierden blint en doof en lam.
Goôn wat deedmen my al ſchanden!
d'Eene trokme en d'ander ſloeg.
Des ik veldewaart ging dolen;
Daar ik lang, by d'arme ploeg,
Zat in veiligheit verſcholen.
Doch d'onnooſle deugt, helaas!
Hiel geen ſtant in riete kluizen:
Geldts gewelt, met groot geraas,
Dee Rechtvaardigheit verhuizen.
Dus, vervolgt door Geldtzuchts liſt,
(Die de wereld doet verwerren)
Wyl ik trooſt noch ſchuilplaats wiſt,
Vloog ik weder naar de ſterren.
't Geldt berokkende myn val.
Hier op quam Apol aandringen
Met het heilig Negental,
Hy, gewoon voor haar te zingen,
Nu als voorſpraak en gelei,
Sprak: behoe ô Blixemdrager!

Deze

Deze tedre Maagderey,
Die, als 't hert vlucht voor den jager,
Vliet voor 't Geldt, dit Monſterdier,
Dat haar nauw wil vryheit geven,
Onder ſchaduw van lauwrier,
Stil op Helikon te leven.
Niemant acht haar edle zang:
Nu het gout elks ziel kan ſtrelen,
En vermeet zich d'eerſte rang
Boven dichten, zingen, ſpelen,
Boven tong en pen en luyt,
Boven Pindus kruyn en watren,
En doet ooſt, weſt, noordt en zuydt
Vrolyk op zyn klanken ſchatren.
Slechs van weinigen, uit noot,
Worden wy om gunſt gebeden.
Zucht tot eer is ziek, ja doot:
Geldeer ſtreeft voor konſt en reden.
Des de Muzen, om dien hoon,
Voort van d'aarde willen vlieden;
Lof was oit der konſten loon.
Vader wil haar byſtant bieden,
Of ik volg haar waar zy gaan:
Dan zal 't menſchdom in het duiſter
En onkunde, droevig ſtaan.
Gun myn Zuſters d'oude luiſter.
Toen rees Venus overendt,
Met beſchaamde en quynende ogen,
Zo dat elk door hare elendt
Wiert genoopt tot mededogen.

Wat heb ik, zey zy: misdaan?
Datmen zuivre Min gaat laken.
Liefde kan geen harten braên,
Noch myn Zoon geen zielen blaken,
Nu de goutpyl alles treft.
Boer en edle, blonde en gryzen
(Niemant trouwe Min verheft)
Ieder hoord men Rykdom pryzen.
Liefde? neen: maar koopmanſchap
Is het hedendaagſe Huwen:
Want elk lacht met minneklap,
En zal 't naakte Liefje ſchuwen.
Houwen, trouwen met de beurs:
't Gout de zielen doet ontfonken,
En geef keur van broek of keurs.
Wech met zuchtjes en met lonken.
Ja ik ſchaam me: een halve zot
Die noit op 't geluk zou hopen,
(Als Therzites waard beſpot,)
Veiltmen een Heleen te kopen.
Zelf noch: is 'er hoer of dief,
Of van ſnoder afgekomen,
Hebt ge Geldt? ik heb u lief,
Roept elk; en zal Liefde ſchromen.
Dan ik dulde ook niet, ik zweer:
Dat men d'Echt dus zal misbruiken.
Liever noch in 't zoute meir,
Daar ik uitquam, onderduiken,
Dan te ſmoren in myn druk.
Ai! riep Hymen: ſtaak uw wenen:

'k Zal

'k Zal myn toorts noch echtgeluk
Aan zulk trouwen noit verlenen.
Hier op schreiden drie gelyk:
('t Waren de Bevalligheden,
Heel bemorst en vuil van slyk)
Ach! zie onze maagdeleden
Dus onteert door dezen fiel.
Wy, bekoorlykste der deugden
Lekkerste voor hart en ziel,
Zout en saus van waare vreugden,
Worden zonder Geldt versmaat.
Geldt alleen kan 't al versieren:
Geest, beleeftheit, zoete praat,
Heusche woorden en manieren
Gelden niet by Geldt. Terstont
Knarste Mars, bits, op zyn tanden;
Smeet zyn werpspiets op den gront,
Schreeuwende: fy, groote schanden.
Duizent legers in het velt,
Al de werelt schier in wapen,
Wat port hen tot dit geweldt;
Zucht tot heerschen, roof en kapen.
Hoe wort d'oorlogsglans besmet!
'k Heb den Vorsten 't zwaart gegeven
Tot verdeding van de wet
Godtsdienst, Vaderlant en 't leven,
Maar 't komt op d'onnooslen aan:
Hoe veel' steden, dorp en wallen,
Daar geen godtheit was misdaan,
Zyn door plonderlust gevallen?

Hoe veel Tempels zyn berooft?
Dus is d'oorlogstucht bezweken.
Maar: ik zweer by Cipris hooft!
Hier bleef 't woort van gramſchap ſteken.
Waarom dryven ooſt en weſt,
Riep de Zeegodt: zo veel kielen?
Is het om 't gemeene beſt,
En verbetering van Zielen?
Neen: wat anders hen bekoort:
Zo die vergelege Kuſten
Brochten gout noch zilver voort,
Elk bleef by zyn huisvrou ruſten.
Doch ik zweeg in dit geſchil;
Maar dat my noch 't meeſt moet ſpyten,
En zo dikmaal brengt in wil
Om de Schepen om te ſmyten,
Met een draaiwint of Orkaan,
Die, om ſchatten te vergaren,
Door myn golven kruyſſen gaan,
Is: ſchoon ik hen ga bewaren,
Op gebeên, belofte en boet
In 't gevaar; zyn zy te lande,
Elk hinkt weêr op d'ouden voet,
En denkt op geen offerhande.
Toen riep Atlas neef: ik zweer 't
Dat het koop- en handeldryven
Noit is tot bedrog geleert,
Maar om ieder te geryven,
En door ruiling dienſt te doen.
Doch zy wennen tot bedriegen:

Levren

Levren knollen voor citroen,
Trekken winst uyt list en liegen,
Schachren voor, en woekren na.
Ja, hoe vele, om kleine renten
(Bloetwinst uyt der armen schâ)
Hun gemoet en ziel verventen.
Numas geest, hier in den hoop,
Riep: hoe der Profeten vrienden
Veylden 't heiligdom te koop;
En om niet geen outer dienden.
Hier op morde Eskulaap:
Dat de Meesters en Doktoren
Die thans wortel, kool of raap,
In oudt-rooms en- grieks doen horen,
Wrede en boze beulen zyn,
Als zy 't lyden lang doen duren,
Ja verdubblen weên en pyn,
Van hun quynende geburen:
Rekkende de ziekte om 't loon.
Themis zey: hoe d'Advokaten,
Niet, zo Kato was gewoon,
Voor het recht der armen zaten,
Maar door 't Geldt vol spraak, dan stom,
Listelyk licht alle zaken,
't Kromme recht, en 't rechte krom,
Naar hun welgevallen maken.
Bacchus, Ceres, steets een paar,
Zwoeren, dat hun milde gaven,
Die zy queekten jaar op jaar,
Om te voeden en te laven,

Aan 't gemeen niet zyn te baat:
Nu door plukken en door ſcheren,
't Knypen van gewicht en maat,
Moet Godtsgaaf in Leen verkeren.
Toen verhief zich andre klacht.
Dat in zoute- en zoete ſtromen
Aan de gierigheit verpacht,
Andren 't viſſchen was benomen.
Daar doch 't water en de lucht
Aan elk dier was vry geſchonken.
Des Sileen, op dit gerucht,
Half ontwaakt, riep: wat gedronken?
Is noch wyn, noch water vry?
Ook begon Diaan te klagen:
Dat in eigen landery
Was verboden 't wilt te jagen.
Pan ſchreeuwde ook: ik voel de buy:
Wyl de rechte ſlechte boeren
Eertydts wel vernoegt met huy,
Nu by duizend daalders zwoeren,
Trots een heer en Gravezoon.
Godt Vulkaan, beducht voor 't ſmoken,
Zey: datmen de Haardſteêngoôn
Zonder Geldt, niet mogt beroken.
Dat het huisvuur wiert beſtreên.
Vrou Lucyn liet zich dus horen:
Hoe bedroeft haar het geween
Van die kindren, quam te voren,
Welke in vreemden oort gebrocht
Door die guyten, die hen halen,

Om

Om een paar loot gout verkocht,
Steets in ſlaverny gaan dwalen;
Dat is bloetgeldt zonder gâ.
Toen, met opgehevene armen,
Riep de nimf Amerika:
Ach, Jupyn, wilt u erbarmen!
Over 't kindt der Guldene eeuw,
Opgevoet in goede dagen,
Nu eene onderdrukte weeuw
Die het ketenjuk moet dragen:
't Gout geſchikt tot myn gevoeg;
't Zy om ketels van te maken,
Of ten kouter aan den ploeg;
Zal, en moet ik eeuwig wraken.
Hier door wert ik vremdlings buit.
Goôn! vergeefs deed gy my duiken
Verre in zee, ter werelt uit;
Daar de geldtdorſt my kon ruiken.
Die myn volk, in ruſt geteelt,
Om het gout, als een Harpyë
By miljoenen heeft gekeelt.
Ach, ſtut deze Tirannye!
Veſta klaagde, met gezucht:
Datmen haar der doden benen,
Zynde doch haar eigen vrucht,
Zonder Geldt niet wou verlenen.
Hemel, wraak! riep vrou Natuur:
Och! wat Godtheit kan verdragen
Dat zo menig rykert, ſtuur,
Bits verſmaat zyne arme magen?

Ja zyn ſchamele oudren hoont,
Die hy, wyl zy 't vee bewaken,
En hy een Paleis bewoont,
Onbeſchaamt zelf durft verzaken.
Maar onnoembaar was de klagt
Die toen noch vele andren deden,
En wat elk ten voorſchyn bragt
Met verzoeken en gebeden,
Tot verdoeming van het Geldt.
Doch Jupyn zat vol gepeinzen,
Des zy riepen met gewelt:
Vader 't is geen tydt van veinzen:
Donder, blixem dit geſpuis.
Toen deê Jupiter een teken
Tot bedaring van 't gedruis;
En gaf 't Geldt verlof tot ſpreken.
Die gebogen voor den troon,
Heel grootmoedig zich liet horen,
En, met een geſlepen toon,
Dus den Rechter ſtreelde d'ooren,
'k Dank u, Heerſcher van 't heelal,
Nu gy, ſchoon zy my beſchulden,
Die dus trachten naar myn val,
Myn verdeding ook wilt dulden.
'k Zal (men doet my ongelyk
Juiſt als eenen ongeachten,
Of gedrocht gepikt uit 't ſlyk)
Doen verſtaan myn ſtam en krachten.
Hoort dan Goden! naar myn woort:
Ik ben uyt der goden ader,

Godt

Godt door macht, en door geboort':
Want godt Plutus is myn vader,
En 't Geluk myn moeders naam.
Nu, wie noemde een leeu: den ſterken?
't Zonlicht klaar? en ſnel de faam?
d'Ondervinding hunner werken.
Zo maakt my myn kracht een godt.
Vraagt gy: wat ik elk kan geven?
Kleine en groten, wyze en zot
Doen ik alle in vreugde leven.
Dus, als zieken, in hun ſmert,
Op den Arts en kruiden hopen;
Als naar water 't dorſtig hert
Komt nu ieder tot my lopen:
Daar ik vyant, vreemt en vrient,
Trooſte in allen noot en lyen.
'k Heb u, Goden, zelf gedient
In vermaak en ſnoeperyen.
Denkt, hoe 't Meysje aan elk bewuſt,
Wiert bekoort door gulde regen;
Aan der drie Godinnen luſt
Op des gouden appels zegen;
Denkt op Hespers ooft en hof;
Zelf hoe niemant Achrons baren,
Zonder 't Goude telgelof,
Mag met Charon overvaren.
Ey! verwonder u dan niet
Dat de menſchen my begeren.
'k Weet dat meenig in 't verdriet
Raakt, om ſchatten te vermeren:

En hoe menig gruwlyk ſtuk
Men om Geldt in 't werk durf ſtellen.
Geldtzucht brengt 'er veel in druk,
Noot en doot: ja 't diepſt' der Hellen.
Maar: wie werkt de moort? het zwaart?
Wat roert my de quade zaken?
't Vuur veel nut en vreugde baart;
Doch wel zot die 't aan wil raken.
Midas wiert tot ſtraf verhoort:
Want de wrekheit ging hem plagen.
Brengt de tuin wat onkruit voort,
Elk moet zorg voor 't wieden dragen.
Want natuur heeft zoet en gal,
Goet en quaat aan een geregen;
Voegde 't zamen berg en dal,
't Rechte padt en ſlinkſe wegen.
Doch 't vernuft zal net en klaar
Nut voor 't onnut konnen plukken.
Slechthooft die den rozelaar,
Om zyn doornen, uit wil rukken.
Neen: myn gaven zyn te zoet.
Laat de dwazen my verachten
't Goedt is ſteun van moedt en bloet.
Recht dat elk naar Geldt gaat trachten.
Doch gemene niet alleen,
Maar ook d'aldereêlſte geeſten,
Romers, Grieken en Hebreên,
Zoeken my zelf 't aldermeeſten.
Zie de grote Salomon,
d'Alderwyſte vorſt op aarde;

Hoe

Hoe veel ſchatten dat hy won,
Hoe veel rykdom hy vergaarde:
Zonder wigt en zonder maat,
Liet hy 't gout en zilver vloeien.
Als de keien langs de ſtraat.
Plato deed meêr wysheit bloeien
In zyn hoeven vol van pracht,
(Hy die godtlyk wiert geheten)
Daarmen, vrolyk dag en nacht,
Zorgloos was ten diſch gezeten;
Dan den naakten Diogeên
In zyn ton, gelyk een verken,
Vuil, veracht, beſpot, alleen,
Ongevolgt in woort en werken.
En gy ſtrenge Seneka
Die van matigheit gingt ſnoeven,
Volgde gy ook d'armoê na?
Neen: die doet de ziel bedroeven.
Alles is den wyzen goet.
Dwaze kan geen Geldt regeren:
Daarom namt gy overvloet,
Zo kon 't Nero niet verteren.
Deze in voorbeelt ſlechs genoemt.
Doch wat drage ik ſchone bloemen,
Schoon gy Goden my verdoemt
'k Mag het zeggen, zonder roemen:
Gout bekroont het adlyk velt:
Vorſten, heren, ridders, knapen,
Zyn in luiſter, meêr door Geldt
Dan door open helm en wapen.

Zelf een bloet, van laag geflacht,
Kan ik haaft door fchyven fchieten,
Met een edle glans en pracht,
Roem en tytels overgieten.
Ik alleen maak den foldaat:
Wyl zy meeft om Buit gaan vechten.
Die geen goude kronen flaat
Vint geen ruitery noch knechten.
'k Ben de hoop van den ftudent,
't Licht de prikkel om te leren:
Elk vermeerdert zyn talent
Om zyn fchatten te vermeren.
Dokter, advokaat, paftoor,
Wat de hoogefchool kan queken.
Quam 'er geen vergelding voor,
't Bleven altezamen leken.
'k Maak het noit den lantman rouwt
Steets te delven, ploegen zaien,
Die voor een, weer hondert voudt,
Tot zyn voordeel wenfcht te maien,
En gy nutte koopmanfchap,
Milde voeftervrou der aarde;
Hoe ftelt gy uw zinnen fchrap
Om wat ieder lantfchap baarde:
Vrucht, metaal, en vee en plant
Aan elkandren meê te delen.
(Zo wafcht d'eene d'andre hant)
Wyl 't natuur voor elk gaat telen.
Hier door drinkt de Hebrus wyn,
Riekt de Tiber wierookgeuren,

Hoort

Hoort en ſpreekt d'Eufraat; latyn,
En de Spanjaart, zonder treuren,
Gaat by d'Indiaan te gaſt;
En de Duytſch vernacht in 't zuiden.
Zo wort alles toegepaſt
Algemeen aan lant en luiden.
Noch heb ik veel groter kracht.
'k Gun dat zelfs natuur ging weigren:
'k Doe een Julfus, waard belacht,
Hoog in ſtaat en ampten ſteigren.
Mangelt oordeel en beleit,
't Geldt doet ieders daden loven,
Meer als Solons deftigheit.
Wort een dochter oit verſchoven
Om 't mismaakte lyf of lit,
Gulde Plaaſter zal 't bedekken,
Zilvre zalf maakt gele wit;
Zuivert rimplen, maaſlen, plekken,
Maakt van Hekuba Heleen.
Komt eene Arme niemant groeten,
Ryke ziet zich aangebeên:
Hondert vryers voor haar voeten.
'k Ben d'onteerden ook te baat.
'k Veeg de vlakken der geſlachten:
Hoe beſpot, vervloekt, gehaat,
't Geldt doet elk, by elk, weêr achten.
'k Maak dus ieder luſt en moedt,
En verdryf het kniezent zorgen:
Vreugt is meêr by overvloet
Dan by bedlen, lenen, borgen.

Ik ben die alleen verdien.
d'Eer der konſten: ſchildren, zingen,
Reeknen, meten, ſterrezien,
En veel andere nutte dingen;
Is 't om lauwren, of om broot
Dat die meeſters yver tonen?
Ho! de leerzucht was lang doot
Gafmen niet dan groene kronen.
Ik verſchaf hen plaats en tydt,
Om met luſt, de Zanggodinnen,
Buiten kreun die d'armoê lydt,
Vrolyk met gemak te minnen.
Zie nu 't hantwerk ook eens aan,
En hoe d'ambagtsman moet ſlaven;
Wat hen doet, by zon en Maan,
Hitte en koude, kloppen, graven?
Waarom gaan zy hen zo ſpoên?
O gy Goden, wilt bemerken:
't Is om winſt om Geldt te doen
Dat zy ſloven, wroeten, werken.
Ook ben ik der Deugden ſtut.
Wat doet hoge harten groeien?
Hoe wort mildheit andren nut?
Wat doet manſtigheit zo ſpoeien?
Let op 't hele wereltsrondt,
Wat door werken is begonnen,
Wat oit brein en hant beſtont
't Is altzaam om my verzonnen.
Babels muur, en 't beelt der zon,
Memfis naalden, Faros toren

Noch

Noch het Roomſe Pantheön,
Waren zeker noit geboren,
Zo ik hen geen leven gaf.
Dak, gerak, voor vreemde en kranken,
Kledren, ſpyze, losgeldt, graf
Moetmen 't Geldt daar niet voor danken?
Ja ik zeg met volle mont:
Dat de godtsdienſt, ſtaat en wetten,
Zelf vervallen in den gront,
Wilde ik hun geen kracht byzetten.
Zie naar 't leger, hof en kerk,
't Zy de hoofden, of de leden,
Wie bedient daar ampt of werk,
Zonder Geldt, in kryg of vreden?
Zo ſprei ik myn krachten uit,
Als de morgenzon haar ſtralen
Op het vee en vrucht en kruit,
Liefelyk doet nederdalen;
Meerder noch verheugt het Geldt:
Dat van zieken en gezonden,
Laag of hoog in rang geſtelt,
Goet en godtlyk wort bevonden;
Ja als godt en liefſte godt.
Boven Bacchus blyde ranken,
Boven Venus mingenot,
Smaken, troetlen myne klanken.
Wat gy, Goôn, den menſchen gunt:
Wysheit, krachten, ſchoonheit, deugden,
't Is al wiltzang zonder munt,
Zonder Geldt geen eer of vreugden,

Luſt of aanzien, trooſt noch moedt.
Vorſten, helden, prieſters, wyzen,
Burgers, boeren, zot en vroedt,
't Geldt als een Pandora pryzen.
Waar uw tempels zyn gebouwt
't Zy in Delfis of Efezen,
't Was ſlechs koper, ſteen en hout,
Maar myne outers, meêr geprezen,
Staan in ieders hart geplant.
Die myn godtsdienſt wil beſnoeien
Moet geen tempel, ſtadt of lant,
Maar 't ganſch menſchdom zelf uytroeien.
Neem, Jupyn, dan goet beraat.
'k Ben de geeſt, de ziel, en 't leven
Daar 't nu alles door beſtaat
Waarom my dan uytgedreven?
Of misgunt myne eer en macht?
'k Zie de werelt met elkandren
Dempt gy my, haaſt onverwacht
In een Chaös weêr verandren.
Al de goden zaten ſtom;
Zelf Jupyn, ſchier half verſlagen
Op die reden; zag vaſt om
Hoe hy zich hier in zou dragen,
Voor het aardſe- en hemelsbeſt.
Hy nam 't dus, dan zo te voren:
Dacht op 't eerſte en op het leſt.
d'Andre mompelden in d'ooren.
Eindlyk, Juno ſchoot dit uit:
'k Haat het Geldt niet, maar gebreken.

Doch

Doch hier ſchuilt de ſlang in 't kruit,
Zei Apol: wil zachtjes ſpreken.
Laat de Geldtgeeſt buiten ſtaan.
Toen begon men t'overwegen:
Wat gelaten? wat gedaan?
Daar zo veel was aangelegen.
Dan de zaak wel ingezien,
Stemdenze alle, lage en hogen:
Dat, om groter quaat t'ontvliên,
Men een minder moet gedogen.
Dus beſlootmen: 't Geldt als Godt
(Slechs tot nader) in te hulden.
Zo kon ieder, zonder ſpot,
Zyne heerſchappy beſt dulden.
Doch zyn hoogheit wiert bepaalt:
Die de geldtmacht kon ontberen,
Zou niet, ſchoon een ander dwaalt,
Zyn gepraamt zyn godtheit t'eeren.
Voorts: men ſtont hem zitplaats toe
In de kleine huysgoôns rangen;
En de hoornen van een koe
Tot zyn offer; feeſt en zangen
Op het uur der halve maan,
Voor zyn ſtoet en tempelpapen
Ooſt- of weſter Indiaan,
Met het grootſte ſlag van apen.
Dit beſluit, als 't allerbeſt,
Wiert aan 't ſchel gerucht bevolen
Uyt te blazen, ooſt en weſt,
En van daar tot beyde polen.

Toen quam flux al 't Godendom
Noemende nu 't Geldt, met eeren,
Als een broeder wellekom.
Momus, ziende dit verkeren,
Deunde vaſt: geen wonder dan
Dat de menſchen 't Geldt beminnen:
Want zyn gulde reden kan
Ook de goden overwinnen.
En hy riep: naar myn verſtant,
Magmen 't Geldt nu eer opdragen
Als aan Jovis derde hant,
't Vyfde radt ſiert nu den wagen.

VREUGDEZANG VAN ARGOSCHE EDELEN, EN ARKADISCHE HERDERS. OVER DE VERLOSSING VAN DEN PELOPONEUS HEDEN MOREA, DOOR DE VENETIAANSCHE ZEEMAGT. *

ARGOSCHE EDELEN.

Op helde ſtam, op Pelops bloet,
Op Argos en Miceen,
Spartaanen, hoog en eêl van moedt,
Pizaanen, Elizeën;
Verloſt is 't waarde Vaderlant
Van 't ſnoô barbaarſche juk:
't Iöniſche en Ægeeſche ſtrant,
Ontworſtelt boei en druk.

 ARC. HERD.

* Deze zang door den Dichter te Venetien in den Jare 1687. ontwurpe, ziet op de verovering van Morea door den Generael Moroſini.

ARKADISCHE HERDERS.

Wat vreugdegalm vervult de lucht?
Hoe juicht nu ſtadt en vlek?
Wat Godt erbarmde ons droef gezucht,
Ontſlaakte onz' moede nek?
Heeft Herkles vuiſt, of Thezeus magt
Gezuivert onze kuſt?
Wat helden, dus vol moedt en kracht?
Wie ſchonk ons d'oude ruſt?

ARGOSCHE EDELEN.

't Is 's Hemels hoog beſluit en raat;
Geen blint noch los geval,
Eneas- en Antenors zaadt, (1)
Bevrydden Atreus wal,
Men denkt niet meer om Trojens gloet
Helenes roof noch twiſt:
De Xanthus Inachus nu groet,
Hun wrok is lang geſliſt.

ARKADISCHE HERDERS.

Dus wort de glory van 't latyn,
Een paerel onzer kroon,
Wat vader zou niet moedig zyn,
Op een' vergoden zoon?
Evanders Geeſt ziet nu vernoegt,
Zyn kindren, moeders vreugt;
Godt Janus erf wiert eerſt beploegt;
Door de Pelasgers jeugt.

(1) Italjaanen, uit deze geſproten

ARGOSCHE EDELEN.

Een wyze en overschone maagt (1)
Geboren uit de zee,
Als Venus, welker naam zy draagt;
Gelant op onze ree,
Vol moedt, als een gevlerkte leeu,
(Het merk in haren schilt)
Verjoeg, met yselyk geschreeu,
't Harpy- gebroedt in 't wilt.

ARKADISCHE HERDERS.

Is zy 't dees fiere zeeheldin,
Die met den Tibergodt
En d'Ibervorst, door 's hemels zin,
Vereent, met riem en vlot,
Aan Achmet: gaf zoo groten slag? (2)
Die, vloekend' trok zyn baart,
Toen hy zyn volk en schepen zag
Vernielt, door toorts en zwaart.

ARGOSCHE EDELEN.

Zy is 't, die staag, met euvlen moedt,
Om Krete en Paphos mort; (3)
Tot eer van 't vaderlyke bloet
De griekse tabbert gort;
Die jaar op jaar, als bruit, haar trou, (4)
Aan Nereus hant verbint:
Schoon eeuwig maagt, als vruchtbre vrou,
Veel grote helden wint.

(1) Venetien. (2) Zeeslag van Lepante.
(3) Kandië en Ciprus, de Venetiaanen door de Turken ontnomen.
(4) Gewoonlyke zeetrou des Hartogs van Venetien.

ARKADISCHE HERDERS.

By haar, daar d'oude vryheit vloog
Van Sparte en van Atheen,
Ons toevlucht was; toen Ismaels boog,
Verplette lant en ſteên:
Wanneer, Bizant en Trebizont,
Bezweek voor Mechas maan;
De griekſe Schepter viel te gront;
Hielt zy den dwinglant ſtaan.

ARGOSCHE EDELEN.

Herbou nu 't outer en de troon;
Hoe klimt ons vreugde in top!
Maak flux der goden tempels ſchoon,
Recht weêr hun beelden op.
Laat hier den gouden drievoet ſtaan,
Breng 't wetboek in het licht.
Des Hemels roede is nu voldaan,
Vermelt Sibilles dicht.

ARKADISCHE HERDERS.

Ontſluit de beken door het gras,
Dat d'akker 't zaadt ontfang.
Plant bomen, hof-en veltgewas,
Dat d'olm vol druiven hang:
Heil! boſſchen beemt, en zodendak!
Bevryt van alle druk;
Drie duiven, op een eiketak,
Voorzeiden dit geluk.

ARGOSCHE EDELEN.

Breng hondert ſtieren uit het wout;
Die noit in 't ploegjuk gaan;
Beſla hun hoornen trots met gout;
Strooi zout, en offergraan.
De ſlachtbyl klink hen voor de ſter
Als Agars borſt het ſtaal,
Deze offerhant is Jupiter
Belooft, by Zeegepraal.

ARKADISCHE HERDERS.

Men haal drie rammen uit de ſtal;
Drie bokken uit het velt,
Voor Vader Pan, die 't gantſch heelal
Begrypt in zyn gewelt.
O! Geitoor, Boksvoet, Herdersvrient!
Wil 't kleine niet verſmaân,
De Hemel, met het hart gedient,
Ziet gaaf noch gever aan.

ARGOSCHE EDELEN.

De Tempel praalt, de wierook ryſt,
Hoor, d'Offervlamme kraakt,
Jupyn, met Orpheus Lofzang, pryſt;
Die ſtaag vermetlen wraakt:
Dit proefde Tiphon, in het zant
Geplet van top tot teen,
Jò Peän! des Hemels hant
Heeft ook, voor ons geſtreên.

ARK. HERD.

ARKADISCHE HERDERS.

Menalkas voeg u Veltſchalmei,
Naar onze laage toon,
Hef op uw keel, ô maagdenrei!
Voor Velt- en Akkergoôn:
Sileen, was op de Reuzetocht,
Zyn Ezel kampte meê.
(1) Verjaag de Haaters van uw vocht,
O Wynbuik! evoë!

ARGOSCHE EDELEN.

Halfgoden uit oudtgriekenlant,
Prinſeſſen, edle ſchaar,
Kom rei aan rei, en hant aan hant
Volg Thezeus danspas naar:
Zo zag hem Delos, na de vlucht
Van 't doodlyk ſtiereperk.
Geen maagt nu voor de ſchenders ducht;
Noch jongeling, 't ſlaafſche werk.

ARKADISCHE HERDERS.

Kom Herderſtoet en Nimphental,
Van 't boſch van Stimphalis,
En wat in Erimanthus dal
En Alpheus oever is,
Hang meien: ſtrooi nu bloem en kruit:
Vlecht kranſſen om uw hooft;
De kudde is nu geen krygers buit,
De Bykorf onberooft.

ARG. EDEL.

(1 Machomets wet, verbiet het wyn drinken.

ARGOSCHE EDELEN.

Geheiligt zy ons deze dag,
(Den Traciaan ten ſchimp)
Met ſpelen als eer Piza zag,
En d'Iſthmus, en Olimp,
Elk offer zyn gewonne kroon
Aan 't Praalbeelt van den Helt,
Die ons verloſte, by de Goôn
In Phebus Choor geſtelt.

ARKADISCHE HERDERS

Men plant een' afgeknotte Maſt,
Met 's Vyands roof belaân,
Op d'engte van Korinthe vaſt;
Dees vaerzen onder aan:
Dit zy uw deugt en zwaart gewyt!
O Dappre MOROZEEN!
Uw naam verduur den tydt en nydt.
In 't dankbaar hart geſneên.

ARGOSCHE EDELEN, en ARKADISCHE HERDERS.
t' zamen.

Zoo lang de goude Morge-zon,
Opryſt uit d'Oceaan,
Zo lang der Muzen Helikon
En Pindus kruin zal ſtaan:
Zal Argos en Arkadiën
Itaaljen, dankbaar zyn,
Haar' ſteeden en Boſſchadiën
Behoede Godt Jupyn.

ZANG

OP DE

RYSWYKSCHE VREDE,

HYLAS, SILVESTER, CELESTUS.

HYLAS.

IN 't endt betrede ik weêr den Vaderlantſchen gront,
O lang gewenſchte beek, verquik myn' drogen mont.
Dat ſmaakt! noch eens, maar hoe? helaas! waar zyn de bomen
Der Beuke- en Elſelaan, 't ſieraat van uwe zomen?
Waar is de Lantkapel, tot Ceres eer gebout,
En 't heilig Boſch-altaar van Pan, zo waard zo oudt?
Och, dierbaar heiligdom, kon u geen Godt beſchutten?
Trof u ook 't zelve lot der laage en ſlechte hutten?
Hoe heeft de dulle kryg deze akkers omgewroet!
Maar: 'k zie Silveſter ginds, dien afgeleefden bloet,
Vaſt bezich met zyn ſchuur en ſtaldak op te rechten,
En taaije heiningen om hof en moestuin vlechten,
Geluk met d'eerſte vrucht der langverwachte Vreê.

SILVESTER.

't Is Hylas ſtem. ô Ja. Waar, in wat lant of zee
Zeg, onbedachte Knaap, bleeft gy dus lang verſcholen?

Uw

Uw oude Vader heeft, om u, zo ver gaan dolen,
En treurt, als kinderloos. Hoe vergt ge zyn gedult?

HYLAS.

Hy leeft dan noch? ô vreugt! 'k beken myn feil en ſchult
Daar ik, betovert door den klank der krygstrompetten,
Te dul en reukloos my in groot gevaar dorſt zetten.

SILVESTER.

Hoe quam u, Herderskint, toch d'oorlogszucht in 't bloet?

HYLAS.

Toen ik de ruiters zag braveren vol van moedt
Door onzen lantweg, op hun weelderige paarden,
Pluimadjen op den hoet, en met vergulde zwaarden,
Ontfonkte my de luſt en 'k walgde van den ſtal.
En docht een boereknaap ontmoet geen goet geval.
'k Sprong voort op vaders ros. Maar 't is my zo bekomen
Dat ik myn leven lang niet van den kryg zal dromen.

SILVESTER.

Ik luiſter naar 't vervolg.

HYLAS.

En 't leet maar luttel tydt
De lantsknecht was zyn paart en beſten lyfrok quyt,
En geldt en radeloos, 't gedurig reizen, waken,
Met honger en gebrek, (aanſchou myn magre kaken)
Door ſchelden en den ſtok te leren ſlaafſche plicht;
En, op een wenk, de doot te vliegen in 't gezicht,
Deed my zo menigwerf aan 't herderampt gedenken
Dat ik een goutberg voor myn oude ruſt wou ſchenken.

SILVESTER.

Hy wort niet veel beklaagt, die, oorzaak van zyn leet,
In 't zelf verkore juk zich zelf te barsten zweet.

HYLAS.

Dat gaf, dat gun Jupyn, dat die alleen slechs leden.
Maar die noch Godt noch mensch vergramden of misdeden,
Ver buiten staatgeschil, vernoegt op 't eenzaam lant?
Genieten voor hun zweet de vruchten van hun hant.
En met een geit of koe hun arme kinders voeden,
Hoe komt daar 't oorlogs zwaart zo jammerlyk te woeden?
't Vertrapte graan verteert, de vruchtboom rookt aan 't vuur,
De ploegos wort gekeelt, en langgespaarde schuur
Geplondert, huis en hof in koelen moedt geschonden;
De huisman smoort in bloet, de jongling wort gebonden,
En 't meiske lydt gewelt. Onweerbre, zonder schult,
Ontbloot van 's Hemels hulp die deze boosheit dult!

SILVESTER.

Verdenk de Goden niet: hun raat is ons verborgen.

HYLAS.

Doch 't lam, der wolven prooi, mistrout aan 's herders zorgen.
Dit styft de boosheit noch, die doorbreekt als een zee,
En sleept, met groot gewelt, en dorp en steden meê.
De vrome burger ziet den arbeit zyner jaren
En nootdruft voor zyn huis, ten roof der plondenaren,
Zyn hoop en steun vernielt, 't oudt adelyk kasteel;
De roem van 't stamhuis, wort, hoe hoog vermaart en eel,

Ge-

Gesloopt, en blyft een nest voor droeven uil en gieren,
De marmre bogen die de Raathuiszaal versieren
Bezwyken, met den val van 't burgerlyke recht,
En 't Wetboek wort verscheurt daar staal 't verschil beslegt.
De rechterstoel verstrekt ten deel der ongebonden,
Godts heiligdom, helaas! een prooi van dulle honden.
Het Kerkchoor wort een stal, en 't outer 's schempers disch,
Terwyl elk vloekt, en doet wat meer als gruwlyk is,
De helsche razerny loopt spoken langs de straten
Der woeste stadt, bevlekt van 't bloet der onderzaten,
Gedompelt in een graf van gloeiende asch en puin.
Geen kunne, stam noch bloet, geen blonde of gryze kruin
Noch hof- noch tempelampt vint deernis noch erbermen:
De dertle plonderaar verheugt zich in hun kermen,
En zoekt noch glori door dit schrikkelyk bestaan.
Gy Vorsten, die dus ziet de steden ondergaan,
Kunt gy die wreetheit noch met valsch blanket verbloemen?
Wat doet u dus in moort, en bloetvergieten roemen?
Wat smaak voeltge in den rou der schaamle weze en weeu?
Wat heeft uw ziel verstokt gelyk een' dullen leeu?

SILVESTER.

Noch worden zy geroemt door razende Poëten,
Die, met gevlei, den vorst een' zoon der Goden heten,
Als hy een koninkryk in bloet en tranen zet,
Of lantschap heeft ontvolkt door wreden dwang of wet.
Hoe kan hy, die 't venyn heeft uit die borst gezogen,
Oit worden aangedaan door menschlyk mededogen?
Men kreunt zich onzer niet: een jachthont of een paart
Erlangt meer hunne zorg; dus is hun bloet ontaart.

HYLAS.

'k Zag 't zegenryke Europe, alom verhit in moorden,
Gelyk een wrede Orkaan, daar 't Zuiden tegen 't Noorden
En 't Ooſten tegen 't Weſt, vaſt buldert in de lucht,
Zo ſtieten kroon en kroon, daar aarde en hemel zucht.
De ſterke Donau zag d'Erfvyant aan zyn zomen,
Een magt een leger om de werelt t'overſtromen,
De troon van Cezar hing aan eenen ſpinwebdraat,
Vlucht, twede Xerxes, vlucht, eer u Godts donder ſlaat.
Daar legt het ſchriklyk heir in eigen bloet verzopen!
Hier rukt d'onruſte Gal de hoge Ryngrens open
En ſloopte, in overmoet, zyn overgrootvaêrs graf,
Ginds greep hy d'Iber aan en loerde naar zyn ſtaf.
De Po gewoon, in ruſt, veel zwanen uit te broeden,
Zag nu de krygsklaroen opdavren aan zyn' vloeden
En 't ſtille neſt geſtoort, de heldre Schannon
Gaf bloet aan 't quynent vee, voor drank uit zyne bron,
Alfëus, noch verlieft op vliet- en veltgodinnen,
Gewoon met boſchmuzyk te ſtrelen geeſt en zinnen,
Zag eindlyk, na veel ramp, zyn ketenboei geſlaakt;
't Altaar van Vader Pan, op eigen gront, hermaakt
En Veſtas choor herſtelt. Noch quam uit noorder ſtreken
Een derde Cezar met zyn ſpierwitadlaarteken,
Zyn hengſt dronk uit Meot, geboort door ys en ſneeu.
De Dnieper brieſchte om buit, gelyk een nuchtre leeu
En Gog Magog, gewoon om menſchen vleeſch te kopen
Liep brullende door lant, door boſch en vlekken ſtropen;
De noot was overal: de brantklok klepte alom,
Terwyl 't bedrukte Europe in bloet en tranen zwom.

Zo

Zo davert Etna, wen zich Tyfon om wil keren.
Zo grommelen in 't wout de wrede wolf en beren
Zo briefschen in een ftorm de golven op elkaêr,
Hoe brengt de menfch den menfch in endeloos gevaar!
Of zyn die gruwelheên uit nootlotsdwang gerezen?
Sta pal: geen plaag zo boos wy hebben ze al te vrezen,

SILVESTER.

De Hemel is te goet die alles voedt dat leeft,
En ieder nieuwen dag ons nieuwe weldaat geeft,
Dat hy zich in de ramp der menfchen zou verblyden;
Veel min een oirzaak zyn van zulke droeve tyden
En alle afgryflykheit. De godtfpraak wort ontvout
Naar d'inzicht van de magt die 't outer is betrout,
Die zomwyl huis en hof en landen zet in roeren,
En hitft den broêr op broêr om bittren kryg te voeren;
Ja fmeekt in zo veel bloet, en twift de goede Godt
Om vrede en liefde, die dus fchendig wort befpot.

HYLAS.

Zo wort het graau verblint dat ruw en zonder reden
In andren ook vernielt zyn eigen kracht en leden,
Gelyk of Briarus was tegen zig gekant
Met al zyn vuiften, en zich zelven wont en brant.
De wreetheit vint geen paal: daar zy niet wil verfchonen
Die in een andre lucht en andere werelt wonen;
Maar deze gruwel vliegt den gantfchen aardtkloot door,
En toont door vuur en bloet haar nagebleve fpoor.

Geen afgelege hoek, hoe hoog hoe digt besloten,
Of zy maakt opening met haar vervloekte poten.
Daar rukt zy zeewaart. Ach! hoe dik betrekt de lucht,
De zeestrant loeit en beeft, de droeve hemel zucht
Gedompelt in den rou. De schepen schynen bergen,
Een Etna of Vezeef, die aarde en hemel tergen
Met losgeborsten gloet. De zee by heldren dag,
Braakt blixem, vuur en vlam, daar 't dondert slag op slag.
Ach! hoort gy 't kermen niet uit die gebrande kielen?
Al wat de vlam verschoont zal 't water voorts vernielen,
Zo woet de dulle haat, onbluschbaar als een gloet,
Niet eer te stelpen als met dierbaar menschen bloet.

SILVESTER.

Genoeg van droefheit: 'k smelt door enkel mededogen,
De Vredezon brengt ons een schoner eeu voor oogen.
Na storm volgt stilte en rust. Was ik niet zwak en oudt
'k Ving flux een Vredeliet luchthartig aan voor 't wout,
En zong de Reien voor. Maar 'k zie Celestus nadren,
Den Vrient van Helikon, gekroont met vredebladren;
O Minnaar van de rust en 't menschelyk geslacht,
Kom, eer der knapen, kom gy zyt nu in uw kracht:
Laat horen wat Apol u heeft in 't hart gegeven.

CELESTUS.

Al zyn myn snaren slechs op lagen toon bedreven,
Al dong ik noit in 't perk naar eerprys of Lauwrier,
En Pindus Godtheit schaars begunstigde myn lier;
Nochtans heb ik myn vreugt voor 't bosch niet kunnen helen,
'k Zal ze u, naar dichterswyze, ook rustig mededelen.

SIL-

SILVESTER.

Daar op moet Galatee u altoos gunſtig zyn,
En d'oogſttydt vulle uw ſchuur met puik van graan en wyn.
Schuil in deez' lomring voor de hete zonneſtralen,
Nu 't beekje ſluimert en 't geſchal der nachtegalen.
De wintjes zwygen. 't Boſch verroert noch bladt noch loof.
't Gehoor zy luiſterſcherp alle andre zinnen doof.

CELESTUS.

Daar komt de lieve Peis op haren Vredewagen,
Gelyk de ſchone Auroor, in 't krieken van het dagen,
Met rozen uit den hof der Goden verſch geplukt;
Daar wolken, rots en zee, de bergen, boſch en velden,
Vergult met hemelsgout, ons Febus aankomſt melden
En nat van Paerlen zyn de morgenſter ontrukt.

Daar komt die Schone met haar Speelnoots aan de zyden:
De Ruſt en Overvloet, bewys der Vredetyden.
Alcyonen, ſtryk neêr. Behouden is de vracht.
Zyt drywerf welkom, Maagt, uit 's Hemels Vredebogen,
Gezegent Hemelkrooſt, gy komt onz' tranen drogen.
Zyt drywerf welkom, lang door 't Vreêgebedt verwacht.

Wil hier nu, Vreêgodin, uw vaſten zetel planten.
Men bou een Vredekerk voor u van diamanten.
Wie huisveſte oit te duur den goddelyken Vreê?
Veel meêr als Pallas beelt, dat Troje kon beſchermen,
Of Mavors goude ſchilt dat Numa viel in d'armen,
Stelt gy ons buiten zorg. Hou eeuwig hier uw ſteê.

Hoe paſt dat Vredekleet haar ſchone en zuivre leden!
Daar ſpruiten bot en bloem op 't drukken harer ſchreden,
Viool-en balſſemgeur vervullen lant en lucht.
En Atlas bogaart zou ons nu veel min vermaken:
De blonde olyfboom ſchiet zyn loof voor alle daken,
En reikt ons gunſtig toe de vette Vredevrucht.

Nu zal 't vreêzamig lam by 't wolveneſt verkeren.
Geen aſpis in het groen den wandelaar oit deren;
En 't boſch ſchenkt honig en wit manna, hemelbroot.
Een verſche roombron zal door alle beemden vloeien,
De purpre druif en kers aan hagedorens groeien.
Wat brengt het Vreêbegin geluk in onzen ſchoot.

Ook zal nu 't kiekeneſt geen haviks klaauwen ſchromen,
De blode tortel kort nu onbelaagt in bomen,
Geen arent zoekt nu prooi: zyn rooflust is geſtaakt.
De leeurik zal nu vry ter lucht in quinkeleren,
De nachtegaal geruſt by 't lieve broeineſt keren,
En zingen Vreemuzyk, dat boſch en velt vermaakt.

Najaden, gy moogt nu de vrye zee bezwemmen,
Of langs 't bemoſchte ſtrant uw gulde lokken kemmen,
Daar Trytons Vredetoon weêrgalmt langs meir en ſtroom.
Daar klinkt de Vredegalm door duinen, klip en rotſen,
Die deze Vredeklank gedurig wederbotſen:
De zee is als de lucht in vrede en buiten ſchroom.

Laat

Laat nu de traage ploeg weêr kraken door de voren,
De wintjes dertlen in en uyt langs 't goutgeel koren.
Zo, Bouman: Ceres gunſt beſtraal uw Vredewerk.
De rype wyndruif doet den mont reets watertanden,
De boekweit riekt naar Vreê met al de vruchtwaranden,
Zo dragen velt en hof 't gewenſchte Vredemerk.

't Mag nu Palemon, ſchier van ouderdom verſleten,
By d'oude Halsvriendin op 't ruſtbedt neêrgezeten,
't Verhaal gebeuren van den langverdragen noot.
Daar zy elkandren vaſt met tranen op de wangen,
Verheugt door 't Vreêgenot; aan hals en ſchouders hangen.
Dus ſchroomt dit vredig paar te minder voor de doot.

't Mag ook de nimfen weêr in hof en velt gebeuren
Een edle bloemekrans te ſtrengelen van veel kleuren,
Ten loon aan 't knaapje dat haar ſchoonheit beſt waardeert.
Dan hoort men Koridon, door velden, boſch en hagen,
Aan ſchone Silvia zyn hart en liefde opdragen
Die, ſchoon zy veinſt, met hem ook 't zelve lot begeert.

Maar Leeuwendal zal nu de vredeſpelen vieren
In 't worſtelperk, met prys van bloeiende lauwrieren,
En oefnen ſtem en geeſt in zang en dichtery.
De Muzen lang gevlucht voor Mavors woeſte zonen,
Verſchynen vrolyk om den yver te betonen,
En voeden onze ziel met hemellekkerny.

Laat ons de wapenroof en helmen, schilden, speren,
Op 't Vredealtaar aanstonts in 't Vredevuur verteren;
En grendel eeuwig toe, godt Janus oorlogspoort.
Gewelt en tweedragt voort in d'afgrontspoel verbannen,
Verstrekken geessels aan aartsschelmen en tyrannen.
Die vredeloos ontzint verhieven roof en moort.

Plant hier een Vredeboog van vette olyve meien,
Daar eik- en lauwerloof zich tot sieraat verspreien,
Voor die de Vredekrans verwurven voor ons hooft.
Hun naam, met dankbaarheit in 't Hollants hart geschreven,
Zal 't Vreêschrift in metaal en marmer overleven,
En blinken als 't gestarnt welks luister nooit verdooft.

Ook gy, Bestierders van de vrye en goude tomen,
Van 't Vredelievent oort aan d'Y- en Amstelstromen,
O Vredevaders! o Voorstaanders van de rust!
Uw wapens zullen hier op 't sierlykste ingevlochten
Verschynen, schoon begrimt van nydige gedrochten
En pronken tot een baak op onze Vredekust.

Nu wort zyn naam vervloekt van menschen en van goden,
En, als onheilig, aan der dichtren pen verboden,
Voor eeuwig in een nacht van zwarte schant versmoort,
Die eerst door Vredebreuk de werelt zal beroeren,
En, om een andere roem als Vredekroon te voeren,
Gelyk een dulle hont de Vredevreugt verstoort.

Lang moet de Vredezon in 't heilig Vreêjaar blinken.
Terwyl de Vreêbazuin op 't Vredefeest zal klinken,
En Vredelust vermeêrt door 't grote Vreêbelang,
Wort Vredetydt geroemt door ware Vredemonden,
De Vredeplicht beklyst door kracht der Vreêverbonden.
Dus sluit hier 't vredeslot van dezen Vredezang.

HYLAS.

'k Wil dit veel liever als 't geschreeu: te wapen, horen.

SILVESTER.

Wat hart, hoe wrevel, zou geen Vredelof bekoren.
O Vrededichter, zing altoos van Vredestof;
Queek Vredeolyf voor 't lant, laat lauwren voor het hof.
Uw Vredetoon verdoof den klank der oorlogszangen.
Ei, wil deez' klimopkrans, een Vredegift ontfangen.

MDCLXXXXIII.

BRIEVEN.

INHOUT.

Frank van Borsselen, door Philips, Hertoge van Burgondien, over 't bestier van Hollant gestelt, won, door aangenamen reden, en goede diensten, dermaten de gunst van vrou Jacoba van Beieren, Erfgravin dezer landen, dat zy t' zamen zich heimlyk in den echt verbonden, 't welk Philips naderhant verstaande, doet Borsselen in stilte naar het Kasteel van Rupelmonde voeren, met bevel aan den Slotvoogt om hem t' onthalzen. Deze goede Kastelein met Borsselen bewogen, hopende dat Philips toorn haast zou bedaren, verbergt den gevangen Heer, trekt ten Hove, zeggende (om 't gemoet des Hertogs looslyk te ondertasten) dat zyn wil volbragt was. Die tusschentydt verschaft de stoffe van dezen brief.

FRANK

FRANK VAN BORSSELEN,

Aan

VROU JACOBA.

VAn my, die, ſtreng geboeit, leg op den hals gevangen:
Van my, doorluchtigſte Gravin, komt dezen groet.
'k Verzweeg myn naam, om u niet door myn druk te prangen.
'k Beſef de tederheit en zucht van uw gemoet
Dat ook door 't ongeluk der vreemden wort bewogen.
Maar noot breekt wet. 't Moet zyn. Dit ſchrift vertoont de hant
Van dien, van jongs, met u, in 't Hof is opgetogen,
En altoos yverde tot wel zyn van uw lant
En vrye heerſchappy. Moet ik noch klaarder ſpreken?
Gedenk, myn Vrou myn Lief dat gy hier Borſſelen ziet,
(Die nimmer van zyn trou noch erfplicht is geweken)
Gedompelt, Godt weet hoe, in endeloos verdriet.
Philips heeft my verraſt en heimlyk doen vervoeren.
't Zy eenig valſch beklag zyn zinnen heeft ontruſt,
't Zy zyne ſtaatzucht doelt om u op nieu t'ontroeren,
Of ons geſlotene Echt en min hem is bewuſt;
Dit laatſte ducht ik meeſt. Doch 'k zal ook niet ontkennen:
'k Heb lang, en veel te lang, verzwegen onze trou:
Al zou hy al zyn woede en gramſchap op my ſchennen,
'k Bely voor Godt, voor elk; Jacoba is myn Vrou,
Ik Borſſelen haar Man. Wat is hier nu te vrezen?
Is 't ballingſchap? de doot? of ongehoorde ſtraf?
'k Zal doot of levendig altoos noch d'uwe wezen:
Gy zyt en blyft myn Lief in vryheit en in 't graf.

Doch

Doch allerminst schroom ik, wat my kan overkomen:
  Voor u, myn Zielsvriendin, voor u is myn geklag.
Wie weet wat woeste golf u haast dreigt t'overstromen?
  'k Weet wat de dulle toorn op dezen Vorst vermag,
En hoe de staatzucht hem doet op uw erfdeel loeren:
  Zo raakt gansch Nederlant allengs in zyne magt.
Dit hangt maar aan den tydt om 't listig uit te voeren:
  Borgonje heeft voorlang naar uwen staf getracht;
Nu vint hy glimp en schyn: myn Nicht heeft zich vergrepen,
  Een huwlyk buiten my, 'k zeg my: haar erf en voogt.
Bewys genoeg om haar voor myn gerecht te slepen.
  Gedult, Mevrouw, indien de Hemel zulks gedoogt.
Doch 't is onmydelyk of Borsselen zal bloeden.
  Maar, och! of myne doot bevryde uw lyf en staat:
Dan zou myn trouwe liefde uw liefde en gunst vergoeden
  En 'k zogt geen ogenblik tot uitstel en beraat.
Al smaakt my 't leven noch in 't bloeien myner jaren,
  De doot, hoe haatelyk, zou my dan welkom zyn.
Wen u, o myn Vorstin, de Hemel wil bewaren,
  Vrees ik geen ongemak geen euvle smaat noch pyn:
Voor u is al myn zorg. Voor u wil ik graag sterven.
  Indien myn sterven u bevryt van allen noot,
Zal ik, gemoedigt, in myn eindt dien troost verwerven,
  Dat u myn ongeval geret heeft van de doot.
'k Zal my vertroosten in de ramp der dappre helden
  Die, door een edle vlam ontvonkt, geen laf gemoet
Betoonden, schoon men hen verderf en doot voorspelden;
  Zy traden niet te rug: maar roemden op hun gloet
En zuivre min. 'k Voel ook die driften in myn' ader.
  'k Wyk niet, als met de doot, van u myn Zielsvriendin.
'k Ben

'k Ben geen verſchoveling, geen baſtert, geen verrader,
  Ons edel Stamhuis nam voor eeuwen lang begin.
De Vorſt toonde ook dat hy myn trou en deugt erkende,
  Toen hy my Hollant liet beſtieren in zyn' naam,
Dus blyf ik wel gemoedt in lyden en ellende,
  Hy doem my, zo hy wil: myn ſchilt blyft zonder blaam,
En d'éer der Ridderſchap wort niet door my verduiſtert,
  't Zy ver: myn deugt, myn roem, myn moedt verlaat my niet:
Al leg ik hier nu, als een booswigt, wreet gekluiſtert:
  Geen wroeging, quaat, noch ſchult bezwaart my in 't verdriet.
Geloof myn woort, Gravin; dit kan my noch vermaken
  En baart my ſtof tot vreugt, wanneer ik overdenk:
Hoe my uwe oogen (my twee zonnen) deden blaken,
  En leerden my vernoegt, bereit óp uwen wenk,
Te laten of te doen al 't geen u kon behagen,
  Dit maakte u kennelyk dat ik uw dienaar was,
Gy hoefde naar den zin der letters niet te vragen
  Die, tuſſchen 't wilge loof geplaatſt, uw Hoogheit las.
Of 't was uw heuſcheit, die lieſſt uit myn' mont wou horen
  Hoe ver myn liefde ging. Mevrou 't is u bewuſt:
Dat andre ſchoonheit noit myn zinnen kon bekoren,
  Jacoba was en bleef myn hoop, myn trooſt en luſt.
En gy gewaardigde u te letten op myn zuchten,
  En naamt niet euvel dat gy trou vont in myn hart.
't Was my onmooglyk oit u zoet gelaat t' ontvluchten
  Getrooſt ten einde toe te leven in die ſmart,
Te leven in die hoop om myne levensdagen
  Te ſlyten in uw dienſt. 't Geluk verzelde my,
Toen myn oprechte ziel en liefde u kon behagen,
  En gy my waardig vont te plaatzen aan uw zy.

Doch 't was een korte poos dat my 't geluk dus streelde:
Ik, eerst uw Bruidegom, verheven in het hof,
Daar ik in Hollant 't hooft der graaflykheit verbeelde,
Wert in een oogenblik gedompelt onder 't stof,
En zit daar zon noch maan hun licht noch schynsel geven,
Of hoor niets dan 't geruisch der baren in de Schelt
Die rontom 't hoge Slot van Rupelmonde zweven,
Dit sterk Kasteel waar van ons d'oude lantzang melt:
Dat zulx vyf zusters, en juist Konings dochters, bouden,
Altans gansch Vlaandren heeft niet vaster op zyn gront,
Daar d'oude Graven al hun schat en schrift betrouden,
Daar zit ik ook bewaart, verwachtend t'aller stont
Dat my iets euvels zal door 's Vorsten last gebeuren.
Onmooglyk is 't onvliên door muur en scherpe wacht,
Mevrou, onstel u niet: hier helpt geen klagt noch treuren:
't Is uwe liefde alleen die al myn leet verzacht;
't Is uwe min daar 'k nu vrymoedig om zal sterven;
Geen smet noch schult bezwaart myn adeldom en trou.
Mag ik voor 't allerlaatst dien troost van u verwerven
Dat gy u niet vergeet, door mateloze rou.
Wy moeten, jong of oudt, natuur den tol betalen.
Wie wort een dag, een stont verzekert van zyn hooft,
In allerlei gevaar van rampspoet, ziekte en qualen,
Daar niemant, hoog noch laag verschoning is belooft.
Wy moeten eens voor al van 't allerliefste schyden,
Een luttel meêr of min: elks tydt is onbepaalt.
Maar 't zal my, 't zy ik sterve of leef, altoos verblyden
Dat ik, in plicht en trou, aan 't Lant noit heb gefaalt;
Voor al: dat 'k u, Mevrou, myn hart heb opgedragen,
Aan welk ik eeuwig voor haar gunsten blyf verplicht;

En

En zo de naneef van myn liefde zal gewagen:
Men leest Jacoba dan in proos en minnedicht.
Licht zal ons beider trou den Zangberg stof verstrekken
Dat spel of Schoutoneel onz' zuivre min vertoont;
Zy zullen onzen naam dan uit het stof verwekken:
Dus wort met eeuwige eer onze Echtverbont gekroont.
Een onverwelkbre faam heeft onze min te wachten,
En 'k acht dit niet gering: te leven na de doot.
Noch eens: schep moedt, Mevrou, dit kon myn rou verzachten
Dat onze trou volhart in d'allerhoogsten noot.
De doot scheid ziel en lyf, doch kan geen liefde roven,
Die blyft onsterflyk, in en ook na dezen tydt;
Zy is 't onbluschbaar vuur dat eeu noch doot kan doven,
En eeuwig blinken zal gebluscht door haat of nydt.
Ei: waarom dan geschroomt voor 't geen ons niet kan deren?
Ten derdemaal schep moedt, Mevrou, op 't droeve woort:
De trouwe Slotvoogt, dien 'k in 't aanzicht zag verkeren
Op zyn ontfange last, berecht my, hoe verstoort
Philips myn hooft eischt, dat ook aanstonts moet geschieden.
Maar merk, myn lief, de deugt van myn bewaarder aan;
Wyl 't hem onmoog'lyk is om my te doen ontvlieden
Door zo veel wakers, die rontom de Slotpoort staan,
Heeft hy een dootbaar flux doen in den kerker brengen,
En zegt my: Frank, zie hier wat huis u is bereit:
Maar eer ik, edel Heer, uw achtbaar bloet zal plengen,
Vier ik een luttel bots aan 's Vorsts oplopentheit
En toorn. Wie weet hoe haast zyn geest komt tot bedaren,
En hy, te laat, herroept zyn streng en hart bevel.
'k Zal aanstondts, met de mare uws doots, ten Hove varen,
En zien of myn bedryf u redt uit dit gequel.

'k Zeg dan: genade, Vorst. Uw vonnis is voltrokken.
En merk voorts op zyn stem, zyn wezen en gezicht.
Doch speur ik dat zyn geest en bloet volhart in 't wrokken,
Dan heb ik, wat ik kon, tot uw behout verricht,
En zelf tot myn gevaar, gepoogt u vry te maken.
Myn zoon zal, onderwyl, in stilte by u zyn.
De goede Godt vergun ik dus uw boei mag slaken.
Dit zegt hy, en spoeit voort. Nu ben ik doot in schyn.
Doch 'k schryve u dit, Mevrou, ten troost in onze ellenden,
Op datge, in 't heimelyk, noch hoopt op 's Hemels gunst.
Hy kan, als 't hem behaagt, na stormwint kalmte senden.
Een luttel tydts is reets gewonnen door de kunst.
Doch, zo ons dit ontschiet, zal ik, zo 't wil gelukken,
In onbekent gewaat, verlaten huis en lant:
Des Hertoogs groot gezach zou my, waar 'k was, verdrukken:
De vorsten reiken ver, zelf over zee en strant.
Ook zyn de magten van Euroop Borgonjes magen
En vrient, of bontgenoot. Geen hol of donker wout
Zou my bedekken voor verspieders oog en lagen.
'k Ben wel bewust hoe elk zyn trou verpant voor gout.
Des zweer ik: zo Philips verhart blyft en verbolgen,
(Op dat de Kastelein geen straf om my behaal)
Alleen zo ver te gaan dat niemant my zal volgen;
'k Verander van gedaante en kleding, wyze en taal,
En zal naar Rome en voorts naar 't Heilig lant toe trekken,
Vermomt, ter bedevaart, zelfs zonder knegt of paart,
Dan zal my d'Opperzorg, hoop ik, een leister strekken,
Doch waar ik my bevindt op lange reis of vaart
Jacoba zal altoos in myn geheugnis zweven,
Wie denkt wat redding hier de Hemel noch voorziet.

De

De Vorſt is ſterflyk, en wie weet wat wy beleven.
Als zoon of erfgenaam hem opvolgt in 't gebiet?
't Geluk verandert licht. Doch waar toe zo veel reden:
Wy zyn getrooſt met Godt, in d'allerzwaarſten noot.
'k Beveel my eeuwig in uw aandacht en gebeden.
Vaar wel, Mevrou, en denk: myn Frank is levent dcot.

INHOUT.

VRou Jacoba verwittigt van Borsselens gevaar en gevangenis, stuift op in gramschap tegen Hertog Philips, beklaagt den rampspoet harer voorgaande en tegenwoordige dagen; neemt een voornemen om haar lief en man met gewelt te verlossen. Doch nader beseffende, dat haar magt was gebroken, en voornaamste vrienden gesneuvelt of verdreven waren, neemt zachter besluit, te weten: om met alle hare Heerlykheden en Landen Borsselen te bevryden.

Onze geschiedenissen verhalen dat de Kastelein van Rupelmonde den Hertog Philips aandiende, dat zyn order tot Borsselens doot was volvoert. Waar op de Hertog zich zeer bedroefde. Des de Kastelein hem openbaarde, dat hy Borsselen voor zyn hoogheits barmhartigheit gespaart hadt. 't Welk Philips dermaten verheugde dat hy de gelieven in genade nam, en (doch na dat Jacoba hem alle haar Landen hadt opgedragen) in 't openbaar liet trouwen. Dit geschiede in de Kerk van S. *Martensdyk.* 1433.

VROU

VROU JACOBA,

Aan

FRANK VAN BORSSELEN,

De Hemel zy gedankt: gedankt voor zynen zegen,
Godt dank noch eens, myn Lief, dat gy noch levent zyt.
Bedenk wat droefheit my den boezem heeft doorregen,
Toen gy my waart ontvoert. Hoe lang viel my de tydt.
Sints niemant van u wist, of waar gy waart verstoven.
Gy waart als in een droom, gerukt van myne zy.
Nu is 't my openbaar, 't geen ik nau kon geloven,
Hoe zich Philips bedient van list en schelmery.
Om in myn wettig erf zyn wrede klaau te steken.
Helaas, 'k bespeur te laat zyn veinzen en bedrog.
Maar dulde ik dit verraat? en kan ik my niet wreken
Eer hy my ook verrast? ach! waarop hoop ik noch?
Die dwinglant heeft voorlang de harten ingenomen,
De Steên en Ridderschap gehecht aan zyn belang,
Hier gunst, daar gelt gespilt, om myn gezach te tomen,
En houdt, quanswys als voogt, myn Staten in bedwang;
En ik heb magt noch raat, geen hulp der onderzaten.
Al die my oit voorheên vertrooften in myn leet,
En rampspoet, hebben my te schandelyk verlaten:
Philips is nu hun Heer: zy, op zyn wenk gereet,
Bedwongen of door wil, volvoeren zyn geboden,
Wee my, bedrukte Vrou! wee myn rampzalig lot!
Ben ik, in jonger tydt; zo veel gevaar ontvloden
Dat ik ten laatsten zy en blyf Borgonjes spot?

Wat

Wat heb ik niet al leet geproeft in vroeger dagen!
  Hoe heeft my 't ongeval geslingert en verdrukt!
'k Zou nu, als Koningin, de Kroon van Vrankryk dragen:
  Maar, ach, myn jonge Heer wert my aanstondts ontrukt:
Zyn levensdraat was als een maibloem afgesneden,
  'k Was noch in d'eerste jeugt, nau zestien jaren oudt.
Toen hebben my de raat der vrienden en der steden,
  (Naar Vaders wil) aan Neef van Brabant uitgetrout,
Wat is my sints al kruis en droefheit overkomen.
  Myn goede Man gaf haast aan achterklap gehoor;
Men deêt ons van de trou en 't huwlyks bedde schromen,
  En hiel my 't nauwe bloet van onzen Stam te voor.
De tweedragt doelde vast om onze min te scheuren,
  't Was al vol achterdocht op 't lant in stadt en 't hof.
By wien zou ik myn krop uitschudden onder 't treuren:
  Myn Man hadt geen gezach, myn achting raakte in 't stof.
En, of my in dit leet noch droefheit moest ontbreken,
  Oom Jan laat, aan de Maas, zyn Bisschops staf en stoel,
Om my van 't wettig erf myns Vaders te versteken.
  Dus werde ik, als een wees, och arm, elks haat ten doel,
Gelastert en vervolgt van Vyanden en Magen.
  Ons Hof en 't gansche Lant wert my te bang op 't lest.
'k Wort radeloos, beducht voor hondert snode lagen,
  Begeef ik my, om rust, naar 't Brittenlants gewest,
Daar Henryks hof my, als een balling, heeft ontfangen.
  Dit dult Glocester niet: hy zweert my by zyn trou:
Dat hyme in 't kort zal doen vereischte wraak erlangen,
  En, in myn Heerschappy en Lant herstellen zou.
Wy schepen met een heir om Henegou te dwingen,
  Met voor en tegenspoet volende deze tocht.

Wan-

Wanneer ik door verraat, my schielyk zag omringen,
En, door Philips, te Gent verzekert ben gebrogt.
Wat stont my nu te doen, bedrogen en bedwongen?
Noch diende my 't geluk: 'k ontglip de scherpe wacht
In mans gewaat, en ben, te paart, dien dans ontsprongen,
En raak in Hollant daar myn droefheit wat verzacht,
Toen zo veel steden en veel Ridders door meêdogen
Tot hun bedrukte Vrou, verkoren myne zy.
Philips is my op 't spoor gewapent nagetogen,
Die noch een grote magt toevloeit van verre en by,
Inmiddels wert my van Glocester hulp gezonden.
Philips trekt op en dryft die magt van 't vaste lant,
Toen waande hy: hier wort geen tegenstant gevonden,
En my, gelyk vervoogt, te stellen naar zyn hant.
De Hertog, myn Gemaal van Brabant was gestorven,
De Kabeljausche zy, daar Egmont 't hooft van is,
Heeft tot, myn ondergang, een magtig Heir geworven,
't Was alles vol verraat, schrik en onsteltenis;
Noch schroomde ik niet, terwyl ik Haarlem hiel benepen:
En my Philips zelf poogt te steuren in 't beleg,
Vooraan in 't Heir te zyn: 'k heb hem zelfs aangegrepen,
En opende, met kracht, den toegestopten weg.
Borgonje week. En 't scheen de kans zou mywaart keren:
Wyl Brederode my noit afviel in den noot,
Noit wou die dappre Helt my, zyn Gravin, afzweren,
Daar hy, vol vuur, 't gezach hadt over myne vloot.
Hy aarzelt niet door vrees: maar moest voor 't onluk bukken,
Na dat de Zeeusche stroom met doden was verkropt.
Men zag gezwint, myn recht en achtbaarheit verdrukken:
De Hoekschen uit den Raat en 't Vaderlant geschopt,

Jacobe op nieuws geprangt, gedwongen door de Staten,
  Erkent Philips als voogt van haar en al haar lant.
Daar treurde ik, flechte duif, van hoog van laag verlaten,
  Gravin in naam, maar ach! ontbloot van onderſtant.
Toen bleek uw edelheit, bewogen met myn tranen,
  Wyl hooffche dwinglandy my kort, en ſmaadlyk hiel
In noot en kommer, maar zal ik dit hier vermanen:
  't Is u bewuſt, en hoe uw heusheit my beviel,
En 't roudt my niet dat 'k u heb tot myn Man verkoren.
  Nu komt de zwaarſte ſlag dien 'k nimmer hadt gevreeſt!
'k Heb volk en heerſchappy gezach en ſtaat verloren,
  En 'k was door uwe min vernoegt en bly van geeſt:
Nu rukt de Borgonjon u uit myn huis en armen,
  U, eenig toeverlaat, in myn verdriet en rou.
Die wrede tyger weet van deernis noch erbarmen:
  Maar brult en woet ontzint op een vervoogde Vrou,
Dan 'k hoop de Hemel zal Philips dit ſtuk betalen,
  En ſtraffen dit gewelt aan hem of aan zyn bloet.
Godts roede zal in 't kort dien dwinglant achterhalen,
  En ſchoppen al zyn magt en hoogmoedt met den voet.
Mogt ik dan leven om gerechte wraak t'aanſchouwen!
  Dan 't is vergeefſch geklaagt: de klagt verzacht geen leet.
Zal ik dan, als een kindt de handen ſamen vouwen
  En wachten tot myn Man ontzielt is, nu gereet
Om, als een offerlam, voor 't bloedig zwaart te bukken?
  Neen, Hollantſche Gravin, hervat uw heldenmoet:
'k Zal wapens, volk en magt, uit nootdwang, t'zamen rukken.
  Is hy van Konings ſtam: ik ben uit Keizers bloet,
En toon dat Beieren zyn Walslant niet moet zwichten:
  De Leeu van Hollant ſchrikt noit voor 't Borgonſche Kruis.

'k Zal Neef noch eens, in 't velt, gezwint den hiel doen lichten,
En zuivren mynen gront van al dat vreemt gespuis.
Noch eens te paart; noch eens in 't harnas opgezeten,
En ros- en voetvolk flux vergaart by myn banier.
Dus suf dus blôô te zyn, wert eeuwig my verweten:
'k Vervolg d'aartsvyant zelf met water, staal en vier.
'k Zal d'allerlaatste kans, en meest my zelve, wagen:
Op dat ik Borsselen uit zyne banden redt.
Wie weet wat Vorsten my, nootlydende, onderschragen.
Maar, ach! 's Lants toegang en de Stromen zyn bezet,
Myn stoutste Ridders zyn gesneuvelt of verdreven;
Geen voorraat tot den kryg, en zonder gelt en raat;
En wie kan nu Philips en zyn gewelt weêrstreven:
Hy is gansch Nederlant schier meester door myn' staat?
Waar wende of keere ik my? zal ik den dwingelant smeken?
Dat dult myn hoogheit niet. Laat ik myn waarde Man,
In dezen laatsten noot, myn hulp en trou ontbreken?
Maar hoe bezadig ik 't gemoet van dien tyran?
Is 't om myn lyf te doen: 'k wil voor myn Frank graag sterven.
Eischt hy myn lant en erf: vaar wel myn heerschappy;
'k Wil goet en bloet en staat vrywillig samen derven,
Wen ik myn Borsselen geniet aan myne zy.
Hou moedt, myn Lief myn Man: 'k wil alles voor u schenken:
Gy zyt my waarder dan myn Gravelyke kroon:
Zy kope uw vrydom. 'k Zal, flux zonder nabedenken
By Phlips ten hove gaan, al lyde ik spyt en hoon,
Om door gebeden, gunst en gaven na te sporen
Wat u weêrvaren zy: en merk ik in dien tydt
Dat myne tranen noch gebeden zyn verloren,
Zyt dan verzekert van myn liefde, hulp, en vlyt:

Niets zal 't beletten: 'k schenk myn landen voor uw leven.
  Gy zyt myn hoop, myn troost, myn vreugt en waardste schat,
'k Zal u om lief noch leet, noch geen gevaar begeven:
  Ja schoon 'k met u alleen een hoeve of hof bezat,
Zou 'k my gelukkiger als veel Vorstinnen noemen,
  Die, voor een ydle kroon, verkopen trou en min,
Dan zal ik op 't vermaak van 't eenzaam leven roemen,
  En reken myn verlies, by u, voor groot gewin.
Dit wil de Hemel ons, door zyn genade, gunnen
  Dat ik myn Borssellen geredt zie van 't gevaar.
En wat zou myn gemoet dan verder wenschen kunnen:
  Dan onze Min te zien gekroont in 't openbaar.

INHOUT.

Na dat de ongelukkige Karel de I. Koning van Engelant, Schotlant en Yrlant, door den moetwil van het Engelsch Parlement (dat hem van alle koninglyke voorrechten wilde beroven) uit Londen vluchte, wert hy, door 't zelve, vervallen van de kroon, en vyant van 't gemene best verklaart, ook met openbaar gewelt besprongen, daar hy zich tegen wapent; doch, zyne legers meermaals geslagen zynde, begeeft zich van Oxfort, daar hy niet veilig was, in der Schotten magt, die hem hoflyk ontfingen, echter voor twee millioenen aan de Engelschen verkochten en leverden; des hy, door het loos en boos bedryf van den Generaal Kromwel, als een gevangen van d'eene plaats naar d'andere wort vervoert.

De Koningin Henriette Maria, toen in Vrankryk zynde, verbaast over deze tydinge, beschryft hare droefheit en vreze; zy vervloekt de wederspannigheit en geveinstheit der tegenstrevers; beklaagt zich dat geen Vorsten van Europe, noch zy, of haar Zonen in staat zyn om hem uit dit ongeval te redden; zy hoopt, bidt, en valt by beurten in gramschap; wort twyfelmoedig van een goede uitkomste; beklaagt zich dat zy niet by haren man is, en over d'ondankbaarheit der gemeente; betuigt hare oprechte liefde; raat hem, tot zyn lyfsverzekering, de kroon neder te leggen, en beveelt endelyk aan Godt de zake.

HENRIETTE MARIA VAN BOURBON,

Aan

KAREL STUART.

Geen onverwachte ſtorm doet meêr den ſtuurman beven,
Schoon hy is opgevoedt in onweer en gevaar,
Als my, wel in verdriet en tegenſpoet bedreven,
Verſchrikt heeft en onſtelt de gruwelyke maar
Dat gy, myn Vorſt, myn Man, (na endeloos verlangen
Om immer 't endt te zien van dien vervloekten twiſt,
Die u, en my, en 't Ryk onendig ſcheen te prangen,
Nu alles ſcheen, in 't kort, vereffent en beſliſt)
O ſchennis! o bedrog! zyt in de laag getrokken
Der ſnode veinzery van 't heilloos vloekverbont,
Daar 't ongeſtuimig Heir volhart in bloedig wrokken
(Na 't alle eerbiedigheit van Godt en Koning ſchont)
Nu ook myn waarden Heer gevangen durft vervoeren.
Beſef: wat onruſt treft myn ziel en zacht gemoet.
Ik vrees, och Karel, 'k vrees, dat die verraders loeren
Alleen niet op uw erf: maar lyf en Vorſtlyk bloet;
't Schynt ik nu zonneklaar hun inzicht kan bevatten:
Want dolle moortluſt ziet noch Vorſt noch wetten aan.
Een ingeborſte vloet wil onbedwongen ſpatten,
Harpuis en zwavel doen de vlammen hoger gaan.
'k Schroom al wat ſchroomlyk is; en alles doet my vrezen.
Myn ziel voelt zich benaut, als door een berg geparſt.

Elk

Elk kan de dootſchrik uit myn oog en aanzicht lezen,
Daar 't koude en klamme zweet uit al myn leden barſt.
Geen ruſt, geen ſlaap mag my, rampzalige, gebeuren;
'k Schuw trooſt en aanſpraak; 'k vlucht de maagſchappy en 't Hof.
En dag en nacht verdwynt helaas! in eenzaam treuren.
Geen wee noch barensnoot myn hart zo angſtig trof.
Of, zo een ogenblik myn oogen zyn beloken,
Schynt my dat ik u zie omringt, doorluchte Vorſt,
Van tyger, wolf en beer van ſlang en nare ſpoken,
Die, met hun tant en klau, verſcheuren uwe borſt.
Dan roep ik, vol van ſchrik. Dan ryzen my de hairen;
En, 't zy my Godt verſterkt, 'k bezwyk in dezen noot.
O Hemel, wil myn Man en 't Koningryk bewaren,
Gy die zo menigwerf aan David byſtant boodt,
Daar hem de Filiſtyn of Säul hadt beſprongen;
Spaar uw' gezalfden, Heer, van dit bloetgierig volk;
Hun boezem is vol gal; 't venyn druipt van de tongen,
De woeſtheit bruſt gelyk een grondeloze kolk,
Die, wat zy grypt en ſleept zich nimmer laat ontglippen.
O Engelant, hoe ver hoe wreet zyt gy ontaart,
Uw hardheit overwint uw krytgebergte en klippen.
Geen woeſte wildernis oit wreder monſters baart,
Dan die de handen aan hun eigen Koning ſchenden;
Een Koning die niet zoekt als 't beſt voor 't Vaderlant,
Den adel en 't gemeen te redden uit elenden,
En hoeden Kerk en huis voor ondergang en brant.
Zeg, Godtvergeten hoop, is dit uw Koning eeren?
Dit Farizeeus gebroet bedient zich van Godts woort
Om wet en billikheit en 't kroonrecht om te keren.
De mont zegt vrede: maar 't gemoet roept roof en moort.

Be-

Bedrog en huichlary verblinden ieders oogen.
  Schynheiligheit ſpeelt nu de hooftrol op 't toneel,
Bloetdorſte wolven, die, met lamrevacht omtogen,
  Vaſt loeren op den buit in hof en lantkrakeel.
Elk kent uw' valſſchen aart, geeſtdryvers en profeten
  Die door uw razerny, beſtormt de wet en Kerk.
Gy noemt u zuiver: doch het nodigſt wort vergeten,
  Uw handel en bedryf vertoonen ons uw merk
Door oproer en verraat te ſmeden uit Godts bladen.
  'k Hoef geen bewys: myn Vorſt, gy kentze bet dan ik:
't Is 't vinnig nageſlacht van die zich dorſten baden
  In uw Grootmoeders bloet. Myn ziel ontroert door ſchrik
Om 't wolveneſt, gebroet van addren en van ſlangen.
  Doch, door verwyt noch rou wort gy, myn Man, geredt.
Uw trouſte Ridders, daar gy trooſt van pleegt t'ontfangen,
  Zyn valſch bekladt, vermoort, of uit hun erf gezet.
Waar is nu Straffort? Laud? Montros en andre mannen
  Door myter, tabbert of door heldenmoedt vermaart?
Daar haat en bloetdorſt helpt de valſche vierſchaar ſpannen
  Wort uwe onnozelheit in 't endt ook niet geſpaart.
Thans wort geen hulp, voor ons, in Engelant gevonden;
  En Yrlant is verwoeſt door binnelantſchen kryg.
Maar die vervloekte Scot, door bloet aan ons verbonden,
  Heeft u, om gelt, verkocht (wie wil noch dat ik zwyg?)
Troulozen, voegt die text ook in uw yvrig preken?
  Of volgt gy liever dus den koop van Judas na?
d'Almogende zal dit verraderſtuk noch wreken,
  Maar mogelyk, voor ons behoudenis, te ſpa;
Zyn goedheit ſtopt, zo 't ſchynt, voor myn gebeden d'ooren.
  Ook wort my alle hulp van vrient en maag ontzeit:

De

De jonge Fransche Vorst hadt ons zo dier gezworen
  Te redden: maar hy wort bedrogen en misleit;
Zyn Hof loopt zelfs gevaar, nu veel verbonde Groten
  Zelfs Prinsen van zyn bloet zo trouloos zyn vereent,
Om 't koninglyk gezach en huis om ver te stoten.
  De Konings Moeder zelf wort nu geen rust verleent.
Oranje heeft geen magt om onze ramp te stuiten,
  Noch worden wy getroost door zyn genegenheit.
De Deensche Kroon ducht thans voor overval van buiten.
  Men redt niet, maar beklaagt verdrukte Majesteit.
Gansch Spanje is magteloos zich zelve te verweren.
  Italië te zwak of te verdeelt van staat.
Vergeefsch wy ons ook naar de Duitsche Vorsten keren,
  Niet een zich rept, niet een verschaft nu hulp of raat.
De Prins van Wallis schynt door wanhoop aangedreven,
  Nu hem de magt onbreekt tot 's Vaders onderstant.
En Jork, hoe jong, waagde ook zeer graag zyn dierbaar leven
  Om u te redden uit der moordenaren hant;
Maar 't is vergeefsch gehoopt, vergeefsch op hulp te wachten:
  d'Onnozelheit vint nu in 't Christenryk geen stut.
De goede Hemel zelf verhoort noch beê noch klachten.
  Myn liefde en zorg en al myn poging is onnut.
'k Heb al myn zilver, gout, en dierbaarste juwelen
  Besteet, in hoop die ik tot uw herstelling hadt;
Kon ik nu, met myn bloet, de dulle scheuring helen,
  'k Weet Stuart haast zyn Ryk, in veiligheit, bezat;
Geen wederspannig graau zou uwen troon braveren.
  't Beroudt my nu dat ik my te gehoorzaam hiel,
Toen ik, op uw bevel, naar 't Fransche Ryk moest keren,
  Op dat de razerny niet op myn byzyn viel.

Wee my! dat ik myn' Man heb, in dien ftorm, verlaten:
Miffchien zou, door myn doot, de moortluft zyn gepaait;
'k Was lang in ongunft der verbafterde onderzaten,
Daar 'k niets als ondank heb, voor myne zorg, gemaait.
Gy weet, myn Heer, (en wie is myn bedryf verholen?)
Hoe 'k vrede en ruft in 't Ryk gezocht heb en bemint,
Den onderdaan, gelyk een kindt my aanbevolen,
Met liefde heb gequeekt; doch 't was al tegen wint:
De fnode ondankbaarheit wort door geen deugt bewogen,
En haat en fchennis zyn verblint van oog en hart,
Die, uit myn woort en werk verwyt en lafter zogen,
En noemden, onbefchaamt, ook 't allerblankfte zwart,
Den groten Godt ten fchimp: gy Vorft kunt dit getuigen
Hoe ik de tweedragt zocht te fmoren in den gront,
Hoe dikmaal gy my zaagt voor uwe voeten buigen,
Op dat haar misbedryf verfchoning by u vondt.
Dus heb ik my tot heil van groot en klein gequeten;
Dus zorgden wy gelyk voor wet en volk en ruft,
Altoos met u vereent, in Godt, met goet geweten,
Daar ons verdeelt Altaar geen plicht of liefde blufcht.
'k Heb noit 's Lants godtsdienft noch uw neiging wederfproken;
Myn Kindren zelf zyn in uw kerkplicht opgevoedt.
'k Heb Godt alleen gefmeekt, daar 't licht u was ontbroken,
Zulks zyn genade wou vergunnen aan ons bloet.
En, mooglyk, dat myn beê niet eeuwig blyft verloren,
En dat uw Nageflacht dien zegen wort vergunt.
Maar hoe mag deze droom nu myn gedachten ftoren,
Daar 't goddeloos geboeft het op uw leven munt?
En fnode huichelaars, in fchyn van Godts gezanten,
De wet vertreden, daar hun waan zich op beroemt,

Geen

Geen liefde; geen ontzach, maar boze vloektrawanten
 Daar scheurziekte en verraat wort, met Godts wil, verbloemt,
Nu zy, in 't openbaar, hun Vorst hun Vader dwingen
 Te luistren naar hun wil, te stemmen hun bestaan,
Daar roers en zwaarden u, van alle zyde, omringen,
 En, endlyk, trouloos noch de handen aan u slaan,
Zelf van Herodes stoel weêr naar Pilatus voeren.
 De vlam stygt nu te hoog, geen water bluscht dien brant.
'k Voel reets myn hart, myn ziel, myn ingewant ontroeren,
 Nu schaamte, plicht, en eer geworpen zyn in 't zandt.
Wie weet wat treurtoneel dat Kromwel zal vertonen?
 'k Ducht dat de quade geest der wederspannigheit,
Die u beroven wil van uw dry Konings Kronen,
 Helaas! een doornekroon voor Karels hooft bereit,
En u in angst en dorst, vergifte gal doen smaken.
 Geen gruwel is zo groot, zy durven dien bestaan,
Die valsche laster, hoon en vloeken op u braken,
 En schreeuwen dat Godts werk en wil dus wort voldaan.
Dit is de Hemel zelf in 't aangezicht gespogen,
 Daar schyn van Godtsdienst doelt op schennis en verraat.
Iscarioths geslacht, hoe hebt gy ons bedrogen,
 Dat gy uw helsche klau aan Godts gezalfden slaat,
Na gy uw meester met een vredekusch quamt groeten,
 En hondertwerf hem, met den peisnaam, hebt misleit;
Daar gy de wetten, 't ryk en godtsdienst om durft wroeten,
 En strik en angel in, en tusschen bloemen spreit.
't Zy Godt geklaagt, die zich der onschult wil erbermen;
 Zyn hulp zy over ons, die 't drytal in het vuur,
En den Profeet kon, in der Leeuwen kuil, beschermen,
 Die 't woeste meir bedwong, en ophief als een muur.

Hy kan, als 't hem behaagt, dit onweêr doen bedaren.
  Maar onderwyl kan ik myn vrees niet tegenſtaan.
'k Wort, zonder zeil of roer, geſolt door dulle baren,
  En denk elk ogenblik: de kiel zal ondergaan.
Doch 'k zou den tegenſpoet met minder kommer dragen,
  Mogt ik myn waarde Man verzellen in dit leet,
Dan vreesde ik ſtaal noch vuur of wrede moorders lagen,
  Geen heilloos hof noch volk, hoe bitter en hoe wreet
Op 't Koninglyk Geſlacht, op Stuarts Huis gebeten.
  O Withal! ſtaat gy noch in dien vervloekten ſtorm,
Die 't Koninglyk gezach ter neder heeft geſmeten,
  En Kroon en Koningryk berooft van d'oude vorm.
Sta vaſt Brittanje: want uw Rykstroon zal verzinken.
  Maar zien wy moedeloos dit oproer en gewelt?
Moet ik nu anderwerf den bittren bloetkelk drinken?
  'k Weet hoe myn Vader ook moordadig wiert gevelt,
De grote Henrik kon geen moordenaar ontwyken.
  Nu doel ik weêr op 't punt dat my ter harten gaat:
Myn Vorſt, ontſla uw hooft van uw dry Koningryken,
  Eer gy ten doel verſtrekt van bitſchen hoon en ſmaat.
Wy kunnen, zonder Kroon, wel leven en wel ſterven.
  Als ik uw byzyn heb, zal ik gelukkig zyn.
Verſchoon uw Vorſtlyk Krooſt: als zy uw deugden erven
  Erft elk een Koningryk, en ducht voor geen venyn
En ſchromelyke liſt der Fariſeeuſche ſtreken.
  Verbeeldt u, Vorſt, hoe 'k nu voor uwe kniën buk,
Om dus voor u, voor my, en Stuarts Stam te ſmeken;
  In u beſtaat ons heil, geluk en ongeluk.
Zie ook 't onmondig Krooſt, nu aan den Teems gevangen,
  Bewaar het door uw liefde en vaderlyke zorg,

Be-

Bescherm d'onnozelheit van dodelyke slangen,
  Op dat geen adder haar, in 't heimelyk, verworg.
Doch 't zy de Hemel u wil en uw Huis behoeden,
  Of dat hy ons verplet, door zyn verborgen raat,
'k Weet, ik my buigen moet voor zyne tucht en roeden,
  En nimmer sterveling voor zyn gerecht bestaat.
Wy moeten hem den lof van recht en oordeel schenken.
  Ach! dat de zwakke wil bereit was zo 't betaamt.
Myn Lief, wil toch aan my en myn vermaning denken,
  Eer helsche dwinglandy 't afgruwelykst beraamt.
Laat my den toestant en 't vervolg der zaken horen;
  Dit smeek ik anderwerf, myn waarde Vorst en Man.
Och! 'k vrees, helaas! ik vrees, myn beden zyn verloren.
  't Is Godt die u en my alleen behoeden kan.

INHOUT.

De Koning betuigt in dit antwoort de vertrooſting die hy door haren brief ontfangen heeft; verhaalt zyn wedervaren zints hy aan de Engelſchen overgelevert is; hoe Kromwel, door hoogmoedt en liſt, naar het opperſte bewint ſtaat, en het Parlement trots braveert, waar door het zelve, ſchromende zyne dwinglandy, gezanten aan den Koning zent, om heimelyk van vrede te handelen; en 't verdrag zou zeker geſloten worden: maar Kromwel, merkende dat door de vrede zyn gezach zou endigen, rukt den Koning met gewelt uit die onderhandeling, en voert hem met zyn Leger naar Londen; ſchent en ſcheurt de vergadering der beide Huizen, zo dat wel dry vierdedelen der leden de vlucht namen, zynde d'overgeblevene zyne verplichte gunſtelingen; dus alles meeſter, kieſt tachentig Rechters (waar onder veel Krygsofficieren) over den Koning; die drywerf voor hen gebragt, telkens tegen d'onwettigheit dier Rechtbank uitvaart. Doch ten vierdemaal, ziende dat zyn doot beſtemt was, verzoekt, tot ruſt en welvaart van den Staat, met het, zo genaamde Parlement, of gemagtigde te ſpreken; het welke ontzegt wort. Hier op volgt de uitſpraake des doots. 's Anderdaags wort hem het leven aangeboden, indien hy de magt der gemeente wil erkennen, en afſtaan voor hem en de zynen van het erfrecht der Krone; het welk hy weigert. Zyn twee jongſte Kinderen worden, op zyn verzoek, by hem gebragt, die hy zynen zegen geeft, als mede aan zyne afwezende Zonen. Hy bedankt de Koningin voor hare getrouwe liefde en genegenheit, vertrooſt haar in

deze

*deze gemene droefheit, en bereit zich godtvruchtig ter doot; Hy wort onthalst op den elfden dag na zyn eerste verhoring, zynde den 30. Januari, ouden styl, in den Jare 1649. Doch moet deze gruwelyke Koningsmoort niet aan het grootste en beste deel der Engelschen toegeschreven worden, dewyl hun leetwezen betuigt wort door den openbaren boetdag die zy jaarlyks ter geheugenisse van Karels marteldoot vieren. Zie hier van alles breder in de Engelsche geschiedenissen van dien tydt; byzonder het boekje: * Koninglyk Memoriaal, genoemt, door den Koning, zo men zegt, in zyne gevangenisse opgestelt.*

* ΕΙΚΩ'Ν ΒΑΣΙΛΙΚΗ'.

KAREL STUART,

Aan

HENRIETTE MARIA VAN BOURBON.

Gelyk de balſſemgeur, hartſterkende artszenye,
  Des kranken geeſt verquikt als hy in dootsangſt zucht,
Een friſſche regenvlaag tot zegening gedye
  In 't blakent zomerweer, aan boom en akkervrucht,
Juiſt of een Cherubyn my zichtbaar was verſchenen
  Ten trooſt in mynen ſtrydt, die nu voorhanden ſtaat,
Myn waarde Koningin, is ook myn rou verdwenen
  Door uw genegenheit, nu ieder my verlaat.
Wat zal ik eerſt of leſt tot uw voldoening ſchryven:
  'k Ben meêr bezorgt voor u als voor myn eigen hooft.
Hoe gaarne wilde ik u deez' tyding ſchuldig blyven:
  Maar dan voldede ik niet aan 't geene ik heb belooft
Om u myn wedervaart, 't zy goede of quade maren,
  Te melden, op dat gy, myn Lief, niet blyft ontruſt.
't Is nodeloos om u wydtluftig te verklaren
  Hoe Schotlant my verkogt. 't Is ieder een bewuſt,
'k Hadt meerder ingewilgt als 't geen zy zelve baden:
  De dappere Montros ontwapende, op myn beê,
Zyn overwinnent Heir. o Helt! uw trouwe daden
  Zyn u van Godt geloont. Dus zocht ik zelf den vreê,
Toen 't Engelſch Leger my vervoerde als een gevangen
  Van d'eene in d'andre plaats, ſprak elk noch van verdrag:
Maar

Maar 'k voelde, dag op dag, myn wil, myn vryheit prangen,
En merkte hoe de ſlang in 't gras verborgen lag.
'k Ontvluchte, zo 'k toen waande, ook hun verborge lagen
Van Hamptonkoert, daar 'k ſtreng door 't leger wort bewaart,
Naar 't Eilant Wigt. 'k Moet Godt om hoog myn weedom klagen,
Nu hun vervloekte liſt my wert geopenbaart.
Zy hebben my verſtrikt die aan myn tafel aten,
En zwoeren hoog en duur te zorgen voor myn eer
En vryheit. Ach! op wien zou ik my beſt verlaten?
'k Vergeef hen dit, en zo vergeef 't hen ook de Heer.
Noch wert toen menig Helt met myne ramp bewogen,
Graaf Hollant, Bukkingham, 'k zwyg Hamilton ook niet;
Maar 't ongeluk verzelde al hun manhaftig pogen,
d'Een voor en d'ander na, gebroken als een riet,
Geſlagen en gevaên, door Kromwels wrede benden.
Doch 't Parlement, dat nu zyn trotſchen aart ondekt
En veinzery, doet ſtil Gezanten mywaart wenden,
Gelyk myn hart oprecht tot ruſt en vrede ſtrekt.
Wy komen overeen in wil en overwegen.
Maar, gruwel! Kromwels liſt vervoert my met gewelt
Uit die vergadering tot ware peis genegen,
En houdt my hier en ginds door ſcherpe wacht beknelt.
Toen trok hy 't masker af, en kon niet meer verbergen
Zyn heerszucht en verraat; die my, zyn Vorſt, benart,
Wil nu ook 't Parlement op 't allerſmaadlykſt tergen,
En trappen hoog en laag door zyn gewelt op 't hart.
Hy rukt naar Londen met zyn Ruiters en Soldaten,
En voert en ſleept my mede als een verwonnen roof.
Daar ſchont hy 't heilig recht der kroon en onderzaten,
Houdt zich voor ieders klagt en tegenreden doof.

Hy scheurt het Lagerhuis, hy vangt, verstroit de leden,
En maakt zich, door het heir, bewintsman van den troon.
Dus wert die Lantraat en 's Lants achtbaarheit vertreden.
Doch 't deftig Opperhuis ontweek dien vloek en hoon,
Baroen, Prelaat en Heer, voor dezen dwinglant vloden,
En 't grootste deel dat toen voor de Gemeente zat.
Een vierde van 't geheel, verhuurt aan dezen snoden,
Gezwint in 't Lagerhuis, op zyne wenken, tradt,
Niet om te raden: maar om zyn bevel te styven.
Myn Godt, hoe wonderbaar vertoont zich uwe hant:
Daar 't Hoge- en Lagerhuis zich schendig ziet verdryven
Door 't zwaart, dat eerst door hun was tegens my gekant.
Hun eigen roede is streng op hunnen rug geslagen.
Zy dwingen my, hun Vorst; nu dwingt hy 't Parlement,
Die wet noch billikheit noch vrede kon behagen,
Zyn nu, door moedtwil, in verdrukking en elendt.
Godts wederwraak komt traag, maar met gewisse schreden.
O Londen! waar is nu uw muitery en trots?
Gy paste op Godt noch Vorst, verbonden, plicht noch eeden;
Verbraakt myn Konings Stoel, nu plettert u een rots,
Gy moet voor dien Soldaat ootmoedig nederbukken.
Myn volk, waar heb ik oit verdient uw vloek en haat?
'k Wort noch bewogen door uw smaat en ongelukken,
En zucht, met hartenleet, om uw verdrukten staat.
Gedenk: hoe menigwerf heb ik u willen hoeden,
Gelyk de moederhin haar tedre kiekens dekt.
'k Wensch noch gy door myn bloet ontlast wort van dit woeden,
En uwe wederspoet voortaan uw geest opwekt
Om aan een huurlings kling uw vrydom niet te schenken.
Hoe lang betreet gy noch der huichelaren padt,

Die

Die recht en billikheit, door schyn van Godtsdienst krenken,
En snode muitery beweren door Godts bladt?
Dan moet gy Babel of 't Egyptisch juk verstoren,
Dan wort op nieu gevelt de groven Filistyn.
Zo ziet gy Jehu en helt Simpson weêr herboren,
En moet gehoorzaam aan uw geestverrukking zyn.
De Hemel weet, hoe 'k zucht om myn verdwaalde schapen.
Ook heb ik ander leet dat nu myn ziel bezwaart;
't Is nu geen tydt voor my om zorgeloos te slapen,
Elk ogenblik, Mevrou, is my zeer dier en waart.
Zo haast de dwinglants staal den Rykstroon hadt geschonden,
Verhaast hy zich naar 't endt van zyn bloetgierig merk,
En kiest een Rechtbank uit den hoop aan hem verbonden;
(De Kersdag wort geschikt tot dit godtsdienstig werk)
Die zal nu 't halsgerecht (Godts rechterstoel) bekleden.
Myn Lief, ontroer u niet om 't geen gy verder hoort,
Men keurt, vooraf, een dag tot vasten en gebeden,
Op dat Godts wil bestem' de voorberaamde moort.
Dus poogt schynheiligheit elks oogen te verblinden.
Thans worde ik ingedaagt voor 't schaamteloze rot,
Daar vierwerf twintig paar zich tot myn vonnis vinden,
En Godt en 't wettig recht onteert wort en bespot.
'k Zag hoe daar Kromwel zelfs en Ireton verschenen,
Als dorstig naar myn bloet; Bradshau zat boven aan.
Mits volgde d'aanklagt: men betigt my, als voorhenen,
'k Hadt Engelant en 't volk verraden en misdaan.
'k Beschemp hun boosheit, die zich Rechters durven noemen,
Daar hun geen oppermagt dien tytel hadt vereert:
Maar als door rovers, die op kracht en moedtwil roemen,
Was ik, door hun gewelt, beknelt en overheert.

Zy zwollen om den kop van schaamte en gramschap teven,
 Met dit en luttel meêr liep d'eerste zitdag af.
Noch tweewerf heb ik hen dit in 't gezicht gevreven,
 Daar ik geen achting op hun bastert vierschaar gaf.
Men riep: 't gemeen, dat my tot Koning hadt verkoren,
 Was boven myn gezach, zelf meester van de wet.
'k Hernam: hoe ik, door 't bloet, hun Koning was geboren,
 En door myn erfrecht op den Rykstroon was gezet,
Een erfrecht dat nu ruim van over duizent jaren,
 Van d'eene in d'andere eeu, in 't Eilant was erkent.
Zo wilde ik, door Godts hulp, myn erfdeel ook bewaren,
 En aan den Nazaat 't recht toereiken ongeschent.
'k Was reets, ter goeder trou, in handeling getreden
 Met afgevaardigden van 't eene en ander Huis:
Wie hadt de magt om my te scheuren van die leden,
 Te vangen, en alhier te wekken dit gedruis?
Gy hebt myn recht, en 't recht van 't Parlement verbroken.
 'k Wort weder afgevoert, doch min dan zy onstelt.
Maar 't is vergeefsch van recht of billikheit gesproken,
 Daar boosheit en verraat voorzitten in 't gewelt.
Noch moet schynheiligheit hun wreet gemoet bedekken:
 't Moest weder Bidtdag zyn eer zy ter doeming gaan;
Daar zy den lastermuil ten predikstoel opwekken:
 De boosheit zy gestraft: Godts werk moet zyn voldaan.
Dus roepen d'yveraars, beducht voor 't huis des Heren:
 Doch deze bomen zyn bekent door hunne vrucht.
Dus kan zich satan in een englesschyn verkeren,
 En blazen helsch venyn op d'aarde en in de lucht.
Heb ook gedult, Mevrou, daar 't Godt belieft te dulden:
 Wy vragen geen waarom, van zyn gehengenis;

Noch

Noch zullen hem noit in zyn heerſchappy beſchulden:
'T Geen hem behaagt is goet, ſchoon 't ons onſmaaklyk is.
Galbittere artſeny kan tot gezontheit dyen.
Verdrukking, rou en ramp genezen onze ziel
Van eigen liefde en drift. Vervolging ſchenkt verblyen.
Gehoorzaamheit aan Godt voor offerhant beviel.
't Hangt niet aan onze keur te leven of te ſterven,
Veel min de tydt en wyz', die lyf en geeſt ontbint.
Ook mogen wy voorwaar dien zekren trooſt verwerven,
Dat hy veel lyden zent aan dien hy meeſt bemint,
Op dat de zwakke ziel by hem haar heul zou zoeken.
'k Zal u, nu 't laatſte deel der treurrol doen verſtaan.
Zyt toch getrooſt, myn Lief, zo wil u Godt verkloeken,
Wanneer zyn wyze wil wort naar onz' beê voldaan.
'k Wort nu ten vierdemaal geleit daar zy my wachten
Met rode tabberts, als voorteken van de doot,
En poog op andre wyz' myn inzicht te betrachten,
Daar 'k wort gedreigt, geperſt in d'allerlaatſten noot.
'k Zou, tot voldoening, hun Verzameling nu eeren,
En eiſch een zamenſpraak met leden van den raat,
Niet om myn onſchult voor hun rechtbank te verweren,
Maar 't geen verſtrekken kon tot welzyn van den ſtaat,
En vrydom van 't gemeen. Men dreigt my als te voren,
En weigert dit geſprek, velt vonnis; daar 'k op 't leſt
Verrader, moordenaar, bloetgierige moeſt horen,
En vyant van 't gemeen en van 't gemene beſt;
'k Hadt lyf en recht verbeurt, en zou door 't bylrecht ſneven.
'k Herroep van 't vonnis op de grontwet van ons Ryk:
Dat nimmer Koning voor de rechtbank zy gedreven:
Alleen aan Godt verplicht tot rekenſchap en blyk.

Wie durft nu tegen wet en recht den Koning prangen?
Doch 't was vergeefſch wat ik hen voorhiel en verzocht,
Zy ſtopten hart en oor, gelyk verwoede ſlangen;
En 'k wort ten uitſlag naar Sint Jacobs hof gebrocht,
Doch onderweeg beſpot van 't graau by 't yslyk ſchreeuwen:
Hy ſterf'! hy ſterve! juiſt eenparig aan de ſtem
Die, kruiſt hem, kruiſt hem, riep, by razende Hebreeuwen.
Zyn bloet zy op ons hooft, klonk door Jeruſalem.
Doch, Heer! wil aan dit volk myn bloet noch doot verzoeken;
Laat op d'onſchuldigen noit kleven dit beſtaan,
Noch op de ſchuldigen niet vallen uwe vloeken.
Genade, ô Godt! geen recht, voor die 't meeſt heeft misdaan.
'k Vergeef 't hen graag, zo 'k wenſch van u te zyn vergeven.
'k Ben in acht dagen dus vierwierf gehoort, gedoemt:
Geen booswicht, hoe veracht en wat hy heeft misdreven,
Wort rechtsgebruik ontzegt, tot hy zich ſchuldig noemt.
Maar 's anderdaags wort my noch 't leven aangeboden:
Zo 'k d'oppermagt van 't volk erkenne boven my,
En 't erfryks-recht verzaak. 'k Stierf liever hondert doden
Dan laf te buigen voor die ſnode dwinglandy:
Dat ik myn Kindren van hun erfrecht zou beroven.
Geen dreigement, geen doot ontrukt my die lauwrier.
Zy willen myn gezach, myn plicht, myn liefde uitdoven
Van Vorſt en Vader, als een onvernuftig dier.
'k Heb reets, te vroeg te veel, den moedtwil toegegeven,
En hadt naau 't een vergunt, men vergde groter zaak,
'k Gaf meer noch als 't betaamt, door liefde voortgedreven;
Wat hun behaaglyk was, achte ik my tot vermaak.
Dus zoekt een Vader aan zyn kindren te behagen.
Maar hunne moedtwil heeft my 't ryksgezach ontrooft,

Myn voorrecht, vryheit, en wat dierbaar is ontdragen,
  En Vrou en Krooft ontrukt; nu eifchtze op 't left myn hooft
En 't zy hen ook, uit liefde en loutere gunft, gefchonken,
  Indien 's Lants welvaart wort gekocht voor dezen prys.
Doch 'k duldt niet dat myn eer blyf in een poel verzonken:
  Maar myn onfchuldigheit neemt Godt tot haar bewys.
Zo 'k ook betuigen zal op d'uitgang van myn leven,
  ('t Zal morgen zyn) 'k roep dan voor Hemel en voor aardt:
Hoe 'k nimmer oorzaak heb tot twift of kryg gegeven:
  Maar, door hun muitery, ontbloot is 't bloedig zwaart,
En tegen my, hun Vorft, den ftandaart opgeftoken;
  Dat ik, onfchuldig, op geen wrevel was beluft;
Noch wet noch vryheit, door myn toedoen, zyn verbroken;
  En Godt, hier op, myn ziel ontfangen wil in ruft,
'k Ben vry van deze blaam. Och! mogt ik my dus noemen
  Van Straffforts doot; een worm die my lang 't hart doorknaagt,
Schoon 'k fors gedrongen wort om dezen Helt te doemen.
  Een doot dien 'k duizent werf met tranen heb beklaagt.
'k Zal ook ter jongfter uur, aan hoog en laag vermanen:
  Aan Godt, den Vorft en 't volk te geven elk zyn recht.
Godt krygt zyn deel, wanneer zyn Kerk en onderdanen
  In Kerktwift en gefchil, naar order zyn beflecht.
De Konings erfgenaam moet noit zyn erfdeel miffen.
  't Volk hout zyn welftant door bewaring van de wet,
Geen toomloosheit laat hen in deze plicht vergiffen.
  'k Zal voorts betuigen met myn allerlaatft gebedt:
Hoe klaar myn Godtsdienft is in 't openbaar gebleken,
  (Die noit de kerkruft noch haar voorrecht heb verftoort)
'k Acht nodeloos voor hen hier ruimer van te fpreken:
  Gy weet, Mevrou, hoe my myn erfleer heeft bekoort,

Ook

Ook poogde ik deze leer voor inbreuk te behouwen,
Hoe ſtout de Puritein vloekte op den Biſſchopſtoel.
Waarom zou ik myn ziel en zaligheit betrouwen
Aan yveraars, daar 'k nu den dootſteek van gevoel?
Aan yveraars? door wien ('t is nauwlyks te geloven)
Myn eige Kapellaan, ten trooſt geweigert wort,
En dus, naar hun beſef, my poogden te beroven
Van 's Hemels hulp, op dat ik hooploos zy geſtort
In een ongrontbren poel, naar ziel en lyf te zamen,
Door dubble moorders van myn lichaam en gemoet.
Wat Heiden, Joodt of Turk kon iets vervloekter ramen?
Maar gy, Vorſtin, proefde ook hoe wreet de kerkwolf woet
Hoe vaſt myn hart was aan myn lantgeloof verbonden,
'k Gedoogde in u, myn Lief, den dienſt van 't Roomſch altaar.
Maar Kerk noch Outer heeft onze echt of min geſchonden,
De deugt heeft ons gemoet gekluiſtert aan elkaêr.
'k Badt Godt: hy u of my, inwendig wou verlichten,
Waar in onze yver was van 't rechte ſpoor gedwaalt.
Nu zyn door myn verzoek, voor d'allerlaatſte plichten,
Ons jongſte Kindren hier voor myn gezicht gehaalt.
Elizabeth, och arm! een bloem van vyftien jaren;
En juiſt nu jarig op dit dodelyk bezoek.
't Is my onmooglyk u de droefheit te verklaren
Die 't hart beſprong, ſchoon ik my moedig hiel en kloek;
'k Moeſt myne tranen met der Kindren tranen mengen.
Toen nam ik 't jongſte Kindt, myn Henrik op den ſchoot,
En onderwees hem, hoe, indien 't Godt wou gehengen
Hem oit den Rykstroon wert geoffert na myn doot,
Hy noit de Kroon zou voor zyn ouder Broêrs aanvaarden.
En dit beloofde hy met grote oprechtigheit.

'k

'k Schonk hen den zegen, die hen Godt verleene op aarden.
  Dus wort myn zegening aan d'andren uitgebreit.
De Prins van Wallis moet zyn Konings Kroon verheffen;
  En Jacob zie zyn recht en deel ook niet ontgaan.
'k Weet niet wat ongeval den Nazaat oit zal treffen;
  Wat ſtormwint, wat orkaan hier na noch op zal ſtaan;
Godt ſterk hun erfrecht. Of wil 's Hemels wil gedogen
  Dat onzen Stam verdor, wy buigen voor Godts wil.
'k Zal verder niet voor my noch voor myn' Kindren pogen,
  Of treden met Godts keur en oordeel in geſchil;
Zyn ſchikking zy gelooft en zyn verborge raden.
  Nu wende ik my tot u, myn waarde Koningin,
Myn Lief, myn trouwe Gade, om u ben ik beladen,
  Die, my zo dier verplicht door ongeveinsde min;
'k Dank uwe liefde, voor den hoon, om my, verdragen,
  Gy waart myn trooſt, myn luſt, in blyſchap en in rou;
Zo rek Godt lang, ten trooſt der Kindren, uwe dagen.
  Vaarwel, myn Zielsvriendin, vaarwel godtvruchte Vrou,
Wy zullen eens verzaamt in groter voorſpoet wezen,
  Daar ons een ſchoner kroon, door Godt, is voorbereit:
Daar wy geen muitery, gewelt noch dwinglant vrezen.
  Vaarwel, myn Koningin, vaarwel in eeuwigheit;
In eeuwigheit, daar wy elkandren weêr begroeten.
  'k Trek nu myn hart en oog van bloet en werelt af.
Miſſchien zal Engelant, met rou, den dootſlag boeten,
  En, KAREL MARTELAAR, doen ſchryven op myn graf.

FABELEN.

VOORREDE.

Indien de dieren ook geschiedenissen schreven
Van 't geen, in 't zot en vroedt, door menschen wort bedreven,
't Klonk wel zo vreemt en raar
Als al de daden van de dieren, by elkaar.

I.

HET SCHAAP EN DE VOS.

VLEIERY DER SCHRYVERS.

Men zou, toen alle dieren spraken,
Een boek van hunne daden maken,
Waar door elks naam by 't nageslacht,
Met roem, zou zyn gedacht.
Maar wie zou die Histori schryven?
Elk wenscht zyn Stamgenoot tot die bedryven:
Op dat zyn faam wel zy bewaart.
Door velen wort het Schaap hier toe verklaart:
Want zyne oprechtheit was voor allen.
Dit kon aan 't Hof niet wel bevallen:
De fiere Leeu vreest zyn' hovaardigheit;
En wrede Tyger, dat zyn bloetdorst zy verbreit.
Zelf 't Verken schroomt zyn vuilighеên te horen.
Gelyk ook d'Ezel zich zyn traagheit stelt te voren.

t'Een-

t'Eenvoudig was dan 't Schaap:
Het noemde elk by zyn naam: den Aap, een Aap.
Hier was een ander brein van node.
De Vos riep: zo gy wilt, 'k bedien u naar de mode:
Want hier wat af, en daar wat by,
Is nu 't gebruik in Proos en Poëzy.

2.

DE ZIEKE LEEU.

HOOFSCHE RAATSLIEDEN.

Den Leeu was krank. Men doet den Raat verzamen
Om hulp en middel voor den Koning te beramen.
Elk ſchreide en trooſte hem zo veel hy mogt.
Maar na de Beer zich ryplyk hadt bedocht,
Sprak hy: de zieken moeſt in Ezels bloet zich baden.
Maar deze Langoor zei: hy zou veel beter raden:
De herſſens van den Beer zyn goet voor 's Vorſten quaal.
De Wolf riep in zyn taal:
Veel beter 't ingewant van Geiten, Lam en Schapen.
Die zeiden: dat hy in een Wolvevacht moeſt ſlapen.
De Vos riedt Kiekevleeſch; en Haanneef: 't Voſſen hart.
Dus ging 't in 't rondt, maar 't oordeel bleef verwart.
Och! zei de Leeu: uw aller raat is ſchrander:
Elk wil my helpen: maar ten koſte van een ander.
Was ik nu ſterk, 'k beproefde ras
Wiens raat de beſte was.

3.

DE BEKEERDE WOLF.

SCHYNHEILIGHEIT.

Een oude Wolf, zo 't ſcheen, in zyn gemoet
Geraakt, hief aan te preken van de boet,
En ſtraft, met wonderbare woorden,
De gruweldaên van roof en moorden;
Ja dat de blixem ſtraffen zou,
Dien zich niet betren wou.
Des Kalf en Koe hem hooglyk prezen:
Dat nu de wei was zonder vrezen.
Maar nau was zyn Sermoon gedaan,
Hy volgde 't Lam van achter aan;
En zei den Vos, die 't haaſt kon merken:
Doet naar myn woort: niet naar myn werken.

4.

DE JONGE VORSCH.

MEESTER BOVEN MEESTER.

Een jonge Vorſch ſprong uit zyn plas,
En zag hoe traag de Slek kroop tuſſchen 't gras.
Des ſchempt hy: o verachte en lome dieren!
Gelukkig my: die hupplen kan en zwieren
Als Koning in dit groen. Mits ſprong een Hert,
Dat door den loop der Honden was benart,

Hem

Hem over 't hooft en over sloot en dyken.
Toen ging hy treurig stryken,
En zei: wat heeft myn hupplen te bediên?
Daar zulke Springers zyn, wort ik niet aangezien.

5.

DE KREKEL EN MIER.

ONRECHTVAARDIG GEWIN.

De magre Krekel zag den Winter voor de hant,
Geen voorraat in het Velt tot onderstant,
Des neemt zy voor in andre hoeken
Den nootdruft op te zoeken.
Flux gaat zy naar de Mier, als haar vriendin.
Die noot haar schamper in,
En toont in 't rondt de ruime holen,
Daar zy haar wintergraan en voedsel hadt verscholen.
En heeft toen met een trots gemoet gezeit:
Dit weet ik dank aan myn zorgvuldigheit.
Doch d'andre, zonder veinzen,
Sprak: wie zou durven peinzen:
Dat iemant die niet ploegt of zaait,
Als gy, dus ryklyk heeft gemaait.

6.

DE PAAU EN JUNO.

VERDEELDE GAVEN.

De Paau badt Juno menigmaal:
Om zo een heldre stem gelyk de Nachtegaal.

Dit ſcheen haar noch t'ontbreken:
Dan mogt zy hooft en ſtaart, met groter roem, opſteken.
Maar de Godin ſprak: zyt vernoegt
In 't ſchoon ſieraat u toegevoegt.
Daar al 't gevogelte u moet wyken,
En gy, als Koningin, kunt met uw vedren pryken.
Der Goden magt is ook bepaalt, 't zy meêr of min.
't Welzingen is een gaaf en gunſt der Zanggodin.
Laat u geen nydt verſtoren:
Gy zyt de luſt van 't oog: de Nachtegaal, der ooren.

7.

DE WOLF OP 'T SLAGTVELT.

DOORTRAPTE WREETHEIT.

De Wolf quam, na den ſtrydt, en vondt 'er veel verſlagen.
Hy valt terſtont aan 't knagen.
Mits hoort hy: 'k leef. Ik leef. Heer Wolf: 'k bidt, laat my vry.
Maar d'ander ſprak: dit is geen ſcherſery.
Al badt gy alle Goden:
Ik vindt u by de doden.

8.

HET APEKINDT EN DE MOER.

GEBRUIK DER ZEDEN.

Een Apedochter was in een der naaſte Steden
Gezonden, om de mode en Hoofſche zeden
Te leren. 't Kindt nam aan,
En leert der Juffers wyze in 't zitten, eeten, gaan.

Zy

Zy zingt en danst, en spreekt met wenk en oogen,
Tot zy, volleert, nu is naar huis getogen.
Zy quam wel uitgedoscht: gesiert met blonte lok
Een Haags Parruikje, by een Fransche Hoepelrok,
En Engelsche Capot. Flux quamen d'andere Apen
Rontom haar lyf, als om een monster gapen,
En lachten met den zwier.
Dit duurde een dag of vier
Dat zy van elk bespot wort en missprezen,
En van 't geboefte met den vinger nagewezen.
Toen sprak de Moederaap: weg, weg met al 't fatzoen:
Kindt, leef in 't Apenlant als d'andere Apen doen.

9.

PALLAS EN HAAR DIENSTMAAGT.

OVERTUIGDE ONTROU.

De goede Pallas hadt by hare Kamermaagden
Een die haar zeer behaagden,
Door geestigheit en vlyt.
Maar hier quam dit verwyt:
Dat zy van 't weefwerk, haar bevolen,
Veel draden hadt gestolen.
Minerva spreekt haar aan.
Zy, by de Goden, neen: ik heb zulx niet gedaan.
(Maar wie zou voor de Godtheit iets verbergen?)
Dit was Minerva tergen,
Die sprak: 'k wil dat uw mont
Zal zelf getuige zyn van uw bedrog. Terstont

Kromp

Kromp zy van kop tot teenen.
Haar handen, 't werktuig van de dievery, verdwenen.
Zy wert een wurm, en braakte voorts den draat,
Gelyk zy, jaar op jaar, noch elk ten voorbeelt ſtaat.

10.

DE VLEDERMUIS.

TWISTMAKERY VERVLOEKT.

't Was vrede en vrientſchap met de Vogels en de Muizen:
Maar een quaataardige beroerde beider huizen
Door achterklap, om ſnoot gewin.
Nu ſloop zy heimlyk hier, dan ginder in,
En bragt vaſt aan wat ieder deet of zeide.
't Welk zy op 't hatelykſt, met leugentaal, verbreide.
In 't kort, daar quam een haat,
Schoon elk, voor zich, onſchuldig was aan 't quaat.
Doch d'oudtſte van weêrzy, die zelf geen oorzaak vonden,
Waar door de liefde was geſchonden,
Verzochten aan de Zon, die 't al beziet,
Dat zy ondek de bron van dit verdriet.
Met een vervloeking voor die hunne ruſt dorſt ſtoren.
Flux zag men 't ſnoo gedrocht van achter en van voren,
Dat Muis en Vogel is,
Of geen van beide, maar draagt elks gelykenis.
Nu kon men veilig ſchouwen
Die ſnode tweedragt hadt gebrouwen.
Zy vliedt nu 't licht, en zweeft op vlerken van de nacht,
Gehaat, geſchuwt van wederzyds geſlacht.

11.

DE MUG EN SPIN.

VOORZICHTIGHEIT.

De Mug wert door de Spin te gaſt verzocht:
Maar die kreeg achterdocht,
En vroeg: waarom hebt gy uw net zo breet geſpannen?
Zy antwoort: 'k Heb de ſnode vlieg verbannen.
Zy heeft myn werk geſcheurt,
En, lyf en goet verbeurt.
Maar gy kunt zachter treden
Met uw tedere leden,
Kom hier langs deze baan.
Doch deze: hou, 'k moet my noch wat beraên.
Dit voetſpoor doet my ſchromen:
'k Zie zeer wel, hoe 'k daar in: maar niet, daar uit zou komen.

12.

DE LEEURIK.

PRYS DER GODTVRUCHTIGHEIT.

't Gevogelt' hielt ſalet.
Doch daar rees twiſt wie hoog of laag zou zyn gezet.
Deez' roemt haar afkomſt, die haar ſchoonheit: d'ander jaren,
Of ſtem, of pluim, of zich in wichlery ervaren.
Elk wou den rang. En 't ſcheen dat deze twiſt,
Na kyven en verwyt, door bloet zou zyn geſliſt.
Maar Majas zoon daalt neder,
Als ſcheidtsman van 't geſchil. Hy zwaaide heen en weder

Zyn ſlangeſtaf, tot alles raakte in ruſt.
Toen ſprak hy: onderwyl gy alle naar uw luſt
Op d'aarde bezig zyt met fluiten en met ſpringen,
Weet d'edle Leeurik zich veel hoger in te dringen.
Daar zy ten hemel ſtreeft met haaren zang en wyz'.
Jupyn geeft haar den prys:
Die d'uwen niet kan horen,
Die in den gront blyft ſmoren.

13.

DE GEIT EN JONGE WOLVEN.

ONDANKBARE WREETHEIT.

De Wolf was weduwnaar, en kon de Geit belezen,
Dat zy de zuigmem voor zyn kindertjes zou wezen;
Hy zou, dat zwoer hy haar, dan nimmer hinder doen.
Zy komt en zuigt het neſt, en heeft geen quaat vermoên.
Maar toen de jongen nu vaſt groot en hongrig waren,
Beſloten zy hun voeſter niet te ſparen.
Zy riep, wee my. Hoe is 't gebroet ontaart!
Doch deze: gy hebt ons gezoogt, maar niet gebaart.
Wou Vader u den vrede ſchenken,
Hy kan ons recht niet krenken.

14.

DE VORSSCHEN EN SLANG.

WEEKLAG OVER BEDROG.

't Geſlacht der Vorſſchen, zo vermaart in ſloot en biezen,
Was eertydts wel verzien van tanden en van kiezen,

En

En voerden met de Waterslang
Een wreden kryg, veel jaren lang,
Doch deze listige, om den vyant te verkloeken,
Deê peis van hun verzoeken,
En node haar by een op 't vrolyk vredefeest.
Elk at en dronk met zorgelozen geest.
De boze Slang, die veinst om zich te wreken,
Toont haar vervloekte streken,
En heeft het zoet banket
Met vuil vergift besmet;
Waar door de Vorsschen zich in korte stonden
Beschimpt en tandeloos bevonden.
Toen woede 't helsche dier in 't rondt,
En beet en doode al die zy vondt.
d'Onnosle Kikkers mogten razen:
Hun byten was maar blazen.
Nu schreeuwen zy op hunne spraak
Onduldig om 't bedrog, gedurig noch: wraak: wraak.

15.

MINERVA EN DE UIL.

GEPREZE VLYT.

Minerva hadt de vogels eens ontboden:
Zy hadt haar dienst van noden.
Vliegt, zegtze, flux naar 't Aziaansche strant,
Daar legt een paerel onder 't zant;
'k Zal dienze brengt my gunstig tonen,
En dubbeld wel belonen.

Mits vloog de vlucht. Maar aanstonts viel de nacht,
Des hebben zy den dageraat verwagt,
En nestelden in bomen, hutten, holen.
Doch d'Uil alleen, vreest niet by nacht te dolen.
Hy, die in 't duister zag,
Spoeit voort, en vindt de paerel voor den dag,
En keert, daar hem juist halverwegen
De schaar ontmoet die hem benydt dien zegen:
Zy pikken op hem toe, ja zweren hem den doot;
Maar hy ontgliptze, en brengt den schat in Pallas schoot.
Die zegt: verschuil u by myn boeken,
Wyl daar by duistre nacht veel is te zoeken.
En zints, tot aller voglen spyt,
Is d'Uil aan die Godin gewydt.

16.

DE KATTEN EN MUIS.

ZORGLOOS HUISHOUDEN.

't Wiert nacht en 't regende; de Kat klom op den muur
En lolde en krolde met den Kater haar gebuur.
Zy scheiden niet door blixem noch door donder.
Toen riep de Muis van onder:
Ba zo, gelievekens, vermaakt u wat.
'k Wou dat gy in die vreugt noch zeven maanden zat:
Terwyl gy gaat uit vryen,
Zal ik my met het spek, en kaas, en broot verblyen.

17.

DE AAP KONING.

BETER BLY ALS DROEF.

De dieren zouden weêr tot de verkiezing treden,
Want Koning Leeu was overleden.
Men ſloeg het oog wel op den groten Elefant,
Doch elk verſchrikte voor zyn dikke pens en tant.
De Tyger was te wreet, de Woutbeer plomp van zeden.
En d'Os te traag. Kortom, 't verdeelde met de leden.
Maar d'Aap zei: Heren, 'k zal een brave Koning zyn.
Wel, ſprak de Vos, dat heeft noch goede ſchyn:
't Is beter eenen Vorſt te vleien
Die ons aan 't lacchen helpt, dan een' die ons doet ſchreien.

18.

DE JONGE SIMMEN.

BEDROGE DIEVERY.

De jonge Simmen, door den naam en glans verdooft,
Van eene blaas met quik gerooft.
Vermeenden ryk te zyn, men wou vaſt ringen maken,
Met hondert ſchone zaken.
Maar hoe men 't plakte of zocht te kneên,
En drukte en wrong; 't droop door de vingers heen.
Wat raat? miſſchien dat vlam en hette
't Verdeelde zilver zamen zette.

Gezwint de pot te vuur, men paſt wel op de kook.
Doch al hun hoop en vreugt verdween in dunne rook.
Toen ſprak de Moederſim: de ſpreuk der oude tyen:
Geſtolen goet kan niet bedyen.

19.

DE ONGELUKKIGE EZEL.

ZONDER GENADE.

Een Ezel oudt en afgeſlooft,
Van 's meeſters zorg en gunſt berooft,
Quam aan een paardeſtal met droeve gangen.
Op hoop: of hy wat voêr en ruſtplaats zou ontfangen.
Maar een der Hengſten ſprak zeer fier:
Vertrek, gy arm hovaardig dier:
Gy hebt my niet gegroet op 's Heren wegen,
Zo mindren aan hun meerder plegen.
Och! zei 't rampzalig beeſt, onſchuldig my:
'k Ben blint, en zag u niet van verre of van naby.
Dat helpt u niet: was 't antwoort daar beneven,
Uw ongeluk is ſchult. En ſtraks wert hy verdreven.

20.

HET VERWEZE LAM.

VERDRUKTE ONNOZELHEIT.

't Onnozel Lam, zeer lang belaagt,
Wert voor den Wolf, als rechter, aangeklaagt
Dat hy by nacht, als dul en uitgelaten,
Véel moedtwil pleegde, en roofde op 's Heren ſtraten.

De Rechter zei: breng uw getuigen voort.
De Kraai, die klager was, nam 't woort:
Hoe! zou dit dier zulx noch ontkennen?
'k Zag het in 't donker op vier poten rennen,
Ik ken het aan zyn bonte rok,
Hy zy dan wit of zwart van vlok.
Toen hier de Heidens 't lant verſtoorden,
Stont hy hen by, in brant en moorden.
De Rechter vroeg: waart gy zo reê
In dat bedryf? zeg booswicht. 't Lam riep: mèè.
Het kon niet anders ſpreken.
Toen wert het vonnis haaſt geſtreken
Ter doot. Al maakte 't wat geraas,
De Wolf en Krajen deelden 't aas.

21.

DE WOLF VOS EN AAP.

VERANDERING VAN GELOOF.

De Wolf, de Vos en Aap, verſpraken met elkandren
Den Godtsdienſt te verandren:
Men was te zeer benart.
Wat nieus verheugde 't hart:
'k Wou, zei de Wolf, Godt Mars het hooftgebiedt doen voeren,
Dan gaan wy vry ten roof op burgers en op boeren.
Ik zet Merkuur liefſt, zei de Vos, op 't hoog altaar,
Dan is voor liegen noch bedriegen geen gevaar.
't Is beſt, ſprak d'Aap, dat wy de Maan gaan eeren,
Zo mogen wy de text ook dagelyks verkeren:

Nu

Nu heel, dan half, nu klaar, dan duister, zo 't best voegt,
Op dat elk zy vernoegt.

22.

DE SLANG EN JUPYN.

NYDT VERGIFT ZICH ZELVE.

De Slang was nydig op den Vogel,
Die in de lucht zweeft op zyn vlogel;
Daar zy, met buik en mont,
Moest kruipen langs den gront.
Zy bidt Jupyn om snelle vlerken,
Die zegt: kunt gy niet merken
Dat u de Wiek zou brengen in verdriet,
Zo d'Arent u, in ruime lucht, bespiet.
Doch zy, verkropt van spyt en toren,
Neemt voor den Vogel en zyn broeinest te verstoren:
Op hoop, dat dit hoogvliegende geslacht
Ten onder zy gebragt.
Zy zoekt, in ruigte en bladen,
De moer en jongen te beschaden.
Maar eens omsnufflende in de wei,
Verslokt zich aan een Basiliskus ei.
't Venyn doorboort haar darmen.
Jupyn scherst met haar karmen:
Barst niet; want dit venyn
Zal u tot voetzel zyn.
Dus schiet en spuwt zy alle dagen
Noch haar vergift, maar zy wort noit ontslagen.

DE

23.

DE VORSCH EN MUIS.

GESTRAFTE GIERIGHEIT.

De Vorſch, die tot de keel toe planſte in nat,
Riep tot de Muis, die om een drupje badt:
Gaf ik aan duizent die dus ſmeken,
My zou op 't leſt zelf vocht ontbreken.
Elk zorgt voor zich. 'k Bewaar. 'k Beſpaar dus 't myn'.
De Muis hernam: naar allen ſchyn,
Zal haaſt de regen vloeien,
En deze poel doen groeien?
Miſſchien gebeurt zulx niet in hondert jaar,
Zei d'ander, en dan liep myn buik gevaar.
Mits greep een Reiger uit de biezen
Den Vrek, die toen geen druppel wou verliezen.
En ſlokten hem ſtrak op. Toen bleef, gelyk voorheên,
Godts nat, aan alle dorſtigen gemeen.

24.

HET SCHOTZWYN.

GULZIGE ONVERZAAT.

Het Schotzwyn, dik en vol gemeſt,
Zei nu, noch eens den darm gevult, voor 't leſt:
Ik kan myn adem ſchier niet langer halen.
Wilt gy uw gulzigheit, ſprak 't Schaap, zo dier betalen?
Laat van dit ſlokken af,
Of gy daalt wis in 't graf.

'k Wil, riep de Vraat, thans van geen honger ſterven.
Ook mogt de koſt bederven.
En 't ſpeet my, zo 'er na myn doot
Noch een brok overſchoot.

25.

DE KAT EN HAAR JONG.

HAASTIGE GRAMSCHAP.

De Kat leerde aan haar Jong: wil u zo licht niet ſtoren,
Elk moet van kindtsbeen aan veel lyden, zien, en horen.
De werelt is vol kruis.
Mits riep de kleine: een muis, een muis.
Die d'oude Poes, hoe ſnel zy wipte,
Flux in een hol ontglipte.
Toen raasde en vloekte d'oude Kat,
En heeft haar Jong in 't hair gevat,
Gebeten en gekrapt. En zwoer: hadt gy gezwegen:
'k Hadt wis de muis gekregen.
Doch 't Kattekindt riep vol van pyn:
Dus leer ik wel geduldig zyn.
Och! zei de Moer, 't was my vergeten
Door haaſtigheit: ik zorgde toen voor 't eeten.

26.

DE SLEK EN KREKEL.

STRAF DER TRAAGHEIT.

De Slek en Krekel zyn in maatſchappy getreden,
Om 's morgens vroeg den tydt wel te beſteden

Tot

Tot voorraat van den dag,
Om bet verziën te zyn dan 't plag.
Men zou van bloem en blåren
Den koelen dau vergaren,
Dan was de disch niet schraal
Op 't middag noch op 't avontmaal.
De morgenzon scheen op den akker,
Doch geen van beiden was noch wakker.
De dau vervloog. 't Was nu te laat.
Maar 's andrendaags op met den dageraat,
Men gaart de kost tot nader lusten,
Doch was nu moede en moest wat rusten:
Terwyl elk in de lomring zat,
Verteerde een' vlieg 't vergaarde nat.
Men zou de derdemaal dan beter zorgen.
Maar eene grote storm verhief zich voor den morgen;
De Slek kroop in haar schelp, de Krekel onder 't gras,
Dus rees 'er weêr gebrek gelyk 't voorhenen was;
En niets te doen als vasten
Voor deze grage gasten.
Toen riep de Mier, tot haar verwyt,
Slaapt, rust, en zorgt, op elk bequamen tydt.

27.

DE AEXTER.

VEEL SNAPPEN NIET VEILIG.

Een vrolyke Aexter, die te snappen was gewoon,
Wiert d'ingang van het Hof verboôn.

Zy ſcheen verbaaſt, en vroeg de reden.
Men zei: gy ſpreekt te veel van elx verborgentheden.
Toen riepze, 't was beſt zo bedocht,
Dat elk niet deê of ſprak, als 't geen men weten mogt.
Toen hoorde zy: ja by de boeren.
'k Vertrek dan lieſſt, zy weêr, daar elk den mont mag roeren.

28.

DE FENIX.

NODELOZE BEDEN.

De Fenix zou zyn Jaarfeeſt vieren;
Daar quam 't gevogelt zwieren
Tot vrolykheit van 't Hof.
Elk zong des Konings lof,
En wenſchte hem veel lange en blyde jaren.
Doch d'Uil wou zich dus niet verklaren;
En dacht, die vaſt zes eeuwen leeft,
Door geen ontydig voorval ſneeft;
Doch wy, die in 't onzeker lopen,
Vertrooſten ons met wenſch en hopen.
Maar die zyn tydt is vaſtgezet:
Wat helpt daar 't wenſchen of gebedt?

29.

DE SCHAPEN EN DE BOK.

NIEMANT ZYN EIGE RECHTER.

De Schapen leefden vroom naar d'oude zeden,
Ruim duizent jaar betreden,

En tierden vreedzaam in de wei.
Tot dat een Bok riep door de hei:
Uw Herders hebben u doen dolen,
Den waren weg verholen.
Geloof my, op myn woort,
Eer u de Wolf vermoort.
De Kudde ſprak: dit is ons noit gebleken.
Gy moogt, wilt gy, d'Aartsherder ſpreken.
Die maant hem aan tot goet berou,
Met laſt: dat hy voorts zwygen zou.
Toen was 't, d'Aartsherder is aan 't ſuffen,
Ik laat my niet verbluffen.
Gy Schapen, ſtemt in zyn beſluit:
Of 'k zent den Lantraat op uw huit.
't Geſchiede: wie kon weêrſtant bieden,
Veel oude Herders moeſten vlieden.
Dus ſpeelt hy nu den baas in 't velt,
En zoekt de ſchapen met gewelt
Te dwingen, in zyn ſtal te komen.
Die voor zyn ſtem met reden ſchromen,
Daar hem zyn wederſpannigheit
En liſt, geloof, en achting heeft ontzeit.

30.

DE KLOKHEN EN HET KIEKENTJE.

TE LAAT BEROUWT.

De goede Klokhen zag de Havik in de lucht
Zy ſchrikte, en ſchreide met gerucht:

Ras ras myn Kiekentjes, 'k zal u een vryplaats ſtrekken.
En met myn vleuglen dekken.
Zy quamen ſpoedig en gehoorzaam op haar ſtem,
Doch een, die zulx niet acht, raakt in de klem,
En riep: och! 'k ben verlooren.
Myn lieve broertjes wil voortaan naar moeder horen,
Die zeiden: wy bedanken uwen raat:
Maar 't is ons leet dat gy hem hebt verſmaat.

AAN DE HEEREN

GERARDUS, THEODORUS, EN ALBERTUS ROGGE.

O Frisse Jeugt! welke, in uw' schoonsten lentetydt,
Het padt der ware Deugt kloekmoedig op gaat streven,
Naar 's Ouders voorbeelt, U zo diep in 't hart geschreven,
Ei! rust een kleine poos in d'onvermoeide vlyt.

Bespeur hier, hoe 't verstant in diepe barning glydt:
Daar 't, tusschen Scylla en Charybdis ingedreven,
De zoete Zielrust zoekt in dit onstuimig leven,
En, in onzekre keur bedwelmt, zich zelf bestrydt.

Hoe ydel en onnut is 's menschen doen en poogen!
Wyl d'uitkomst van het lot ontglipt ons brein en oogen.
De braafste stuurman trilt voor een verborge orkaan.
Wat raat? Een buigzaam hart den Hemel op te dragen:
Vernoegt in zonneschyn; getroost alle onweêrvlagen.
Ja, pal te staan, al zou de werelt zelf vergaan.

MDCCV.

HER-

HERDERSZANG,

OVER DEN

VRYEN EN HUWLYKEN STAAT.

SILVANDER, KORIDON.

SILVANDER.

O Bosschen! vrye lucht! spelonken! zachte beken!
Een Godtheit vol van goet, begunstigt uwe streken;
Vervult dit heilige oordt, en gunt aan 't nedrig hart
Vernoegt met boomsieraat, dat vorsten hofpracht tart,
Den voorsmaak van 't geluk der Elizesche dalen.
Hier kan myn dichtersgeest nu ruimen adem halen
In Pindus heiligdom. Het bosch bemint Apol:
Die godt bewoonde 't wout; het dal en steenrotshol
Behielden 't nageklank van zyn gestreelde snaren.
Hier lust my, zorgeloos, in eenzaamheit te waren;
Te zingen voor godt Pan den vader van 't heelal.
Zo leeftmen voor zich zelf. Maar hoor: wat bly geschal?
Een vrolyk herdersliedt. 'k Zie Koridon verschynen.
Wat wonder! 't knaapje, dat gestadig pleeg te quynen,
Vertoont zich welgezint en vrolyk van gemoet.
Voorhenen uitgeteert, nu 't aangezicht vol gloet;

Vol

Vol leven 't gantsche lyf. Mocht ik naar d'oirzaak raden?
'k Geloof hy zegepraalt van Lauras ongenade;
Die trotse, jaren lang, als een godin gedient.
'k Zal 't horen. Doekt men dus een' ouden trouwen vrient?
Vergeetmen zo den Rei der knapen, beemt en bronnen?
Ja: ja: verlaat het al, nu Laura is gewonnen.
Al vreugts en heils genoeg. Welaan: de Bruiloftsgodt
Vergunne uw Bruilofsbedde een zalig huwlykslot.
Noch zwygtge? zwyg en veins; men zingt het door de velden.

KORIDON.

Of Febus melde 't u. Ik kom u rennent melden
Myn overgroot geluk. Ja: Laura is myn bruit.
Myn hoop is nu vervult, 't verlangen eenmaal uit.
'k Voel eenen nieuwen geest. Vaarwel bedroefde tyden,
En treurige eenzaamheit; verandert is myn lyden
In luk, in vreugdefeest. o Goden wat vermaak!
Te huwen met die deugt! voor my die rozekaak!
Gestadig aan haar zyde in vrolykheit te leven!
De Hemel wil u ook een lieve weêrga geven,
In wiens gezelschap gy uw hoogste wellust vindt.
Geen groter vreugt dan als 't beminde wedermint.

SILVANDER.

Dank zy dien herderswensch. Ik kan die vreugt wel derven:
Vernoeging en vermaak in eenzaamheit verwerven.
Verscheiden is elks smaak, verscheiden ieders zin.

KORIDON.

De grote Goden zelf verlangen naar de Min.
Geen mensch zo wrevlig, of die zucht kan hem bekoren.
Het tamme en wilt gedierte is 't zelve ook aangeboren,

Zy blaken door dit vuur. Zie boven in de lucht
Hoe 't kleenſte vogelken, door Min geprikkelt, zucht
En volgt zyn lieve Gaei. Ai hoor het diertje ſmeken:
Myn lief: myn trekkebek, zou 't zeggen; kon 't maar ſpreken.
Natuur heeft deze vlam in ieders hart geplant,
Verborg hier in het zaat van 's werelts ziel en ſtant.
Die Liefde en Min verſmaat, verzaakt de hemelorden.

SILVANDER.

De Hemel elks gemoet tot iet byzonders porde.
De dolfyn mint de zee; een jonge geit het kruit;
Ik ongebonden ſtaat, en Koridon zyn Bruit.

KORIDON.

Wat redelyker drift, als Liefde tot de menſchen?
Hoe kanmen teêrder Liefde als vrouweliefde wenſchen?
O aangenaam Geſlacht van hemelſche aart en geeſt!
Wiens hart geen Minne voelt is ſtuurder als een beeſt.

SILVANDER.

Ik acht de Liefde hoog. 'k Verzaakte noit het minnen,
En leef niet zonder Min: 'k bemin de Zanggodinnen,
Die zuivre maagden zyn. 'k Bemin de konſt en deugt.
Wiens Liefde noit vergaat, en Godt en menſch verheugt.

KORIDON.

Ja: ſtreel dien malſſen mont; omhels haar in uw armen;
Verheug u dus by daag, gaa's nachts u zo verwarmen.
Bemin de droomen ook, en ydle ſchim en waan.

SILVANDER.

Brengt zulks geen voordeel in; de kennis kan niet ſchaân.
Zoek ik de rozen niet, de doorn zal my niet drukken.

KORIDON.

Die genen wyngaart plant zal nimmer druiven plukken.

Wat

Wat onheil baart de deugt, der deugdelyke vrou?

SILVANDER.

Gelukkig! dieze vindt te ſamen heuſch en trou.
En wat verzekering dat zy 't altoos zal blyven?

KORIDON.

Door reden en verſtant de deugden vaſt beklyven.
De kennis leert een vrou de kennis van haar plicht.
Een wyze vrou haar huis kloekmoedig ſtut en ſticht.

SILVANDER.

Een ſchrandre vrou wort recht geleken by de vloeden:
Hoe dieper in haar gront, hoe felder datze woeden.
Zy dingt naar 't hoogſte woort en heerſching als voogdes.

KORIDON.

Kies eene onnooſle maagt, gewoon aan wet en les.
Hare oogen zyn op u, zy wacht op uw geboden.

SILVANDER.

Wat is daar toezicht en geduldigheit van noden.
Hoe zal d'eenvoudige bewaren 't beſte pant?
Bezwaarlyk hoedt zy zich voor ſpotters, ſchade of ſchant.

KORIDON.

Het jonge veulen zal geſchikt ten breidel wennen,
En draven aan de hant, of op de ſporen rennen.
Een jonge vrouw is waſch, men buigt haar naar zyn wil.

SILVANDER.

Hoe vaak aan 't hollen door een toomelooze gril.
De jeugt, al t'onbedagt, zal ſteeds vol dwaasheit wezen.

KORIDON.

Neem een bejaarde, dan zult gy geen laſter vrezen.
Zy oeffent matigheit aan tafel en in 't bedt;
Vermaant en yvert kloek, met ernſt, naar plicht en wet.

SILVANDER.

Eene oude? Een ieders ſpot, een zak vol dorre benen;
Een levendige doot, geſtadig kniezen, ſteenen.
Neen: Cybele, met recht vloodt Atys van uw zy.

KORIDON.

Een' ryke uw hart ontlaſt van zorg en ſlaverny.
De Geldtgodt wort geviert van allen, kleine en groten.

SILVANDER.

Rampzalige die ſchat met vrouwen heeft genoten!
Verwyten is zyn deel, verſmading 't daaglyks lot,
Wee hem die, ſpytig, wort door zyn Xantip beſpot.

KORIDON.

Een' ſchamele ootmoedt toont in zinnen en in zeden.

SILVANDER.

Die zich vermengt met drek, wort bits van elk vertreden.
Zelf Venus klappertant, en zucht in groot verdriet,
Als Ceres haar verlaat en Bacchus ſpoedig vliedt.

KORIDON.

Die, t'eenzaam, alle luſt tot trouwen hadt verloren,
Kon ſchoonheit menigmaal tot minneluſt bekoren.
De ſchoonheit lokte zelf Jupyn uit 's hemels troon.

SILVANDER.

Een bloem en 't vrouweblos, hoe aangenaam, hoe ſchoon,
Verwelken in een uur. Wat zal hy onluſt ſmaken,
Die overkeurig ooft voor ſnoepers moet bewaken!

KORIDON.

Is zy zo goelyk niet, gy vindt uw hart geruſt.

SILVANDER.

Het trouwen zy door minn', ſlyk baart geen drinkensluſt.

Daar

Daar liefde en minne ontbreekt, is 't huwlyk vol gebreken.

KORIDON.

Paar u uit menſcheplicht om kindren aan te queken.
Zo ſterftmen nimmermeer; dus leeftmen in zyn zaat.

SILVANDER.

Verlangt gy dan naar krooſt? geen keur van goet of quaat.
Saturnus hadt zyn ryk den hemel niet verloren,
Was hem zyn Jupiter, d'ondankbre, noit geboren.
Hoe velen zien hun ſtam van gruwelen beklat,
De dochters in 't bordeel, de zonen op een radt.

KORIDON.

Zy kan onvruchtbaar zyn, bevryt van kinderplagen.

SILVANDER.

O Mannen ſchaamte, die noit vrucht hun 's arbeits zagen.

KORIDON.

Verwekt een nazaat voor het geen' daar gy om ſlaaft,
Of al uw zweet verdwynt, wanneer men u begraaft.

SILVANDER.

De vruchten van den geeſt bevryden beſt voor ſterven.
Beſchreit myn zoon my niet, 'k laat geen behoeftige erven.

KORIDON.

Zo ſtuit het menſchdom, en wort 's werelsloop verzet:
Vergeefs gaf d'Oppermacht dan 't paren tot een wet.

SILVANDER.

Daar zyn ſteets willigen: De ſtroomvloedt zakt beneden.
Het Vrye- en Huwlykspadt zy zonder dwang betreden.
Minerve en ook Diaan zyn maagden en alleen.

KORIDON.

Zyt gy een vrouwezoon in eenzaamheit te vreên?

De mensch minn' zyns gelyk. Wy zyn geen rots nog bomen.

SILVANDER.

Huiszorgen, onrust en veel rampen doen my schromen.
Een boom tiert allerbest in 't wilt en onbesnoeit,
En 't beekje loopt het zachtst daar 't onbelemmert vloeit.

KORIDON.

Zyt gy nu zonder zorg? kunt gy den bliksem keren?

SILVANDER.

Ik tors met lust myn pak, maar wil het niet vermeren.

KORIDON.

O grote heldenmoedt! bedeest voor werk en strydt;
Dus vaddig, lui en leeg verslyten Jeugt en Tydt.

SILVANDER.

Zal ik, om andren door myn' krachten te behagen,
My aan een molensteen, tot barstens, moede dragen?

KORIDON.

Wat heeft uw vaders hart voor u al onderstaan!
Weest dankbaar aan Natuur: doet als u is gedaan.

SILVANDER.

Ik zal: met raat en daat. En dus op vrye benen,
Kan ik myn evenmensch meêr hulp en troost verlenen.

KORIDON.

Het stomme en domme vee, alsins u overtuigt,
Hoe alles voor de Min, die grote godtheit, buigt.

SIL-

SILVANDER.

Ik neem geen voorbeelt van onredelyke dieren.
Wie zich van 't Huwlyk ſpeent, plant hemelſche lauwrieren.

KORIDON.

Gy zyt eenzinnig en een ſtuursaart, onbeleeft,
Die, buiten menſchen ſtyl, op andre wegen ſtreeft.

SILVANDER.

Mag ik in vrede en ruſt bewonen boſch en velden,
'k Schroom dan geen laſtertong; noch hoe de nydt kan ſchelden.

KORIDON.

Beproef de zaak eens zelf: ſmaak eerſt het zuur en zoet
Van d'een' en andren Staat, eerge onrecht oordeel voedt.
Onkunde was altyt vol achterdocht en vrezen.

SILVANDER.

Door 't proeven zal de muis wel haaſt in 't knipje wezen.
Te laat beklaagt zy zich, en zucht naar d'open lucht.

KORIDON.

Natuurrecht, reden, wet, vermaak en kinderzucht,
Met liefde, nopen my tot een gezellig leven.

SILVANDER.
Een vrye ſtille Staat kan my vernoeging geven.

Ver-

Vernoeging is het beſt, dat ieder menſch verwerft.
Door haar men hier geruſt en vrolyk leeft en ſterft.

KORIDON.

Achilles prees den kryg, als Orfeus zang en ſnaren,
En Melibé het vee. Dees vryheit mint, die 't paren:
Een ieder zoek zyn deel. Silvander kom ons Feeſt
Vereeren met uw pyp en blyden dichtergeeſt.
Daar zal Aglaje zyn, Licoris en Klorinde,
Geen ſchoner keur in 't lant om minneſtof te vinden:
't Zyn Nimfjes zonder gal. Doch blyft gy ongetrouwt,
Apol beziele uw fluit. Zing lang voor 't groene wout.

NADICHT.

Dus ſprak Silvander toen by, onbedachte, waande,
Dat ieder, naar zyn keur, verkreeg een ſtaat en lot;
Maar 't Opperſte gezag, dat onzen wil beſpot,
Wees hem een andre weg, als die zyn brein zich baande.

Het eene hart wort dus, en 't andre zo gevangen;
Silvander bleef in 't net van blonde lokken hangen.

GEBOORTE EN VERJAARZANGEN.

VERJAARBLOEMPJE

AAN JUFFERTJE

CHRISTINA DE KONING.

Even als de zoete geur
Van de jonge rozeknoppen,
's Morgens nat van paerle droppen,
Ons bekoort door frissche kleur;
Dus schept hart en ziel behagen
In 't gezicht der lieve jeugt,
Lachjes vol van lentevreugt
Bloeisel van de tedre dagen.
Zie hoe aangenaam en zoet
Gulle onnozelheit hier blozen.
Ei: geen leliën of rozen
Overtreffen verw en bloet.
Bloet gequeekt door deugt en luister.
Bloet daar zuiverheit in zit:
Wyl het is gebaart uit Wit;
Wit zelfs zonneklaar in 't duister.
Maar is 't wonder dat men vindt

In dit Krooſt zulk edel wezen?
Kleur en ſchoonheit noit volprezen?
  Neen: want 't is een Koningskindt.
Zie CHRISTYNTJE vrolyk lonken
  't Helder oog en bly gezicht
  Aangenaam als 't morgenlicht,
Zie dat Morgenbloempje pronken!
  Bloempje van den wintertydt,
Zyt gy met de ſneeu geboren,
Zo kom elk niet vreemt te voren
  Dat gy blank als hagel zyt.
Edel Spruitje van dry jaren,
  Blyft uw lieflyk blos dus ſtaan,
  Groeit uw geeſt dus ſpoedig aan.
Wat zult gy al roem vergâren;
  Roem voor u en uwen Stam,
Tot uwe Ouders luſt en vreugden,
Die u koeſteren voor de deugden
  En u minnen, zoete Lam.
Hier op gun de Hemel zegen,
Die u behoede: in angſt en druk,
  En overſtroome met geluk
Als vetten dau en zomerregen.
  'k Beſchou alreets, door profecy,
Hoe gy, naar onzer aller wenſchen,
Zult, aangenaam by Godt en menſchen
  Begroet zyn, als de Bloem van 't Y.
Mag ik dan noch dien dag beleven
Gy zult elk ſtof tot vaerzen geven.

RO-

ROZELYNA

VELTZANG

TER VERJARINGE

VAN JONKVROU

CATHARINA IMMERSEEL.

DE jonge Koridon, beluſt op veltgezangen,
Zong vroeg, voor dau voor dag, aan d'oever van den Ryn,
Aan d'ouden Ryn die 't hooft met druiven heeft behangen,
Een klein Geboorte liedt voor ſchone ROZELYN.
Hy zong dat boſch en duin weêrgalmde: ô Veltgodinnen!
Die ſteets uw oog en boog op hert en harten ſpant,
Help my, onnooſle knaap, een Herderszang beginnen
Op ROZELYNAS Feeſt, de hoogtydt van ons lant.
Geen bloemen van de lent, geen zomer korenâren,
Noch vruchten van den herfſt beſchamen wintertydt,
Die ſchonk ons eelder vrucht als ooft, of blos en blâren,
Een Krooſt van balſemdau en nektar overſpryt.
Wyk doffe moerbai voor die bruine en glinſtrende oogen,
Gelyk de purpre roos wykt voor haar maagdemont;
Noch Flora noch Pomoon teelt iets van dit vermogen,
't Bekoort ſlechts oog en tong; dit maakt een ziel gezont.

Gelyk een reizige els pronkt boven doornenhagen,
Gelyk de lauwerboom bralt by het laage kruyt,
Juist als Diana praalt by haren stoet in 't jagen,
Zo munt gy frissche Maagt by uw gespelen uit.
Maar Knaapje: 't is niet groots te roemen brossche dingen.
Die met de lieve jeugt verslenssen en vergaan;
'k Zal Rozelynas deugt en heusch gemoet opzingen,
Met een verheven trant, die klinkt tot aan de maan,
Ik zal haar' braven naam rondom de werelt voeren.
Hou stant: een zedig hart vermaakt geen eigen lof.
De roem uit Dichters mont is aas voor slechte boeren.
De deugt vereert zich zelf en wraakt geleende stof.
Men moet het wierookvat alleen ten Hemel zwaien.
Ik weet dat Rozelyn vernoegt is met de gunst
En eerbiet welke ik draag zo lang de zon zal draien;
En hier betuig, hoewel met stamelende kunst.
Ik zing dan in 't gejuich der herderinnen reien:
Leef lang o Rozelyn! leef lang voor bosch en velt,
Tot stof van Herderdicht en klinkende Schalmeien,
Leef lang: wyl gy in vreugt uw blyde dagen telt.
Leef lang ô Rozelyn! tot troost van die uw baarde,
Die nu haar tedre zorg ziet dubbeldwel besteedt.
Wyl brave telgen noit van goeden stam ontaarden.
Leef lang met 's Broeders zorg tot Moeders dienst gereet.
Leef lang: alleen verzelt met onbesmette schapen,
Die tym en roosmaryn afknabblen van den gront;
Wyl gy aan uw Fontein een avontlucht gaat rapen,
En spiegelt u in 't licht der schone morgenstont.
Leef lang ô Rozelyn! in beemden en in dalen,
Daar gy op bloemtapyt zo schoon als purper treet;

Ver-

Verwelkomt door den zang van duizent nachtegalen,
  Zo als de goude tydt het vrolyk leven sleet;
Daar gy in 't stille groen en frissche lommeringen
  Gezeten, gadeslaat hoe 't alles groeit en dort;
Hoe uit het zaat een bloem, uyt bloemen vruchten springen;
  Hoe regen vormdt een beek, en 't beekjen t' zeewaart stort.
En hoe het alles weêr moet tot zyn oirsprong keren.
  Leef lang: ô ROZELYN! in die vernoegde staat.
Maar als de tydt eens komt die niemant af kan weren;
  Dien tydt, besloten in den Goddelyken raat,
Dat gy ô ROZELYN! zo schuw niet meêr zult vluchten
  Voor d' edle kuysche min, die Godt verloofde bant,
En dat natuur van u ook eischt de zelfde vruchten
  Die zy vereerden aan uwe Ouders zuivre brant,
Dan zal ik, moedig, 't hooft met mirteblaân bekranssen,
  En spelen op myn pyp, en nieugesneden riet,
De Ryngodinnen voor, op luchte zwieren danssen,
  En bidden Febus om een deftig bruiloftsliedt.
Dan zal ik Junoos choor en 't zalig bedt behangen
  Met lovren van Parnas, en offeren duif en zwaan
Op Venus brantaltaar. Maar waar voert my 't verlangen?
  Rampzalig wicht! waar toe dit reukeloos bestaan?
Op ROZELYNAS Feest dient groter licht ontsteken;
  Dit zy alleen tot proef om niet in plicht t' ontbreken.

Wintermaandt M D C C I V.

EERSTE

EERSTE VERJAARKRANSJE.

VOOR JUFFERTJE

CATHARINA BOGAERT.

'k Zing een dichtje
Voor myn Nichtje,
Voor een Bloempje van een jaar,
Bogaartſpruitje
Wynmaants fruitje,
Met twee oogjes zonneklaar.
Lieve Roosje
'k Zie uw bloosje,
Schone Telg van Rozelyn.
Waart geprezen,
(Die 'k voor dezen
Vlocht een jaarkrans aan den Ryn,
En met bloemen
(Zonder roemen)
Heb beſtroit op 't bruilofsfeeſt)
Kleene KAATJE,
Die Mamaatje
Toelacht met verheugden geeſt,
Is uit namen
Iets te ramen:
Wat voorzien wy nu al vreugt.
Gy zult pryken,
En gelyken
Aan de ſchoonheit, aan de deugt,

En

En door gaven
Die hoög draven,
Juist uw Moeders afbeelt zyn;
En die Waarde
Die haar baarde;
Als de derde Catharyn.
Catharynen
Pronk robynen,
Eersieraden aan den Stam,
Die in gloor ftaan,
En u voorgaan
Door haar luister, zoete Lam.
Lieve Roosje,
Moeders troosje,
Vaders vreugt, als hy, vermoeit,
Voor de Vierschaar
't Recht zo dierbaar
Heeft gehanthaaft, en besnoeit
Door zyn rede
't Quaat der Stede;
Daar hem Themis Rei voor roemt.
Vriendlyk Kindtje,
Hy bemintje
Als zyn jongste en teêr gebloemt.
Aardig Bloempje
Ieder roemtje
Om uw zoet en zacht gelaat
Om uw lonkjes,
Om de vonkjes
Van uw vroegen dageraat.

d' Y Godinnen
U beminnen
Als een Telgje van haar ſtrant.
Die door jaren,
Aan heur baren,
Stof geeft aan der Dichteren trant.
Dan aan 't ſtrenglen,
Dan aan 't menglen
Hun gezangen met uw lof;
Om uw tuitjes
Bloem en kruitjes,
d' Allereêlſte uit Pindus hof.
Bloei in vreugden,
Groei in deugden.
Nimfjes, brengt vaſt meien aan:
Stroit de bladen
Langs de paden,
Nu het Kindt begint te gaan.
Wilt haar hoeden,
Wilt haar voeden
Met ambroos en honigraat.
Leert haar zingen
Leert haar ſpringen
Als gy aan de reien gaat.
Stiert haar zeden
Naar de reden:
Als Minerve toegewydt.
Wyſt haar oogen
Naar den hogen
Op te ſtreven t' aller tydt.

Van

Van 't gewemel
In den Hemel
Na te ſporen luſt en ſmaak.
Maar wat meld ik,
En wat ſpeld ik?
't Lieve Schaapje duikt van vaak,
Kleen KATOKEN
Is beloken.
Zie het Engeltje zoekt ruſt.
Stort gebeden:
Slaap in vreden.
Doch Mamaatje eerſt noch gekuſcht.

1705.

GEBOORTEVAERSJE

VOOR

JUFFERTJE

CATHARINA IMMERSEEL.

Welkom, Welkom: lieve Wichtje,
Vaders hoop en Moeders vreugt!
Die hun beider Stam verheugt.
Welkom met dit kleene dichtje.
Welkom, jonge CATHARYN,
Bloempje van den ouden Ryn.

'k Hoop u is veel goets beschoren
Door uw naam en door uw bloet:
Al de tekens zyn zeer goet
Gy zyt in Fortuin geboren;
En naar de Achtbre Vrou genoemt
Daar het gansch geslacht op roemt.

Pronkt de lieve lent met bloemen,
Prykt de zomer op zyn ooft,
Herfst, uw lof wort niet verdooft,
U onbreekt geen stof tot roemen:
Daar de zomer noch de lent
Schoner vrucht noch bloempjes zent.

Bloempje met den dau gesproten,
  Blank gelyk de leliblaên,
  Uwe blankheit zal bestaan,
Die inwendig zal vergroten:
  't Is de kleur der zuiverheit
  Die zich in uw ziel verspreit.

Maar de roosjes op uw kaken
  Zyn de verf van 't eerlyk bloet,
  Dat reets opwelt in 't gemoet,
En uw Ouders zal vermaken.
  Noit wort schoner blos gezien,
  Dan daar d' ondeugt voor moet vliên.

Kerssen, aardtbei, rype peren
  Zyn wel lekker in den mont,
  Doch juist altoos niet gezont.
Maar de deugt zal elk waarderen,
  Die, hoe meêr men proeft en smaakt,
  Hart en ziel te meêr vermaakt.

Zo moet gy met voorspoet bloeien
  In de tucht en zede-kunst,
  Door des Hemels hulp en gunst,
Die uw dagen wil besproeien
  Met zyn zegen van om hoog,
  Aangenaam voor ieders oog.

Dan troost gy met lieve lonkjes
  Uwe Moeder wel te moê,
  En gy lacht uw Vader toe
Die vast wachten uit de vonkjes

Van

Van uw vriendelyk gelaat,
't Zonlicht na dien dageraat.

Hoe zult gy hun harten ſtelen
Als gy eens Mamaatje zegt,
En u om haar ſchouders vlecht;
Als gy met Papa zult ſpelen
'k weet hy u dan, lieve Kindt,
Meer als alle ſchatten mint.

Maar als oit de tydt zal nadren,
Dat gy zult te ſchole gaan,
En goet onderwys verſtaan,
Dan zult gy een' ſchat vergadren.
Schat die noit de roeſt of tydt
Zal beneemen, of verbyt.

Dan hoor ik ganſch Leiden wagen
Van uw ſchoonheit, van uw jeugt,
Van uw zedigheit en deugt;
Wyl elk roept met groot behagen
Deze Bloem zo friſch zo eêl,
Is de Spruit van IMMERSEEL.

Zo bloeit gy in eer en zegen
Door uw deugden, door uw naam,
Onbevlekte roem en faam,
Die door Godtsvrucht wort verkregen.
't ſchoonſte ſchoon dat oit beviel
Is de ſchoonheit van de ziel.

'k Zou

'k Zou nu noch wat anders zeggen:
Maar de Baker wenkt vaſt: ſtil:
't Schynt of 't Kindtje ſlapen wil.
'k Zal de pen dan nederleggen.
Doch al 't gene ik nu bewaar
Dient als ik dit Feeſt verjaar.

1708.

OP HET VERJAARFEEST
VAN MEJUFFROU
GEERTRUID MOLL.
GEMALINNE
VAN DEN HEERE
JAN MUYSER.

Twee dagen zyn, in dit rampzalig leven,
Met vreugt van elk geviert naar ieders macht;
Eerst toen ons 't licht des Hemels is gegeven,
En die ons heeft in d' echtenstaat gebracht.
Twee dagen waart om altydt aan te denken:
Die 't leven, en den staat van 't leven schenken.

ô Geertruid! 'k heb op 't juich-jaar van uw trou,
Uw zilver feest, myn zegenwensch doen horen
Zo hoop ik op uw goude, ô brave Vrou!
Nu kan my uw Geboortedag bekoren:
Een dag waar op uw waarde Man en Kroost
Godt danken voor uw welvaart, hunne troost.

Zyt welkom, lieve dag! met uwe stralen,
Al komt gy in het eerst der wintertydt
Gy doet een lentelucht van vreugde dalen,
Een lekkre geur die hart en ziel verblyt:

Geen

Geen schoonder bloemen in de maimaant bloeien
Dan die uit zuivere echt en liefde groeien.

Geen bloemen zyn, hoe schoon, zo vast van stant,
Die niet allengs door weêr en wint verslenssen:
Maar waare trou in eer en deugt geplant
Blyft onverwelkbaar, en verduurt ons wenschen.
't Verandert dat gequeekt is of gebaart:
Maar liefde is altydt jong en frisch van aart.

Daar mag uwe Echt en Huis wel roem op dragen,
Tot voorbeelt van den huwelyken staat.
Wie zal de trou en liefde niet behagen?
Geen heil 't geen 't huwlyks heil te boven gaat.
Voeg hier noch by gezontheit, eer en zegen,
Zo overvloedig door Godts gunst verkregen.

Ik zwyg de gaven van uw heusch gemoet
Tot troost en vreugt van droeven en van armen;
Eenpaarigheit in voor- en tegenspoet;
Oprechte geest en christelyk erbarmen;
Ik zwyg uw deugt, wyl die zich zelf verklaart,
Gelyk de zon zich zwygende openbaart.

De lent telt noit zo lieflyke bloemen
Hoe schoon van reuk, hoe welkom aan de jeugt;
Het zomerooft kan zulken geur niet roemen
Als een begaafde ziel versiert door deugt.
Geen Endenhout vol vreugt zou my vermaken,
Dan door de deugt waar van uw harten blaken.

Hoe

Hoe aangenaam is 't voòr 't verknochte bloet
In liefde en vreê den Hemel te behagen,
Godtvruchte Vrou! wat troost smaakt uw gemoet
Dat u dit is vergunt in uwe dagen.
En zo daar iets ontbreekt naar onze gis,
Wie weet wat dat ons best en zalig is?

Dees dag, het Feest waar op gy zyt geboren,
Is ook het Feest, van overouden tydt,
Sint Jan den bloetverwant en uitverkoren
Van Jesus, met veele eerbiet toegewydt.
Gy moogt met recht Joannes naam waarderen:
Uw Feest, Gemaal, en jongsten Zoon ter eeren.

Leef lang: leef lang in waare vrede en rust,
Roemwaarde GEERTRUID! op des Heren wegen.
Leef lang tot aller vrienden-vreugt en lust,
Die steets ook bidden voor uw heil en zegen.
Ik wensch dat ik noch lang op dezen dag
U MUYSERS Vrou en Moeder groeten mag.

Wintermaant.
1708.

TER

TER VERJARINGE

VAN MEJUFFROU

SARA MUYSER

GEMALINNE

VAN DEN HEERE

GERARD MUYSER.

ONDER DEN NAAM VAN

FILLIS

Bar is dit winter weêr, noch barder is myn geest.
Nochtans ben ik verplicht om vrolyk op te zingen:
Ginds op een Bruiloft, hier op FILLIS jaarlyks Feest.
Ik kan dit niet ontspringen,
Al kon ik, als een slang, my door een aardtkloof wringen.
ô Veltgodinnen! gy ontvonkte steets myn bloet,
Geeft nu uw dichter moet.
Maar hoe? ik kan nu niet van schaduwen noch beken,
Van velt of bomen spreken,
Het vee loeit in den stal, gestrekt op 't warme strooi,
By winterkost en hooi.

't Gevogelte is verscholen.
De jeugt krimpt aan den haart, rontom de heete kolen,
En Endenhout schenkt nu den Dichter bloem noch blaên;
Vergeefs roep ik dan noch de Veltgodinnen aan.
Doch wie hout my op 't lant? men zingt ook in de steden.
Ook durf ik met myn fluit by heusch gezelschap treden,
Al klinkt zy boersch en grof: de brave DORILAS
Waardeert haar in de stadt, als buiten in het gras.
Zo lang zy DORILAS en FILLIS kan vermaken,
Schroomt zy de naklank niet der trotsche en hoge daken.
Juich; stille Leliegracht: 't is Feest in uwe buurt;
Juich: wyl dees blyde dag het gantsche jaar niet duurt;
Juich: juich! dat u het Y en d' Amstelstromen horen:
Gezegent is de dag toen FILLIS is geboren.
Juich, brave DORILAS, op 't Jaarfeest van uw Bruit:
(Beminnelyke naam hoe zoet klinkt uw geluit!)
Uw liefde is niet verkouwt al is het meir bevroren.
Gezegent is de dag toen FILLIS is geboren.
Juich: schone FILLIS, juich op uw geboortedag.
Dit is de zelve stont toen u de zon eerst zag.
Die zelve stont heeft u veel heil en vreugt beschoren.
Gezegent is de dag toen FILLIS is geboren.
ô FILLIS! nu verjaart het uur ter zelver tydt,
Als gy, een teder wicht, uw Moeder hebt verblydt;
Toen gy met lieve lonken
Uw Vader d' eerste groet onweetent hebt geschonken;
Toen al uw naaste bloet
U heeft gezegent, aan den klaren Rottevloet.
Hun zegenwenschen zyn voorzeker niet verloren.
Gezegent is de dag toen FILLIS is geboren.

Ge-

Gezegent is de dag toen gy uw rechte hant,
Uw' Lief, uw DORILAS, ſchonkt tot een minnepant;
Toen zyn oprechte min uw weêrmin heeft gekregen:
't Is geen geringe zegen,
ô FILLIS! naar zyn wenſch volmaakt te zyn gepaart,
Geen kroon is zo veel waart,
Geen aartſche vreugde kan meêr hart en ziel vermaken,
Dan daar twee, eensgezint, in zuivre vlammen blaken,
Daar ongekreukte min en vrede 't huis bewoont,
En liefde ſteets zich zelf met dankbaarheden loont.
Hoe zalig is het leven!
Aan dien het is gegeven
In ware, in zalige Echt;
Meêr door de liefde dan door plicht te zyn gehecht.
'k Beken: by trouwe vrinden
Is heil en trooſt te vinden:
Maar d' allergrootſte trou
Blinkt nergens klaarder uit dan in den man en vrou.
Geen tytel, ſchat noch ſtaten,
Aan d' onvernoegde baten:
Maar ruſt woont in 't gemoet,
Daar liefde droefheit met een bly gezicht verzoet.
ô Schone FILLIS! 'k vrees, de tydt zou my eer falen,
Wilde ik de waarde der oprechte min verhalen,
Doch zy wort licht bevat, en allerbeſt geſmaakt
Van dieze in 't harte blaakt.
Het is een kleine zaak de liefde te waarderen:
Maar, door zyn voorbeelt, haar aan anderen voort te leren;
Te tonen door de daat de liefde en zuivre plicht,
Verſtrekt elk tot een licht.

Dit zal de waerelt, hoe vol nydt, altydt behagen;
Dit zynze die de roem van wel te leven dragen,
Die altydt wel vernoegt, altydt verlieft op deugt,
In 't eerlyk zyn verheugt.
Indien ik, op het ſpoor der ouden, iets wou dichten,
Om met vermaak te ſtichten;
'k Verzierde licht een droom of oude profecy,
(Dit ſtaat den dichter vry)
Waar door ik uw geboorte, ô Fillis! zou vertonen;
Hoe dat Bevalligheên u ſchonken haare kronen;
Hoe Amalthea u van jongs hadt opgevoet,
En met de honig van de deugt laafde uw gemoet.
Ik zou door Febus in d' orakelen doen horen,
Wat ſchone Dochter en u, Fillis, zyn beſchoren;
Wat friſſche zonen dat uw Lief, uw Echtgenoot,
Zou ſtrelen op den ſchoot.
Maar u, ô Fillis! zou die ydle vondt niet ſmaken:
De deugt, d' eenvoude deugt kan u genoeg vermaken.
Geen kunſt, geen vleiery, de waarheit, maar geen ſchyn,
Zal u ſteets welkom zyn.
De waarheit is zo ſchoon in haar gedaante en zeden,
Dat zy geen laf blanket vereiſcht voor-haare leden;
Gedoogt zy wat vernis,
't Zyn rozen om den kant, en naar de ſchikking is.
Zo pronkt een wilde bloem ook onder 't nutte koren.
Gezegent is de dag toen Fillis is geboren.
Maar zeker 't is de zorg der Oppermajeſteit;
Die u, van trap tot trap heeft by de hant geleit;
Die u, wanneer gy moeſt de trooſt uws Ouders derven,
Weêr andre deet verwerven;

Zo

Zo teder van gemoet,
Als eigen aan uw Naam, en Stam, en eerlyk Bloet.
Die zelve zorg heeft u een' Bruidegom geschonken,
Wiens deugt, ô FILLIS! my, en andren kan ontvonken,
Een Bruidegom, die zich met dubble zorg verbint;
Die u als lieve Bruit, en waarde zuster mint.
Een dubble vlam, die steets zyn yver zal verwekken;
Twee liefdevlammen, die uw troost en vreugt verstrekken.
Wie zag in 't gantsche lant
Zo wel gevoegde Trou? zo sterkverknochten bant?
Gezegent is uw min, door liefde in 't hart bezworen,
Gezegent is de dag toen FILLIS is geboren.
Nu is de Louwmaant my zo lief als 't maisaizoen,
De zuivre sneeu behaagt my meêr dan 't jeugdig groen,
Uw zuivre deugt behaagt ook ieders oog en ooren.
Gezegent is de dag toen FILLIS is geboren.
De winter heeft zyn vreugt. Wie wenscht nu dat het dooit
De gantsche stadt lacht nu, met suiker overstrooit.
Geen suiker is zo zoet, geen nektar kan zo smaken,
Dan zich door zuivre min in deugden te vermaken.
De bomen danssen nu, dunkt my, vast hant aan hant;
Het ys hoe hart en kout staat in den lichten brant
Hoe dit schynt tovery? wat komt my hier te voren?
Het alderkilste hart is nu met my verheugt,
Door 't horen van uw lot, door 't roemen van uw deugt.
Gezegent is de dag toen FILLIS is geboren.
Leef, schone FILLIS! leef met DORILAS, uw Min,
Vernoegt, jaar uit, jaar in.
Leef met uw DORILAS, uw Lief gewenschter dagen
Als immer eeuwen zagen.

Leeft: leeft vernoegde twee; dat u de levenstydt
Noit tot verdriet gedydt.
Maar ſchone FILLIS denk, een zomer zonder regen,
Is geen gewenſchte zegen.
Geen daglicht zonder nacht,
By lente of zomertydt is immer in ons macht.
Verandering van toon, verandering van wyzen.
Een luttel zout of zuur is ſmaaklyk in de ſpyzen.
En veelmaal 't geen men wraakt, als bitter, in den mont,
Is, als het ſpreekwoort zegt, ook voor het hart gezont.
Zo wort ons gantſche leven,
Staag vol verandering, door eb en vloet gedreven.
Zo dryven wy altydt, hoe dat het keert of went,
Door zanden van gevaar, en klippen vol ellendt.
Dit 's onvermydelyk voor kleenen en voor groten;
En dus, geloove ik, door den hoogſten raat beſloten,
Op dat wy, al te veel gehecht aan aarde en ſlyk,
Eens zouden trachten naar een heerelyker ryk.
ô FILLIS! 'k wil my zelf noch anderen niet vleien.
De dag zal komen om eens uit dit ſtof te ſcheien;
Uit deze woeſte kuſt, en onbewoonbaar ſtrant,
Naar 't vrolyk vaderlant.
Daar wort men nimmer oudt door klimmen van de jaren,
Daar klinkt een ſchoonder toon dan aardſche keel of ſnaren.
Daar leeft men ſteets in vreugt, daar leeft men onbevreeſt,
Naar lichaam en naar geeſt,
In ongeſteurde feeſt.
Daar hoort men 's Hemels lof in aller Englen Chooren.
Gezegent is de dag toen FILLIS is geboren.

Vergeeft my FILLIS, 'k heb een dwaaze daat gedaan:

Dit

Dit zyn geen klanken die op een verjaardag ſlaan,
Maar de geboorte tydt is vaſt verknocht aan 't ſterven.
Ook ſpringt der dichtren geeſt in 't wilde menigwerven.
Leef lang ô FILLIS in gewenſchte zielen ruſt,
Leef met uw DORILAS, zo lang u leven luſt.
Ik endt, 't Is laat: ik hoor de wachter van den toren:
Gezegent is de dag toen FILLIS is geboren.

Louwmaant.
1709.

TER VERJARINGE

VAN MEJUFFROU.

WYNANDA CALKOEN.

GEMALINNE.

VAN DEN HEERE

PIETER VLAMING.

ONDER DEN NAAM VAN

LICORIS.

Zyt welkom eerste dag, der eerste lentemaant,
Die my nu blyde stof tot dubble vreugde baant;
Zyt welkom ik voel reets myn doffe geest verquikken:
Nu zal ik haast de dau der frissche bladen likken;
Nu zal myn veltschalmei weêr klinken door het groen,
In 't vrolyk lentsaizoen.
Maar gy verheugt my meêr, ô vrolykste der dagen!
Nu gy twee tekens, tot myn inzicht, schenkt, by vlagen.
Nu sneeu dan zonneschyn.
Ik dank u lieve dag! hoe kan het schoonder zyn?

Nu

Nu ik LICORIS moet myn zegenwensch doen horen
Op haar geboorte Feest.
Op: op myn trage geest,
De zonneschyn, de sneeu heeft my reets stof beschoren.
ô Febus! wat ben ik aan uwe gunst verplicht!
Wyl gy op heden vroeg vertoonde uw lief gezicht
En 't Y verheugde met uw vrindelyke stralen,
't Scheen Feest en Hoogtydt in der goden heldre zalen,
Gy hebt geen glans gespaart
Om dat LICORIS nu, Amintas Ziel, verjaart.
Amintas, troeteling van al uw brave zonen,
Die op den Zangberg wonen;
Amintas wiens getrouwe en zuivre minnevlam
LICORIS uit uw oog alleen haar oirsprong nam,
LICORIS oogen aan Amintas vlam ontsteken,
Gewyde vlammen die steets zuivre vlammen queken.
Ik zeide flux, het sneeuwt: maar zeker 'k heb gemist;
'k Was door de kleur vergist:
Ik zal 't nu beter raden:
Het is geen sneeu, ô neen! 't zyn zuivre lelibladen,
Die uit der goden hof daar 't altyt zomer is
Gestroit zyn, naar ik gis.
Gestroit zyn om uw deugt, LICORIS, te bewyzen,
Uw deugt ver boven sneeu en lelien te pryzen;
Uw deugt zo blank en wit,
Zelf blanker als het sneeu dat op uw boezem zit,
Die lelie, sneeu en al wat wit is streeft te boven.
Wie kan de deugden oit naar hunne waarde loven?
LICORIS! die nu met een Dochter, en een Zoon,
Versiert zyt als Latoon;

Ik hoop de Hemel haast uwe Echt zo zal verryken,
Dat ieder u zal by de liefde vergelyken,
Die met dry kindertjes, dry deugden, wort verbeelt,
Daar zy meê lacht en speelt.
Dan zal uw Hogerwoert tot zyne bloemen noien
Om 't wichtje te bestroien;
Dan zal de lauwertelg opspruiten by zyn wieg,
En steets, beschermen voor een vuile spin of vlieg:
De lauwerbladen, die voor eeuwig blyven leven,
Waar op Amintas heeft zyn Hogerwoert beschreven.
Leef lang, LICORIS tot Amintas vreugt en troost,
En uw beminlyk kroost.
Leef lang tot vreugt van vrinden en van magen
Die uwe deugt en trou een zuivre zucht toedragen.
Leef lang, LICORIS, leef in liefde, rust en vreugt,
Maar beter laat ik ook wat goede wenschen over,
Voor Dorilas die zich in uw geluk verheugt,
Voor Zegenmont, die zich vervrolykt in uw deugt.
En voor Apollos zoon den braven dichter Rover.

Lentemaant.
1709.

TER VERJARINGE

VAN DEN HEERE

PIETER VLAMING.

ONDER DEN NAAM VAN

AMINTAS.

Ik zal den Hemel nu niets vergen door gebeên.
Verwonder u des niet, AMINTAS; 't heeft zyn reên:
  Wat kan het wenſchen baten?
Hoe menig, door zyn drift en zotte keur verdwaalt,
Heeft zich een ſtrenge roede, een vloek op 't lyf gehaalt;
  En wiert van elk verlaten.
Ik offer dan, uw Feeſt ter eere, een dankbre klank
Aan 't Hoogſte Wezen, dat ik billyk love en dank,
  Voor 't goet by u genoten:
Wat heeft hier iemant oit bezeten, jong of oudt,
't Geen hem niet, als te leen van Godt is toebetrouwt?
  Geen kleene, noch geen groten.
Wy ſchieten in die plicht gemeenlyk veel te kort:
Wyl onze ondankbaarheit ſchier noit gebeden ſtort

Dan, onverzaat, om giften.
Zo niet, AMINTAS, neen: dat voegt noch u, noch my,
Indien ons hart, geruſt in d' Opperheerſchappy,
Het goet van 't quaat kan ſchiften.
Het is wel dankbaarheit, wel lof en offer waardt,
Dat gy zo dikmaal in gezontheit zyt verjaart:
Daar veel' hun wieg beſtorven;
Daar andere uitgeteert door ziekte en felle pyn,
Verminkt, of vroeg berooft van lit of leden zyn;
Of erger lot verworven.
Het is wel dankbaarheit aan 's Hemels goetheit waardt,
Voor die, uit braven Stam en eerlyk Bloet gebaart,
Met eer het hooft opſteken;
Voor die de zorg en vlyt der Ouders vindt te baat,
En, om geen ſlaaflyk broot, moet zorgen vroeg en laat,
Noch eerſt het ys moet breken.
Het is wel dankbaarheit voor ziel en zinnen waardt,
Uit zuivre liefde en deugt in d' Echt te zyn gepaart,
Geen zoeter trooſt in 't leven;
Te zien in 't lieve Krooſt zyn Ouders naam en beelt,
Daar geeſt en ſchoonheit met het eerſte jaar in ſpeelt.
Wat zou 't geluk meêr geven?
Dit is den wierook waardt, vol geur van dankbaarheit.
Een zedig hart zich noit door wint van voordeel vleit:
Maar denkt: het radt kan wenden.
Hoe menig, hoog in top gevoert van eer en ſtaat,
Vondt zich vernedert, voor den nacht of dageraat
Gedompelt in ellenden.
Maar, brave AMINTAS! ſchoon 't geval uw hadt berooft
Van have en kindren, noch was u een trooſt belooft

Die

Die 't alles kan vergoeden:
Uw welgestelde ziel, met wetenschap doorzult,
Uw mannelyk gemoet, gewapent met gedult,
Zwicht voor geen tegenspoeden.
En lust het u naar roem of groten naam te staan?
Gy hoeft in 't open velt, geen vyant te verslaan;
Geen helm noch speer te voeren;
Geen pleitzaal te betreên, voor weez-of weeuwen recht,
Noch middelaar te zyn daar m' om den Bybel vecht,
En steden durft beroeren;
Gy moet geen tochten doen naar 't onbekende strant;
ô Neen: schenk aan Apol alleen uw hart en hant;
Omhels de Zanggodinnen;
Dat is de schoonste weg die naar de de sterren streeft;
Waar door men, nu en na, op alle tongen leeft,
En d' eerkrans staat te winnen.
Zo lang men aan Achil en schalke Ulysses denkt,
Wort Melesigenes, door tydt noch nydt gekrenkt,
Geroemt in alle landen.
Virgyl bleef ongeschent, schoon Rome legt gevelt,
Na hy Eneas heeft van Ilium verzelt,
Aan d' Italjaansche stranden.
De palm die Tasso heeft geplant aan den Jordaan,
Zal eeuwig by den palm van Godtfried blyven staan;
Tot roem van Salems muren.
Hoe menig bosch en vliet is zynen naam verschult
Den dichter, die hen met zyn vaerzen heeft vergult,
Wiens naam hen zal verduren;
Geen roest, geen staal, noch vuur heeft vat aan Flakkus Luit,
Noit zal Petrarchas Lier noch Sannazaros Fluit

In Lethes poel verzinken;
Zo zal, AMINTAS, ook uw geeſtryk Hogerwoert,
Daar gy in ryſt en daalt, nu ernſtig zyt, dan boert,
Elk ſteets in d' ooren klinken.
Zo licht uw Zangeres de tydtgenoten voor;
Terwyl gy, onvermoeit, draaft langs het loflyk ſpoor
Der wyze en deftige ouden,
Die ver, die ſchuw van 't geene een eerbaar oor ontſticht,
Van zuiver Hemelvuur ontſteken en verlicht,
De ſchone dichtkonſt bouden.
Toen wiert de Poëzy verheven op den troon;
Een dichter wiert bemint gelyk een goden zoon,
Als heilig aangebeden.
De latere eeu, ontaart, bragt dertle geeſten voort,
Die door de deugt noch konſt, maar ydlen waan bekoort,
Mishandelden haar leden.
Schuim, brave AMINTAS! ſchuim d' eerwaarde Poëzy,
Van al, 't geen, walgelyk, de tucht nadeelig zy,
Zo zal uw naam ſteets pralen;
Zo wort gy door de konſt, noch zy door u beſchaamt,
Wanneer de Gratien met Pallas zyn verzaamt,
Laat Momus krooſt vry ſmalen.

Lentemaant.
1709.

TER

TER VERJARINGE

VAN DEN HEERE

GERARD MUYSER.

ONDER DEN NAAM VAN

DORILAS.

O DORILAS! waar rukt, waar voert de drift my henen?
'k Zweef tusschen aarde en lucht. 'k Ben nu dunkt my t' Athenen,
Ja: dit is Pallas burg. Daar woonde Sokrates.
Hier bloeide Platoos school; ginds Aristoteles.
Ik zie de zonen noch van al die grote mannen;
En vrees zy zullen my, gelyk het koren wannen;
Myn woorden en gedrag, omzichtig, gadeslaan;
En, als een vremdeling, met vragen ondergaan:
Wie dat ik ben? van waar? en uit wat stam geboren?
Of ik 't beschouwen, of de zeden heb verkoren?
Wat dat men, in myn lant, waardeert voor 't hoogste goet,
De gaven der fortuin, van 't lichaam, of 't gemoet?
Maar rieken zy dat ik verkeere by Poëten;
Dat ik myn jongen tydt met schildren heb versleten;
Help, goede Apol! ik vrees: ik vrees hun strenge roê;
Of 'k moet met Nazo, licht, na 't koude Pontus toe.
Doch 'k schep een luttel hoop: het is 't gebruik der wyzen,
Dat zy de goede wil in onvolmaakten, pryzen.

Ik

Ik voeg my dan by hen: het is een oude raat:
Te zoeken 't geenme ontbeert, al was het noch zo laat.
Maar, brave DORILAS! hoe komt uw dit te voren,
Op uw geboortedag? wacht gy nu niet te horen,
Wyl ik zo datelyk in Grieken ben geweest,
Iets nieus, iets aangenaams; u waardig, en uw Feest?
Ik heb, 'k beken het ook, geen moeite willen sparen,
Om u, iets deftigs aan te biên op uw verjaren:
Maar, wat ik zocht of vroeg, 'k vont niets zo schoon of zoet,
Dan, 't geen gy reets bezit: gerustheit van gemoet.
Men paait de kindren licht, met appelen en peren;
De jeugt vermaakt zich in het vryen en hoveren;
Maar, onder mannen van besef, en rypen raat,
Heeft elk een hoger wit, daar hy het oog op slaat;
Dat hy, met hart en ziel, zal trachten te verkrygen,
Beschou vry ieders doen: 'k bewys de rest met zwygen.
Doch niets (meen ik) dat oit hun poging zo voldoet,
Dan, 't geen gy meest waardeert: vernoeging in 't gemoet.
Hoe menig zorgt en waakt om schatten op te hopen:
Doch kan, met al zyn gout, geen aas voldoening kopen.
Een ander rust niet, voor hy is een heer of graaf;
Dan meent hy vry te zyn: doch altydt blyft hy slaaf.
Wat wort'er tydt besteet in kunst, en wetenschappen?
Hoe jaagt en draaft men om den zangberg op te stappen?
Misschien, zoek ik dus ook, een veder op den hoet.
Doch daar verkrygt men noit den welstant van 't gemoet.
Hoe vele pogen aarde en hemel te bewegen,
Op dat hun kroost hier bloeie in eere en wenschbren zegen?
't Is pryzelyk te zien de welvaart van zyn bloet:
Doch dit verschaft noch geen verzading aan 't gemoet.

Hoe

Hoe kan een zwakke ziel hier ruft of vrede vinden,
Gefchokt door hoop en vrees, met alderhande winden?
Wat baat hem, die zich zelf geen palen zet, noch maat,
't Bezit van have en bloet? gezontheit, eer en ftaat?
Daar mangelt altydt iets: dat blykt aan ons begeren.
En lukt dit? daar zal flux geen andre zorg ontberen.
Het hart is dan zo min, als oit, voorheên, voldaan:
Gelyk het pekelnat de dorft niet doet verflaan.
Zo dobbert onze ziel op ongerufte baren.
Zo zet het driftig hart zich nimmer tot bedaren.
Zo paffen nimmer ons de fchoenen aan den voet:
Wy zoeken daar 't niet is: 't beftaat in ons gemoet.
Het wort, met onrecht, tot het hoogfte goet verheven,
't Gene ons een anders magt benemen kan, of geven;
Zo ligt, zo vaardig als de zelve en eige hant,
Weêr uit kan roeien 't geen zy onlangs heeft geplant:
Een zelve tong zal nu lauwrier, dan doornen fchenken;
't Verachtfte dier kan ons ook dienftig zyn, of krenken.
Een kleine ziekte of koorts verzwakt het gantfche lyf.
Wy hebben tydt, noch plaats, geen ruft, of vaft verblyf.
Elk uur, elk oogenblik baart weder nieuwe zorgen:
Wel wetende dat ons de doot niet lang zal borgen.
Waar toe om rykdom dan, om kunft of eer gewroet?
d'Onfterfelyke deugt vertrooft, alleen, 't gemoet.
Want draait de wint eens om; begint het fchip te wenden;
O Hemel! wat gekerm! wat droefheit, en ellenden!
Het blyft hier noch niet by: men raaft van ongedult,
En vloekt de tydt en 't lot; de fterren krygen fchult.
O dwaasheit! wie leert ons op wint, of zee betrouwen?
En hoop en vaftigheit op loffe gronden bouwen?

Gg Geen

Geen wonder zo de ziel geen honig ſmaakt: maar roet.
Heel anders, die aan Godt opoffert zyn gemoet.
  Heel anders, die zyn hals gewent het juk te dragen:
Hy lydt gelyk een menſch: doch ſpat niet uit, met klagen;
Maar ziet, in elken ſlag, de hant des Hemels aan;
Wiens wil en mogentheit geen menſch kan wederſtaan.
Doch 't is genuchlyk zich voor d'Oppermagt te buigen.
Dit zeg ik uit den mont van deftige getuigen;
Die al, 't geen Godt hen zont, aanvaarden tot hun vreugt;
Hun trooſt en zielsvermaak ſteets zochten in de deugt.
Dit is de wellust zo geroemt van d'oude Wyzen;
Die Epikuur, met recht, de werelt aan mogt pryzen.
Een hart, zich zelf gelyk, in voor- en tegenſpoet,
Bezit, van nu af aan, een Hemel in 't gemoet.
  Wat leet, wat droefheit zou hem laſtig zyn, of deren,
Die, altydt welvernoegt, in 's Hemels welbegeren,
Zyn eigen wil en luſt niet tot een afgodt maakt?
Maar al, wat Godt niet wil, hartgrondig zelf verzaakt.
Verborgen haat of nydt zal zyn gemoet niet quellen;
Hy zal zich door gevlei, noch achterklap ontſtellen.
Vergeefs wort hy gedreigt met ketens, of den ban:
Hy weet dat niemants magt zyn vryheit hindren kan;
Dat rover, noch tyran zyn ſchatten zal belagen:
Die draagt hy in zyn hart: geruſt, by nacht en dagen,
In kryg en burgertwiſt, te water of te lant:
Wyl niemant roven kan, de deugt, zyn waardſte pant.
Hy vreeſt niet als de ſtorm de torens om gaat ſmyten;
Wanneer de donder doet de hoge bergen ſplyten
Terwyl de hemel kraakt, en d'aarde ſchut en beeft:
Hy wenſcht geen andre doot dan Godt beſchoren heeft.

En

En wat zou zulk een Helt ontstellen, of vervaren?
Hy weet dat 's Hemels zorg getelt heeft zyne hairen;
Die hem noit van de deugt, zyn steun, beroven zal;
En, buiten dit, vreest hy geen ander ongeval.
Aldus getroost, in 't gene een sterfling kan gebeuren,
Vindt hy geen stof om oit te klagen, of te treuren:
Maar vaster dan een klip, beweegt door eb noch vloet,
Bewaart hy, even bly, de stilheit van 't gemoet.
Doch waarom pronke ik hier met zo veel grootsche woorden?
Misschien pooge ik 't kompas te wyzen naar het noorden?
Of zal ik Terminus bevelen: hou uw steê?
Vergeef 't my, DORILAS, 'k breng water in de zee.
Ik ben, ik weet niet hoe, tot deze taal gedreven:
Doch 'k heb dit niet voor U, maar voor my zelf geschreven:
Gy zyt reets ankervast: ik ben noch ver van gront;
En, daar het hart naar tracht, klinkt altydt in den mont:
Dat welt my op de tong 't gene ik noch hoop t'erlangen,
Dan zoudge U, DORILAS, verheugen in myn zangen;
Dan wiert Gy, DORILAS, naar uw waardy, begroet,
Met vaerzen, alzo zacht als uw bedaart gemoet.
Ik zal nochtans, schoon ik moet tegen stroom oproeien,
De zucht, tot deze deugt, niet in myn hart besnoeien;
Die heldendeugt, de steun in allen noot en druk;
De waardste en hoogste trap van 't menschelyk geluk.
Terwyl vertroost het my, dat ik, somtydts, van verre,
My in den glans vermaak van deze schone sterre,
Die, DORILAS, in U, uitmunt met heldren gloet.
Zo blyft myn doel en wit, de rust van uw gemoet.

Grasmaant,
1709.

VELTZANG,

TER VERJARINGE

VAN DEN EDELEN HEERE

VALERIUS RÖVER.

'k Zal aan den Amſtelſtroom een teder rietje plukken,
Om, wil het ſlechts gelukken,
Te ſpelen, o VALEER! op uw Geboortefeeſt.
VALERIUS, de vreugt der knapen, door uw geeſt.
VALERIUS, een vrient der edle Zanggodinnen,
Die u ook teêr beminnen.
VALERIUS, die, in de bloem van uwen tydt,
Der Veltgodinnen gunſt en bloemen waardig zyt.
O eerſte Zomermaant! gy zult my ſchaduw geven.
Ik wort altydt naar groente en ſchaduwen gedreven:
Het ſtille en friſſche groen
Verquikt myn doffe geeſt in 't voor- en naſaizoen.
Nu zit ik, dunkt my, in het aangenaam Arkaadje;
Of, onder Menalus, by ruiſſchende boſſchaadje:
Ik zie aan allen kant
Hier bloem en telgen fier opluiken uit het zant.

En

En wat zou ons ontbreken,
Dat wy, de deugt ter eer, nu ook een licht ontsteken?
Wy vinden ruime stof, de Dichtkunst toegewydt,
Genoeg in onzen tydt:
Indien de Muzen my slechts zo goetgunstig waren,
Om die zo lieflyk en eenvoudig te verklaren
Als d'oude herders, die, gelyk lang is verbreit,
Den honig, van jongs aan, wiert in den mont geleit.
Gy frissche beemden daar onze Amstelgolven zwieren,
Wat levert gy voor groen en bloemen, om te vieren
Het blyde Jaarfeest van VALERIUS geboort'?
Schoon is de roos en tulp, die ieders oog bekoort,
Maar al te kort van duur. Schoon zyn de mirtebladen:
Maar al t'aanloklyke en weeldrige sieraaden.
Ik laat ook 't eikeloof, geheiligt aan Jupyn,
En wyngaardtelgen, die niet tot myn oogmerk zyn:
Doch 'k zal het met een krans van Popelbladen wagen,
Zo als de brave helt Alcides heeft gedragen,
Die zal, VALERIUS, best voegen aan uw deugt,
VALERIUS, die in het schoonste van uw jeugt
Zich niet vermaken wil by Libers dulle reien,
Noch Cithereas vleien:
Maar, op Ulisses spoor,
Voor der Sirenen zang bewaart uw hart en oor;
En tusschen beide de gevaarelyke klippen,
Charybde en Scylla, weet voorzichtig door te glippen;
Altydt met het gezicht
Gevest op d'edle deugt; geen schoonder baak noch licht.
Aldus heeft Herkules, noch jong, geen weg verkozen
Van lelien en rozen,

Daar hem de wellust wou naar lokken, wyl hy 't padt
Der strenge en harde deugt, den doorneweg betrat;
Die, schoon eerst nau en styl, allengskens vlakker spreidde
En hem op den Olimp, der goden woonplaats leidde;
Daar blinkt hy in 't gestarnt, vervult van hemelvier.
VALERIUS, uw kruin past ook de Popelier.
Aanvaar dien krans, die u de Veltgodinnen schenken.
Dit loof zal u niet krenken.
Gelukkige VALEER! die moedig op de baan
Der deugden zyt gegaan.
Gelukkige VALEER! die by de Kunstgodinnen
Gezeten, smaakt en proeft de zoetheit haarer minnen:
Zy leren ons hoe dat de driften, vol van schroom,
Steets door de reden zyn te houden in den toom;
Hoe onze lust gelyk een slang moet zyn vertreden,
En met hoe luttel de natuur zich houdt te vreden.
Zy leren ziekte, leet en rampen, zonder schult,
Verdragen met gedult;
Het hemelsche besluit weêrstreeven noch vervloeken;
En al zyn troost in een onschuldig hart te zoeken.
Dit leren zy, en dus versterken zy 't gemoet
Met spreuken honigzoet.
Dit zyn de Muzen, die, voorheen, in vele landen
Gekoestert wierden en gedragen op de handen;
Voor al de Poëzy, het recht en wettig kroost
Der wetenschappen, al myn wellust, vreugt en troost.
De Poëzy, voorheen tot aan de zon gerezen,
Nu van d'onkunde fel gelastert en misprezen.
Maar hoe? ontstelt my dat?
De boosheit heeft al lang hier d'overhant gehadt;

De geldtzucht heeft de deugt en kunsten doen vervliegen
Met vleien en bedriegen:
Doch wil de Hemel oit dat myne Profecy
Tot zegening gedy:
Ik zie de schone vrede, eerlang, van boven dalen;
Een aangenaamer zon den Helikon bestralen;
Terwyl Bellona wort geboeit met haar geweer.
Keer, langverwachte peis, keer, schone vrede, keer;
'k Zal u, wil my Apol dan zyne gunst betonen,
Wanneer de blonte olyf myn lokken zal bekronen
Verwellekomen met een liedt, een herdersliedt:
Op myn gesneden riet.
Doch schoon de deugt altydt de boosheit zal verzaken,
Zy is geen vyandin van eerlyke vermaken;
Noch stiefmoer van de jeugt en bloeiende natuur:
O neen: VALERIUS; zy is niet wrang noch stuur,
De vrolykheit is niet gescheiden van de deugden.
Een afgematte geest verquikt door eerbre vreugden
Gelyk de wandelaar, met lust,
By beek en bronnen rust.
Men moet de menschen niet tot hout en stenen maken.
Al wat geoorloft is zal niemant in u wraken.
Neen, neen, VALERIUS, ik wacht, ik wensch met vlyt,
Om u te kronen met de Mirt, ten zynen tydt.
Dat geef de goede Apol dat wy dien dag beleven,
Dat gy oprechte min ontfangen zult en geven;
Dan zullen berg en dal weêrgalmen op uw feest,
En bosch- en veltgoôn bly verschynen, minst en meest.
AMINTAS zal, verheugt, zyn goude lier doen horen,
Ik kranssen vlechten voor uw lief, uw uitverkoren,

De

De nimfen, hant aan hant,
Den zegen zingen voor uw blyden Huwlyksbant.
Want in de ſchone rei van zo veel maagdebloemen,
Daar Hollant op mag roemen,
Zal ook wel eene zyn,
Tot trooſt in uwe pyn.

Zomermaant,
1709.

OP

OP FILLIS GEBOORTEFEEST.

Zal ik dan eeuwig, met wat ydlen wint en klanken,
Genote gunſt bedanken?
En breng ik nimmer iets, ô Fillis, op uw Feeſt,
Dan vruchten van den geeſt?
Zelfs vruchten zonder geur, ontbloot van blos en lover,
En ſchiet my niets meêr over?
'k Zweeg dan met groter eer, tot dat het goet geval
Myn lot verandren zal.
Maar midlerwyl mogt ik in al myn ſchulden ſmoren.
Dies laat ik my weêr horen,
Doch zo, alleen tot blyk dat ik hier meê beken,
Wat ik u ſchuldig ben.
Roemwaarde Fillis, aan wier heuſcheit, deugt en reden,
Bevalligheit en zeden,
Myn lage Zangeres, in prooze en in gedicht,
Zo dierbaar is verplicht;
Kon ik door myn gebeên, met wenſchen of met hopen
U lange jaren kopen,
Weet dat ik dag en nacht voor uwen welvaart zong,
En gy bleeft altydt jong;

Gy zoudt met DORILAS, uwe Alderliefste en Waarde,
Wiens min uw weêrmin baarde,
Uw leven, kommerloos, in ongekreukte jeugt
Verslyten vol van vreugt.
Gy zoudt de zaligheit der gulde werelt proeven;
Geen ramp zou u bedroeven.
't Was eeuwig zonneschyn, en altydt blyde lent
Tot aan uw levens endt.
Doch 'k weet de Hemel zou die beden niet verhoren;
Noch zy u niet bekoren.
't Is beter dat myn pen uw zedigheit voldoet,
En naar den eisch begroet.
Leef, schone FILLIS, leef, met DORILAS uw dagen
In liefde en welbehagen;
Uw brave DORILAS, wiens deugt my altydt stof
Verschaft tot eer en lof.
Leef, schone FILLIS, leef te zame in rust en vrede;
Schoon nu van steê tot stede,
De bittre tweedragt 't schoon Europe zinken doet
In tranen en in bloet.
Leeft, leeft in vrede en rust, schoon aarde, lucht en vloeden,
Niet vry zyn van dit woeden;
Daar oudt en jong vol rou, en wees en weeu om kermt,
Dat Godt om hoog erbermt.
Die zoete rust en vreê, die troostzalf der gemoeden
In alle tegenspoeden,
Verzellen DORILAS en FILLIS zuivre min.
Altydt jaar uit jaar in.

1711.

VELT-

VELTZANG

OP HET ELFDE VERJAARFEEST

VAN DE EDELE JONKVROUWE

AGATHA MARIA PANCRAS.

Verschoon, ô edele Telg, ô PANCRAS lieve Spruit,
Verschoon den laagen galm van myne herders fluit:
Verschoon, ô AGATHA, dat zy u durft ontmoeten,
Om uw Verjaarfeest, met een Veltzang, te begroeten.
Komt, Velzernimfjes, die den zoeten lentetydt,
Dit aangenaam saizoen, hebt aan de vreugt gewydt,
En nu vast bezig zyt met bloem en kruit te menglen,
En naar de kunst te strenglen,
Komt volgt my, daar de plicht, met eerbiet en ontzag,
U nodigt dezen dag:
Gy kunt uw kranssen noit met groter lof besteden,
Dan aan de zuster van de dry Bevalligheden,
Een dochter van de Lent,
Een bloem, zo schoon en frisch als immer 't voorjaar zent.
Op: op: naar HOGERGEEST, daar juichen alle bomen,
Daar schatren beek en stromen

Met even blyde keel, nu AGATHA verjaart;
Door Bloet en heuſcheit uw en ieders achting waardt:
Dus liet zich Silvia, een jonge Veltmaagt horen.
De vreugt ſcheen, op dit woort, in ieders hart herboren;
De Nimfen voegden zich te zamen, hant aan hant,
Naar 't deftig HOGERGEEST, zo ſchoon en dicht beplant,
Daar Silvia vol luſt de Rei heeft voorgezongen:
ô Lieve nachtegaal! die fier en onbedwongen,
Verheugt, van tak op tak, van d' eene in d' andren boom,
Uw zangluſt viert den toom,
En nimmer ſchynt verzaat van vrolyk quinkeleeren,
Help ons dit Jaarfeeſt eeren,
Dit Jaarfeeſt toegewydt een telg van PANCRAS Bloet,
Met u, in HOGERGEEST, van jongs aan opgevoet.
't Gaat wel: het diertje heeft drywerf zyn hooft gebogen,
Door d' eer en achtbaarheit des groten naams bewogen.
Hef op, ô Nachtegaal, voorzanger van het velt,
Hef op: wy volgen u, zo gy de noten ſtelt.
Laat d' Amſteljuffers op de klank der ſchelle ſnaren,
Haar heldre kelen nu met edle tonen paren:
Wy volgen, onbeſchroomt, de vrye wyz' van 't lant:
Eenvoudig is ons hart en nedrig onze trant.
ô AGATHA! die, in de voorlent uwer dagen,
De ſchoonſte bloem zyt daar de velden roem op dragen,
Nu juichen hof en beemdt op uw Geboortefeeſt:
ô Lieve Lentebloem! de bloempjes, minſt en meeſt,
Hoe ſchoon en aangenaam van uitgezochte kleuren,
Hoe aangenaam en zoet van lieffelyke geuren,
Betuigen vrolyk dat uw minnelyk gelaat
Haar ſchoonheit, roem en jeugt noch ver te boven gaat:

Geen

Geen lelien noch rozen,
Hoe blank, hoe ſchoon in 't blozen,
Geen tulp, geen hyacint, viool, of violier,
Heeft die bevalligheit, dat leven, noch dièn zwier
Die op uw voorhooft mont, en vriendelyke kaken,
Dus ieders hart vermaken.
Een beek, waar in de zon met zilvre ſtralen ſpeelt,
Alleen de heldren glans van uw gezicht verbeelt,
Alleen de ſtralen van uw oog kan evenaren.
Maar zou een zuivre ziel zich zelf niet openbaaren?
Daar zy, gelyk een Zon, alom haar licht verſpreit.
Geen leliwit geen ſneeu haalt by haar zuiverheit.
Geen morgenroos kan oit behaagelyker bloeien,
Dan tedre ſchaamte, en ſchroom op maagdekaakjes gloeien;
Noch ſchoonſte bloemekrans oit zo 't gezicht verheugt,
Dan zachte zedigheit in ongeveinsde jeugt;
Daar moeten bloeſem, blos en al 't gebloemt voor wyken,
Haar naam en roem voor ſtryken.
Geen grotèr ſchoonheit dan de ſchoonheit van 't gemoet.
Vaar voort, ô Nachtegaal, uw zang is honigzoet,
Een ſchone morgenſtont belooft noch ſchoner ſtralen.
ô Edel Maagdeke! hoe galmen berg en dalen,
Daar elk d' opgaande zon van uwe jeugt beſchouwt,
Zo deftig opgetoit met glans van levent gout:
Met glans van eer en deugt, uw Stamhuis aangeboren;
En gaven van de ziel die ieders hart bekoren.
Hoe mild heeft 's Hemels gunſt gezegent uwe jeugt!
Hoe ſtraalt in 't ſchoon gezicht uwe onbevlekte deugt!
Wy zien, van dag tot dag, uw roem en achting ryzen,
Terwyl uw edle geeſt en ſchoonheit zich doen pryzen.

Gelyk een nieuwe maan
In glans en luister groeit, zo groeit uw luister aan.
Zo groeit uw frissche jeugt, als 't loof der elseplanten
Aan versche waterkanten.
Zo ryst de dageraat
Allengs, met meerder licht en schoonheit in 't gelaat;
Gelyk uw naam en faam, gezegent en geprezen.
Zo rystge ook, Nachtegaal, nu hoger als voor dezen.
Maar wie verwondert zich, ô schone en jonge Maagt
Dat uwe vroege lent zo schone bloempjes draagt?
Die treffelyke Stam, daar gy zyt uit gesproten,
Schenkt ongewone kracht en luister aan zyn loten;
't Is 't eigen erfdeel en oudt voorrecht van uw Bloet,
't Geen zich, met zo veel roem, vertoont in uw gemoet,
't Geen zich, met zichtbre vonken,
Doet kennen aan uw hart, verheven geest en lonken:
Bekende merken van een hoog beroemt geslacht.
Hou aan, ô Nachtegaal! gy zyt nu in uw kracht.
't Zyn bloeiende Amsteltelg! d' erfdeugden uwer Ouders,
Zo menigmaal geplaatst, als Hemels stedehouders,
In 't marmre Raathuis aan den ryken Amstelstroom;
Zo menigmaal betrout 's Stadts bondelbyl en toom.
Eene erfeer, neêrgedaalt van Vaderen op Zonen,
Die, met gelyke roem, ontfingen Burgerkronen,
En Pancras wapen heeft versiert met eikeblaân.
Daar Hasselaaren noch in 's Lants geschiedboek staan,
Als Helden en Heldinnen,
Gewoon, met zwaart en raat, 's Lants vryheit te beminnen.
Ô Schone, ô edle Spruit! van dit doorluchtig Bloet!
Wat draagt onze Amstelstadt op zulke telgen moedt,

Als

Als paerlen aan haar kroon, onmooglyk te waarderen.
Laat ons ô Nachtegaal, 't vervolg nu niet ontberen.
Gy zingt dan hoog of laag:
Wy volgen even graag.
ô Adelyke Spruit! die met uw jonger Broeder,
De laatfte Telgen zyt van uw' hoogwaarde Moeder,
(Hoogwaarde Moeder, laas! die u te vroeg ontviel)
Twee evenbeelden van uwe Ouders geeft en ziel,
Twee Hemelgaven, en beminnelyke panden,
Van hun gezegende en Godtvruchte huwlyksbanden;
ô Overwaardig en van Godt gefchonke Krooft,
Des groten BURGERHEERS, uws Vaders, luft en trooft,
Leeft lang: leeft lang tot vreugt van zyne eerwaarde hairen.
Zo moet hem Godt noch lang tot heil der Stadt bewaren;
Zo noemt hy u noch lang zyn welluft en vermaak,
Terwyl gy beide omhelft zyne eene en andre kaak,
Als wy hier, jaar op jaar, uw Feeftdag zullen vieren,
En ftroien maagdepalm en bloempjes en lauwrieren,
En ik en 't pluimgediert vaft galmen, voor en na:
Leef lang, ô lentebloem! leef lang, ô AGATHA!
Leef lang, ô AGATHA! hernam de zoete zanger,
Al is ook 't Lenteweêr zomwyle, guur of ftranger,
Geen hagel, wint, noch kou
Breng u, ô Lenteroos, oit jammer, leet, of rou.
Geen hagelbui, noch ftorm van bittere ongelukken
Moet oit uw lieve jeugt, ô Amftelbloempje, drukken.
Maar groei en bloei altoos in vreugt, jaar in jaar uit.
Leef lang, drymaal leef lang, doorluchte PANCRAS Spruit!
Hier zweeg het diertje: maar de Rei liet zich dus horen.
Verfma, ô zuivre maagt, ter goeder uur geboren,

De kleine gift niet, op uw Jaarfeest, van ons hant:
Wy hebben voor uw Hoeve een zilvre spruit geplant,
Met zilvre bladen, uit een vreemt gewest gekomen;
(De Maagden toegewydt) de zuiverste aller bomen;
Gelyk aan uwe deugt en uwen zuivren Naam:
Zo zuiver als uw Bloet, zo zuiver als uw faam,
Zo zuiver als uw hart, zyn ook de zuivre bladen,
Die noit geen vuile spin noch zwarte mist zal schaden;
Maar eeven zilverschoon, in leven en in doot,
Hun glans en zuiverheit bewaren buiten noot;
Dit boompje, ô AGATHA! zal eeuwig tot behagen
Als uwe zuivre deugt ook zuivre lovren dragen.

1711.

PODA-

PODAGRA ZANG
OP
DORILAS
GEBOORTE FEEST.

O DORILAS! moet ik verſteuren,
Uw Feeſt, met myn gedicht?
Vermoeit van zuchten en van treuren;
Zelf ſchuw voor 't zonnelicht:
Ik voel, ik voel de felle ſlagen
Door 't nootlot my bereit;
De ramp die ik, by nacht en dagen,
Zo dikmaal heb beſchreit:
Ik voel, helaas! my weêr beſpringen
Van 't helſche flerecyn:
Hoe zou ik op uw Jaarfeeſt zingen,
Of vrolyk kunnen zyn?
O ſmert en jammerlyke ellende!
O ſchrikkelyke brant!
Waar ik my draie, kere of wende,
Verborgen in myn hant,
En voet en knie en meêr gewrichten.
O wee! o ramp! o doot!
Wie kan dees wrede pyn verlichten?
Waar hulp in dezen noot?

Wat woorden, water, kruit of ftenen,
Wat heiligdom, wat kracht,
Bezweren 't fpookzel uit myn tenen?
Wat Godtheit toont haar magt?
Waar Artfzeny? waar Febus never?
Verlenen zy geen baat?
Hun kunft, die doden doet herleven,
Aldus ten ende raat?
O plaag, o ftraf voor dief en pachters,
Voor vrou- of moeder beul,
Voor alle trou en deugt verachters,
Aardtsfchelmen zonder heul.
Dat Lant- en Kerk- en Ziel-verraders
Gevoelen deze fmart;
Door pezen, zenuwen en aders
In 't goddeloze hart.
Dat d' allerboofte der Tyrannen,
En Monfters van natuur,
Uit aarde en hemel weggebannen,
Verteren door dit vuur.
Doch waar in heb ik my misgrepen?
Wat wort my opgeleit?
Heb ik het oorlogs vuur ontfteken
Daar heel Europe om fchreit?
Was ik oit vleier van de vorften,
Die dertel en verwoet,
Naar menfchen zweet en tranen dorften,
En weeu- en wezebloet?
En knagen Adel en Gemeente,
Tot ftutting van hun troon,

Tot

Tot aan het hol en naakt gebeente.
  Ging ik, verhit om loon,
Een' valſchen Godt of Godtsdienſt leren?
  Of, met vervloekte waan,
Een anders dwalingen beweren,
  Om voor Profeet te gaan?
Heb ik den Helikon beſprongen?
  Of Goden op Olimp?
En laſterdichten opgezongen,
  Het heiligdom ten ſchimp?
Geſpot met deugt en goede zeden?
  Ging ik met Delos Godt,
Als Marſias, in 't wedtſpel treden?
  Van waar dit bitter lot?
Of lyde ik dit om 't vaerzen maken?
  O Zanggodinnen, hoor:
Waarom gaaft gy myn jeugt te ſmaken
  De bron, daar ik in ſmoor?
Wort ik, om 't lam en kreupel dichten,
  Verminkt aan hant en voet?
Straft Radamant elk naar zyn plichten,
  'k Weet ik dit lyden moet.
Vaart wel, vaart wel dan Herderszangen,
  Vaar wel myn Viſſchers fluit,
Ik zal u aan de wilgen hangen,
  Zo wort myn ramp geſtuit.
Wil my dan, Dorilas, verſchonen
  Dat ik uw Feeſt niet vier:
Amintas zal u altydt kronen
  Met Mirten en Lauwrier.

Maar zo myn wensch iets kan bejagen,
   ô DORILAS! ik weet
Dat gy met FILLIS uwe dagen
   Dan doorbrengt, vry van leet.

1711.

OP

OP HET VERJAARFEEST

VAN MEJUFFROU

SUSANNA LEEUW

GEMALINNE VAN DEN HEERE

DIRK VAN LENNEP.

Gezegent Feeſt; 'k hoop 't zal uw blyſchap niet verſtoren
Dat ik, terwyl nu elk begroet met volle vreugt
De Moeder van 't gezin, myn Jaarfeeſtwenſch laat horen:
Haar heuſcheit heeft my ook verbonden aan haar deugt.
Daar elk een fakkel poogt voor dezen dag t' ontſteken,
En zyne plicht betracht, zou ik alleen ontbreken?

Gezegent Huis, waar by zal ik u vergelyken
Daar ge op een vaſten gront, een ſteenrots, zyt gebout,
En door geen ſtorm noch vloet zult ſchudden of bezwyken,
Daar gy niet op u kracht: maar 's Hemels zorg betrout?
Aan Godt, alleen aan Godt, erkent gy zynen zegen
Van u en van uw Bloet, zo mildelyk verkregen.

Gezontheit, rykdom, eer, alle aardtſche zaligheden,
Begaafde Telgen van uw welgebore bloet,
Zyn gaven die elk niet verwerven kan door beden:
Noch acht ik boven al de gaven van 't gemoet,
Die allen voorſpoet, roem en welſtant gaan te boven
Waar door gy waardig zyt dat ieder u zal loven.

Dit is de rechte ſtof om in gezang te roemen.
Dat ſchoon, dat blinkende, dat koſtelyk ſieraat,
't Geen zyn bezitters doet op aarde zalig noemen,
En eeuwig blyven zal, als alles ons verlaat.
Noch eens, gezegent Huis, wy oogen op uw deugden
Uw liefde, vrede en ruſt, myn hart en geeſt verheugden.

Gelyk 't volmaakt muzyk de grove en fyne ſnaren
En hoog en laag geluit, met blyde of droeven toon,
Zo aangenaam zo zoet kan by elkander paren,
Dat onze ziel, verrukt, opſtygt in 's Hemels troon.
Zo baart hier 't zoet akkoort van harten, wil en zinnen
By d' Ouders en by 't Krooſt, een vreugt van liefde en minnen.

Gelyk een bloemekrans met kunſt aan een geſtrengelt,
Daar kleur by kleur geſchikt elks hart en oog behaagt,
Daar d' allereêlſte geur zich lieflyk t'zamen mengelt,
En elk, verwondert, roem op zulk een kunſtwerk draagt,
Zo aangenaam zyn ook de vriendelyke zeden,
Daar 't alles wort gevoegt naar 't richtſnoer van de reden.

'k Zal myn Verjaarfeeſtvaers niet zoeken te vergroten
Met uwen lof en roem, Godtvruchte en brave Vrou:
Uw deugden worden in geen klein gedicht beſloten
Zy blinken hoger in uw zegenryke Trou:

Laat

Laat andren, naar de kunſt, uw blyden Jaardag vieren:
Uw deugt zal hem altoos met eigen ſchoon verſieren.

Leef lang, Suzanna, leef naar Godts en elks behagen
Voor uw Van Lennep uw roemwaarde Lotgenoot,
Tot blyſchap van uw Krooſt en welbeminde Magen.
De Hemel hoede uw Huis voor rampſpoet kleen en groot.
Laat ik myn wenſchen en myn zangluſt nu bedwingen:
Maar 'k hoop eens hoger op uw zilverfeeſt te zingen.

1711.

TER VERJAARINGE

VAN JONKVROUWE

CHRISTINA AGATHA VLAMING.

Dit is voor d' eerſtemaal dat ik uw Feeſt inwy,
ô Bloempje van het Y!
ô Zuivre Lentebloem! waar by alle andre bloemen
Niet waardig zyn te roemen.
'k Beken, de Krocus, de Narcis en Hyacint
Zyn waardt te zyn bemint;
Ik prys haar geur en kleur en zachte en tedre bladen:
Doch hier zyn meêr ſieraden:
Dat blank, dat blos dat op uwe eerbre kaakjes lacht
Heeft groter roem en kracht,
Dat toont ons hoe uw hart en zuivre ziel van binnen
Is waardig te beminnen,
Verſchoon myn ſtyl die zich verheft in uwen lof:
Uw Jaarfeeſt geeft my ſtof
ô Schone Maagt om u een eerkrans te doen dragen;
Doch 'k durf het noch niet wagen:
Ik kan uw gaven niet bevelen aan de Faam,
Dan met een eigen Naam.
Help my, LICORIS, help, ô FILLIS, my bedenken,
Om eenen Naam te ſchenken;

'tMoet

't Moet van geen bloempje zyn: ô neen, de lieve Lent
Noit zulke bloempjes zent;
Of is 't een bloempje, 't moet een Paradysbloem wezen.
Nu ben ik buiten vrezen:
Ik heb een Naam bedacht, Naam zonder wedergaâ
Ik zeg ANGELICA.
ANGELICA, uw deugt, heeft u dien Naam gegeven;
Uw kuisch en engelsch leven;
ANGELICA, een Naam, dien ik, door myn gedicht
Zal voeren in het licht.
Nu hoef ik 't ander jaar naar genen Naam te wachten,
Maar zal myn plicht betrachten,
En stroien bloemen op uw blyde Jaarfeestdag,
Zo schoon de lente oit zag,
Men zal ANGELICA op alle blaadtjes vinden.
Nu vlieg ik met de winden
Ten Hemel daar ik wensch en bidt: ô spaar, ei spaar,
De schone ANGELICA, in vreugde jaar op jaar.

Grasmaant
1712.

OP

DORILAS

GEBOORTEFEEST.

Indien 't gebeuren kon, myn waarde Dorilas,
'k Wou dat ik maar een dag, met u, te Rome was,
Maar helt Amintas moest nootzaaklyk by ons wezen;
Wat zoudt gy wondren zien! wat zou hy wondren lezen!
Gy zoudt verstommen voor zo menig trots gebou,
(Die ik noch menigmaal in mynen droom beschou);
Doch 'k wensch dit echter niet om Rome, in alle hoeken,
Zo op, als onder d' aardt naaukeurig door te zoeken;
Dan viel die tydt te kort: daar moesten jaren zyn;
Ook niet om d' edle smaak van den Albaanschen wyn,
Al was 't de reize waardt: 'k laat dat voor drinkelingen;
Zelf niet om 't schoon muzyk en engelachtig zingen;
Ik sloeg myn oogen niet naar Rafels schildery,
En ging het Vatikaan maar eens, ter loops, voorby,
Schoon dat d' alziende zon geen schoonder werk ziet ryzen;
Ik zou, myn Dorilas, 'k zou' u iets anders wyzen:
(My dunkt ik zie het noch) een Griekschen marmersteen,
Daar, op het kunstigst, zyn dry maagden in gesneên,
Zo schoon, zo liefelyk, dat gene der Godinnen,
De goede Venus zelf, by haar noit prys zou winnen.

Zy ſtaan gelyk in 't rondt: de dry in eenen kring,
En leunen arm op arm, en ſchynen onderling
Verknocht door vrientſchap, wil, en aangeboren zeden;
Men noemtze Gratiën, ik zegge Dankbaarheden.
Terwyl de voorſte nimf haar lieve zuſters groet,
Wort zy van d' andre twee flux vriendelyk ontmoet.
Ik zou, u, DORILAS, voor deze maagden trekken
Om eerſt my zelf, dan u, tot dankplicht te verwekken.
Is 't billyk dat ik ſteets hier wort beſchaamt door gunſt?
En dat ik noit gedenk: ontfangen is geen kunſt.
Gewis 'k zou, aanſtonts, van die Rechterinnen horen:
Oprechte vrientſchap dient geſteunt, of gaat verloren.
Ik hadt myn vonnis weg. Wat raat? hant op den mont,
En denken: 't nootlot (dat ik ſteets onmydbaar vondt)
Wil my aan DORILAS geheel lyfeigen maken.
Maar, brave DORILAS, kunt gy dan ook verzaken
Dat uwe plicht onbreekt? ik zeg het, ſterk en ſtout,
Sta vaſt: dit gelt u, want gene eerbiet my weêrhoudt,
Ook zal AMINTAS zelf hier myn getuige wezen,
Hoe ik nu menigwerf uw Jaarfeeſt heb geprezen,
Uw Jaarfeeſt, dat by my zo hoog en heilig is,
Hoe ik zo menigmaal zong op uw blyden diſch;
En FILLIS, FILLIS uw roemwaarde Zielsvriendinne,
Zo dikmaal heb begroet met uw volmaakte minne.
Maar gy, ô DORILAS, (denk hoe dat ik my quel)
Zegt nimmer op myn Feeſt: Silvander: knaap, vaar wel.
Wat dunkt u? zaagt gy ook uw vonnis niet geſchreven,
Als die Godinnen u dit eens in 't aanzicht vreven?
Neen, DORILAS, hier helpt verſchoning vroeg noch laat.
Miſſchien dat gy myn kluis, myn arme kluis, verſmaat?

Zo deet Mecenas niet, toen Flakkus in den lommer
Van zyne boere ſtulp, vryborſtig, zonder kommer
Dien groten man verwachte op zyn geboortedag.
Hoe? meent gy dat Meceen zich dat bezoek ontzag?
ô Neen: hy ſierde 't hooft met blyde mirtebladen,
En ſcheen in eenen vloet van welluſten te baden:
Zy zongen: Evoë, en danſten hant aan hant,
Terwyl de berke kroes, naar wyze van het lant,
Tot aan den gladden boort, vol Vernen wyn geſchonken,
Op 's Dichters vrolyk feeſt gulhartig wiert gedronken.
Of denkt men hier: gy hebt geen heilgen dag in 't jaar?
Dat ſchut ik. Weet gy 't niet? ik zegt in openbaar:
De Goden hebben my een groten dag verkoren:
Ik ben op Faunus feeſt, een boſchgodtsfeeſt, geboren.
Miſſchien dat ik hierom de boſſchen zo bemin,
En beken, berg en dal my malen in den zin;
En waarom zoude ik myn geboorteluſt weêrſtreven?
De dichters plegen liefſt op 't ſtille lant te leven.
Dus ver, dus lang, moeſt ik u leiden op de baan,
ô Dorilas! om u myn klagt te doen verſtaan;
En, wil 't geluk dat ik op deze wyz' kan winnen,
Dan hou ik open hof voor Helden en Heldinnen;
Doch op zyn Dichters: want dat aan Lucullus voegt,
Paſt Tityr niet: ô neen. Maar 'k zal dan, welvernoegt,
Weêr verſſche kranſſen op uw bly Verjaarfeeſt ſtrenglen,
En uwen braven Naam in al myn vaerzen menglen,
Doch zo, dat Fillis ſteets by Dorilas zal ſtaan,
De wedergalm van d' een' zal flux na d' andre ſlaan:
Onſcheibaar is uw hart en liefde, en dus te zamen
Verënig ik, met vreugt altydt uw lieve Namen,

Tot

Tot pronk en luifter van myn lage ftyl en toon;
Zo geeft het êel gefteente een rykdom aan de kroon.
Doch 'k zal geen ydle wenfch in uw Verjaardicht voegen:
Godts wil fchenkt DORILAS en FILLIS vergenoegen.

1712.

OP AMINTAS GEBOORTEFEEST.

Geluk AMINTAS, op uw reis naar 't Griekſche ſtrant.
Ik zal, terwyl gy ſpoeit naar dat geheiligt lant,
Myn bede en offer doen aan winden en aan baren,
Dat zy uw kiel bewaren.
Athenes ſchutgodin, de dochter van Jupyn,
Zal u, by dag en nacht, een trouwe leitsvrou zyn;
Gelykze Ulyſſes zoon op zynen tocht verzelde,
En 's Hemels wil voorſpelde.
Maar als gy keert, wanneer uw weetluſt is voldaan,
Hoe bly zal d' AmſtelGodt in zyne handen ſlaan,
Als gy het vruchtbaar zaat van Peneus lauwerbomen
Zult planten aan zyn' ſtromen.
Iäſon wiert noit zo blymoedig 't huis verwacht
Toen hy naar Colchis toog, om Fryxus gulden vacht
Geen gout haalt by den buit dien gy daar ſtaat te winnen,
Door hulp der Zanggodinnen.
Dan vraag ik niet of daar Maronſche wyngaart groeit,
Of oudt Corinthe noch vol ſchone maagden bloeit,
Hoe groot dat Argos is, of 't vry gebiedt van Sparte?
Dat gaat my niet ter harte.

Maar

Op den Jaardag van den Heere P. Vlaming wanneer hy zyne Griekſche Letteroeffeningen hervatte.

Maar ik verlang, vol vuur, te horen uit uw' mont
Wat wyzen Theocryt op zyne ruispyp vondt;
En hoe dat Dirces zwaan den dappren kamper eerde
Die t' Elis triomfeerde.
Hoe juicht myn hart dan door den Goddelyken toon
Van die de gramſchap zong van Tethys groten zoon;
En dien Verduldigen, geplaagt door zee en winden,
Dien twee Godinnen minden.
My dunkt ik hoor alreets des lekkren gryzaarts tong,
Die vrolyk, by den wyn, noch minnedeuntjes zong;
Of d' allerlaatſte klagt van die door min gedrongen
Van Leucas is geſprongen.
Dan noodt gy my te gaſt op deze lekkerny,
De ware ſmaak en bron der zuivre Poëzy;
Dan blyf ik nachten lang, vervult door d' oude zangen,
Aan uwe zyde hangen.
Dan ruilde ik dat banket niet voor Lucullus diſch.
Dan opent gy den ſchat, die my verborgen is,
Dan zal ik op uw mont, als Febus mont, betrouwen,
En zyn geheim aanſchouwen.
Vertraag, AMINTAS, niet in uw begonnen vaart:
Apol heeft my te nacht in een gezicht verklaart,
Dat gy, zyn naam ter eer, hier zult een' tempel ſtichten,
Beſchildert met gedichten.
Vertraag niet, ſchoon ge alleen moeſt wandlen langs dat ſpoor.
Gun aan 't gemeen de beê van Mydas en zyn oor.
Al luſte 't ieder zich met ekels te verzaden,
Zoudt gy het graan verſmaden?
Hier op ryſt uwen lof, ô edelen aart en geeſt!
Maar hoe? 'k verzuim myn plicht op uw Geboorteſeeſt.

ô Neen,

ô Neen, 'k verzuimze niet: want ik wensch alle dagen
　　Amintas welbehagen.
Dit eischt myn dankbaarheit niet minder als myn plicht.
De Hemel hoort een beê zo wel in proos als dicht.
Geloofme Amintas, zo het afhangt van myn smeken,
　　U, kan noit heil ontbreken.

1713.

TER

TER VERJARINGE

VAN JONKVROUWE

CHRISTINA AGATHA VLAMING.

Mogt ik nu, Hogerwoort, langs uwe groene paden,
Den vroegen bloezem en uw jong gebloemt en bladen
Met luſt aanſchouwen, in deze aangename Lent:
'k Zag nieuwe merken op elk bladt en bloem geprent,
En zou ANGELICA op alle lovren lezen.
De jonge Nachtegaal, van niemant onderwezen,
Wanneer hy eerſt in 't groen zich weder horen laat
Zong: ſchone An, ge, li, ca. op eene nieuwe maat.
Die toon zou ieder meêr als d' oude wys bekoren,
Daar huis en hof en wei vaſt juichen als herboren,
Nu elk ANGELICA, als nieuwe lantvrou, groet,
Aan wie ook beek en boom eerbiedig hulde doet,
Die naam zal, Hogerwoert, uw naam en roem vermeren.
En ſpant Amintas weêr zyn Cyter t' uwer eeren,
Een vrolyker geſchal een angenamer klank
Verdooft door nieu ſieraat zyn eerſten blyden zangk,
Schoon die noch eeuwen lang, uw kruin zal overleven.
Doch 'k voel my, onverwacht, te verre in zee gedreven:
ANGELICA, uw Feeſt en Feeſtgroet was myn wit.
Maar zou ik zingen, thans vol ſmart van lit tot lit?

Ei, laat deze eene wensch ditmaal myn plicht vergoeden:
De Hemel wil u steets voor Podagra behoeden.
Ik blyf uw deugt uw roem en heusheit schuldenaar,
ô Schone ANGELICA tot op 't aankoment jaar.

1713.

OP

OP
DORILAS
GEBOORTEFEEST.

'k Heb dikmaal, Dorilas, uw Jaarfeest bly begroet,
Doch noit is my die dag zo aangenaam ontmoet
Als nu de schone vrede ons weder komt verschynen,
Die gantsch Europa zal verquikken na lang quynen,
De lieve Vrede, die verhoopte Vrededag,
Dien ik zo menigwerf van Godt te wenschen plag.
Geen lieffelyke geur der eerste lentebloemen,
Niets zo bekoorlyk, 't geen myn ziel zo hoog zal roemen,
Als liefde en vrede by het menschelyk geslacht.
'k Misgun geen dichter prys die naar iets grootscher tracht,
't Zy hy van oorlog zingt, en moort en nederlagen,
Of poogt, door vleiery, de Vorsten te behagen;
't Is my genoeg zo oit Silvander wert genoemt
Men zeg: hy heeft altydt de twist en kryg verdoemt.
Dat is myn zoetste toon en maat in 't quinkeleren;
Ja 'k vloog zelf hemelhoog, op witte duiveveren,
Indien myn tong of pen begaaft was met die kracht
Te kunnen tonen hoe ik vrede en lantrust acht:
Doch 't mangelt my aan kunst om dit wel uit te drukken.
Maar, waarde Dorilas, mogt nu myn wensch gelukken,

Ik zong een vredezang, zo aangenaam zo zoet,
Gelyk uw vreedtzaam hart en lieffelyk gemoet.
Dan zou ik tygers zelf door myn gezang bekoren,
Dan zou gantsch Nederlant naar myne klanken horen;
Dan zou de krygslauwrier, hoe hoog hoe duur geschat,
Van minder waarde zyn als 't minste olyveblad.
Ja 't gaf myn vaers een naam zo ieder flux kon merken
Dat het geschikt was naar uw zacht gemoet en werken;
Dat ik dien lieven toon geleert hadt van de min
Die DORILAS bezielt met FILLIS zyn Vriendin;
Zyn FILLIS die door deugt en liefde en mededogen
Den glans verëdelt van hare allervriendlykste oogen.
Dan schonk Amintas my den naam van Vredezwaan;
Dan zou myn vaers zo vast gelyk de vrientschap staan
Die hem, ô DORILAS, heeft aan uw deugt verbonden.
Indien de vrede steunt op zulke zuivre gronden,
Verkondig ik van nu de werelt altydt rust
En eendracht, tot het licht der zon wert uitgebluscht.

1713.

OP
FILLIS
GEBOORTEFEEST.

Wee my, rampzalige! bedroefste der Poëten:
  Daar alle Vrienden nu verschynen bly van geest,
  Roemwaarde FILLIS, op uw vrolyk Jaartydtfeest,
Heb ik, helaas! te grof, alleen myn plicht vergeten.

  Wat raat voor myn verzuim? de fout is al te groot.
'k Beken, ondankbaarheit kan geen verschoning baten,
Maar, durve ik my noch op uw heusch gemoet verlaten,
  Ik spreek oprechte biegt, als in den laatsten noot.

'k Ben overstelpt geweest van veel' Poeëtsche plagen,
  't Heeft noch geen endt: ik zucht benaut in pers en druk,
  En mymer radeloos; doch 'k hoop myn ongeluk
Verdwynen zal, met goude en zilvre Bruilofts dagen.

  Doch gout en zilver blinkt zo schoon niet als uw deugt.
Die moest my naast aan 't hart en in den boezem leggen.
Ai my! ik ben gevat. Hier helpt geen tegen zeggen.
  Genâ, gun my genade, op uwen dag van vreugt.

Dan zal ik, FILLIS, u een' verschen krans beloven,
  (Indien (dat stut Jupyn) my weêr geen storm beloopt)
  Zo schoon myn Zanggodin oit heeft te zaam geknoopt;
Een krans die 't zilver en het gout ver streeft te boven.

Ik heb noit uwe deugt naar waarde recht geroemt,
En hoop myn hart eens in dien luister op te halen,
Die jaar op jaar, verschynt met nieuwe en schoner stralen
Een schoonheit die de lent beschaamt met haar gebloemt.

Maar, zal ik DORILAS, uw Lief, dan niet gedenken,
Den vrient der Muzen, dien Mecenas van de kunst?
Dan weigre Febus my, voor eeuwig, zyne gunst,
Noit moet my Erato een druppel Hoefnat schenken.

Wie scheit de zon en 't licht? noit scheide uw beider Naam,
Die moeten, als uw hart, altydt verenigt wezen;
Zo werden DORILAS en FILLIS deugt gelezen,
En tot een zinnebeelt, vereeuwigt door de Faam.

Maar 'k sprak flux van de lent: dan zal ik bloempjes plukken
Gy weet, ô FILLIS, wie, en hoe die zyn belooft.
'k Ben een en anderwerf van myne hoop berooft,
Doch 't zal ten derdemaal, dat wensch ik, wel gelukken.

Dit wensch ik niet alleen, maar dit wel allermeest:
Dat nimmer ramp of leet uw liefde mag ontmoeten;
Uw waardige Ouders, u, lang op dit Feest begroeten.
Wat voorts myn vaers ontbreekt voldoet Amintas geest.

1714.

OP

OP LICORIS GEBOORTEFEEST.

O Eerſte dag, der lieve en eerſte Lentemaant!
Hoe wel gy door uw komſt aan andren kunt behagen,
'k Moet my van u beklagen:
Dewyl gy nu verſchynt zo droevig en betraant.
Dit niet alleen: het ſtormt in 't Noorden en in 't Zuien,
Met ſchrikkelyke buien.
Hebt gy dan geen ontzag
Voor uw LICORIS dag?
Noch meêr: Apollo laat zyn heldre en blyde ſtralen
Niet door de wolken dalen:
Helaas! hoe zal ik dan berooft van 't dichters licht,
My quyten in myn plicht?
Nochtans, LICORIS, 'k wil in myn beroep niet falen,
Al ſchynt natuur te dwalen;
Uw heuſch en ſchoon gezicht
Maakt dat de duiſternis en 't onweêr voor my zwicht.
LICORIS, wien ik ſteets verjaar met nieuwen zegen,
't Zy gy een Spruitje van den Hemel hebt verkregen,
Of weder een verwacht,
Zo ſchoon de lieve Lent op 't ſchoonſt' heeft voortgebracht

Veel

Veel vorsten en vorstinnen
Ja goden en godinnen,
(Ik spreek Poëte taal) ontfingen noit die vreugt
Dat dus hun stamboom door dien zegen wiert verheugt.
Een zegen overgroot, ja d'allergrootste op aarde,
Zo men besest zyn waarde:
Geen staat noch rykdom is zo eigen aan 't gemoet
Als rykdom van het bloet.
Geen paerlen noch robynen
Aan Vorsten kroon of staf, oit zo doorluchtig schynen,
Dan Zoons en Dochters, die den eerelyken naam
Der Ouders, door hun deugt, vergroten met hun faam.
Maar allermeest moogt gy op 't zalig Troulot pronken,
Dat u, uw Trouwen, uw AMINTAS heeft geschonken
Wiens hart, wiens vaers en min,
U lieft, u pryst en eert meêr als een koningin.
En zo d'onsterflykheit door vaerzen wort gegeven,
Zo zult gy eeuwig door zyne edle dichten leven,
Gelyk als Laura door Petrarchas zangen praalt,
En zo Beatrix eerts door Dante is afgemaalt:
En mag ik by die vreugt nu noch een ander voegen?
Wat kan u meêr vernoegen
Dan ware vrientschap die u alle liefde biedt,
Wanneer gy Dorilas, wanneer gy Filles ziet?
ô Deugt! ô liefdebant! u zal ik altydt pryzen.
En kon myn vaers zo hoog als uwe waarde ryzen,
Geen luister van de zon
Den luister van uw roem, in myn gedicht verwon:
Maar nu moet ik, helaas, op wasse vedren dryven.
Doch zo myn wensschen en gebeden oit beklyven;

Zo zal LICORIS, u, uw ſchoon en bloeiendt Krooſt
Steets zyn tot vreugt en trooſt.
Zo zal LICORIS en AMINTAS, oudt van dagen
De wederzydſche liefde en deugt zyn tot behagen.
De liefde wort noit oudt,
Of, zo zy 't wort, zy wint meêr luiſter aan, als 't gout.
Zo hebt gy het geval der jaren niet te vrezen:
Uw liefde, trou en roem zal onverganklyk wezen.

1714.

OP AMINTAS GEBOORTEFEEST.

Ik roep den Helikon niet op dit Jaarfeest aan;
Ik moet met myn gebeên na andre Goden gaan,
Ik moet, ai my! Neptuin of Majas zoon nu smeken,
Of voor de Huisgoôn een gewyde lamp ontsteken,
Dewyl AMINTAS, daar ik my heb op betrouwt,
In zynen yver tot het negental verflouwt.
Wat vlocht die Helt noch laast in myn verjaarlauwrieren?
„De Huis- en Zeezorg komt my door de zinnen zwieren.
Keer, keer, ô blonde Apol, dien vloek toch van zyn hooft,
Die menigmaal 't vernuft heeft van zyn glans berooft.
Keer, die Harpyen, die zyn yverige zinnen,
Beletten mochten, in den dienst der Zanggodinnen.
Maar 'k heb noch iets gehoort: „Myn dichtlust, aan 't vergaan,
„Begint te flauwen; ik kan schier geen toon meêr slaan.
Ik sturf gewis van schrik zo my de hoop niet streelde
Dat dit een ziekte was. Wat slach? eene ingebeelde.
Wie trekt AMINTAS uit het Zanggodinnenchoor,
Die trekt de maan op d' aardt, de sterren uit haar spoor.
Dan zal de hitte 't vuur, het licht de zon begeven,
Als d' aangeboren zucht der dichtkunst wort verdreven.
  Maar zal een dichter dan alleen een dichter zyn,
Als hy op rozen slaapt? als 't altydt zonneschyn

En

En Lent is op zyn erf? vol overvloet en weelde?
Homeer, schoon arm en blindt, van Goôn en Helden queelde?
En Nazoos ballingschap ontbrak noit zingens lust,
Daar hy van kou bevroor aan Pontus barre kust.
Boëthius heeft in den kerker en den keten
Zyn zucht tot wysheit noch de Poëzy vergeten.
Hoe suffen wy dus, die, pas aan den voetzool nat,
Vast jamren, of de zee ons ingezwolgen hadt?
Doch, goede Hemel, schenk AMINTAS blyde dagen;
Wil alle onnutte zorg uit zynen boezem jagen.
Het zy de springvloet ryze, of Hollant zou vergaan;
Het zy een roofharpy vliegt op den Oceaan,
Het zy de ziekte treft de menschen als de dieren;
Uw wysheit zal en kan het al ten beste stieren.
Op, op AMINTAS, op: aanvaar uw goude luit:
Het zy men lacht of treurt, het lot wort niet gestuit.
Men vindt geen beter troost in zyn bekommeringen,
Als vrolyk van de deugt en haar waardy te zingen.
Ik weet waar dat de liefde en 't vriendelyk gezicht
Van uw LICORIS, uw Beminde, u toe verplicht,
En hoe uw lieve Kroost uw zorg niet kan ontberen.
Maar 't is de Dichtkunst die de deugden kan vermeêren:
Zy roemt altydt de Liefde en waarde Huwlyksbant,
En buigt de tedre jeugt gelyk een jonge plant;
Zy leert het Vaderlant, Godt boven al, beminnen,
En al de driften die ons hindren overwinnen.
Dus bloei de Poëzy noch lang in uw gemoet.
Zo blyft LICORIS trou uw allerwaardste goet.
Zo zullen lang hier na de zonen van uw zonen
Noch roemen op de kracht van uw verheve tonen.

1715.

TER VERJARINGE

VAN DEN HEERE

Mr. JOAN WILLEM VAN MEEL

GEHEIMSCHRYVER DER ED. MAATSCHAPPY VAN SURINAME.

Myn Zangnimf, zo gy oit met onbesmette hant,
Uit zucht voor liefde en vrede, olyven hebt geplant,
En Kerk- en Lantgeschil zelfs d' oorlogsdrift dorst doemen,
Hoe hoog zulks andren roemen.

Indien gy noit in bloet noch tranen u verheugt:
Maar blyde kranssen vlecht, sieraden voor de deugt,
Zult gy den Feestdag van VAN MEEL nu niet gedenken?
Wat zal uw geest hem schenken?

Gelukkig, Flakkus! die stil op uw Hoeve zat,
En, buiten kommer, voor Mecenas welvaart badt,
Die rust en lust aan u, en uwe lier, geschonken,
Kon hart en geest ontfonken.

Die kommerloze rust bragt goude vaerzen voort,
Zo schoon de Zangberg, voor of na, oit heeft gehoort,

Waar

Waar in de namen van uw waarde vrienden leven,
Met eeuwige inkt beſchreven.

Al kruipt myn dicht, gelyk wilt aartveil, by den gront,
Noch opent deze dag myn moedelozen mont
Om u, VAN MEEL, die ook myn onmagt kan behagen,
Myne eerbiet op te dragen.

Myne eerbiet, welk ik draag voor uwe roem en deugt,
Voor uwe Zielsvriendin, wier liefde uw hart verheugt,
Voor uw gezegent krooſt van meêr en minder jaren,
Vindt ſtof voor blyde ſnaren.

Zy klonken nu, met luſt, aan onzen Amſtelſtroom;
Uw Naam en Stam ter eer: maar 'k voel een ſtille ſchroom;
De geur des wierooks zou uw zedigheit verſtoren,
Veel minder 't hart bekoren.

Dat is bewys en blyk van 't welgeboren Bloet,
Daar meêr de daat dan naam der deugt blinkt in 't gemoet;
Maar zwyg vry, ſtille deugt, de faam heeft duizent monden,
Die uwen lof verkonden.

Indien 't gewenſchte heil volgde onze blinde beê
Hoe bloeiden lant en ſtadt! hoe vreêdzaam was de zee!
Geen ramp geen rou zou oit de ſtervelingen plagen,
't Ging al naar elks behagen.

Hoe ſtout en onbeſchaamt zou dan ons wenſchen zyn;
De reuzen traden weêr in oorlog met Jupyn.
Men zou den Hemelvoogt op zynen troon beſpringen
En 't hoog gebiedt ontwringen.

Wat doen zy anders, die, door dwaze keur en wil,
Met 's Hemels wys besluit altoos zyn in geschil;
En onvoorzightig, als de kindren, iets begeren;
Daar hun 't genot zou deren?

Wat zegen voeg ik dan daar mann' en honig vloeit,
Waar meê Gods milde hant dit deftig Huis besproeit,
Gezegent Huwlykslot, gezegent in uw Loten,
Die d' eer des Stams vergroten.

ô Goetheit! waar van al wat goet is nederdaalt,
Vergun dat onze beê zy met uw wil bepaalt;
't Bereit gemoet van die zich naar uw schikking voegen
Vindt endeloos vernoegen.

Dan kreunt het om geen leet, geen ziekten, of verdriet,
Daar al wat hier gebeurt door wyzen raat geschiet.
Wat heil, wat vreugt, VAN MEEL, kan u en d' uwe ontberen
Die Godt den rug noit keren?

Dan ryst de blyde dank- en lofzang naar om hoog,
Als elk Godts voorzorg merkt en nimmer sluimrent oog.
Die troost alleen moet my en elk gelukig maken
Hy helpt meêr als ons waken.

Mag 't zyn? de Hemel spaar uw Huis voor leet en rou,
Godtvruchtige, VAN MEEL, ter liefde van Mevrou,
Ter liefde van uw Kroost, van Vrienden en van Magen.
Die u op handen dragen.

Oogstmaant.
1715.

OP

OP FILLIS GEBOORTEFEEST.

De morgenster hadt nau haar' blyden glans verloren,
Wanneer een vogeltje dus, vrolyk, zich liet horen,
Wat pas ik op het groen?
Ik heersch in myn saizoen:
'k Ben 't Winterkoninkje, in het ys en sneeu geboren.

De vreugt is niet bepaalt aan tydt noch element.
Laat vry de Nachtegaal voorzingen in de lent
Op DORILAS verjaren;
Ik zal myn eer bewaren,
Zo heusche FILLIS my voor haren zanger kent.

'k Benydt de zomer niet noch herfst of lentedagen,
Zo schone FILLIS in myn zingen schept behagen.
Wie roemt het zomerweêr?
De Winter is een heer:
Hy leeft en tiert van 't geen de vruchtbre maanden dragen.

Dit stemmen nevens my de Here- en Keizersgracht,
Daar ryst de vreugt in top, daar ziet men weelde en pracht,
Het

Het ys hoort meer gefchater
Als in den zomer 't water.
Wie is 'er die nu naar zyn Hoeve of Boomgaart tracht?

Dus ziet gy, FILLIS, in den winter, t' uwer eeren,
De luchtige ysfleê vloot voor uwe deur laveren.
'tIs noit voorheen gefchiet
't Geen nu de Loumaant ziet
Op dat uw Feeftydt geen gedachtnis zou ontberen.

Maar naulyx fluit de ftal het afgematte paart,
Dan is 't gezelfchap zoet by 't gloeien van den haart,
By fnaren en by kelen,
By danffen en by fpelen:
Maar FILLIS Jaardag my het hoogft genoegen baart.

ô Dag, zo lang ik u zal in het jaar ontmoeten,
Zo lang ik FILLIS mag met DORILAS begroeten,
Schroom ik geen felle kou,
Geen hinder leet of rou:
Uw liefde kan de vorft de wint en 't weêr verzoeten.

Zo baart uw liefde een vreugt aan ieders aangezicht,
Gelyk het velt verquikt door 't lieflyk zonnelicht.
De deugt fpreit ook haar ftralen.
Nu kan ik adem halen:
Dewyl ik met dien toon niet voor de leeurik zwicht.

De toon der ware deugt is waardt alleen te roemen.
Al pronkt nu Endenhout met loveren noch bloemen
Het bloeit jaar uit, jaar in,
Door uw volmaakte min.
Waar door myn zang uwe Echt altydt zal zalig noemen.

Indien de Hemel my 't voorſpellen heeft gejont,
Zie 'k haaſt, ô Endenhout, een Roosje op uwen gront,
Dat FILLIS zal belonken
En DORILAS ontfonken.
Dan keer ik 't naaſte jaar met zegen in den mont.

Dan keer ik om de wieg van 't lieve wicht te ſieren
Met onverwelkbaar loof van eeuwige lauwrieren,
En, zo 't myn beê vermag,
't Zal zyn den zelven dag,
Wanneer ik andermaal zal FILLIS Jaarfeeſt vieren.

1716.

OP DORILAS GEBOORTEFEEST.

Het Bloemprieel noit zo 't gezicht vermaakt,
Noch 't honigſap aan lekkre tongen ſmaakt,
Noch zang des Nachtegaals de zinnen raakt
Hoe lieflyk hy oit queelde;
Dan my, ô DORILAS, uw heil en vreugt,
Gelyk een balſemgeur, het hart verheugt.
'k Verkryg door uw vermaak een nieuwe jeugt,
En proef een bron van weelde.
Terwyl by zomerweêr en wintertydt
Ons leven, als een kleedt, allengs verſlyt,
En tuſſchen zonneſchyn en regen glyt,
Is 't beſt de vreugt verkoren.
Elk dag, elk uur brengt ons verandring aan.
De Sterren niet altydt op 't ſchoonſte ſtaan.
Dit oogenblik gunt vreugt. 'k Pluk rozeblaên
Eêr dat zy gaan verloren.
Zou ik niet vrolyk zyn op uwen dag,
Myn DORILAS, nu 't my gebeuren mag?
Dan klonk myn Luit niet meêr gelyk zy plag,

De zon verliep in 't Noorden.
Van alle vreugt, die my ſomwyl ontmoet,
Behaagt my 't meeſt, zelf ook in tegenſpoet,
Dat myne dankbaarheit haar plicht voldoet,
Ten minſtė met de woorden.
Dus hef ik 't hooft verheugt in uw gezicht,
Dus viere ik uw Geboorte, naar myn plicht.
Dus ſchenkt dit Feeſt een vryheit aan myn dicht,
Die ieder zal verſchonen,
Als ik u Dorilas, vernoegt en bly
Beſpeur, vol liefde, aan Fillis kuiſſche zy,
Dan heugt my wat ik heb belooft aan 't Y,
In myne Viſſcherstonen.
Bloei Lente; en gy, ô Zomer, ſchenk ons vrucht;
Dan is 't ſaizoen beſtendiger van lucht;
Dan is de kiel voor geene vlaag beducht,
Dan ruſten wint en baren.
Ik zal, terwyl de boomgaart wenſchlyk bloeit,
Aan Hem door wien het ſchoonſte bloempje groeit,
En 't lieve vogelke zyn eytje broeit,
Myn hartewenſch verklaren.
Myn hartewenſch: doch vry en onbepaalt.
Op dat myn keur niet kerme: 'k heb gefaalt.
Ai my! 'k ben meêr als eens van 't ſpoor verdwaalt,
Met al t' ontydig hopen.
Een aardſchen Godt ſprak eens een gunſtig, woort.
Elk riep: uw heil, ſtaat nu in zyn geboort'.
Die galm, een wint, is in de lucht geſmoort,
En 't ganſch gety verlopen.
Doch nimmer wort een beê vergeefs geſtort,

Schoon 't nauwlyks door ons brein begrepen wort:
Want eer myn hoop was met dien boom verdort
  Ontfing ik groter zegen:
Geen vriendschap van een magtig Vorst of Heer,
Geen grote schat, bediening, staat of eer,
Maar mooglyk beter als dit al, en meêr:
  'k Heb eenen zoon verkregen.
'k Geloof dat hier niets by geval geschiet,
En 't geen men voorspoet noemt, ramp, of verdriet,
Is somwyl anders als men 't recht beziet,
  Wie zal 't geheim doorgronden?
Veel ouders roem is door hun kroost vergaan.
Veel bleven door de hulp der kindren staan.
Indien wy 't oog op alle tyden slaan,
  't Bewys sluit onze monden.
Gelukkig, die der zaken oirsprong kent;
Die zyn gezicht naar d' Opperheerscher went,
Zyn wys besluit in hart en zinnen prent,
  Vindt alles naar behagen.
ô Hemel, gun aan MUYSERS deugt en Stam
Een Zoon of Dochter, uit hunne Echtevlam:
Wy moeten uw Altaar geen stier of lam
  Maar onzen wil opdragen.

1716.

CELESTE VISSCHERSZANG OP DE GEBOORTE VAN JUFFERTJE JOHANNA MUYSER.

De Hemel heeft (ô wint, verbrei dit vrolyk woort)
De goede Hemel heeft, in 't endt, myn beê verhoort:
Myn bede en wensch om oit dien blyden dag t' ontmoeten,
Dat ik zou MUYSERS Stam met eene spruit begroeten.
Dit riep een Visschers knaap, te Zantvoort, dicht aan zee.
't Zyn zeven jaren nu dat ik, aan deze reê,
(Dus voer hy voort) my met beloften heb verbonden
Om, op een Visscherstoon, door Sannazaar gevonden,
Ter eer van 't lieve Wicht,
My, op dit blyde Feest, te quyten in myn plicht.
Hoe schoon zou, voor 't begin, nu een vertoning passen,
Dat my een zeetriomf verscheen in deze plassen
Van Trytons, Zeegoôn en Najaden, achtereen;
Najaden blank en glat als melk, als elpenbeen,

Met lippen van koraal, en ongefnoerde hairen,
Bewogen door den wint, fpeelmeien in de baren,
Opheffende een gezang van d' oude Poëzy:
Hoe Pheleus Thetis vong, of Glaukus vryëry,
Die, om zyn Scylle, och arm! zyn groene lokken fcheurde.
Hoe menig zeenimf, die voorheên onvruchtbaar treurde,
Nu blyde moeder is. Des ieder, dag op dag,
Een nieu geboorteliedt, om 't fchoonft', te horen plag,
't Geen alle Maagden zou, hoe fchuw voor d' echt, ontfonken.
Dan fpeurde ik wat gefchenk de Kraamvrou wiert gefchonken
Een bedt van zeemofch, zacht gelyk gevalle fneeu.
Een kruikske Godendrank, tot ftilling van 't gefchreeu
Der wichtjes, als zy 's nachts van dertelheit niet flapen.
Wie zou zich aan 't getooi der paerlen niet vergapen
En 't paerlemoer, kriftal, fpierwit en root koraal,
Met al 't geen nodig is in een Godinne zaal.
Wie weet wat Fillis en haar Krooft nu zou ontfangen?
De fchone Fillis fchept vermaak in Viffcherszangen:
Zy eert de Zeegoôn, en, die dragen haar ook gunft.
Maar hier ontbreekt my kunft.
Ha! mogt ik nochmaal nu aan de Tyrreenfche kuften
En oevers, in een grot of holle fteenklip ruften;
't Oudt Baje en hoog Myceen
Aanfchouwen, als voorheên;
En by Parthenope een friffche zeelucht vangen.
Parthenope vermaart door edle Viffcherszangen:
En dat Amintas dan aan myne zyde ftont;
Dan vloeide my de zang, als nektar, uit den mont.
Dan zou ik, moedig, 't hooft met buigzaam lis omringen,
En een onfterflyk liedt, voor 't Kinderwiegje, zingen;

Dan

Dan klonk myn toon zo wydt, zo ver als d' Oceaan.
Maar, zo veel wort my niet door Febus toegeſtaan.
Indien de Dichters oit Profeten zyn bevonden:
En, zo 't geoorloft zy te ſteunen op die gronden;
Eene ongewone drift in mynen boezem ſtak
(Wie weet of Pythius niet door myn lippen ſprak)
Toen ik de laatſtemaal Vrou Fillis Jaarfeeſt vierde.
Het Winterkoningske, 't geen vrolyk tirelierde,
Was ook een wichelaar: 'k verſtont uit zyne taal
En zang: wanneer de Zon zou blinken in de ſchaal,
Dat ik, op Endenhout, een bloempje zou zien bloeien,
Waar op een lieve dau, van zegening, zal vloeien.
Maar, Endenhout, gy legt naburig aan dit ſtrant.
Wy Viſſchers treden ook, ſomwyl, op 't vaſte lant:
Indien dan bloem of loof zich menglen in myn tonen,
Zy worden niet gewraakt in groene bieze kronen.
De Herfſtmaant telde reets den allerleſten dag,
Wanneer een jonge Bloem in Fillis armen lag.
Wie melt wat tederheit de Moeders borſt ontfonkte
Toen zy, voor d' eerſtemaal, haar tedre Vrucht belonkte?
Toen lag, ô Dorilas, uw hart in zwanedons.
Uwe Ouders zeiden ſtrax, die lieve Telg is ons,
(,Eer zy aan d' Almagt,) tot vertrooſting toegezonden;
Zyt welkom, Spruit, gequeekt op eigen ſtam en gronden,
Hoe hoog de kinderliefde in Oudren boezem blaakt,
Noch vindt zy verder palen:
s' Is in Grootvaders en Grootmoeders hart volmaakt.
De liefde groeit en klimt in 't bloet, door 't nederdalen.
Zyt welkom, Telgje, lang met ongedult verwacht.
ô Vreugt! ô welluſt van uw loffelyk geſlacht!

Gy

Gy ſcheent alleen noch aan zyn zegenwenſch t' ontbreken.
Doch zo niet, lieve Spruit, doch zo niet dat oit ſmeken
U van den Hemel, met gewelt, heeft afgevergt:
Dat waar zyn magt getergt.
ô Neen: gy zyt alleen vergunt door zynen zegen;
Alleen, naar d' Opperwil, ten rechten tydt verkregen
Tot uwer Oudren trooſt.
Gelyk de blyde Zon verwelkomt wort in 't ooſt,
Daar niemant haren loop verhaaſten kan noch ſtuiten;
Of zo de wint niet is te binden noch t' ontſluiten,
Zo min als ebbe en vloet,
Zo gunt Godt uit genade, en 't geen' hy gunt is goet.
Zyt welkom, vriendlyk Kindt, ter goeder uur gekomen:
De ſchone vreê beſtraalt nu d' akkers, beemt en ſtromen;
Geen droeve ſtaartſter dreigt de ſtranden met gevaar.
Geen vreemde vogelen, verbittert op elkaêr,
Zyn ſtrydende, aan ons meir gezien en weêr verdwenen.
Daar is geen monſterviſch aan onze kuſt verſchenen.
De duinen weken niet voor d' ongeſtuimen vloet;
Noch veengront blaakte in 't hart, gelyk Veſevus gloet.
Maar d' aarde lucht en zee, als in de goude tyden,
Gematigt, in dit oordt den ſterveling verblyden
Met een gewenſchte ruſt.
Wat ſprak uw Vader, na hy u eerſt hadt gekuſt?
ô Kindt, gy komt in vrede: in vrede rek uw dagen.
Bloei tot uw Ouders vreugt, en 's Hemels welbehagen.
De Hemel ſchonk ons u: 'k beveel u in zyn hant.
De faam gaat (of 't zy dan een ſpeling van 't verſtant)
Dat, in 't beramen, om den naam aan 't Kindt te geven,
Een ſtem uit eene wolk, ter kamer ingedreven,

Dus

Dus klonk: dit Krooſt is myn:
Zy zal CELESTE zyn.
Gelukkig Maagdeke! wat doet uw Naam ons hopen.
Al 't geen de werelt ſchenkt zal, als 't gety, verlopen:
De Hemel blyft altoos in vaſten ſtant en ſtaat.
Van daar komt onze hulp. Daar is uw toeverlaat.
Uw Naam doet u, met vreugt, aan uwen oirſprong denken.
Men kon geen Vorſten kindt oit ſchoner bynaam ſchenken.
Gelukkig Maagdeke! wat voorrecht heeft uw jeugt,
Daar gy gekoeſtert wort door FILLIS zoch en deugt.
De beekjes ſmaken naar hun bron en moederſtromen
Waar van zy zyn gekomen.
Gelukkig Maagdeke, wat voorrecht heeft uw bloet,
Geſproten en begaaft uit DORILAS gemoet.
Geen goude kroon, geen vreugt kan immer 't hart zo raken,
Uw Vaders roem en naam zal u noch meêr vermaken.
Al is de deugt geen erf, noch wort zy voortgeplant;
Gelukkig Maagdeke, zy leit u aan de hant.
Nu dryf ik voor den wint, en kan my nau bepalen.
Doch moet myn adem halen.
De ruime zee ſchenkt ruimte aan vinding in gedicht.
Maar 'k zie hoe d' eerſte golf flux voor een' twede zwicht.
Dus wentlen myn gedachten
In keur, zy willen nau haar tydt of beurt verwachten:
Elk ſchynt wil eerſt in 't licht.
'k Zal uw Geboortejaar, CELESTE, noit vergeten.
't Geheugt my, dat ik was op Endenhout gezeten.
(Daar ik zo menigmaal, als 't ſtormde in 't grontloos diep,
Op zachte rozen ſliep.)

Alwaar de blyde maar, langs berg en dal gevlogen;
Dit uitklonk over 't lant: d' Aartsvyant zal niet bogen
Dat hy den Adelaar verraſt heeft in zyn neſt,
En d' onverzaadbren balg met zyne kiekens meſt:
Eugenius deet hem zyn vredebreuk bekopen:
De Veltheer en zyn heir legt reets in 't bloet verzopen.
Ruk voort, roemwaarde Helt, ruk voort op 's vyants gront,
Dus riep Palemon, ruk de tanden uit zyn' mont,
Die, als een wangedrocht, uit zyn ſpelonk geborſten,
De tronen heeft verſcheurt van zo vele edle Vorſten,
Ontweldig hem den roof. Sloop Meckas heilloos graf;
En maal den Ismalyt zo klein als gruis en kaf.
Ha, docht ik, mogten wy dien blyden tydt beleven!
De halve maan deet ons, op eigen ſtroom, niet beven;
Noch veilde menig knaap te Tunis of Algier.
Maar wat voegt deze toon hier by 't geringe wier?
Stryk, ſtryk Poëet; uw zeil is al te hoog getogen.
'k Beken 't: maar 'k wiert verrukt door enkel mededogen.
Indien de Goden nu noch ſpraken, als weleer,
'k Voer naar 't Karpatiſch meir,
Om d' ouden Protheus te verſchalken in zyn klippen.
Hy zou my niet ontglippen,
Schoon hy hervormt wiert in een' vogel, ſlang of beer,
Voor ik de Godtſpraak hadt verſtaan uit zyne lippen,
En 't nootlot, u belooft,
't Geluk, ô Maagdeke, 't geen u hangt boven 't hooft.
Maar beter niet gevraagt: voorweten kan berouwen.
't ſchynt wy aan 's Hemels zorg en wys beleit mistrouwen,
Die noit iets geeft of neemt,
Al ſcheen 't ons noch zo vreemt,

Schoon

Schoon 't fterflyk oog noit die geheimen kan ontdekken,
Of 't zal, betrouwen wy, alzins ten befte ftrekken.
  Schoon elk met dromen en met droombedieding lacht,
Zy worden algelyk, als ydel, niet veracht.
My dacht dat ik te nacht, 'k lag in myn' hut gedoken,
Na 't gonzent meirgeruifch myn oogen hadt geloken,
Een Liedt hoorde in de zee.
'k Zei: dit is een meirmin, of nimf Cimodocé.
Doch 't fcheen een blanke Zwaan die aan den oever queelde,
En dus myn ooren ftreelde:
Een Muza heeft gebaart
Een jonge Muza, haar gelyk, in geeft en aart.
Twee Tritons volgden haar die met een bly genoegen
Een fchoon jong Kindeke, in een bieze wiegje droegen,
Van buiten wonder net
Met fchelpjes, paerlemoer en zeefieraat omzet.
Het lieve wichtje wiert, al lachent, voortgetogen;
Een zwarm van biën, die rontom zyn lippen vlogen,
Verzorgden, 't op de reis, met verfchen honigdou.
'k Wift niet wat dit gezicht in 't eerft bedieden zou.
Maar toen ik was ontwaakt, was 't nootloos te verklaaren:
't Gerucht quam 't openbaren.
  Wat fchenk ik, lieve Telg, aan uwe bakermat?
Helaas! een Viffchersknaap bezit geen gout noch fchat.
Doch 't zou u niet bekoren:
De Hemel heeft uw wieg reets overvloet befchoren.
Ook zyt gy van uw Bloet noch braven Stam ontvreemt:
Die liever fchenkt dan neemt.
'k Bië, by myn bede: dat uwe Ouders u lang kuffen,

Dit Visschersdeuntje, om u, somwyl, in slaap te sussen.
Maar ik bedenk my. 'k Vont, laatst 's morgens, aan dit strant,
Een glinstrent steentje, juist gelyk een diamant,
Waar in, de kunst niet, maar natuur zelfs wilde malen
Een schone Morgenzon, vol gloet en heldre stralen.
'k Liet fluxs dit wonderstuk den wyzen Eglon zien.
Die 't my dus kon bediên:
Dit is een tegengift voor nydige afgunsts ogen,
Die tedre kindertjes in 't groeien doen verdrogen.
Hoe kan dit mooglyk zyn?
Hy weêr: verstont gy noit wat schadelyk venyn
De dertle liefde schiet, uit toverende lonken?
Zo kan 't gezicht der nydt doen quynen en verschronken.
Geen kindt noch lam alleen: maar d' akkervrucht op 't velt.
Dit is door herders lang, in d' ouden tydt, gemelt.
Wanneer dit aan den hals van 't jonge Wicht zal hangen,
Vreest het geene afgunst, noch Tessaalsche toverzangen.
Aanvaar dit, lieve Kindt:
De nydt, alze in de zon wil zien, wort aanstonts blint.
Dank zy myn Visschersfluit, riep toen, langs duin en stromen
De blyde Knaap, 'k heb myn belofte naargekomen.
Dit is de zelve halm
Die zich eerst horen liet, met ongewonen galm,
Toen hy op Dorilas en Fillis Trouwfeest speelde;
En toen ik in uw Braak, ô Elsryk, vrolyk queelde;
De zelve die zich voor Licoris horen liet.
Genoeg op eenen toon. Vaar wel myn klinkent Riet:
Voor wien zou 'k u bewaren?
Dit zeggende, wierp hy 't in 't midden van de baren.

Maar

Maar naulyks uit zyn hant
Gevlogen, wierp 't een golf, al ſchatrent, weêr in 't zant.
Toen dacht hy: 't is vergeefs zyn lot te wederſtreven:
'k Merk, dat ik zingen moet, zo lang als ik zal leven.

1716.

OP AMINTAS GEBOORTEFEEST.

'T Is luttel 't geene ik wensch: de Hemel rekke uw jaren,
AMINTAS, en wil u voor alle ramp bewaren.
Hy zegene u, uw Kroost, en lieve Gemalin,
Met heil, jaar uit jaar in.
Is 't luttel 't geen ik bidt: de Hemel gunne uw dagen,
Myn waarde AMINTAS, dat zyn wil zy uw behagen:
Een' onbezweken geest, en vast en bly gemoet
In voor- en tegenspoet?
Wy worden daaglyks van de zelve zon beschenen,
Daar 't een saizoen begint als 't ander is verdwenen.
Wy voelen, beurtelings, dan hitte of scherpe kou,
Zo volgen vreugt en rou.
't Is d' Opperwysheit die, door beurtverwisselingen,
De tyden en natuur bindt aan veranderingen.
Zo is 't, dus moet het zyn. Geen schepsel kan bestaan,
't Moet op en ondergaan.
Wie zo vermeten, zo halsstarrig die de wetten
Van 's Hemels schikking poogt te stuiten, te verzetten?
Hy dwinge weêr en wint, en keer den donderslag.
Wie leeft die zulks vermag?

Maar

Maar neen: veel veiliger, gerust en onverbolgen
De zachte leidinge der goê natuur te volgen.
Daar niemant treet of weet in Godts geheimenis
Wat goet of beter is.
De wyze Redenaars, doorluchtige Poëten,
Nafpeurders van 't Heelal, en heilige Profeten
Getuigen àl gelyk: gelukkigste, die stil
Volg 't geen de Hemel wil.
Maar 't Stöoisch nootlot kon my noit zo veel bekoren,
Dat ik der wyzen raat en lessen niet zou horen.
Wie tracht niet voor den storm en 't onweêr, met gemak
Te schuilen onder 't dak?
Wie poogt geen fellen brant en waternoot t'ontglippen?
Wie weert geen aconyt of adder van zyn' lippen?
Door reden en natuur, den sterfling ingeplant,
Schuwt ieder schade en schant.
'k Roem niet met Faëton de zonnèkar te mennen,
Te hoog, als Ikarus, opstygen met zyn pennen.
Maar 't mogelyke en nut, by 't eerlyke gepaart,
Is ieders achting waardt.
'k Weet hoe d' uitmuntenste, zelfs d' allerkloekste helden
In 't uiterste gevaar hun lyf en leven stelden;
Daar hoger magt hen porde, of d' algemene noot,
Te worstlen met de doot.
De wakkre lantman, om gewenschte vrucht te maien,
Ontziet zich noit in 't zweet te ploegen en te zaien.
Hy werkt, hy zorgt, hy bidt. Wat dan zò d' oegst mislukt?
Geen blàam, 't verlies hem drukt.
De wyste stuurman wort door 't onweêr overrompelt,
En in den afgront, door een woede orkaan gedompelt,

Daar

Daar hy nog vaſt aan 't roer met rappe handen kleeft,
  Zo lang hy adem heeft.
Dat 's loflyk in den noot en 't ongeval zich dragen;
Noit zich van 's Hemels wil en ſchikking te beklagen.
Wat leet, wat ſmert, wat ramp oit imant treffen zal,
  't Geſchiet niet by geval.
Ik liet een lange ry van grote mannen horen,
Wier roem en deugt ſchynt door hun ongeval geboren.
Maar wien verhaal ik dit? is 't voorbeding der ruſt
  AMINTAS onbewuſt?
ô Neen: maar ik gedenk noch aan myn verſche wonden.
't Is balſem waar mede ik myn hartzeer heb verbonden,
Ik prys hem andren aan, indien 't hen dienſtig zy.
  't Gebruik ſtaat ieder vry.
Op, op, AMINTAS, zet onnutte zorg ter zyen.
De vruchtbre voorzorg baart vernoeging en verblyen.
Dit is uw Feeſt. Wie weet of ik in dit geval
  Oit weêr verſchynen zal?
Doch; 't zy ik 't viere, of niet, myn wenſch zal noit ontbreken;
En, zo de geeſten noit in hunne plicht bezweken,
Dan zinge ik endeloos, met dankbren lof en klank,
  Uw heuſcheit eeuwig dank.

1717.

OP

OP DORILAS GEBOORTEFEEST.

Toen Herkles Gades hadt gebragt in zyn gewelt,
NIET VERDER: ſprak de helt.
Hy ſtichtte twee pylaren
In 't kabblen van de baren.
Vernuft noch menſchen kracht, dacht hy, kon verder gaan.
Maar Keizer Karels vlag vloog door den Oceaan,
En heerſchte wydt en zydt in onbekende ryken.
NOCH VERDER, zag men toen in zyn banieren pryken.
Ik heb ô DORILAS, met luſt en blyden geeſt,
Zo menig jaar gewenſcht, gezongen op uw Feeſt
Dat my die blyden dag noch endlyk mogt ontmoeten
Dat ik u, DORILAS, als Vader zou begroeten.
Myn beden zyn verhoort: terwyl uw teder Krooſt
Reets opluikt als een bloem, uw' braven Stam ten trooſt,
Tot uwe en FILLIS vreugt. Is nu myn werk voltogen,
Gelyk Alcides roemde? of moet ik verder pogen,
Naar Karels ſpreuk? ai ſpreek: ik luiſter naar uw mont.
Ondekt my, DORILAS en FILLIS, uwen gront.
Zou u noch iets ontbreken?
Ik zal, gelyk voorheên, den Hemel voor u ſmeken.

Schoon ik verzekert ben dat uw gezegende Echt
Een dankaltaar heeft aan de voorzorg opgerecht.
Geen antwoort? of zou 't Wicht Celeste mogelyk haken.
Om zich, ô blyschap, met een Broertje te vermaken;
Om zamen, hant aan hant, te wandlen onder 't groen
Op 't vrolyk Endenhout, in 't lieve lentsaizoen.
Ja schone en jonge Spruit, uw wensch moet u gebeuren.
't Is recht: want eenzaam zyn doet ook de kindren treuren.
Gelyk mint zyns gelyk. Elk dier, zelf boom en plant,
Tiert door gezelligheit ver 't best in bosch en lant.
Dan vindt ik weder stof om op uw Feest te zingen
ô DORILAS, en 't hooft met jeugdig veil t' omringen.
Maar zacht: waer voert de drift en yver my nu heên?
'k spreek, of gewoonte en lust tot zingen noit verdween.
Myn lent is lang voorby, myn zomervreugt aan 't glyen.
De zang behaagt de jeugt als 't bloemprieel de byen.
Ik nader vast den tydt
Die my naar wet en recht, van tocht en wacht bevryt.
Maar schoon myn zang verflauwt, myn wensch zal noit ontberen
Om, alle leet en ramp van uwe Trou te weren;
Om alle zegen te doen dalen op uw hooft.
En of myn tong en stem wort van haar kracht berooft,
Noch zal myn geest altydt met innerlyke klanken,
Myn MUYSERS Huis en Stam voor gunst en weldaat danken.

1717.

OP

OP DEN VERJAARDAG

VAN MYNEN BROEDER

MICHIEL FRANCISCUS WELLEKENS.

Dus ver, den Hemel dank, door wint en zee gedreven,
Dus lang, myn waarde Broêr, heeft Godt gerekt ons leven,
Daar zomerlucht en vorst, nu eb, dan weder vloet
Verschenen aan 't gemoet.

Zulks brengt dit tydlyk meê. Gelukkig, die de vlagen
(Of zuur of zoet) ontfangt naar 's Hemels welbehagen
En, onveranderlyk volhardende in zyn plicht,
Voor last noch euvel zwicht.

Gelukkig, die vernoegt door 't lot by hem verkregen,
Den vrede van 't gemoet acht voor den grootsten zegen;
En vrolyk aan zyn ploeg mag zingen naar zyn lust,
En onbekommert rust.

Gelukkig boven al, die, door geen waan bedrogen,
De werelt woelen ziet met onverschillende oogen,
Die zich en 't zyne, met al 't geen ons streelt of quelt
Aan 's Hemels voorzorg stelt.

Al 't geen de Zon beschynt, zal niet bestendig duren.
Wy slyten, als een kleedt, by dagen, nachten, uren;
Tot, onvermydelyk, elk nadren zal de dag
Dien niemant keren mag.

Hoe velen zyn alreets uit ons gezicht gevaren
Die van ons waardste Bloet en naaste vrienden waren!
Wy volgen, als Godt wil, wat vroeger of wat laat,
Naar zyn verborgen raat.

Maar midlerwyl dat ons de tydt noch mag gebeuren,
't Is geen gebodt noch deugt altoos te zitten treuren,
(Daar is een tydt van rou en wederom van vreugt)
Laat ons nu zyn verheugt.

De Hemel heeft ons uur gerekt tot deze tyden.
Zo mogen wy ons ook met dankbaarheit verblyden:
Te meêr daar wy u zien op uw Verjaardagfeest
Noch frisch naar lyf en geest.

Wy zullen u voortaan, met recht, in waarde houwen,
Daar wy u, d' oudtsten tak van onzen Stam, aanschouwen;
Daar ieder aan uw deugt en vroom gemoet verplicht,
Verlangt naar uw gezicht.

Die voorgaat om aan elk uw liefde en hulp te tonen.
Zo moet de Hemel u en uwe deugt belonen,
Zo zegen hy uw Huis, uw waarde Vrou, en kroost,
Tot uw vermaak en troost.

Zo moeten wy noch lang uw' Jaardag vrolyk eeren.
Zo wil Godts goedheit ramp en onheil van u weren.

Dan

Dan vlegt ik 't naaſte Jaar een aangename kroon
(Godt Gun 't) met blyden toon.

't Is Godt alleen die om die gunſt moet zyn gebeden
't Zy wy in 't quade jaar, of by of boven, treden:
Wy zyn elk jaar, elk dag, elk uur in zyn behoedt,
't Geen ons verheugen moet.

Op dezen gront luſt my uw welvaart nu te drinken.
Dat zulke klokjes lang op uw Verjaarfeeſt klinken.
De wyn ſmaakt noit zo zoet dan tot betuigenis
Hoe lief de vrientſchap is.

Leef, waarde Broeder, leef naar ons en elks verlangen,
Gy geeft ons altoos ſtof tot blyſchap en gezangen.
Noit heeft de minſte twiſt ons broedermin geſchent:
Zy bloei tot 's levens endt.

1717.

OP AMINTAS GEBOORTEFEEST.

Klank en zin aan een te weven,
Nu doorschrabt, dan weêr herschreven;
En te mymren om een woort
Of het dus of zo behoort.
Lust tot velden en boschschaadje,
Herderszangen en vryaadje,
Liefde zonder smet of gal,
Zucht tot vrienden boven al
Was myn lust in vroeger dagen;
En dit zou my noch behagen;
Doch 'k ben reets in 't herfstsaizoen:
Nu verwelkt myn drift en groen.
Maar toen Ezon was herboren,
Of verjongt, heeft hy gezworen,
Dat Medeas tovervondt
In den besten wyn bestont.
't Oude bloet gansch uit doen lekken:
Nieu, van ouden wyn, verwekken.
Wyn van Maron is 't geweest
Die hem schonk de jeugt en geest.

Wiltge AMINTAS, my dan horen?
Denk wat Ezon heeft gezworen.

POZE.

Nu ben ik weêr frisch en jong
Als toen ik ('t zyn veertig jaren)
Over d' Appenynen sprong.
Nu bekoort my zang by snaren,
Frissche lommer, rei en dans.
'k Zou nu wel in 't wedtspel zingen
Om een groene klimopkrans.
'k Zou Menalk zyn nap ontwringen.
Tekens van 't verjongde bloet
't Geen my nu doet quinkeleren.
Helt AMINTAS, 'k ben vol moedt:
'k Zing uw Jaarfeestdag ter eeren.
'k Zing, gelyk Anakreon,
Groen van hart en grys van hairen.
Luttel weet de morgenzon
Wat ons 's avonts zal weêrvaren.
Laat ons dan den vluggen tydt
Niet verquisten, maar besteden
(Eer hy ons te spade ontglyt)
In Apollos heiligheden,
En den roem der edle deugt.
Dit zal onze ziel vermaaken,
Door een toon die 't hart verheugt.
'k Voel nu groter vlammen blaken:
'k Wiert van Dichter een Profeet:
Maar de Waarmont der Beöten

Heeft

Heeft betuigt met hogen eedt:
Dat hy nimmer wierp de loten
Voor hy half beschonken was.
Denk dan om Tiresias.

POZE.

Nu voel ik myn adren zwellen.
't schynt de geesten my ontstellen.
'k moet eens op myn vingren tellen.
Wysheit wort my ingegoten
En 't geen 't nootlot heeft besloten:
'k Spreek als Pythis op dry poten.
Dwaasheit is 't in alle hoeken
Naar de wysheit hier te zoeken:
Want zy schuilt by keurs noch broeken.
Dwaasheit is 't onnut te zweten,
Zich, en 't nodigst te vergeten.
Dit gebeurt ook aan Poëten.
Dwaas ben ik, en 't hooft der dwazen.
Of is dit ook heilig razen?
Dit komt niet van lege glazen.
Eer zal d' Oceaan verdrogen
Dan elk niet naar geldt zou pogen;
Of Poëet zyn zonder logen.
Langer als de druiven groejen
Zal de boom der zotheit bloeien,
En elk gek zyn eiren broeien.
Zo lang als de Zon zal lopen
Heeft geen Dichter oit te hopen,
Dat hy Amsterdam zal kopen.

Langer als de ſterren blinken
Zal een Dichterhater ſtinken.
Ei, dit vaers rymt juiſt op drinken!

P o z e.

Nu gebiede ik als Apol:
(Toen zyn hooft laaſt was op hol)
Schenk den Berkemeier vol.
Niets kan in dit rondt beſtaan:
Laat de werelt vry vergaan
Als myn kruik maar is gelaên.
'k Ben de rykſte nu van 't lant.
Plato wykt voor myn verſtant.
Herkules ſchrikt voor myn hant.
Wyk Narciſſus en Adoon:
Bacchus is wel eens zo ſchoon,
By gebraden en gezoôn.
Zoek niet meêr naar Lethes vloet,
Die den druk vergeten doet:
Bacchus is 't die ramp verzoet.
'k Stap niet meêr op Helikon,
'k Tracht niet naar der Muzen bron:
't Rym vloeit uit een volle ton.
Klaarder als het kriſtalyn,
Schoonder dan de zonneſchyn
Bloeit de dichtkunſt by den wyn.
Dit zong Flakkus op zyn Lier.
Och! was Vader Vondel hier
Dit's, riep hy, naar d' ouden zwier.

Luister voort naar Febus mont:
Wyn op wyn is elk gezont:
Berkemeier, ga in 't rondt.

Poze.

'k Melt nu niet als grote wondren.
Let, 't zal aanstonts gruwlyk dondren,
't Zy van boven of van ondren.
'k Stap door lucht en wolken heên,
Nu op 't een dan 't ander been;
Plof. Daar tuimel ik beneên.
Ei, zie al die monden gapen.
Hoe? wy worden al herschapen.
'k denk nu om Ulysses knapen.
'k Zie vast d' een en d' ander aan.
Goden, hoe wil dit vergaan?
Ach, Amintas wort een Zwaan.
Ja: zyn borst is reets vol pluimen;
En den hals rekt twintig duimen.
Nu zoekt hy in 't nat te schuimen.
Brave Amintas, 'k volg uw spoor.
Hoort, hy zingt voor Pindus Choor,
Zoeter quam my noit te voor.
Ieder volg met bly geschater:
Beter is de wyn als water.
Evo.. evoë: Confrater.
Maar: hoe wort myn tong zo loom?
Is dit waarheit, of een droom?
Help! 'k verander in een boom.

'k Voel

'k Voel myn vingers zyn vol bladren,
En myn bloet verſtyft in d' adren,
Wyl de ſchors myn mont komt nadren.
Goôn, zo ik verandren moet:
In een Platanus was 't zoet:
Want hy wort met wyn gevoedt.
Vloer en want nu vrolyk danſſen.
Om de fleſſen groeien kranſſen.
En de kaarzen worden tranſſen.
d' Aarde ſpalkt haar' wyden mont.
Rook en ſpook volgt uit den gront.
't Loeit en kraakt hier al in 't rondt.
't Zyn der Oude Heldenſchimmen
Die hier naar dit wynfeeſt klimmen,
'k Zie de Griekſche wapens glimmen.
Zeg my, Neſtor, gryze helt;
Hoe was ieders hart geſtelt,
Toen oudt Troje wiert gevelt?
Pyrrus riep met volle kaken,
Toen hy Ilium zag blaken:
Daar zal nu een roes op ſmaken.

POZE.

Wie daalt van de wolken af?
't Is Merkuur: ik ken zyn ſtaf.
Ach! hy dreigt my wreet en ſtraf!
Weê! gena! myn hooft en armen!
Majas zoon, wil u erbarmen.
Waarom doet gy my dus kermen?

Dat 's noch een, en dry daar toe.
Dus ontovert myne roê,
Die zich vol zwelgt als een koe.
Voegt het u, met volle schalen,
Op den voet der Bacchanalen,
Te rinkkinken in de zalen?
Volgt gy dus de wyze les
Van den groten Sokrates,
In 't doorgronden van de fles?
Van de deugt hoog op te geven.
Zelfs als Epicuur te leven:
Vindt gy Zeno dus beschreven?
Roemt men dus de Poëzy?
Staat den Dichter alles vry?
'k Spot met uw Filosofy.
Dit gebroet wil andren leren,
Door, op 't strengst te redeneren;
Maar wil noit zich zelf bekeren.
Dit zal u vergeven zyn.
Maar zie toe: of, by Jupyn,
'k Sla u lyf met flerecyn.
Prince, als elk wel heeft gedronken
En tien uuren zyn geklonken,
Is 't ver best te leggen ronken.

1718.

ONSCHULDIGING

OP

FILLIS

GEBOORTEFEEST.

Nu weet ik zeker dat Apol my heeft verlaten,
Dat my Terpſichore met al haar Zuſters haten,
Dat ik, beſpot, veracht,
Ben waardt dat ieder om myne ongevalle lacht.
Helaas! is dit de trooſt voor myne gryze jaren,
Dat my 't geheugen en myn plicht dus zyn ontvaren?
Dat ik op Fillis Feeſt, aan wie ik ben verplicht,
Niet mag verſchynen met een vrolyk Jaargedicht?
Nu leer ik eerſt te recht myne oude en zwakheit kennen,
En dat ik, als voorheên, niet zal in 't dichtperk rennen;
Maar, ſuffent, in myn geeſt
Dus denken: 't is voorby: 'k ben ook eens jong geweeſt.
Doch ſchoon myn onmagt nu, in 't zingen, is gebleken,
Noch is de goede wil, ô Fillis, niet bezweken
Om uwe heuſcheit, deugt, en blyden Huwlyksſtaat
Te roemen, naar waardy, in proze en zonder maat.

En ſchoon myn tong verſtomt, noch zullen hart en zinnen
Te krachtiger van binnen
Altoos getuigen zyn van 't overtuigt gemoet,
Wat lof ik ſchuldig ben aan u, en aan uw Bloet;
Uw Bloet en waarden Stam, uw Achtbren Man en Vader,
My even naar aan 't hart, zo dierbaar bei te gader,
Dat my geen' dag verſmelt
Die hunnen roem niet melt.
En zo d' Alzegenaar myn beden zal verhoren,
Dan kan geen onruſt oit dit zalig Huis verſtoren
Maar liefde en ſtille vreê verzelle u dag en nacht,
Met al 't geen wenſchelyk den ſterveling verwacht.
Leef, ſchone Fillis, met uw Hart-en Zielbeminden
Uw waarden Dorilas, den welluſt aller vrinden.
Leef, heuſche Fillis, maar 'k raak weder in 't verdriet
'k Denk om Celeſte, 't Krooſt, dat ſchone Bloempje niet.
Doch 't lieve Schaapje ſlaapt: 'k zal 't nu niet wakker maken.
Maar als de zomerzon op Endenhout zal blaken,
Dan pluk ik haar een tuil, omzet met bloem by bloem,
Vol geur en lieflyk, als haar Ouders deugt en roem.

1718.

AAN LUÇINA OP LICORIS GEBOORTEFEEST.

O goede, ô vroede Maagt, vruchtquekende Lucyn,
Die blyde moeders maakt, zelf zonder weên en pyn,
Wil myn gebeden, voor LICORIS, niet versmaden;
LICORIS, u zo waardt, LICORIS hoog beladen,
Gun (is 't in uwe magt) dat zy, met blyden geest,
AMINTAS ziel vermaakt op haar Verjaardagfeest,
Dat zy, in dezen nacht, hem mag een Dochter schenken.
Een Dochter is myn eisch: Verstaat gy nu myn wenken?
Dan pronkt LICORIS met dry Dochters aan haar' zy;
Gelyk AMINTAS roemt dry Zonen op een ry.
Al schoon en geestryk Kroost, de hoop der beide Stammen.
Gezegent Kroost, waar op Vorstinnen oogen vlammen,
Die, zonder telg of erf, verquynen door verdriet.
Verhoor my, Delia, dan zing ik een nieu liedt;
Dan zal ik uw Altaar met dry paar offers eeren,
En dry paar kelken wyn tot uwen lof omkeren.

Schenk

Schenk dan LICORIS ruſt wanneer gy zyt betaalt;
En kom niet weêr voor zy haar krachten heeft herhaalt.
Maar nader vry, Godin, laat ons geen gunſt ontbreken
Als wy, tot FILLIS trooſt, u om een zoontje ſmeken.

1718.

OP FILLIS GEBOORTEFEEST.

Laat nu, Terpſichore, uw luiſter op my dalen,
(Dus riep ik toen de Zon verhief haar blyde ſtralen)
't Is Fillis Jaardagfeeſt:
Gun my, ô Zanggodin! volmaakter kunſt en geeſt,
'k Eiſch geen gemene bloemen:
Want wie moet Fillis, wie haar zuivre deugt niet roemen?
Wie blyft onkundig van haar zalig Echtgeluk?
Toon my dien wonderboom, op dat ik lovren plukk'
Daar Pythia meê pronkt als zy wil profeteren?
Doch ik zal Febus zelf door bede op beê bezweren,
Op dat hy 't lotsgeheim door mynen mont verklaar,
En ik aan Endenhout den zegen openbaar,
Die haaſt.... doch nau was my die laatſte galm ontſchoten,
Of 'k voelde door een vuiſt myn lippen toegeſloten,
En een verbolge ſtem dus dondren in myn oor:
Laat af, vermetele, laat af, op 't reukloos ſpoor
Van Ikarus te hoog met uw verſtant te vliegen:
Gy zult uw zelf bedriegen.
Geen ſterveling betreet de Sterren, Maan noch Zon,
Denk om Bellerofon.

Veel min paſt u 't geheim van 't nootlot te doorgronden,
d'Aanſtaande vreugt en 't heil aan FILLIS te verkonden.
Waar dryft uw hoogmoedt heên?
Zyt met den Hemel en zyn ſchikkinge te vreên.
Die laat, als 't hem belieft, de zon van blyſchap ſchynen,
En doet de nevels, ſtorm en alle leet verdwynen,
En ſchenkt weêr dubble vreugt,
Na rou en ongeneugt.
Hy zal voor MUYSERS Stam, en heil en welſtant zorgen:
Want geen godtvruchte wenſch blyft zyn gehoor verborgen,
Die hart en inzicht kent,
En, ongebeden, ons zyn milden zegen zent.
Dit zy genoeg. Maar weet, doch zonder meêr te vragen,
De boom die vrolyk bloeit zal ſchone vruchten dragen.
Nu, ſchone FILLIS, wort myn hart en geeſt geruſt:
Godts voorzorg blyft myn luſt,
'k Bekommer my niet meêr wat wyders zal genaken:
Zy zal voor DORILAS en FILLIS eeuwig waken.
Dat raakt, dat ſmaakt myn geeſt
Als nektar op dit Feeſt;
Niets zal my meêr bekoren,
Dan 't goét vernoegen van dit zalig Huis te horen.
Leef lang, ô FILLIS, met uw DORILAS in vreugt,
Uw waarde DORILAS, wiens heusheit elk verheugt.
Leeft lang in liefde, leeft in vrede lang te gader,
In 't vrolyk byzyn uws roemwaarden Achtbren Vader.
Dit wenſcht dit klein gedicht
Voor my, voor elk die door uw deugden zyn verplicht.

1719.

OP

OP AMINTAS GEBOORTEFEEST.

Hoe! poogt de Maatſchappy AMINTAS my t'ontrekken,
En tot haar zorg alleen zyn' yver op te wekken?
(Sprak Febus) neen bylo: dat raakt myne eer en kroon:
'k Heb hem gequeekt, gelyk myn Lieveling en Zoon,
Voor Pindus. 'k Liet hem vroeg der Muzen zangbron ſmaken,
En deê zyn boezem door gewyde vlammen blaken,
En zucht tot wetenſchap. Wie dooft dat heilig vuur?
Geen ſtaatverwiſſeling verandert oit natuur.
Verhef hem tot een vorſt, hy zal een Dichter blyven.
Al ſpeurt de ſterveling hoe wint en wolken dryven,
Noch blyft hy onbewuſt van 't Opperſte beſluit,
Wanneer, waar door, of hoe hier ramp of zegen ſpruit.
Wie dacht: AMINTAS wort de monſterrol beſchoren?
Vraag noch verwonder niet: 'k heb hem daar toe verkoren,
Op dat hy zich verpoze, en d'onbedwongen tydt
Tot nut en roem voor zich, en anders hulp verſlyt.
Dit was myn keur: 'k ben Vorſt van 't Ooſt en d'Ooſterlanden,
Schutsheer der Maatſchappy gezegent door myn' ſtranden.
Dus heb ik hem verplicht aan d'eene en d'andre zy:
Zyn geeſt voor my, zyn hart voor d'Edle Maatſchappy.

Wie klaagt nu dat de zorg des Hemels kan ontbreken?
Hoe dikmaal is myn gunſt den dichteren gebleken.
'k Denk om Silvander zelf: maar oordeel my niet ſtraf:
Want 'k ſpeur: die gichte Knaap treet met den voet in 't graf.
'k Heb ſomwyl op uw Feeſt gezongen,
Gulharte AMINTAS, maar noit dag
Gaf ſtof tot blyder klank en tongen,
Dan die den wenſch vervullen zag
Van vrient, van vreemt en bloetgenoten,
Eenparig om uw heil verheugt,
Wanneer de Hemel hadt beſloten
Uw Huis te zegenen met vreugt.
O luſt van vreemt, van vrient en magen!
O blyde dag! denkwaarde ſtont!
Toen wy u 't lot zo gunſtig zagen
Met dubblen zegen in den mont.
Een' Zoon en Ampt gelyk verkregen.
Laat, Oppervoorzorg, uwe gunſt
Hier noit ontbreken, maar uw zegen
Gedy ten ſteun van deugt en kunſt.
Tot vreugt van dien AMINTAS minnen,
Zyn trouwe Gade en vriendlyk Krooſt,
Zo ſchep LICORIS blyder zinnen,
Zo blyf AMINTAS lang haar trooſt.
Zo bloei dit Huis in ruſt en vrede.
Zo bloei AMINTAS in zyn Bloet.
Al 't gene ontbreekt aan myne bede,
Der Vrienden wenſch voor my voldoet.

1720.

OP

OP FILLIS GEBOORTEFEEST.

Wy vieren, Fillis, als voorheên uw Jaarfeestdag.
Doch 't zy nu dubble vreugt, indien ik 't zeggen mag:
'k Groet Fillis noit, of moet aan Dorilas gedenken,
Een zelve wensch moet ik uw beider liefde schenken.
Vergun my dan dat ik uw Feestdicht smelt in een,
Dewyl uw vreugt en heil onscheibaar zyn gemeen.
  Mogt ik op Endenhout nu eens myn hart ophalen,
'k Zou, in den Hof en Hout en omgelege dalen,
Naukeurig acht slaan op 't gebloemt, op plant en kruit,
't Geen eerst uit d'aarde spruit.
'k Zou op de kleur en geur, naam en gedaante letten,
'k Zou geest en aandacht wetten
Om eenig voorbericht,
Geheimnis van den tydt, te mengen in myn dicht.
'k Merkte op wat haag, of stam van linde, eik of abelen,
Het eerste vogeltje in den morgenstont zou quelen:
Of 't zong, naar oost of west,
Hoe 't draide in 't eerst en lest.
Dan bleef my, Endenhout, uw nootlot niet verholen,
Want 'k leerde dit geheim toen ik noch jong ging dolen,

Daar ik aan Kumas meir den nagalm heb gehoort
Der oude Strantſibil, nu in een rots geſmoort.
Dan zou ik, Endenhout, aan 't bloeien uwer hagen,
U doen de vaſte hoop van ſchone vruchten dragen,
Beroemt door uwen gront.
Doch Febus zet zyn hant en zegel op myn mont.
't Is ver ook beſt dat wy geen opening ontfangen
Van 't volgende. Waar bleef de zoetheit van 't verlangen?
De hoop was tevens uit
Indien ons was bewuſt de wil van 't hoog beſluit.
Het tegenwoordig kan en moet ons hart vermaken,
(d'Almogenheit bezorgt 't geen wyder zal genaken)
Nu wy dit deftig Paar
Begroeten op hun Feeſt, ons grootſte Feeſt van 't Jaar.
Wat zegtge, Amintas; komt u blyder dag te voren?
Gy, achtbre Vrienden, treft oit zoeter galm uw ooren
Als d'eer, de ruſt en vreugt van MUYSERS Echt en Min?
Neen, roept elk nevens my: dit is myn wenſch en zin.
Hef aan: wie treet nu voor met gulle vrolykheden?
'k Volg op uw blyde ſchreden.
Hoe, ik? ja, ik. Ach! 'k voel een huivring in myn bloet.
'k Ben nu in 't ſchriklyk jaar, 't geen ieder beven doet.
Maar hoe! zou d'ydle vrees dus myn vermaak betomen?
Neen, neen: myn plicht wort my door geen verdriet benomen.
'k Zong zelf, ſchoon ik zo ſtram en oudt als Neſtor was;
Leef, heuſſche FILLIS; leef roemwaarde DORILAS.

1721.

TER

TER VERJARINGE

VAN MEJUFFROU

MARIA THERESIA VAN INGEN.

WEDUWE VAN DEN HEER

ANTHONY SAS.

Toen alle deugden ver van 't aardtryk zyn gevlogen,
Verbleef de goede Hoop alleen in ons vermogen,
Verzelt van wensch en beê. Een kranke toeverlaat.
Nochtans vertroost zy elk in hoge of lage staat.
Wy hopen na de ramp van 't leet te zyn ontslagen,
En, na 't onstuimig weêr, op blyde en heldre dagen.
Dus glipt en glyt de tydt, en naulyks uur of dag
Die niet weêr nieuwe hoop of wensch verschynen zag.
Maar laten zy met lust en wenschen zich vermaken
Die naar verandering in alle tyden haken,
En die, steets ongerust, of liever onvernoegt,
Gedurig klagt by klagt, en wensch by wenschen voegt.

Uw heuschheit, waarde Nicht, heeft my die zorg benomen.
Laat ons Godts schikkingen altoos verwellekomen,
Dan is 't gemoet in rust, en 't hart voelt zich verheugt,
't Geen alle blyschap smaakt in 't zoet der achtbre deugt.
Maar waar toe dit gezegt: my voegt hier niet te preken:
't Was om dat my geen stof zou op dit Feest ontbreken:
Want hoe men 't stelt of schikt, by 't proeven van de wyn
Op 't blyde Jaarfeest, moet een zang of vaersje zyn.

1721.

OP

OP FILLIS GEBOORTEFEEST.

't Is nu geen tydt voor my te klagen of te zuchten:
'k Voel,'k weet niet door wat kracht,myn leet en kommer vlugten,
De barre wintertydt ſchenkt ons een lentedag
Zo ſchoon, zo blyde, als oit de blyde lentmaant zag;
En 'k voel nu als verloſt, en buiten pyn en banden,
Geen ſmart aan voet of handen.
Van waar die gunſt? die vreugt? wat godtheit zorgt voor my?
Roemwaarde Fillis, 'k bidt: geloof, betrou my vry,
Dat zelf dit zacht ſaizoen, noch eige lichaams krachten,
Hoe lief, hoe aangenaam, myn hartzeer zo verzachten
Als dat ik hoor en zie, hoe Gy gezont, in ruſt,
Met Dorilas, uw Lief, uw dagen ſlyt met luſt,
En beide, naar den wenſch van alle uw waarde Magen
En trouwe Vrienden, wien ſteets Muysers heil behagen,
Geniet die zegenvreugt,
Die wy verſchuldigt zyn te bidden voor uw deugt.
De goede Hemel gun ons hopen mag beklyven.
Maar zou ik ook te ver met myn gedachten dryven?
Want, Endenhout, 'k denk noit op uw gezegent oort,
Of 'k wenſch altoos een Spruit aan uw bebloemde boort,

Een lieve Spruit, een Bloem, welks edele fieraden
En geur, 't gemoet en 't oog des Lantheers zal verzaden,
Gelyk een friffche dau die beemt en plant besproeit,
Zo ras de dageraat in d'ooftkim blinkt en gloeit.
Maar wie vergt myn gezang om deze of zulke beden?
Vrou FILLIS wil heeft noit met 's Hemels wil geftreden,
En DORILAS verwacht, bereit, van zyne hant,
't Zy fpade of vroeg, de gunft van dit verhoopte pant.
Dus ftemmen hier gelyk de zielen en de zinnen.
Dus heerfcht geen eige wil van buiten noch van binnen.
Dit ftrekt my tot een leer
De wil van d'Oppermagt t'erkennen tot zyn eer.
Zo moet my, deftig Paar, altoos uw voorbeelt wekken:
Uw godtsvrucht, roem en deugt ons lang een baak verftrekken.
Verfchoon dit kleen gedicht: al is 't ontbloot van kunft;
Geen Dichter fchreef oit vaers met groter liefde en gunft.

1722.

OP

OP HET ELFDE VERJAARFEEST

VAN ZYNE DOORLUCHTIGE HOOGHEIT

WILHEM KAREL HENRIK FRISO

PRINSE VAN ORANJE EN NASSAU

ERFSTADTHOUDER VAN VRIESLANT. &c. &c. &c.

Het adelyk Zoeſtdyk boog zyne hoge daken,
Terwyl 't dit Vorſtelyk Gezelſchap zag genaken:
Doorluchte Moeder met een Dochter en een Zoon.
Dus groette Delos ook d'aanbidlyke Latoon,
En zag een nieuwe lent in boſſchen en landouwen,
Gelyk hier hof en beemt herbloeien door 't aanſchouwen
Der aardſche Goden. Maar 't is dankbaarheit en plicht
Hun hulde en eer te biên met vrolyk aangezicht.
Doch, prinslyk Lantpaleis, wie zal uw vreugt verklaren,
Nu gy Vorſt Frisoos Feeſt, op d'intreê van 't verjaren,
Ziet vieren? ieder juicht: geluk, ô jonge Helt:
Uw Jaarfeeſtdag op 't lant, aan 't Lant veel heil voorſpelt.
Geluk in 't twaalfde Jaar: doch hondert luid de hope
Van 't vrye Nederlant, en 't zegenryk Europe

Dat nau de Tronen telt door wien gy wort begroet,
O ſchone opgaande Telg van hun grootmagtig Bloet.
Telg die ganſch Kriſtenryk met eerbiet houdt in waarde,
Waar aan zich blos en vrucht voorſpoedig openbaarde.
Geluk. Drywerf geluk: terwyl u 's Hemels hant
Behoede, en ſpaar tot trooſt en ruſt van 't Vaderlant.
Ai! zal myn Zangnimf oit dien blyden tydt beleven,
Datze U, op Vaders en Voorvadren ſpoor, ziet ſtreven
Ter heldebaan, geroemt in oorlog en in vreê,
En dekken met uw ſchilt de volken, ſtrant en zee.
Zy hoopt, inmiddels, door den geeſt der Poëzye,
Dat haren zegen U, als Chirons wenſch gedye,
Toen hy Achilles jeugt opqueekte in heldetucht,
Wiens grote naam 't heelal verbaaſt heeft door 't gerucht;
En ziet reets om uw kruin een glans van heldre ſtralen,
Gelyk Iülus hooft omringde, vrolyk pralen,
Ten trooſt des groten Stams. Dan wacht zy een trompet
Die, trots Virgyl, een toon op uwe daden zet.
Een toon die blyſchap baart aan Neêrlant en Germanje,
Gewydt den groten Vorſt van Naſſau en Oranje,
Die, als een Fenix, uit zyn Vaders aſch verwekt,
De werelt, door zyn deugt, tot een verwondring ſtrekt.

Geviert op Zoeſtdyk, den 1. van
Herfſtmaant, 1722.

OP

OP
AMINTAS
GEBOORTEFEEST.

'k Geloof, Amintas, dat dit wonderbaar heelal
Gevormt is noch bezielt door 't los en wilt geval,
Veel min dat onze loop bepaalt wort door de wetten
Van 't nootlot, door geen magt der Godtheit te verzetten.
Dan badt ik noit, om hulp, den doven Hemel aan:
Maar zag, als Zenos ſchool, nu 't op- of ondergaan
Van vrient en magen, als der dieren, bloem en bomen,
En 'k zou van ſtraf noch heul in 't ander leven dromen:
Doch nu buigt myn gemoet met alle erkentenis
Voor Hem, dien 'k d'oirſprong noem van al 't geen was of is,
Bezielt of onbezielt. Aan Hem wyde ik myn klanken
Om voor de zegening der ſchepſelen te danken,
Voor u, voor my, voor elk. 'k Ben dit, 'k ben meêr verplicht.
De goede Godtheit heeft uw Huis en Stam geſticht
Op eenen vaſten gront: dry Dochters en dry Zonen,
Voor u en Vrou Likoor elk dry gewenſchte kronen,
Zes Telgen uit uw bloet: zy bloeien tot Godts eer
En vreugt der Maagſchappy. Dit wenſch ik en noch meêr.
Doch laat uw Jaarfeeſtdag myn korte groet behagen:
Myn vaerzen krimpen ook by 't korten myner dagen.

1724.

OP HET TACHENTIGSTE VERJAARFEEST

VAN MEJUFFROU

CATHARINA VAN DEN HEUVEL

WEDUWE VAN DEN HEERE

MARTINUS IMMERSEEL.

Schoon ik noch treur met floers omhangen
Om 't derven myner waarde Vrou,
En 't hart geen balſſem kan ontfangen
Voor myn onheelbre ſmart en rou,
Noch kan my deze dag vermaken
En gunt verlichting aan den geeſt,
Om my van quellingen t'ontſlaken,
Op dit gezegent Jaardagfeeſt:
Dat zal my altoos vaerzen ſchenken
En ſtof tot blyſchap, om Godts gunſt
Met dankbre tonen te gedenken;
Met tonen, ſchoon ontbloot van kunſt,
Die myne liefde en plicht bewyzen,
Roemwaarde Moei, voor uwe deugt,

En

En zeden, die myn zang zal pryzen,
Daar 't overdenken my verheugt.
Hoe u de Hemel wilde ſparen,
(En 't wort tot zyner eer gemelt)
Nu achtwerf tien verſchene jaren
Met roem en zegen zyn verzelt.
Van duizenden nau een te noemen
Dien dit gelukt, 't zy vreemt of vrint.
Och, zy vergaan gelyk de bloemen,
Of als een damp ſmelt door den wint!
Dit zal, dit moet ons ook gebeuren:
Natuur verbint elk aan die wet.
Gelukkig, die zulks wel beſpeuren,
En, als Godt roept, geen ſchroom ontzet!
Gelukkig, die door 's Hemels zegen
Zyn dagen heeft, met roem, volbragt,
En zich eene eerkroon heeft verkregen
Ten luiſter van het ganſch Geſlacht.
Die kroon zal uw geheugnis ſieren,
En erft van u ook op uw Bloet,
Daar oudt en jong dit Jaarfeeſt vieren,
Van zin, eendrachtig van gemoet,
Door liefde en vrede vaſt verbonden.
Zy volgen op uw deftig ſpoor,
En bouwen op die vaſte gronden
Die uwe deugt van jongs verkoor.
Zo wil d'Almogende beſproeien
De Stammen, Telgen en de vrucht,
Dat zy tot zyner eere bloeien.
Dit is uw hoogſte wenſch en zucht.

Wat

Wat aardts en vleesch is zal verteren.
  De glans der werelt streeft voorby.
Wie leert my nu den tydt waarderen,
  Die (zo 't Godt wil) noch ovrig zy.
Myne uuren zyn nu haast verlopen.
  En 'k merk hoe d'onherhaalbre tydt
My ongevoelig is ontslopen.
  Doch 't strekke my niet tot verwyt
Dat ik, op 't einde myner dagen,
  't Geen my van 't leven overschiet,
Meêr zorg voor 't laatste poog te dragen.
  Doch 'k slyt myn dagen met verdriet,
En noem myn leven nu geen leven.
  'k Beschou de werelt in 't geheel
Daar goet- en quaatdoen wort bedreven,
  Als 't woelen op een speeltoneel:
Elk speelt zyn rol, zo jong als oude,
  En 't gansch bedryf raakt haast ten endt.
Dit zinnespel my noit beroude,
  Daar my myn zwakheit is bekent
Dus ver gerekt door druk en lyden.
  Doch hopende op een beter lot,
Daar last noch leet ons zal bestryden,
  Blyf ik, met vreugt, getroost in Godt.
Maar 'k zwerf te ver met myn gedachten:
  Dit is een dag van vrolykheit
Die wy (met Godt) noch meêr verwachten;
  Dag, die met achting wort verbreit.
Laat Leiden 't Gulde Jaar verheffen:
  Dit Jaarfeest is ons Guldefeest,

Daar

Daar wy Godts goetheit in beseffen
Die uwe voorzorg is geweest,
En noch zal tot het laatste blyven.
Vaar wel, ô Jaardag, met den groet
Dien 'k liever zelf zou doen als schryven.
Vaar wel, Godts milde zegenvloet
Begunste u weder als voorhenen.
Vaar wel: Godt zal ons 't best verlenen.

1725.

TER WELKOMSTE,

VAN DEN JONGGEBOREN

GERARD MUYSER, DE JONGE.

Zyt welkom, jonge Telg, zyt welkom, GERARDS Zoon,
Zyt welkom op myn toon,
Waar meê 'k uwe Ouders nu, op 't vrolykst, kan begroeten:
Uw welkomst zal 't verdriet der eenzaamheit verzoeten.
Gelukkig, die 't gedult met godtsvrucht heeft verzelt,
In 't Opperste beleit zyn vast betrouwen stelt,
Zo wel, in leet als lief, altoos de dankbre handen
Ten Hemel reikt, zyn wil voor offergeur doet branden;
Gerust en welvernoegt
In 't geen de Wysheit voegt.
Hoe aangenaam is 't als, op onverwachte tyden,
't Geluk ons komt verblyden,
Wanneer, schier buiten hoop, een ongewone vreugt
De lydzaamheit verheugt?
Hier zien wy nu vervult 't geen wy nau durfden wachten,
En zo veel groter achten,
Daar ieders hoop en wensch voorspoedig is voldaan.
Die vreugt, beminlyk Kindt, brengt gy uwe Ouders aan.
't Versierde wiegje stont lang eenzaam en verschoven.
Nu mogen wy 't geloven

En

En zeggen: Godt zy dank, hy troofte MUYSERS trou
Met dezen lieven Zoon, na lang betreurde rou
Van 't eenig Dochtertje. Wie zal die wisling wraken,
Daar Godt, door dezen Tak, den Stam wil vruchtryk maken.
En, zo men 't dus bevat,
Deze overwinft wort meêr als 't oudt verlies gefchat.
De fchuwe Zwaluw zou nu 't lieve broeineft bouwen,
Eer d'oude Lepelaar verfcheen in de landouwen.
De Krokus zag zyn borft
Nau zwellen, door de fneeu en ftrenge noorder vorft,
Toen quaamt gy, tedre Knaap, na ftorm en onweêrvlagen,
In 't lieve licht opdagen,
Gelyk de zonneglans, na donkre wolken, lacht,
Tot vreugt en zegening van MUYSERS braaf Geflacht.
Nu vindt myn Dichtluft keur en ruimte aan alle zyden,
Om dit Geboortefeeft gulhartig in te wyden
Met vrolyk looffieraat. De weg fchynt my gebaant:
Is 't noch geen lentetydt, nochtans 't is Lentemaant.
De warme zon zal haaft den gouden Ram beftralen,
Tot vreugt van bofch en dalen,
Daar plant, gebloemte en vee
Opluikt, van lieverlee,
Als jong en frifch herboren.
De wiltzang laat zich dan in lucht en velden horen,
En bladt en blos barft uit,
Daar 't zuidewintje dryft en aêmt op bloem en fpruit.
't Is dan vermaaklyk tuin- en boomvrucht te zien groeien
Aardtbees en Kerfen gloeien,
Als eerftelingen, daar 't faizoen ons meê bekoort:
Dus komt de blyde jeugt met vreugt en vruchten voort,

Daar vroegtydts d'eerbre schaamte en zedigheit verschynen,
Veel schoner borstsieraat als paerlen by robynen,
En stygt, langs trap op trap,
Ter Godtsvrucht, zedetucht en edle wetenschap.
Maar 't zomerweêr zal ons tot vaster vruchten wenken,
En voedtzame airen schenken;
Zo ryst de Jonglingschap, allengs, hoog in waardy,
Daar wysheit en beleit verzellen zyne zy;
En achtbaarheit en roem, door weldoen, wort verkregen.
De rype herfst belooft niet minder zynen zegen:
De herfstvrucht is vol kracht en duurzaam in den tydt.
Dan wort de vrolykheit des zomers niet benydt.
Verdwynt de zomerzon: de herfst kan ook vermaken.
't Geen vroeger wel beviel, zou dan, misschien, niet smaken.
(Heel anders is de lust der ouden als der jeugt.)
Zo schenkt ons, maant op maant, verscheide smaak en vreugt.
Genoeg dat elk saizoen van 't leven kan bekoren.
Bloei, jonge Knaap, daar u geen tydtsgeval moet storen,
Wanneer gy, als de Zon, door alle tekens zweeft,
Elk dag, elk maant en jaar u nieuwen luister geeft.
Zo zie elk jaar, elk maant en dag uw deugden groeien.
Wie zou geloven dat myn vaers zo ver zou vloeien?
't Was naulyks, op een sprong, begonnen met de lent:
En 't is nu, eer ik 't docht, den natydt doorgerent.
Maar in den voortydt, zo 'k myn mening durf verklaren,
Look eerst de werelt op, de gulde tydt en jaren
Begonnen met de Lent.
Natuur was in haar bloei, bedurven noch geschent
Door kou noch zomerbrant, die tegen 't matig streden.
De mensch noch plant quynde oit door geen bedorvenheden.

De

De lucht was onbesmet.
Elk volgde billikheit ook zonder dwang of wet.
Zo moet u, lieve Knaap, ten ingang uwer dagen,
Den zuivren invloet der eenvoudige eeu behagen,
Die noch niet is ontaart:
Maar in d'oprechte ziel, als heilig, wort bewaart.
Doch zo oit quade geur van onze boze tyden,
U aantrof van ter zyden,
('t Schynt onvermydelyk) 'k weet dat uw Vaders vlyt
En Moeders zorg, uw jeugt van dezen damp bevryt.
Men ziet op eenen dag noit blos tot vruchten zwellen.
Een dag veel uuren, en een jaar veel dagen tellen.
Ook brengt de Sprokkelmaant geen rozen in den mont.
Zo bloeit en groeit de deugt niet schielyk t'eener stont:
Zy heeft haar opgang ook, gelyk een jonge ceder,
Trots storm en hagelbui, vast hoger groeit en breder;
Tot zy op haren gront gewortelt, onbedeest,
Voor list noch lagen vreest.
't Zy my vergunt dat ik, naar Dichters styl en vonden,
Vervolg op hunne gronden.
't Was nieuwe Maan, of recht twee zonneschynen na.
Of klinkt dit beter zo 'k haar noemde Cinthia?
(Ai, laat ons ook dus spreken,
De Poëzy is van haar erftaal niet versteken)
Nieu was haar aangezicht,
Toen gy, ô Muysers Kroost, aanschoude 't eerste licht;
Zy quam tot Moeders hulp, (een zorg haar ampt beschoren)
En mint u, daar gy op haar naamdag zyt geboren:
Uw bynaam naar den schyn,
Moest Cinthius, naar heur of haren Broeder, zyn.

Die nieuwe naam zal vrou Lucina niet mishagen.
Denk, als haar nachtlicht groeit of krimpt in luttel dagen,
Hoe alle wereltvreugt by beurt vloeit af en aan.
't Was alles nieu, alleen de week niet en de Maan:
Zelfs uw Geboortemaant ten hoogsten top gerezen,
Pleeg d'eerste maant van 't jaar, in vroeger tydt, te wezen.
Aan 't oudt Latynsche strant.
Maar dit Geboortedicht is ook een nieuwe trant.
't Zy hoog of laag: 't is nieu. Doch 'k endig best dit malen,
'k Zou anderfins uw Naam met groter glans doen stralen,
Juist eigen aan den naam, daar Rotterdam op boogt,
Daar uw Voorouderen gewiegt zyn en gezoogt,
Zo oit doorluchte Naam u yverzucht kan schenken:
Moet gy, in uwe vlyt, aan GERARD GERARDS denken,
De werelt door genoemt,
En noit genoeg geroemt.
Maar rust nu, Wichtje, uw tydt vergt noch geen bezigheden:
Gy moogtze kommerloos in Moeders arm besteden.
Rust, rust nu GERARDS Kindt,
Tot gy uw Moeder kent, die u zo teêr bemint.
Hoe lief zult gy in 't kort, uwe Ouders, onder 't strelen,
Uw zoete kusjes delen.
Rust nu in 't warme dak,
Daar u de Bakers zorg behoedt voor ongemak.
Maar als de zomerzon met groter gloet zal blaken,
En 't hart zich kan vermaken
Daar bloem en blozent ooft, ten frisschen morgenstont
Verquikken oog en mont.
Op, op dan uit de wieg, op naar de groene weiden,
Daar leert gy jonge Bloem de bloempjes onderscheiden.

Op,

Op, op: naar Endenhout,
Daar gy verwelkomt, wort door al 't geen u aanschout;
Naar 't vrolyk Endenhout, uw Ouders welbehagen.
Daar vreest onnozelheit geen strik noch slimme lagen;
Geen bittre haat, of twist
Wort, door een valschen glimp, met andren naam, vernist.
De laffe nydt scheurt daar niet met vergifte tanden
Een anders roem. Geen vuur van gramschap scheurt de banden
Der liefde en maagschappy; noch hoogmoedt voert den staf.
De stille rust verzelt elk van de wieg naar 't graf.
Gelukkig! die niet hoeft door alle wint te draien,
Naar duizent plechtigheên van stadt of hof te zwaien,
Maar op zyn Vaders hoeve, in onbenyde rust,
Vernoeging vindt en lust.
Hoe gul, hoe vrolyk zal u Endenhout onthalen,
Terwyl gy luistert naar den toon der nachtegalen,
En wiltzang, hoog of laag.
Maar als gy, sluimerziek, zult rusten by een haag,
Zal u de tortelduif met blank liguster dekken,
En, met de vlerken, een koel windeke verwekken,
De Krekel zingt u toe tot gy uw oogjes sluit.
Schroom dan geen addertong verborgen onder 't kruit:
De goede Hemel zal, tot uw behouding, waken.
Zo moet myn Welkomstzang, uw ryper dag, vermaken,
Als gy, op 's Vaders spoor, ook haakt naar Poëzy.
'k Besteek uw wiegje niet met lovren van waardy:
Maar, zo de gift van 't hart zyn waarde moet ontfangen,
Versuft myn vaers niet voor hoogdravender gezangen.
't Hart weegt meêr als de tong.
Zo hoede Godt uw jeugt. Zo moet gy teêr en jong

Uw waardige Ouders, door uw kinderplicht vermaken,
En, later, door uw deugt hun liefde meêr doen blaken.
Dat gun u d'Oppermagt.
Ei zie: hoe vrolyk 't Wicht, op deze bede, lacht?
Ja, kleene Knaap, gy zult de vreugt zyn uwer Magen.
Bloei in uw tedre dagen
Gelyk een edle palm; bloei aan den Amstelvloet,
Tot 's Hemels achtbren lof en luister van uw Bloet.

Geboren den 11. van Lentemaant,
1726.

KLINK-

KLINKDICHTEN.

KUNSTLIEFDE.

Doorluchte zielen, die, verlieſt op Lauwerblâren,
Om hoge wetenſchap en edle kunſten zweet,
Staak, ſtaak uw mymring: zie, de ſtormwint is gereet
Die 't al verſmoren zal in Lethes duiſtre baren.

De wrede tydt zal u noch uw gezang niet ſparen.
Hoe loflyk ieder geeſt en brein en hant beſteet,
Wat kunde d'een bezit of d'ander zich vermeet,
't Verſleit al ſlapende met ons, wy met de jaren.

O dwaze, graaut Apol, bedwing uw laſtertong:
Minerf blyft altoos Maagt; myn wezen eeuwig jong.
Geen tydt noch ongeval kan onzen Zangberg plagen.

De Muzen waren noit voor ondergang bevreeſt.
De deugt veroudert niet, verrotting deert geen geeſt.
Zy blinken eindeloos, gelyk myn Zonnewagen.

ONGELEERTHEIT.

O Pindus! 'k zie van ver uw' ſchonen Tempel blinken:
Maar 'k voel myn voet te zwak, te zwak myn duiſter oog
Om op te klautren 't padt, zo ſteil, zo hemelhoog,
Daar, uit uw zuivre bron, gewyde Zwanen drinken.

Myn galm is veel te laag om in dat choor te klinken.
Ach! dat ik noit Latynſche of Griekſche borſten zoog,
Op Ida noch Hymet als 't lekker bietje vloog,
Schoon my natuur daar ſcheen met zachte hant te winken.

Geen Zwaan in poelen tiert: maar aêmt naar zuivre lucht.
Gevange Nachtegaal verheugt zich niet: maar zucht.
In ſtilte hoort men beſt de veltſchalmeien ruiſſchen.

Die Febus Rei bemint en d'eeuwigen Lauwrier,
Moet niet, benaut van geeſt, verſmoren in zyn vier:
Maar weeldrig, als één ſtroom, ganſch onbedwongen bruiſſchen.

TE-

TEGENSPOET.

O Nootlot al te ſtraf! Geboorteſtar te wreet!
Die my van d'eerſten ſtont in myn geboortetyden,
Met rampſpoet en verdriet beſtormde aan alle zyden.
Hou op, hou eenmaal op, te zenden zo veel leet.

Gelukkigſt was 't begin dat ik onkundig ſleet,
De kennis bragt my ſlux de kennis van myn lyden:
'k Zag droefheit en gequel my dag en nacht beſtryden.
Gequel, meer als ik zeg, meer droefheit als elk weet.

Myn kindtsheit vaders kes en moeders oog moeſt derven,
Myn jonglingſchap zo verre in vreemden oort ging zwerven,
Daar 'k jaren achtereen heb vruchteloos beſteet.

Van waar verwacht ik heul? wat trooſt zou ik verwerven?
Onlukkig in geboorte en leven: 'k tracht naar ſterven.
O Nootlot al te ſtraf! Geboorteſtar te wreet!

VERTROOSTING.

Vergeefsch de Geest bezwaart, vergeefsch uw ydel klagen:
Zyn uwe rampen meer als gy verdragen moogt?
Wat houdt uw hart bedeest? wat is 't daar gy naar poogt?
Waant gy dat ieder niet zyn eigen pak moet dragen?

Wy schatten quaat en goet alleen naar ons behagen.
Keer om het bladt: elendt weegt min, dan gy ze woogt,
Z' is lichter als de vreugt die jeugt en lust beoogt,
Noem 's hemels artszeny geen ongeluk noch plagen.

Wat hinder lydt de ziel, schoon 't lichaam is misdeelt
Van dwaze kindervreugt? bestaat zy door 't verderflyk?
Zy leeft, zy juicht daar zy op hoger zaken speelt,

En zoekt haar heul en troost in 't heilige en onsterflyk.
Wat aardts is smelt als rook, als wint vervliegt de tydt;
De deugt alleen houdt stant: wie klaagt, zich zelf verwyt.

A M-

AMSTELS VREUGDEGALM

OP HET BURGERMEESTERSCHAP

VAN DEN

EDELEN GROOTACHTBAREN HEERE,

DEN HEERE

Mr. JACOB JACOBSZ. HINLOOPEN,

RAAT &c. &c.

Noit roemde d'Amſtelgodt zyn lant- en watermachten,
Noch burgrental, noch ſchat; ('s Lants ſteun en toeverlaat)
Maar wel zyn Stadtsbeſtuur en wyzen Burgerraat;
Aan wien hy, dankbaarlyk, erkent zyn weelde en krachten.

Hy riep: (opzwellende langs burgwal en ſteêgrachten,
Door 't overbly geſchal in 't Raathuis kerk en ſtraat:
Hinloopens zorge waakt voor Gysbrechts ſtadt en zaat)
Nu ſchroomt myn wapenkroon geen voſſe- of leeuwevachten.

Wat vinde ik, Burgerheer, in U al roemensſtof!
Maar 'k zwyg: een edle ziel aanvaart geen eige lof.
De ſchone zon behoeft geen eerdicht, noch ſieraden.

ô Vreugt! ô welluſt! 'k zie eerlang Auguſtus eeu
Herboren; elk vernoegt, vertrooſten wees en weeu;
Europe alom beſtrooit met vredeolyvebladen.

1694.

OP DE UITMUNTENDE PAPIERE SNYKUNST

VAN JUFFROU

JOHANNA KOERTEN,

GEMALINNE VAN DEN HEERE

ADRIAAN BLOCK.

Noch leeft Semiramis in Babels trotſche muren
En Artemiſia door 't hoge grafgebou;
De naalt van Rodope toont de eerſugt van haar vrou;
Maninnen wydt vermaart by vreemden en geburen!

Gevaarten, wondren om alle eeuwen te verduren!
Maar toef: een ſteenrots, tot bewys van praal of rou,
Door ſlavezweet verplaatſt. Gun tydt dat ik ze aanſchou.
Fy oudtheit: ſtoftge dus op dertle vrouwe kuren?

Een edle geeſt en hant behoeft geen duurbre ſtof
Om zich een' eernaam en onſterfelyken lof
Te halen: 't kloek vernuft ſchenkt werk en werkers 't leven.

Johanna ſnydt haar' naam dus eeuwig als lauwrier,
In porfyr noch metaal: maar broſch en teêr papier;
Dat heet: door blote kunſt, op alle tongen leven.

OP

OP DE KUNSTOEFFENING

BY DEN HEERE

GERARD LARISSE.

Tirefias, och arm! geblindt door Junos toren,
Onlukkig Rechter, in 't gefchil der minnevreugt!
Jupyn vergolt de fchade, en zalfde uw ongeneugt,
Wanneer hy 't Lotgeheim uit uwen mont liet horen.

Al heeft de Schilderkunft LARISSES oog verloren;
('t Gezicht, helaas! zo kiefch) noch zietze, hoog verheugt,
Hoe hy 't Orakel blyft der edle Schilderjeugt,
En fprekende fchildry en beelden maalt voor d'ooren.

Homeer maalde ook, fchoon blindt, zyn Heldenfchildery.
Zo blyven ftaâg vereent Pictuur en Poëzy.
De ftem en geeft zyn verw, kunftwoorden, ommetrekken.

Geen wonder: 't zelfde vuur Poëet en Schilder blaakt,
De Dichtpen en 't Penfeel zyn uit een vlerk gemaakt.
Al fmoorde Apollos glans, zyn Lier zou hem ondekken.

1691.

VOOR

VOOR DEN EERSTEN DRUK

VAN DEN HERDERSZANG

OP ITALIË EN NEDERLANT

AAN

MENALKAS.

De Beemster Nachtegaal bevallen lage tonen;
En u, Bisolc, die zelf ter zangstrydt zyt geweest:
Ik neure dan voor 't bosch een veltliet onbedeest;
En u, die Pindus mint en Zanggodinne zonen.

Het Kapitool schonk ons gelyke lauwrekronen;
Toskane en Umbriä hun weelde in 't vreugdefeest;
En 't schrandere Adriä gaf voedtsel aan den geest;
Nu ziet het vaderlant, ons, vrientschap teder lonen.

Als Libans Cederbosch, moet gy, Menalkas, bloeien;
Uw' beemden moeten milt van melk en honig vloeien:
Maar d'allerschoonste vrucht vereere u Silvia;

Uw' waarde Silvia: met wien alsge in de lommer
Der Beuke en Linden u vervrolykt zonder kommer,
Wensch dan Silvander ook een lieve wedergâ.

HER-

NADICHT

OP DEN ZELVEN HERDERZANG.

'k Zong dit op d'eerfte pyp, wyl my (terwyl ik dwaalde)
Italië als voorheên Ogygie Ulyffes deê,
Vaft ftreelde in haaren fchoot. Maar nu onze eige reê
En lantaart my herfchynt, merk ik, waar in ik faalde:

'k Zie dat ik Neêrlants roem veel t'eng en nau bepaalde.
Ik zie 't, en zal befchaamt, vol rou en hartewee,
Tot boet gaan roepen langs de bosfchen, ftrant en zee:
Vergeef my, Vaderlant: uw dootverw ik pas maalde!

Zo maalt men flechs met roet den glans der klare zon.
Aldus verbeelt een ftip den hogen Helikon.
'k Zal nu, verlicht, uw' naam by Febus lier doen blinken:

Uw' naam, ô Belgica, wel waardt Homeers trompet!
Myn liefdeplicht noopt my: wat hindring my belet?
Ach 'k flauwe! wie geeft my uit Aganip te drinken?

AAN DEN HEERE

DAVID VAN HOOGSTRATEN.

Stadthouder van Parnas, aan Amſtels zilvre ſtromen,
Gewaardig 't keurig oog te ſlaan op dit gedicht;
Zo komt gy Febus naaſt, wiens lieflyk aangezicht
Beſtraalt de lage tym als hoge Cederbomen.

Geen ſpringbron uit Alfeus noch Tyberſtroom gekomen,
Maar trage waterwel kruipt hier in 't zonnelicht.
Onmagt maakte aan myn wil te zwaren tegenwigt.
Myn ſtem klinkt noch barbaarſch, al woonde ik binnen Romen.

Doch gy, die 't lant verplicht door uw Latynſche luit,
'k Bidt: gy voor Duitſche Lier ook 't heiligdom ontſluit:
Een wilde ſtam, geënt, kan lekkre vruchten dragen.

Homeer, een Griek, zong grieks; Auguſtus Zwaan latyn,
Wat taal een Godtheit ſpreekt, zyn' geeſt zal kenlyk zyn:
Maar, hoe men Godtſpraak leert, kom ik 't Orakel vragen?

OP

OP

AMSTERDAM.

ó Amſterdam, beny geen andre ſtadt noch landen,
't Zy gy door hun geluk of ouden luiſter blaakt:
Een godtheit voor uw veſt en heilig Raathuis waakt,
Verſtrekt een yſre muur voor d'Y en Amſtelſtranden.

't Is Eendragt, zy bewaart en ſluit u in haar handen;
Van welke ook kleen en groot gewenſchten zegen ſmaakt,
Daar twiſt en razerny, uit Achrons keel gebraakt,
De zilvre Kruiſſen noit in uwen ſchilt aanranden.

Haar vredemont ſpelt u, ó brave en dappre jeugt,
En trouwe Burgery veel heil, voor uwe deugt,
d'Eerwaarden wyzen Raat een roem door alle tyden,

Der Burgervadren Stoel een goddelyk ontzach.
Zy groet uw Stadt en volk, en zegt met lieven lach:
'k Laat 't Kapitool voor Mars. 'k Zal my aan 't Y verblyden.

OP

ROTTERDAM.

Toen gulle eenvoudigheit de werelt hadt verlaten,
En 't drieſt gewelt alom indrong met dwinglandy,
Verſcheen uit 's Hemels troon, ten toom der tyranny,
d'Eerwaarde Aſtrëa, ſchilt der ſteden, landen, ſtaten.

Zy voert een kroon en zwaart: beloont en ſtraft by maten,
Bewaart, als duurzaam zout, gemeente en heerſchappy,
De ruſt en overvloet verzellen hare zy.
Haar voetſpoor wort een beek van melk en honigraten.

't Getuige, ô Rotterdam, uw roem zo ver verbreit,
Gekocht door moedt en bloet, meêr door rechtvaardigheit;
Die boude uw Raathuis en verwyde uwe enge muren.

Zo ſtort geen Maas alleen, maar Vader Oceaan
Den zegen in uw' ſchoot. Zo blyft uw wapen ſtaan.
Zo zeilt uw heil voorwint, beſtuurt door Palinuren.

OP HET WONDERBAAR ZINGEN

DER GODTVERLOOFDE JUFFER A. V.

Wat hemelmelody vervult ons hart van boven,
En rukt dus geest en ziel, ver boven aarde en lucht,
Tot allervreugden troon? of dompeltze in gezucht?
Een galm die orgelspel en harpklank doet verdoven.

Komt Orfeus maatgezang onze aller zinnen roven,
Die bomen, rots en vee verlokte door 't gerucht?
Of noopt een englestem den zondaar tot de tucht?
Wy twyflen om den galm naar zyn waardy te loven.

Neen: groter wonderheên als d'oude of nieuwe zyn:
Een zuivre maagdetong, een dubble Serafyn,
Kan met een hemeltoon ons stichten en vermaken.

ô Waardige Engelin, naar lichaam en naar geest,
Uw noten lokken ons naar 't Hemels bruiloftfeest,
En doen de voorvreugt der oneinbre blyschap smaken.

OP DE

TYTELPRINT VAN DE BYGEDICHTEN

OP

OTTO VÆNIUS ZINNEBEELDEN

UIT

Q. HORATIUS FLACCUS.

De vlugge Schilderkunst verbeelt hier net naar 't leven,
Door Zinnebeelden 't wit der Venuzynsche Lier:
Hoe d'edle en ware deugt ontworstelt graf en vier,
En als een Adelaar tot boven 't zwerk gaat streven.

Zy toont haar tekens in de spitse zuil geschreven:
Terwyl Alcides knots beukt Cerbrus, 't helsche dier,
Daar vrees en luiheit, met de geltzucht, trots en fier,
En nodeloze zorg wort op de vlugt gedreven.

Horatius pronkt op den voorgront by van Veen.
De Dicht- en Tekenkunst verduurt metaal en steen,
En voert in top van eer den naam dier Letterhelden.

Dit tuigt de Lauwretelg die eeuwig groent en groeit.
Dit toont de Hengstebron die onophoudlyk vloeit.
ô Loflyk Paar! wie kan, naar waarde, uw kunst vergelden?

OP

OP DE TYTELPRINT

VAN DE

MENGELZANGEN

VAN DEN HEERE

M^r. ANDRIES PELS.

Al wat hier 't oor vermaakt komt uit den Zangberg vloeien,
'T Zy Oorlogzangen door de ſchelle krygstrompet,
Of Hymens zegen by het vrolyk bruiloftsbedt,
En Bacchus lof wiens vocht der Dichtren luſt doet groeien.

Kupidoos wezen ſchynt hier als zyn borſt te gloeien;
Doch raat eens of de wyn zyn pyl verſtompt of wet?
Pans Velt- en Schimpdicht wort hier geeſtig by gezet,
'T Verjaarvaers ziet men bly, het Lykvaers droevig vloeien.

'T Vloeit alles van Parnas, en uit een zelve bron;
Gelyk het hel-geſtarnt' zyn licht ſchept van de zon,
Zo kan verandering by beurt verquikking geven.

ô Pels! uw' naam verdient, door Febus ſterke hant
Met ſtaal geklonken in het duurzaam diämant,
Voor eeuwig met uw Dicht op ieders tong te zweven.

OP

TER VERJARINGE
VAN
ANTONY JANZEN.

In 't krieken van den dag, een tydt van ſlaap noch waken,
Genaakte een licht, een' geeſt, myn eenzaam ledekant,
Gegort in 't witte kleedt, een cyter in de hant,
Lauwrier verſierde 't hooft en jeugdig blos zyn kaken..

Zo oit myn Zangheldin, ſprak hy, uw ziel deê blaken:
(Gy ziet Antonides) begroet met heuſchen trant
Myn waarden Vaders Feeſt, om 't welk myn yver brant,
Zing hem 't geboorteliedt: 't zal myn koude aſch vermaken.

Waar vlugtge, ô zaalge ſchim? waar vliegtge, ô Goeſche Zwaan?
Ten minſten, laatme uw Lier om zuivren klank te ſlaan:
De Goôn gebieden noit of ſchenken ook 't vermogen.

ô Brave Vader van dien hoogvermaarden Zoon!
Maar hoe? ik ſtamel reets in d'allereerſten toon.
Geen dwerg quam zonder ſchrik Alcides onder d'oogen.

TER

TER VERJARINGE

VAN DEN HEERE

JACOB VOORDAAGH.

O Jacob, 'k heb voorheên by Pindus Godt gesworen,
Dat ik het hoge Feest van uw geboortetydt
Noit weder vieren zou, zo lang gy vreyer zyt:
Wat vergtge my? gedenk: 'k vrees voor zyn wraak en toren.

Ei, waarom weigert gy de Min uw hart en ooren?
De blonde Venus klaagt, en Hymen raast van spyt,
Terwylge uw frissche jeugt zo liefdeloos verslyt.
Doch 'k suf, Apol heeft u tot zynen dienst verkoren.

Ook hebtge uw' tydt verdeelt met Pallas en Diaan.
De tedre Myrt verdort, daar Lauwren niet vergaan.
Gezegent is uw keur. Gelukkig zyn uw dagen.

Bloei Febus Lieveling, in vryheit en in kunst,
Twee gaven u verleent door 's Hemels milde gunst.
Zo viert gy jaar op jaar uw Feestdag met behagen.

TER VERJARINGE

VAN DEN HEERE

GERARD MUYZER.

Al was ik voor een ſlaaf verkocht in Barbaryën,
En dat ik altyt ploegde en nimmer ruſtdag had,
Of ſteeds met flerécyn aan hand en voeten zat,
Noch zette ik al myn leed op dezen dag ter zyën.

'k Zal my zo lange ik leef op dezen dag verblyën.
ô Dag! ô waarde dag! dien ik als heilig ſchat:
Gy lichtte DORILAS, myn vrient, op 's levens padt.
Myn vaerzen zullen u voor Lethes ſtroom bevryën.

Maar wat vermetelheit! hoe ſtofte ik dus ontzint!
Apollo ſchonk my noit onſterffelyken int.
Nochtans ben ik verplicht. Ay my! wat zal ik ſchryven?

Goed raad: een regeltje, waar meê dat ik beken:
De plicht die 'k DORILAS en FILLIS ſchuldig ben.
Amintas zal myn borg voor goê betaling blyven.

Grasmaand,
1708.

TER

TER VERJARINGE

VAN DEN HEERE

JOHANNES HOUBAKKER.

Wat krans vlecht ik voor u op uw Geboortefeest,
ô Zegemond? van mirth, lauwrier, of klimopblaren?
Zy passen alle dry op uw gewyde hairen;
Zy voegen allen, ook by uwe jeugt en geest.

Maar neen: de zachte olyf behaagt my aldermeest.
De vredeolyf, die gy in uwe vroege jaren
Bemint hebt, en noch kweekt, zal ik voor u bewaren;
Dit is het heilig loof dat nimmer onrust vreest.

Zo, zo, dat fierd uw kruin: dit stemmen alle tongen.
Nu voort den zegenwensch gulhartig toegezongen.
Wat wenschen kieze ik nu voor u, ô Zegenmond?

Gezontheit, rykdom, kunst, 'k beken 't zyn goede zaken;
Maar doch een enkel woort kan ons tot Goden maken.
Vernoeging. 'k Dank Apol voor dezen wensch en vondt.

Grasmaand,
1708.

TER VERJARINGE

VAN DEN HEERE

Mr. PHILIP MOILIVES VANDER NOOT.

O Hymen! Huwlyksgod, aan u moet ik het wyten,
Dat ik nu SILVIUS Geboortefeeſt niet vier:
Gy hout my, als gepreſt, ſteeds onder uw banier,
Al zou het Bachus en den goeden Febus ſpyten.

Dat ik een ſlaaf was van de wilde en woeſte Schyten,
Miſſchien had ik noch tyd te ſpeelen op myn Lier;
Nu is 't; geef bruiloftsmirth, geen palmen noch lauwrier;
Jaag aan: jaag aan: ik kan my in myn plicht niet quyten.

Maar gy, ô SILVIUS! die 't hart neemt voor de daat,
Ik hoop, gy weet wat bloet dat in myn adren ſlaat;
Gy weet hoe ELSRYK in myn boezem is geſchreven.

Gun my een luttel tyd dat ik myn adem haal,
Dan queel ik weêr op nieu gelyk een Nachtegaal.
Lang moet myn SILVIUS met ſchoone LAURA leven.

Wynmaand,
1708.

OP

OP DE VERKIEZING VAN ZYN HEILIGHEIT BENEDICTUS DEN X.

O, Opperpriefter, die by 't hoge Vatikaan
In Petrus fcheepje zyt aan 't heilig roer verheven,
Wat vreugtgefchater quam Europe in d'ooren ftreven,
Toen elk de Myterkroon zag op uw lokken ftaan!

De werelt zag met luft een nieuwe Zon en Maan:
d'Eenvoude deugt greep moedt, de waarheit licht en leven,
Schynheiligheit wert flux ten Tempel uitgedreven,
Met al wat fcheef of flinks wykt van de rechte baan.

Och! mogt 't gedoopte volk naar uw gebedt vereenen,
'k Zag haat en boze twift door liefde en trouw verdwenen,
Men twifte om naam noch merk, elk volgde Chriftus vaan.

Leef Biffchop, wiens gezach 't gewyde kan befchermen;
Leef Harder van Godts kudde, en Vader aller armen,
Wie drukt uw wezen uit vol liefde? een Pelikaan.

OP DE GEESTELYKE BEVESTIGING

VAN JUFFROUW

MARIA THERESIA VAN INGEN.

Gelukkig, die om hoog het drywerf heilig zingen,
En rondom 't zuiver Lam, voor d'allergrootſten troon,
Gegort in 't witte kleet, verſiert zyn met een kroon
Van onverwelkbren glans, dien ſtarren niet ontſingen.

Mogt u, myn ziel, ontboeit ook deze vreugt omringen.
Och, 'k hoor den wedergalm der Englen blyden toon!
En 't nieu Jeruſalem verſchynt my nu zo ſchoon,
Daar ziel en krachten, naar verlangende, opwaarts dringen.

Maria, Koningin der zuivre maagdenrang,
Die alle Hemelen vervullen met gezang,
En reukwerk van gebeên opoffren, hoor myn bede:

Dat ik, door liefde en naam aan u zo dier verpant,
Myn Bruidegom getrou navolge, en zyne hant
My, door dit tranendal by u, geleide in vrede.

AAN

AAN DEN EERWAARDIGEN HEERE JUSTUS MODERZON.

Godts tolk, die 's Hemels wil, en wetten ons doet horen,
Die tot dit wichtig ampt gewydt hebt hart en mont;
Getrouwe knecht, hoe ruim vermeerdert gy uw pond';
Hoe wiedt gy 't onkruid uit, en zift het kaf van 't koren.

Wat hart van ys of ſteen, zal niet in tranen ſmoren,
Als gy Godts wraak zo diep in onze zielen plant?
En weer: melt gy zyn min, ſtraks ieders harte brant.
Wie zou uw woort? wie deugt? wie Sion niet bekoren?

Zo ſprak ook Paulus eerts, voor Joden, Griek en Room';
Zo bont hy duivel, vleeſch, en werelt aan den toom;
Zo ſtreet hy voor Godts eer en ryk, en wet en kerke.

ô Herder! die bewaakt uw ſchapen onvermoeit,
Steurt u niet, dat myn vaers ter uwer eere vloeit;
Het roemt alleen Godts kracht, die hy in u doet werken.

1691.

AAN

AAN DEN HOOGWAARDIGSTEN HEERE PETRUS CODDE.

Is Christus niet meer een? en eenig zyne Kerk?
Of is de wysheit nu van zyne Bruid geweken?
Of die getrouwe zelf in hare pligt bezweken?
Wat ramp, wat broedertwist verdeelt ons tempelperk?

Hier roept men hemelhoog; en ginder even sterk,
Wy volgen 't oude spoor: verdoolt voet gy gebreken.
(Hoe, twyffelt d'Opperschool? wat denken slechte Leken?)
ô! Vaders: Herders ô! is tweedragt Hemelwerk?

Of blinkt de waarheit klaar? ei! demp 't onstigtig twisten.
De liefde, zeit het woort, is 't teken van een Christen.
Het werk toon' ons geloof, en yver in 't gebodt.

Wie roept 'k volg Paulus na, Apoll's, of Cephas reden?
ô Engel van ons Kerk, gy leert na Jesus schreden,
Dat, zeggen niet, maar doen gekroont zal zyn van Godt.

1691.

OP

VOOR HET VADERLANT.

De Bastertbatavier, ontaart van d'oude zeden,
Met ongedekten hoofde en neêrgebogen nek,
Begrimt vast Amsterdam, 's Lants schatkist, zwaart, en hek,
En noemt zyn vrye taal nu wederspannigheden.

Elendige, zoo streng op 't eerloos hart getreden,
Poogt gy uw zusters kroon te smyten in den drek?
Benydt gy dat haar ziel blyft rein en zonder vlek?
Vervolgt gy haar, die dingt voor vryheit, wet, en reden?

Neen: Argus sluimert niet, zyn zorg bewaakt de koe;
Hem sust geen zoet gefluit, bedrog, noch Toverroê.
Wie durft dien harder hier zyn trouwe plicht verwyten?

Hoort: Amsterdammers, die 's Lants vryheit recht bekoort,
Wat ongewone zaak gansch Hollant ziet en hoort:
De honden zullen nu hun vee en harders byten!

GEVEINSTHEIT.

't Oudt Fariseêsch gebroet, op Levis stoel gezeten,
In weelde en overvloet, pryst andren armoedé aan;
Het raat elk lydtzaamheit, zelf niemants onderdaan,
En roemt de zedigheit, met hoogmoedt in 't geweten.

Noit, d'allerminsten hoon vergeven noch vergeten;
De ryken, om genot, al vleiend na te gaan,
En d'armen als 't licht kaf verwerpen, en versmaên,
Is 't volgens 't hoog bevel? en kan dat godtsdienst heten?

Gelooft gy 't eeuwig woort, en ducht gy noit voor straf?
Of, spoort u vrees noch hoop? verwatenen: staat af:
Reikt gy ons 't heiligdom? en zult gy boete preken?

Men vraagt my, naar myn ampt? 't was steets Poëten plicht
De deugt te roemen, 't quâat te stellen in het licht.
Ik laster mensch, noch wet: maar zucht om uw gebreken.

TER

TER BRUILOFTE

VAN DEN HEERE

JACOB VAN LENNEP,

EN JONKVROU

SUZANNA RUTGERS.

Vereenigt binnen Amsterdam, den VI. *van Bloeimaant, des Jaars* MDCCVI.

Zyt welkom, lieve Mei, met al uw Nachtegalen
En versche bloemekrans; zyt welkom op dit Feest;
Gy zyt zo wel als ik, hier toe verplicht geweest:
Het Bruitje volgt u na in eêl gebloemt te malen.

Het jonge pluimgediert' kwam nieuwe lessen halen,
Terwyl de Bruidegom, schoon voor zyn lot bedeest,
De gaven van zyn Lief opzong vernoegt van geest,
De Duinlaan schaterde. Toen queelden beemt en dalen.

ô Noit volprezen Trou! ô welvernoegde Min!
Nu kust een twede Apol de tiende Zanggodin.
Geen blyder toôn dan zoete eenstemmigheit der zielen.

Zo voege de Almagt steets de zegen by uw deugt.
Zo bloei VAN LENNEPS Stam met RUTGERS frissche Jeugt.
En Grootvaâr RUTGERS tell' zyn kroost als 't Y zyn kielen.

TER BRUILOFTE

Van de Zelve.

Hoor dichtpen, hoor penſeel: het is te grof gelogen,
Den groten Minnegodt te malen als een kindt,
Met een geblint gezicht, en wuft gelyk de wint;
Dit heeft uw vrye kunſt uit haren duim gezogen.

Zie deze ſchone Bruit met aandacht onder d'oogen:
Woont daar de liefde niet? wort zy t'onrecht bemint?
ô Neen: de Bruigom was niet in zyn keur verblint:
Die ſchoonheit, eer en deugt waardeert, is noit bedrogen.

Zo Duinlaan, pronk nu met uw Lentelievery:
Uw Lantheers Mintriomf wort reets geviert aan 't Y.
Zyn geeſt, zyn min, zyn lot geeft ſtof voor Dichters tongen.

ô Brave RUTGERS Spruit! ô wakkre LENNEPS Zoon!
Verſchoon my zo uw roem niet klinkt met hoger toon:
'k Verſtrek ſlechts d'Echo van den wenſch u toegezongen.

TER

TER BRUILOFTE

VAN DEN HEERE

JOHANNES SPRUIT,

EN JONKVROU

MARIA FORTGENS.

Vereenigt binnen Amsterdam, den IV. *van Slagtmaant, des Jaars* MDCCVIII.

Komt blyde Bruiloftgoôn, met al de Zanggodinnen,
Mengt bloemen van Parnas en 't aangenaamste kruit;
Komt juicht, en speelt, en zingt ter eere van de Bruit:
Zingt Zanggodinnen, zingt van liefde en zuiver minnen.

Zingt hoe de Bruidegom dien eerkrans wist te winnen;
Heft op een Bruiloftgalm, die aan de wolken stuit:
Lang leef Maria met haar uitverkoren Spruit;
Gezegent is de Trou by welgepaarde zinnen.

ô Bruit! wiens witte deugt op 't blanke voorhooft straalt!
ô Bruidegom! wiens geest den prys der jeugt behaalt,
Ik zwyg, dewyl uw roem nu klinkt door hoger snaren.

Aanvaart alleen myn' wensch op 't vrolyk Bruiloftsfeest:
Die zelve tedre min, die zelve liefde en geest,
Die nu uw Trou verzelt, verzelle uw gryze haren.

TER ZILVERE BRUILOFTE

VAN DEN HEERE

JOAN MUYSER,

EN MEJUFFROU

GEERTRUYD MOLL.

Geviert den XXX. *van Lentemaant, des Jaars* MDCCV.

Welzalig dien 't gelukt, na vyfentwintig jaren,
Met lust eens om te zien naar d'eerste Bruiloftdag.
't Geheugen aan dat Feest, aan 't lonken en gelach,
Schenkt noch een Lentelucht aan d'ernst der gryze haren.

De dagen glippen heen als 't rollen van de baren.
De vreugt is als een rook, en 't leven bros als rach.
Maar Echte deugt houdt stant, vreest storm noch donderslag,
En bloeit gelyk een Palm met schone vrucht en blâren.

De tydt beproeft de trou, gelyk de toetsteen 't gout.
Zo strekt oprechte liefde aan d'Echt een duurzaam zout,
Die leeft in MUYSERS hart, die leeft in GEERTRUYDS ader.

Gezegent huis, vereent door liefde, trou en geest,
De hemel rekke uw tydt, dan viert een Bruiloftfeest
De zilvre van den Zoon, de gulde van den Vader.

TER

TER ZILVERE BRUILOFTE

VAN DEN HEERE

GUILJELMO VAN INGEN,

EN MEJUFFROU

ANNA CATHARINA WELLEKENS.

Geviert den I. *van Wiedemaant des Jaars* MDCCVI.

Het huwlykslot wort elk door hoger raat beſchoren.
Zo d'Oppermacht het voegt, is 't altydt wel en goet;
Nu droefheit dan weêr vreugt, dan voor- of tegenſpoet.
Wel hem die zich vernoegt in 't deel door hem verkoren;

Maar die in 's levensbaan meêr rozen vindt dan doren,
(Gezegent in zyn Huis, gezegent in zyn Bloet,)
Vindt ſtof om 's hemels gunſt te danken met ootmoet,
Te roemen zyne hulp, ten trooſt aan ieders ooren.

Bloei, welvereenigt Paar, in voorſpoet, vrede en deugt.
Wy juichen om uw lot, wy delen in uw vreugt.
Zo helpen wy na dit uw gulde troufeeſt vieren.

Uw Krooſt, dat als d'Olyf en Wynrank om u ſtaat,
Verſtrekke u ſteets tot trooſt, tot vreugde vroeg en laat.
Zo moet Gods geeſt hun geeſt, en hart en jeugt beſtieren.

OP DEN VYFENTWINTIGSTEN TROUVERJAARDAG VAN DEN HEERE GERARD MUYSER, EN MEJUFFROU AGATHA BEEKMAN,

Geviert den XXII. *van Bloeimaant des Jaars* MDCCVI.

De liefde plantte een' boom, en godtsvrucht deet hem bloeien
Het vierde van eene eeu. Nu ſtaat hy in zyn kracht
Met zilvre loveren. Geroemt zy d'Oppermagt
Die, 't geen door hem begon, den zegen ſchonk en 't groeien.

Geen groter zegen kan het Trouverbondt beſproeien
Dan daar, in vrede en ruſt, wort 's Hemels wil betracht,
En vruchten van zyn' Geeſt verheugen 't braaf Geſlacht;
Daar 't ſterflyk krooſt ſomwyl zal ruſt en luſt beſnoeien.

Gezegent Huwlyks Paar, die vreugt in deugt bemint,
En in het vroom gemoet uw hoogſte welluſt vindt,
Myn wenſch kan uw geluk verbetren noch vergroten;

Doch, mag een kleine beê verzellen dit gedicht,
Zo moet uw deugt noch lang verquikken ons gezicht,
Tot zy vereent met Godt, uit wien zy is geſproten.

TER

TER ZILVER FEESTE

VAN DE ZELVEN.

De Trou spreekt.

De Lent keert zo zy plag. De Mai schenkt bloem en bladen.
Doch nimmer keert de jeugt en eens vervlogen tydt.
Dus klaag', die 't klagen lust: myn geest zich meêr verblyt:
Ik blink, hoe ouder, steets met deftiger sieraden.

Godtvruchte Lieven, zyt getuigen myner daden:
Uw harten, die my tot een tempel zyn gewydt,
Heb ik van duizenden van zorgen steets bevryt;
En schonk hun waarde rust, die 't aardsche leert versmaden.

Ik offer u geen myrt, maar achtbre lauwerkroon:
Stantvastigheit verdient een' onvergangbren loon,
Gelyk uw deugt en roem zal door alle eeuwen blinken.

Verander, Zilver feest, in gout en diamant:
De deugt verheerlykt zich altydt in beter stant,
En ryst in 't endt by Godt, alwaar zy niet kan zinken.

OP HET OVERLYDEN

Van den Eerw: P. P.

Voor eeuwig ſprakeloos die godtgewyde tong,
Die, als een donderſlag, den zondaar trof in d'ooren;
Het ryk der duiſternis zo dapper kon verſtoren;
Een godtſpraak, voor 't altaar, verſtrekte aan oudt en jong.

Die zo veel zielen door de kracht der waarheit vong,
Door lof der ware deugt tot weldoen kon bekoren;
En ieder 't voorſpel van der Englentoon liet horen,
Als hy den lofzang van den Allerhoogſten zong.

Helaas! wat rampſpoet treft zyne aanbevole kudden!
Wie zal haar voor den muil des wreden wolfs beſchudden?
Verlaatge, ô Vader, dus uw kindren in den noot?

Hy antwoort van om hoog: 'k ging u de wegen banen
Met woort en werken, door dit droeve dal der tranen:
Volg my nu ook, met luſt, vrywillig in de doot.

AAN

AAN DEN HEERE ABRAHAM WELSING.

Van al myn vreugt, in jonge en later dagen
Genoten, 't zy tot tydtverdryf of luſt,
Blyft my iets by dat noit my kon mishagen,
En meeſt bekoort in bezigheit en ruſt.
'k Schroom niet, vóor u, myn hartgeheim t'ontdekken,
ô WELSING, want ik keur u ook niet vry
Van deze drift, die hart en zin kan trekken,
En, oudt en jong, door ziele lekkerny.
'k Durf nau den naam voor andere ooren noemen:
Maar: zieken van een' quaal, zyn niet bedeeſt:
Zy zullen, voor elkaêr, geen ſmart verbloemen.
Gezelſchap in verdriet vermaakt den geeſt.
En gy behoeft geen driewerf nu te raden:
Gy merkt dat ik hier van de Dichtkunſt ſpreek;
Die vreugt, die luſt, kan my noch noit verzaden,
En ſmaakt my noch, gelyk een friſſche beek
Den wandelaar verquikt. Geen lenterozen
Behaagden my oit meêr, dan 't lief geluit
Van Febus choor; als ik my mag verpozen,
En hart en oor zich voor den zang ontſluit,
Dan wort myn leet en druk terſtont vergeten,
'k Denk naulyx hoe ik ben of voormaals was.
Niet dat myn geeſt zich ketelt, als vermeten,
Of ik een plaats zou krygen op Parnas;

 ô Neen!

ó Neen! 'k bevoel my als de grage gasten,
  Die, door den dorst en honger, buiten maat,
Naar ryp en groen, naar spys en toespys tasten,
  Tot hart en lust voldaan zyn, of verzaat.
Doch 'k liet my noit, door deze lust, vervoeren,
  Dat ik vermaak nam in verboden spys:
Onheusche taal en drift kon my ontroeren,
  Geen vaers noch zang behaagt my op die wyz'.
'k Verachte ook 't wit der onbedwonge tongen
  En pennen, die, met slinkschen schyn en glimp,
Graag ieders leet voor alle bomen zongen,
  En dichten noit dan tot een anders schimp.
'k Heb liever elk verdienden lof geschonken.
  Of glipte een woort te schielyk uit den mont,
Door wrok noch nydt bleef myn gemoet verzonken:
  Lust my te wiên, 'k ga in myn eigen gront,
Daar vinde ik stof tot ziften en tot snoeien.
  Doch waar toe dit? wy laten elk zyn smaak.
Daar nutte vruchten op den Zangberg groeien,
  Vindt ik, in 't zaat van onkruit, geen vermaak.
Maar: wat noopt my tot zingen en tot dichten?
  Gewin, of lof? die schenkt de Zangberg niet,
Schoon roem en winst schier ieder kunst verplichten:
  De dichtkunst zaait en maait niets dan verdriet.
Op 't allerbest, een krans van brossche lovren.
  Wie mint haar taal? geen stadt, geen heer noch hof,
De wellust, pronk en disch elks gunst verovren,
  De snaar en dans behaalt thans hoger lof.
De Koopman woelt om schatten op te garen.
  Wie wacht van 't graau oit roem der poëzy?

Werp

Werp eer de luit in 't vuur, doorkerf de snaren,
  Dan loopt men geen gevaar van spotterny.
Wat port my dan de dichtkunst aan te hangen?
  'k Weet nau wat ik tot myn verschoning rep?
Die ziekte en drift heeft myne jeugt bevangen;
  Een drift en quaal, daar 'k noch vermaak in schep.
Dat 's hulpeloos. Doch, volgt elk graag zyn lusten
  In oeffenspel of boert, 't zy groot of kleen,
Vermogen wy niet, op ons beurt, te rusten,
  Met keurvermaak, aan u en my gemeen?
'k Zal op 't bedryf van hoog noch laag niet smalen;
  'k Gun ieder vreugt: 'k voel ook iets dat my spoort.
Laat hen, dien 't lust, hun pop op 't schoonste malen,
  De Dichtkunst heeft wat groots dat my bekoort.
Zy leerde my den Hemel lof toezingen,
  En Overheit, en wet, gehoorzaam zyn;
De Hartstocht en de neigingen te dwingen,
  Gedult, en hoop in tegenspoet en pyn.
Naar dezen toon wil ik, eerbiedig, luistren;
  En 'k weet, hy raakt, ô Welsing, ook uw hart.
Wie durft de glans van deze kunst verduistren,
  Een balssem voor de ziel, voor ramp en smart?
Dus kan zy my ten nut en troost verstrekken,
  Nu my de vreugt der werelt schier verlaat,
Om tot de deugt en 't eeuwige op te wekken;
  Daar myn gezang op doelt met rypen raat.
Een troost, dien 'k nu, ongraag zou willen derven,
  Dien gy, myn Vrient, ook hoog waardeert en acht.
De Dichtkunst leert wel leven en wel sterven.
  Geen andre kunst een groter heil betracht.

AAN DEN HEERE

JAN BOGAERT.

'k Heb dikmaal nu 't vermaak genoten,
O BOGAERT, van uw *Bogaertrust*,
Daar gy u afgemat verlust;
Daar bloem en vrucht, en edle loten,
Behagen door haar geur en kleur;
Daar frissche weide en dichte bomen
En Lantgezicht en waterstromen,
Het hart verlokken door de keur
Van 't gene ons 't lantvermaak kan schenken;
In klein begrip een grote vreugt,
Die 't dof gemoet, by wyl, verheugt,
En zin, en geest tot aandacht wenken,
Die hier niet schromen voor de nydt.
Ik roem dit oort, daar u de lommer
Zo zacht beschut voor zorg en kommer,
En voor 't Stadhuis gewoel bevryt.
Hier kunt gy, met de Leeurik, streven
In ruime lucht, om ademtocht,
Wanneer, in stilte en onbezocht,
Uw hart tot hoger wort gedreven.
Dan voedt een boek den gragen geest,
En leidt u, langs verscheiden trappen,
Door landen, en door wetenschappen,

Die

Die hier en elders zyn geweest.
Maar in de korte of lange dagen,
By zomerweêr of lentelucht,
Ver boven bloemen, plant en vrucht,
Kan CHLORIS liefde meest behagen,
Uw waarde CHLORIS, die 't gebloemt
Doet voor haar jeugt, en luister zwichten,
Wier geest uw zinnen kan verlichten,
Daar *Bogaertrust*, met recht, op roemt.
Zo vindt de geest hier zyn vernoegen,
Zo wort het loof gemoet verquikt,
Dat op geen ander doelwit mikt,
Dan lust, en rust, by heil, te voegen.
Noch voelt myn aandacht zich voldaan;
Daar ik hier zie twee Bloempjes bloeien,
Veel schoner dan de Mai ziet groeien,
't Zyn Bloempjes met den dau belaên.
Buigt u gy edele Angelieren,
Gy Tulp, Aurikol', Hyacint:
Al uwe schoonheit is maar wint.
Nu deze Twee den Hof versieren.
En elk beschamen bloem en plant,
De frissche roze-en leliebladen;
Mogt ik u nu, o BOGAERT, raden,
Ik Schonk haar namen tot een pant
Als aan de schoonste van uw bloemen,
Dan zaagt gy dus uw Kroost verspreit,
Uw' Zoons en Dochters naam verbreit.
En Flora zou daar zelf op roemen,
En ingenomen door uw min,

Spreit

Spreit zy reets roosjes op haar kaken,
Die ieders hart in min doen blaken,
De vreugt van Oudren en gezin,
Zoo ſchroomtge ô *Bogaertruſt* geen vlagen,
Van hagel, ſneeu, noch ſtrenge kou,
Daar Eendracht tuſſchen man en vrou
De hardſte ſtormen kan verdragen,
De liefde wort door niets verſtoort.
Zoo moet gy u noch lange tyden
In 't groen van *Bogaertruſt* verblyden,
Daar die verpozing u bekoort.

BYGEDICHTEN.

AAN DEN HEERE

GERARD ROGGE, DE JONGE;

Verkoren REGENT van het BURGER WEESHUYS

IN AMSTERDAM.

'k Heb lang gehoopt om u te groeten,
  Heer ROGGE, met een lieve Bruit;
U op uw Bruiloftdag te ontmoeten,
  Om u te zeegnen met myn luit:
Maar neen: geen min kan u bekoren;
  De goude vryheit is te zoet.
Nochtans is nu de tydt geboren
  Dat gy ook Vader wezen moet:
Een Vader van zo veele kindren,
  Van zo een machtig Huisgezin,
Wiens last my eeuwig zou verhindren
  Te denken aan de liefde en min.
Dien last moet gy nu onderschragen,
  Terwyl dat u de min verveelt.

Zo moet hier elk zyn pakje dragen.
Zo zyn de zorgen wat verdeelt.
Maar 't is geen last, noch 't zyn geen zorgen
Al 't geen door liefde wort gedaan.
Dit woort was u dus lang verborgen;
Doch liefde leert u dit verstaan:
De liefde tot onnoosle Wezen,
Die, ongelukkig buiten schult,
Elendig zyn, en erger vrezen,
Heeft u met heilig vuur vervult,
Om hun een Vader te verstrekken,
Om steets te zorgen voor hun noot,
Om hun te spyzen en te dekken,
Te voeden met het Hemelsbroot.
Dit is de vrucht van uwe deugden,
En van uw onbesproken jeugt;
Daar zich uwe Ouders in verheugden,
En vrient en vreemt hadt lust en vreugt.
Dit is de proef van uwe gaven,
En van uw braaf en kloek beleit;
Waar op myn zang zou hoger draven;
Doch laat zulks om uw zedigheit;
Uw zedigheit in jonge jaren
(O schone paerel aan uw kroon!)
Gunt u een rang by gryzer hairen;
Dus krygt de deugt verdienden loon.
Doch deze deugt, zo hoog van waarde,
Is u van ver niet toegebracht:
Wyl zy aan uw geboorte paarde,
Als eigen aan uw hoog Geslacht.

Gy

Gy hebt die met de melk gezogen:
  Uw Vaders deugt en Moeders tucht
Heeft u, van jongs, dus opgetogen;
  Hun woort en voorbeelt baarde vrucht.
Zo moet gy voor uw Kindren lichten,
  Gelyk uw Ouders deugt voor u.
Zo moet gy my en andren ſtichten;
  Zo wenſchte ik ſteets, zo wenſch ik nu.
Ik hoop, eerlang, met hoger tonen
Uw deugt, uw roem en lot te kronen.

1708.

AAN DEN HEERE

MICHAËL CLEMENT.

Tot Doctor in de Medicyne ingewydt.

Geneeskunſt, ſteun van 't broſſe leven,
Van godt Apol in 't licht gebragt,
Door d'oude Wyzen recht betracht,
Hoe wiert uw roem alom verheven
Toen vorſten en vorſtinnen vlyt
Aanwenden, om uw kracht t'ervaren,
En ſchonken hunnen naam, om ſtrydt,
Aan geurge kruiden, bloem en blâren:
Verpoosden hof en heerſchappy,
Uit luſt, met d'edele Artſeny.

By Griek, Latynen en Barbaren
Wiert Eſculaap, gelyk een godt,
Op 't hoogſt geviert; tot hy door 't lot
Den fieren Ryn quam afgevaren;
Daar hem de wyze Stichtſe Maagt
Een Eeretempel heeft geſchonken:
En hy, voor ziekten raat gevraagt,
Blyft, als een Stichts Orakel pronken.
Wiens roede aan Utrecht luiſter gaf,
Als voormaals zyne Biſſchop Staf.

ô Mi-

ô Michaël, die zyt gestegen,
Met vlyt en vreugt, van trap tot trap
In 't choor van Febus wetenschap;
Myn Zangnimf juicht u vrolyk tegen,
En offert u de Lauwerkroon:
Een prys, dien, op d'Olimpsche feesten,
De Kampverwinner kreeg tot loon,
Behoort veel meêr tot d'edle Geesten.
Aanvaar met recht de Lauwerblaân:
Uw Proeven zyn vooraf gegaan.

1700.

AAN DEN HEERE

ABRAHAM WEYERBROECK,

Ingewydt tot MEESTER in beide de Rechten.

Gelukkig waren d'eerfte tyden!
Toen 't menfchdom, zonder gal of fmet,
Vroomhartig, buiten dwang en wet,
Niet wift van haten noch benyden;
Elk droeg dien regel in 't gemoet:
Gun andren, als u zelve, goet.

Onzalig zyn de later dagen!
Wanneer, door roofzucht en gewelt,
Onveilig wierden huis en velt;
Verraat, bedrog en moorders lagen
Zyn flux bedekt door dit vernis:
Al wat behaagt geoorloft is.

Toen was de ruft en vreê verbannen;
De zwakfte wiert der fterker buit.
De moort en roof was noit geftuit,
Het krielde noch van aartstyrannen,
Hadt Themis mont dit niet beflecht:
Geen magt: maar billykheit en recht.

By

By woorden heeft zy 't zwaart gegeven;
Dat dingt den booswicht naar den kop,
Of wringt de waarheit uit zyn krop,
Van 't gene in 't duifter was bedreven.
Dus klinkt haar lof by jong en oudt:
Rechtvaardigheit is 's werelts zout.

ô Weyer Broek, die met verlangen
Aftreä hebt uw tong gewydt,
Wy zien de vruchten van uw vlyt
Nu zy u vriendlyk komt ontfangen,
En fchenkt u wysheit, geeft en raat,
Tot heil der Volken, Stadt en Staat.

Gy hebt het Recht, u 't Recht, verkoren.
Uwe Ouders en uw Maagfchappy,
Bemint, beroemt aan 't magtig Y,
Verheugen uwen lof te horen,
Een lof, verkregen door uw deugt,
Waar in zich Pallas Stadt verheugt.

Al zoekt de deugt cieraat noch kronen,
Nochtans zyn wy haar die verplicht;
Doch wagt die niet van myn gedicht:
Myn onmagt zal myn wil verfchonen:
Geen minder wyze als Flakkus toon,
Voegt aan den roem van Febus zoon.

1712.

AAN DEN HEERE

JOAN HUBERT VAN MEEL,

Op zyn Ed. inwyding tot Meester in de

RECHTSGELEERTHEIT.

'k Zag 't menschdom, woester dan de dieren,
Door reden noch door recht bepaalt,
Zyn tomeloze driften vieren,
Van alle billykheit verdwaalt.
Liet Themis oit den teugel flippen,
Wie zou bedrog en dwang ontglippen?
't Wiert al beknelt, in stadt en velt,
Door schalkheit, roofzucht en gewelt.

Doch Dracos wet, met bloet beschreven,
Was zelf in vroeger tydt gelaakt.
De letter blindlings naar te streven,
Wort hier en elders recht gewraakt:
Gy zult niet dootslaan noch niet roven,
Schynt geen verzachting te beloven.
Doch 't is geen quaat, wanneer 't de Raat
Bestemt, tot nootweêr van den Staat.

Daar

Daar wort een zee van bloet vergoten
  Door 't oorlogzwaart, en boer en heer
Uit erf en eigendom gestoten.
  't Geschiet zelf strafloos, ja met eer.
Den Handelaar op strant en stromen
Wort, als vrybuit, zyn schat ontnomen.
  't Gestrenge woort, van roof of moort,
  Is schaars in dit geval gehoort.

De woeker, hoe gedoemt voorhenen
  Door 't heilig en onheilig bladt,
Ziet zynen vloek ook haast verdwenen
  Zo 't oordeel zyn verdeding vat.
Wie stelt een maat aan de gevaren
Der wilde zee, en dove baren.
  Wie dat zyn gout de kiel betrout,
  't Is wonder zo hy 't weêr aanschouwt.

De winst door dit gevaar verkregen
  (Een winst onzeker als de wint)
Is nu geen vloek, maar blyde zegen,
  Daar 't zeerecht zich als borg verbint.
Elk zal, VAN MEEL, door uw bewyzen
Gesterkt, dat nut en voordeel pryzen.
  Dus keert de blaam met goeden naam.
  En reikt haar voorspraak edle faam.

Dus kunt gy in uw lentejaren,
  Geleerde en edle Jongeling,
De twyffeltaal der wet verklaren.
  Een gaaf die ieder niet ontfing.

Maar zou die telg niet cierlyk bloeien,
Die Pallas zorg zelf wou besproeien;
  Daar geest en vlyt met kunst, om strydt,
  Van jongs aan Febus zyn gewydt.

Dus volgt gy 't eerspoor van uw Vader,
  Beroemt aan onzen Amstelstroom.
De beeksmaak melt haar gront en ader.
  De vruchten aarten naar den boom.
Doch boom en vrucht, 'k ben niet bedrogen,
Een zelven dau en voetsel zogen;
  Daar grote Noot, zyn hulp toe boot,
  En beiden queekte in zynen schoot.

Vaar voort op deez' gewyden drempel,
  Tot luister van uw Achtbren Stam,
ô Priester van Astreäs tempel,
  Daar u 't gezegent Amsterdam
Verwacht, met uitgespreide handen,
Tot roem van zynen vloet en stranden,
  Dan dankt elk een, het Leidsche Atheen,
  Voor zulk een Voorspraak van 't gemeen.

1718.

ZINNEBEELT DER LICHTEN,

IN HET GROOT SCHILDERBOEK

VAN G. LARISSE.

Natuur, bemantelt in een kleet van top tot teenen,
Pronkt met vier Wichtjes aan haar rechte en linker zy;
Het eerfte voert een Zon, waar van zy wort befchenen,
En, wyl 't haar rechter kaak ontbloot, verfchyntze bly.
Zyn vleugels zyn als gout; en gout gelyk zyn hairen.
Doch 't andre, naaft hem, beurt, voort op haar zwart gewaat;
Zyn Manefchyn doet ook haar fchoonheit openbaren,
Wit blinkt zyn lok en wiek. Een die ter luchter ftaat
Ondekt die koon, die hy door kaarslicht gaat verlichten;
Zyn kuif en nachtvlerk zyn als 't bleekgeel, zacht en ftil.
Maar 't laatfte zwaait een toorts, en wil zyn dienft verrichten,
Verfchuivend 't opperkleet: maar ziet haar door een bril.
't Bruinroot zyn vlerken en hairlokken fchynt te verven.
Het hooftlicht geeft den dag in 't ftuk, ter rechter hant.
Men ziet, in 't bruin verfchiet, de blixems wolken kerven,
't Hoog Etna vlammen, en oudt Troje in lichten brant.

UITBREIDING.

Wanneer 't heelal noch in een Chaos lei verzonken,
Was 't eeuwig duifternacht, daar blikten licht noch vonken

In d'akeligen damp en lucht, noch noit verdunt.
Maar toen Godts schikking eerst verdeelde 't lichte en 't zware,
Zeeg 't zware en donkre weêr, rees op het lichte en klare,
En elk vergaderde zich om zyn middelpunt.

Mits quam de Zonneglans allengsjes aan te groeien,
Auroor in blakent gout en purperverw te gloeien,
En Iris pronkte met een mantel van veel kleur.
O schone Zon, o bron, o moeder aller klaarheit!
Uw licht ondekte ons eerst natuur, haar stant en waarheit;
Door u beschouwen wy haar schoonheit deur en deur.

Wy zien den hemel met het schoonste azuur geschildert,
De groene bosschen staan gansch dertel en verwildert.
Sla d'ogen naar de wei, den akker, hof en 't vee;
Zie bomen, bloem en vrucht; zie vogels, visschen, dieren,
Wat tekening! wat kleur! wat schoonheit ziet men zwieren!
O oogenlekkerny, 'k verdrink in uwe zee!

Maar hoe! terwyl ik dit beschou, als opgetogen,
Wort my dat schoon gezicht onttrokken uit myn oogen:
Ach, 't moederlicht verzinkt beneden ons gezicht.
Rys, goude zonne, rys. Helaas, zy daalt beneden,
En wy vervallen weêr in d'eerste duisterheden.
Hoe angstig droef en naar is 't alles zonder licht!

Hou moedt: wy zien op nieu een hemellicht verschynen.
Wie schuift daar van de lucht de zwarte nachtgordynen?
't En is geen zon, o neen: zou 't ook haar dochter zyn?
O zilvre maan, 't zy gy uw glans krygt van uw moeder,
Of uw vermaaklyk licht verschuldigt zyt uw' broeder:
Wy danken ook, met recht, uw' aangenamen schyn.

Maar

Maar toch: hoe bleek en vaal verschynen velt en bomen!
Wat is de schaduw bruin! hoe bruin zyn alle stromen!
Hoe stil is 't gansche bosch! alleen Amintor waakt;
Amintor, jonge knaap, door minnenydt besprongen,
Treurt, als de nachtegaal om 't missen van zyn jongen.
Ai! ai! die Prozerpyn wort ons op nieu ontschaakt.

Gy trekt uw hoornen in, o dochter van Latone!
En moet het menschdom weêr in dikken nevel wonen?
De schone zevenstar verschaft slechs schemerlicht.
De kloeke deerne wil nochtans haar taak afspinnen
By rookrig lamplicht; en die Pallas school beminnen,
Zyn ook hun nachtwerk aan een ongelkaars verplicht.

De toorts van maagdewas blaakt in der vorsten zalen;
Daar ziet men, van een punt, uitschieten licht en stralen,
Gelyk de beekjes snel afvlieten van hun bron.
Hoe schittert 't guldt verwelf! hoe flikkren de karkanten
Van gloeienden robyn en heldre diamanten!
Niets maalde oit bet den glans en 't aangezicht der Zon.

Hoe yselyk en bar is 't in de noortsche kuilen,
Daar zich de blonde Apol zes maanden gaat verschuilen,
Daar Arkas zelf bevriest op zyn gestelde wacht!
Maar Febus zal, met vreugt, die droefheit weêr vergelden,
Als hy ook evenlang beschynt die gure velden,
Hy bint daar 't gansche jaar aan eenen dag en nacht.

Vreugt, leven en geluk zyn door het licht betekent;
De droefheit, doot en ramp voor duisternis gerekent.

d'Olymp is altoos klaar, maar duister Plutoos ryk.
Doch wie zyn oogen wil in 't zonnelicht vermaken,
Zal tot verpozing ook geen lommeringen wraken.
Veel zaken schikken wel, al zynze ook ongelyk.

Zo kan de blyschap na de droefheit best bekoren.
Zo streelt een schelle klank, by zwaar geluit, onze ooren.
De sterren flonkren best door dikke duisterheit.
De schaduw volgt het licht, als bergen staan by dalen.
Maar 't grootste licht zal eerst in ieders oogen stralen.
't Welschikken voegt de kunst. Natuur de kunst geleit.

OP DE DICHTKUNST VAN JONKVROUWE KATHARINA JOHANNA DE WITH.

Hoe vrolyk juicht ons Leeuwendal!
Hoe lieflyk rieken bloem en kruiden!
Hoe schatren beek en waterval,
En aamt de lucht van 't zoele zuiden!
't Leeft al in hoven, bosch en wei.
De goude tydt schynt weêr herboren,
Terwyl een tedre veltschalmei
Streelt aller Veltgodinnen ooren,
Met eenen toon van zuivre min,
En gulle vreugt, naar herders zeden.
Is 't waar dat ik, verrukt van zin,
Schyn langs Arkadië te treden
En 't Siciliaans gebergte en strant.
Of trekt gy, Mincius, myn oogen?
Van waar die zachte galm en trant?
De Brent, die my hiel opgetogen,
Voert my naar 't Euganees gebergt,
't Vermaak der Bosch- en Veltpoëten,

('t Geen

('t Geen my noch dankbre klanken vergt
Voor menig ſtont met luſt verſleten)
Ik ken dit welgezegent erf.
Hier wert de trouwe Nimf geboren,
Die zich voorheên nu anderwerf
Laat aan 't bekoorlyk Vreêlant horen,
Verciert met nieuwen tooi en zwier
Van rozen, myrt en akoleien,
En tevens vriendelyk en fier
Treet voor der herderinnen Reien,
Getuigen van haar heuſch gemoet.
O Herderin, 't wou u gelukken
Dat hier een Nimf van edel Bloet
Voor u wil verſſche bloemen plukken,
Die geuriger als d'oude ſtaan.
De veltviool kuſcht hare voeten,
Wanneer zy voert den veltrei aan,
Om halsvriendin of vrient te groeten
Met Hymens krans, of 't jaardagfeeſt;
Of ſchept vermaak in hoger noten.
Gelyk de nachtegaal vol geeſt
Op eik en beuk vliegt onverdroten,
Of queelt in 't myrte- en lauwerwout.
Dus zweeft en zingt zy ryk van klanken,
't Geen zich de wiltzang niet verſtout,
Daar boſch en velden haar bedanken,
En galmen op haar vrolyk riet.
De gryze Ryngodt, kieſch van ooren,
Riep ruſtig uit den klaren vliet:
Nu zal de veltzang elk bekoren.

De

De lommering en herders dans
Verquikken 't hart der ſtedelingen.
Robyne- en diamante glans
By purpren doſch der edelingen,
Behaagt nu min, hoe hoog elk vleit,
Als bloem by bloem en veltcieraadje.
Weg met geveinsde hoflykheit:
De herderstaal paſt by vryaadje,
Daar 't hart zo klaar vloeit van de tong,
Daar 't noit geen twyffeltaal zal melden,
Noch 't oog tot valſche lonken dwong.
Welzalige en vernoegde velden!
Wy ſpieglen ons in uwe deugt;
Ons, dien 't eenvoudig kan behagen.
Vaar voort, o Nimf, die uwe jeugt
Hebt aan de Muzen opgedragen,
En Cynthia zyt toegewydt;
Zy zullen u voor leet behoeden
In 't wroegen van de zwarte nydt,
Daar zy u zien ten Zangberg ſpoeden.
Uw edle ziel, zo blank en ſchoon
Gelyk uw Naam, doet ieder blaken
In d'achting voor uw lauwerkroon,
Die nimmer eeuwen zullen wraken,
Zo lang de veltmuzyk behaagt,
En d'yver tot den zang zal branden.
Vaar voort: een andre ſchone maagt,
'k Zeg Fillis uit de Griekſche ſtranden,
Aanzienlyk aan der Nimfen Rei,
Smeekt u van ver. Verhoor haar beden:

Zy hoopt, door uw beleeft gelei,
Ons Leeuwenoort haast langs te treden.
O Maagt, ontzeg geen maagt uw gunst!
Dan zal zy hoon noch laster schromen,
En opgetooit door uwe kunst
Zal ieder haar verwellekomen,
En groeten in 't Bataafsch gewaat.
Zo moet de zang uw wellust blyven,
O KATHARINA, vroeg en laat,
En Fillis roem aan u beklyven,
Gelyk de trouwe Herderin.
Dan zien wy de Bevalligheden:
Twee hoog vermaart door zuivre min;
U, door de kunst en edle zeden.
En zoekt men meêr als deze dry,
'k Voeg hier uw lieve Zusters by.

AAN DEN ZEDIGEN DICHTER

CLAAS BRUIN;

OP ZYNE

AANDACHTIGE BESPIEGELINGEN.

Hoe edel, Dichtkunst, zyn de vonden
Waar door gy geest en aandacht streelt!
Hoe zedig, Dichter, zyn de gronden
Waar op gy ons de deugt verbeelt!
De deugt, het doelwit van uw zangen,
Die met geen rook noch trotschen wint,
Van ydle klanken, zyn behangen,
Tot Bacchus eer of Venus kindt;
Noch eigen lof, daar vele om woelen.
Laat andren, naar hun dwaze lust,
Niet op de kunst, maar kunstnaam doelen,
De deugt, der zielen vreugt en rust,
Is 't heilzaam oogwit van uw tonen.
Dus vliegt de nyvre By te velt,
Niet om te steken of te honen,
Maar slechts op honigwinst gestelt,
En zuiver wasch, om licht t'ontsteken.
Waar gy uw oog en aandacht slaat
Gy doet het tot onz' lering spreken,
En gaart dus lekkren honigraat,

 Uit

Uit reinen hemeldau gezogen.
Zo is de Dichtkunst aangenaam;
Zo is zy welkom voor elks oogen;
Zo praalt zy, zonder smet of blaam,
Met ernst in deftige cieraden.
O Leeurik, die op onzen gront
Uw hart en lust niet kunt verzaden:
Maar yvrig in den morgenstont,
Ver boven d'aarde, streelt onze ooren,
(Verheven in een zuivre lucht
Daar niemant kan uw zang verstoren)
Gy trekt de harten met uw vlucht,
Ten hemel, boven mist en dampen;
Terwyl uw voorbeelt ieder leert,
t'Ontvliên de werelt met haar rampen.
Maar als gy in de laagte keert
Dan zucht gy, eenzaam in de kuilen;
Gelyk een duif die zich versteekt,
Daar zy den havik wil ontschuilen,
Met zuchten daar ons 't hart door breekt:
O zuchten, gy gaat niet verloren:
Gy dringt in 't diepst' der zielen in,
En noopt ons traag gemoet met sporen
Tot kennis, plicht en 's Hemels min.
AANDACHTIGE BESPIEGELINGEN,
Wat schenkt gy ons al ryke stof;
Doch 'k acht onnut uw roem te zingen.
De schone Zon behoeft geen lof.
Laat andren, BRUIN, u eer bewyzen:
Uw Dichtkunst zal zich zelve pryzen.

OP HET AMSTELDAMSCHE TEMPE

VAN

DANIËL WILLINK.

Gy Dichters, die vaſt klaagt en ſteent:
Dat u 't geval geen ſtof verleent,
Om uwe kunſt te tonen,
Ziet hoe de Dichtkunſt hier, van alle kruit, vlecht kronen.

Ons oog, aan 't uiterlyke vaſt,
Dringt zelden door de ſchors en baſt
In 't pit, in 't hart der zaken;
Daar ons 't uitwendige, om het binnenſt', moet vermaken.

Voorzeker 't ſcheelt aan ons verſtant:
De kracht den kruiden ingeplant,
En d'aart van vrucht en bloemen,
Verſchaft ons wonderen om eeuwig op te roemen.

Komt treet, met my, dit Tempe door,
Op Willinks kunſt en zedig ſpoor,
Daar ſtruiken, heggen, dreven,
En water, lucht en velt ons ſtof tot dichten geven.

Hier werden de gedachten ryk.
Hier vindt men paerlen in het ſlyk.
Hier plukt men ſuikerrieten,
Terwyl in wyn en melk verandren beek en vlieten.

Van waar der ouden wetenſchap?
Hoe klommen zy, van trap tot trap,
Tot aan het hoogſte Wezen,
Als door het wonderboek van de natuur te lezen.

Oudt Grieken en Egyptelant,
Chaldeä, 't Indiaanſche ſtrant,
Ontſloten dus hunne oogen,
En hebben leſſen uit wat leeft en groeit gezogen.

Maar nemen wy een hoger keer:
De Wysheit zelf gaf ons die leer,
En wees ons tot de velden,
Daar vogels, bloem en zaat Godts voorzorg, zwygend, melden.

Geen lering die ſlechts in den praat,
Of ydle knibblery beſtaat,
Maar die elks hart en zinnen
De goddelyke deugt doet achten, en beminnen.

Zo haalt dit Amſtels Tempe prys.
Hoe ver verwint zyn toon den wyz,
Der razende Poëeten,
Niet van Apollo, maar door Libers geeſt bezeten.

Zy roemen op hun dertlen mont;
Of byten, als een dulle hont,
Vol haat, elk na de slippen;
Daar vrient noch vreemt nau hun verwoetheit kan ontglippen.

Zo wert de Zangberg niet gesticht.
Zo dwaalt de Dichtkunst van haar plicht.
Zo werden Dichters namen
Gelastert, daar de kunst zich hun gedrag moet schamen.

Heel anders bloeit ons Tempe hier,
Beplant met myrten en lauwrier,
Die oog noch hart vervelen,
Maar hunnen zoeten geur elk lieflyk mededelen.

'k Wil nu niet naar Tessaalje gaan,
Dit Tempe staat my beter aan;
Onze eigen schrale gronden
Zyn groeizaam, als zy dus bearbeit zyn, bevonden.

Laat ons dan niet ondankbaar zyn
Onze aarde, lucht en zonneschyn;
Noch volgen zulke knapen
Die zich altydt aan 't vreemt, met open mont, vergapen.

Al 't geen by ons, van eeuwen lang,
Noch wert geroemt door dicht of zang,
't Zy bronnen, bosschen, hoven,
Bewyst der Dichtren lust om elk zyn oort te loven.

’t Arkadis dal en Idas kruin,
Alcinoüs-en Atlas tuin,
Zyn ſchuldig aan de klanken,
Der Dichtkunſt, die zy voor hun groten naam, bedanken.

’t Onbreekt aan ons, niet aan de ſtof,
Om cierlyk, hoog en groots den lof
Van ’t Vaderlant te zingen,
En, met dien toon, tot bei de polen door te dringen.

Vaar voort, o WILLINK, op dien voet,
Daar u onze Amſtelſtroom begroet,
Daar hy nu zyn plantaadje
Niet ruilt voor Menalus, noch voor Olimps boſſchaadje.

Want ſchoon de winter, grys van hooft,
Het boſch en velt van groen berooft,
Noch zal dit Tempe bloeien,
En tegen wint en weêr en alle nydt opgroeien.

Ja zo de Hemel oit gebiet
(’t Geſchiede laat, of liever niet)
Dat hof en bomen wyken,
Dan zal onze Amſtel noch met WILLINKS Tempe pryken.

OP DE ZEDERYKE

ZINNEBEELDEN DER TONG,

VAN DEN HEERE

MATTHEUS BROUËRIUS VAN NIEDEK,

RECHTSGELEERDEN.

Bedwing uw tong, o deftig woort!
Bedwing uw wil, gaat verder voort:
Deze is de ſtuurman, die het roer: in alle vloeden,
Bewogen door een wyze hant,
Voert het de kiel door klip en zant
Behouden, ſchoon Charybde en Scylla weêrzyts woeden.

Maar wort de ſtuurman noit verraſt,
Schoon hy op alle ſtreken paſt?
Een onverwachte orkaan ſmyt alles 't bovenſte onder.
Ja zeker: doch een recht gemoet
Weêrhout de tong, al kookt het bloet,
En ſmoort de drift in 't hart eer ze uitbarſt als een donder.

De rede, die den teugel voert,
Pass' dat de ziel niet zy beroert,
Dan zal de tong geen gal of lastertaal ontglippen.
't Geheim welt op uit 's harten gront
Met roet of honig in den mont.
Gelukkig is hy, die noit struikelt door zyn lippen!

De tong, de pols en tolk van 't hart,
Melt wat inwendig smaakt of smart,
Indien de valschheit zich niet dekk' met mom en veinzen.
Maar anders zeggen, anders doen,
Daar kan geen Argus zich voor hoên.
Noch openbaart de daat het broeinest der gepeinzen.

De gryze Nyl heeft op de naalt
Verborge wysheit afgemaalt,
Daar de nakomeling in 't duister moet naar raden.
Hy onderwees. Hoedanig? stom.
Elk een quam niet in 't heiligdom,
Om zich met wetenschap en kunsten te verzaden.

De wysheit, uit Godts brein geteelt,
Wiert geen onwaarden meêgedeelt:
Men strooide toen geen gout noch paerlen langs de straten:
Maar dien in deugt en yver blonk
Egypte raat en kennis schonk,
En hiel 't gemene volk daar buiten, als verwaten.

Onze eeu, van milder aart en geest,
Breekt ons den dop en schenkt den keest;

En

En toont de schatten aan, door anderen verscholen,
Zo komt Minerve in 't zonnelicht,
Die, als zy onderwyst of sticht,
Vertoont ons 't middepadt der deugt, om niet te dolen.

Brouërius, uw beeldespraak,
Die my en elk dient tot een baak,
Vertoont de qualen, daar de tong door wort bewogen.
De klok slaat mis, en loopt verdwaalt,
Als 't minste radt aan 't uurwerk faalt.
Doch, tong, ik heb met u rechtvaardig mededogen:

Ik zie hoe een geleerde hant
Vast telt den laster, schade en schant,
Die u, bodin van 't hart, belast wort uit te voeren:
Maar 't zy, dat gy ook schuldig zyt,
Als 't mes, waar mee men moort of snyt,
Noch kan de billikheit my tot uw gunst beroeren.

Oprecht vernuft, dat 't heilig recht
Ten voorspraak zyt, en twist beslecht,
Gy toont hoe door de tong raakt menig ziel in lyden:
Gy toont dit, als een medicyn
Het zaat en kruit wyst vol fenyn;
't Is loflyk, op dat elk voor schade zich kan myden.

Maar breng nu rustig voor den dag
Wat nut een goede tong vermag:
Dan raak ik in een' hof vol lieffelyke bloemen.
Geen mann' of honig smaakt zo zoet,
Geen lidt, geen schepsel is zo goet
Als d'edle tong, die Godt, en deugt, en plicht zal roemen.

De Fryger dischte op deze wys
De beste en allerslechtste spys:
Het waren tongen, die hy voor en na liet smaken.
Herstel, bidde ik, tot nut en leer,
Herstel de tong nu in hare eer:
De quade waarschuwt ons, de goede zal vermaken.

Maar als gy goede tongen looft,
O mont! die niemants eer verdooft,
Laat my dan dezen wensch, een kleine beê, verwerven:
Laat uwe tong, zo honigzoet,
Getuige van uw heusch gemoet,
By 't puik der tongen ook haar eigen rang niet derven.

OP HET BLYSPEL

DE GESCHAAKTE BRUIT,

OF

VERLIEFDE REIZIGERS.

Een gekskap om zyn goet te trouwen,
Behaagde Leonora niet.
Met recht: zy schuwde veel verdriet,
En 't eeuwig knagent naberouwen.
'k Misprys alle ouders die om 't geldt
Hun kindren aan een' dwaas verkopen,
Wat is van zulk een echt te hopen?
De wroeging blyft, en 't geut versmelt.
Doch hierom wil ik ook niet pryzen
Gezwint te schenken 't hart en woort,
Aan dien het oog terstont bekoort:
Men zag hier uit veel onheil ryzen,
En schennis kleven aan 't geslacht.
Doch 't Bruitje moest geen tydt verliezen:
Maar schielyk d'een' of d'andren kiezen;
Des bleek, o liefde, uw grote magt.
Een Huwlyk kan dus ook gelukken:
Maar, wee die trou, zo 't anders gaat!
Verkies, o jeugt, met wyzen raat;
Laat blinde drift u niet verrukken.
Doch 't preken helpt niet in de min:
Elk kiest een liefje naar zyn' zin.

OP
SIMON SCHYNVOETS
KORTBONDIGE ZINSPREUKEN.

Legt, Luiaarts, uw gesuf en ydel klagen af:
Zie, wiens vernuft nu doet geleerde scholen blozen.
't Gezegent koren wort geslagen uit het kaf;
En 't vuur springt uit den kai; de doornehaag schenkt rozen.
Of is 't een wondergeest die SCHYNVOETS brein regeert?
Laat deze spreuken als een wonder zyn vereert.

Aan den Zelven.

Hoe meer men 't vuur besluit, hoe meer de gloet zal winnen.
Hoe lager 't lot u drukt, hoe hoger gaan uw zinnen.

OP HET KLUCHTSPEL
LOON NAAR WERK.

Hier ziet men loon naar werk.
Dus spreekt de Roomsche Kerk,
Die stelt, in alle zaken,
De straf en loon tot baken.
Die 't quaat doen zo vertoont,
Dat quaat zyn meester loont,
Zal stichten en vermaken.

OP HET KLUCHTSPEL

DE BEKEERDE ALCHIMIST,

OF

BEDROGE BEDRIEGER.

Verwaant en onbeschaamt te zwetsen en te liegen,
Zyn hier de kunsten des gewaanden Alchimist;
Die, wyl hy toelegt, naar gewoonte, om te bedriegen,
Vindt, door een kloeker vondt, zich in zyn hoop vergist.
De Schouburg zal, met gunst, elks hantgeklap ontfangen,
Wanneer 't bedrog wort in zyn eigen net gevangen.

OP HET LIEFFELYK ZINGEN

VAN JUFFERTJE D. F...

Ai! wat galmpje kan zo strelen?
Hoor ik 't nachtegaaltje quelen
In den guren wintertydt?
Is 't gevleizang der Sirenen?
'k Wil geen oor noch aandacht lenen,
Of 'k raak lyf en vryheit quyt.

Neen:

Neen: een teder maagdekeeltje,
Muzen zuster of gespeeltje.
  Ha! wat aangenaam geluit,
Waardt voor vorsten en vorstinnen,
Goden ooren en godinnen,
  Boven cither, harp, en luit.

Ach! hoe ryzen, dalen, menglen,
Vloeien, wenden, keren, strenglen
  Noten, klanken, taal en toon,
Fransche, Neêrduitsche en Toskanen,
Nu van kusjes, dan van tranen,
  Jok of zedig, evenschoon.

Nimfje, roem van Amstels watren,
'k Durf uw lof niet hoger schatren:
  (Dichters pryzen is verdacht)
Maar de Faam met duizent monden,
Door uw lieve keel verzonden,
  Heeft dit lang, voor my, volbragt.

OP HET AARDIG MUSCHJE

VAN JUFFER S. V. . .

Lieve diertje, radde ſpringer,
Hoe kreegt gy Sibillas gunſt?
Zytge een putter of een zinger?
Zeg: waar in beſtaat uw kunſt?
Klapje ook als de Papegaien?
Vliegt gy, als een duif, voor poſt?
Kuntge naien, ſtryken, braien?
Hoe verdient gy hier de koſt?
Neen: gy doelt op andre ſtreken,
Klene boefje, 'k vat u wel:
Gy kunt vleien zonder ſpreken,
Ongevraagt, ſpeelt gy uw ſpel.
Zie hem pikken, ſtrelen, lekken
Juffers kaken, keel en hant,
En op 't montje trekkebekken!
O! dit ſchynt een ſlimme quant,
En een vogel vreemt van veren,
Zo als eer by Leda quam,
Daar hy, in vermomde kleren,
't Roosje van die ſchone nam.
Juffer, laat hem niet genaken:
't Is een Muſchje ſlechs in ſchyn,
Komt hy by u onder 't laken,
Zeker dan wort hy Jupyn.

OP MYN MOEDERS

AFBEELDING.

Vol van dagen, ryk van krooft,
Recht en flecht naar d'oude zeden,
Godt en 't goet gemoet getrooft,
Leefde ik bly naar wet en reden.
Kindren, die myn beelt beziet,
Denkt op 't voorbeelt 't geen ik liet.

Op het zelve.

Dus maalde ik Moeders beelt; de kunft wou 't doen gelukken.
Wat voegt my nu? haar deugt naar 't leven uit te drukken.

OP DE AFBEELDING

VAN DEN HEERE

GERARD MUYSER.

'k Zie MUYSERS zedig beelt. 't Is kenbaar voor elks oog;
Maar was de kunft vergunt zyn ziel ook af te malen,
Elk zag hoe 't innerlyk aan 't uiterlyk niet loog:
Vroom zyn en vrome fchyn, ftaan in gelyke fchalen.
Dus zet de deugt te pronk in eene goude nis,
Die meefter van zyn hart en quade neiging is.

OP DE AFBEELDING
VAN MEJUFFROU
SARA MUYSER,
GEMALINNE VAN DEN HEERE
GERARD MUYSER.

'k Prys, Boone, uw edle kunst, nochtans moet ik iets laken
Dat gy twee Lieven, zo eendragtig zo getrou,
Zo vast zo lief verknocht, als immer man en vrou,
Gescheiden hebt. Gy doolt: geen scheiding kan hun raken:
Die Gerard ziet, beschout de ziel van zyn Vriendin;
Die Sara kent, bespeurt flux Gerards zuivre Min.

Op beiden.

Gelyk van Naam, van liefde en Bloet;
Gelyk van zinnen en gemoet.

OP DE AFBEELDING
VAN DEN HEERE
PIETER VLAMING.

Zacht: steur Amintas niet: zyn ziel is opgetogen
In Spiegels zededicht. Zyn ernst dat ryp gelaat
En wezen voegt die stof; de deftigheit der oogen
Aan dien met Socrates en Cebes zich beraat.
Maar, als hy Sannazar nazingt langs bosch en dalen,
Zal hem de Minnegodt, met vuur en vlam, afmalen.

OP DE AFBEELDING VAN MEJUFFROU WYNANDA CALKOEN, GEMALINNE VAN DEN HEERE PIETER VLAMING.

Hoe vlytig toont Licoor ons 't uurwerk: dag en uren
Verdelende naar plicht. Ai zie, zy is verheugt.
Zo, zo Licoris, lang moet deze blyſchap duren:
Gy zyt veel ſchoner nu dan in uw friſſche jeugt.
Die huiszorg, kinderliefde en godtsvrucht kan behagen,
Zal altoos, jong of oudt, den roem van ſchoonheit dragen.

AAN DEN HEERE JOAN WENKING.

Apol begift de geeſt der Dichtren met lauwrier,
Onſterflyk loof, bezielt met innerlyke vonken,
En gy myn Zangeres met bladeren vol vier,
Wel waardig aan Vulkaan tot offerhant geſchonken.
Waardeerder van myn dicht, 't is recht: ajuin voor look:
Ik heb u wint verſchaft, en gy vereert my rook.

AAN

AAN DEN ZEDIGEN DICHTER

CLAAS BRUIN;

Ik heb, met dankbaarheit, uw zoet gedicht gelezen,
O Bruin, dat my zo heusch tot onderwys verstrekt:
Terwyl uw kloeke geest, my roemende, eerst ontdekt
Niet hoe myn vaers is: maar gelyk het wel mocht wezen.

Aan den zelven.

Elk weet, de Dichtkunst heeft haar vryheit; en 't is reden.
'k Heb zelf noch menigwerf dat voorrecht overtreden;
Maar gy, beleefde Bruin, vergeef my, 't is te stout,
Vergeef my dat ik 't zeg: gy noemt myn koper gout.

AAN DEN HEERE

Mr. PHILIP MOILIEVES VANDER NOOT

EN ZYNE GEMALINNE.

Gelyk 't geboomt dat quynt, met oordeel wort verplant
In andren gront, daar 't groeit in een gewenschten stant,
Dus schynt dat 's Hemels zorg klaarblyklyk voor elks oogen
U beide, ook tegens dank, van Elsryk heeft getogen,
Om hier aan d'Amstelstroom, in aangenamer rust
En veel gezonder staat, te bloeien naar uw lust.
Dus zien wy Laura nu als jong en weêr herboren,
En u, o Silvius, door vee noch lantzorg storen.
Zo gun d'Alzegenaar by dien ontfangen troost
Al 't geen tot heil gedye u en uw eenig Kroost.

AAN DEN HEERE

Dr. DAVID VAN HOOGSTRATEN.

Wie moet ik godt Apol, of vande Pol nu pryzen,
Dat zy aan u een ruſt by d'afgeſtorven wyzen:
't Is billik, wyl uw geeſt lieſſt by d'aaloudheit zweeft,
Dat gy ook van de doot en van de doden leeft.

BRIEF AAN JUFFROU

KATHARINA LESCAILJE.

Mejuffer, na myn groet, doet u dit brieſje weten,
Dat ik vyf dagen nu, door 't helſche flereſyn,
Met pyn en ongedult heb in myn kluis gezeten,
En zoek vaſt raat en baat by kruit en medecyn.
Doch 't euvel hout noch ſtant. Apol leent my gene ooren.
Geneesgodt, zeg waarom verſmaatge myne klagt?
'k Bidt om geen Dichters geeſt: 'k wil in uw bron niet ſmoren,
Stil ſlechs de dulle pyn, en geef myn voeten kracht.
Gy weet, hoe 'k dezen dag hadt heilig voorgenomen
Uw waardſte Dochter te verzellen naar Parnas.
Maar, zo moet Amurat zyn inzicht ook bekomen.
'k Vlieg ook, als Dedalus, breng pluimen aan en waſch.
Maar hoe! aan Saffo zal noit goet gelei ontbreken.
Deze eer zy my bewaart tot eenen andren dag.
Verſchoon de vryheit van dit ſtom en ſtoute ſpreken.
Van dien, voor altoos blyft u dienſtbaar, waar hy mag.

OP
NAPELS.

Parthenope, waarom hoortge u van ieder noemen
 Een Paradys? is 't om uw ſchoonheit van natuur?
Of doet u d'overvloet der lekkre vrucht dus roemen?
 Of dat gy zyt omringt door water, rots en vuur?
Neen, vreemdeling; ſchoon ik in deze en andre zaken
 Aan Edens lufthof ben gelyk in luk en ſtaat,
Nochtans kan 't allerbeſt die naam my waardig maken,
 Dat ik, als 't Paradys, ſteets aanlok, noit verzaad'.

OP
ROME.

Is Napels 't Paradys? Rome is de hemel zelf,
 Die voor de werelt waakt, ſtut kerk- en hofverwelf,
Bedwinger van de hel en heerſcher van den donder.
 Hier heerſcht een Ondergodt als in der englen ſchoot,
 Hier zyn de zaligen verheerlykt na hun doot.
Buig, buig eerbiedig 't hooft voor deze Stadt vol wonder.

OP
FLORENSEN.

Schoon ik noch Napels prys en 't hoge Vatikaan,
En in hun wondren noit myn luſten kon verzaên,
Al was oudt Latium een woonplaats van de goôn:
Toskane gy zyt oudt, Florencen eêl en ſchoon.

OP
VENETIE.

Wat 's dit? een Stadt in zee, paleizen op de baren,
De raat daar Mars, Jupyn en Pallas zich vergâren,
Een haven daar zich weelde en overvloet aanbiên.
Is 't vlottend Delos? wort Armidas hof herboren,
Vol wondren, kunst en pracht, van achter en van voren?
Ik sta verbaast. Kom in, gy zult noch vreemder zien.

OP
PERUGIE.

Wiltge, in Italie, nu Italjanen zoeken?
De grote steden zyn vermengt met uitheemsch bloet,
Ontaart van geest, van lyf, van zeden en gemoet:
Maar 't oudt geslacht leeft noch te lande in stille hoeken
By Umber en Sabyn. 'k Zal u voor bei verstrekken:
Daar geest en dapperheit elks oogen naar zich trekken.

OP
LORETTE.

Is dit de cel daar 't Woort, voor ons, heeft vleesch ontfangen,
En die door de Englen is vervoert op dezen gront?
Wat zien wy gift by gift van dankbre harten hangen
Van die, naar lyf of ziel, hier zyn vertroosting vondt?
Geheiligt Huis, wie poogt uw luister te verdoven?
Daar duizent blyken zyn, is 't veilig te geloven.

OP ASSIZE.

Gy Pelgrims, die hier dringt in Sint Franciscus Kerk,
Volvoert uw yver: doch let wel op 't klare merk:
De zondaar heeft hier noit vergiffenis verkregen,
Ten zy, oprechte boet vooruit baant zyne wegen.

OP GENUA.

'k Weet, Genua, wat Hooft schreef van uw hoge wallen.
Zo 't al geen waarheit was: 't was ook niet al gemist.
Maar dit zy tot uw roem, zo schyn my niet vergist:
Uw vryheit houdt noch stant daar groter zyn vervallen.

OP MILANEN.

Ik ben de Koningin van 't vette Lombardyën.
Beschou my wel: myn gront zwicht voor Kampanje niet,
Daar Ceres, Bacchus en Pomone elk doen verblyën;
Doch, in myn lantlucht schuilt meêr wonder als gy ziet:
Daar ik, een arents erf, geen haan dult op myn gronden:
De hanen hebben hier van oudts hun graf gevonden.

GEDACHTEN.

De snelle duinbeek vloeit gestadig naar beneden,
Zo lopen wy altoos met snode ondankbaarheden
Verkeert, van 't hoogste goet, onze eerste bronaêr af,
En denken naulyks wie ons licht en leven gaf.

De wyngert pronkt met druif, en 't velt met korenairen,
De rozelaar schenkt geur, de linde groene blâren;
De gaven zyn verdeelt. Noit een bezit dit al.
Zyt niet wangunstig: maar laat aan de nydt haar gal.

't Kleen zaatje wort een rys, de rysjes hoge bomen;
Een hondertjarige eik gewortelt aan de stromen,
Wort door den donderslag geworpen in het zant;
Waakt Godt niet, onze zorg is mis. Vergeefsch geplant.

De nacht volgt op den dag, de winter na den zomer,
Na jeugt de mannekragt, dan oudtheit zwak en lomer.
De werelt vliegt voorby en neigt tot ondergaan,
Maar liefde en waarheit beide oneindig blyven staan.

De nachtegaal zingt schoon; de paau poogt op haar pluimen;
De leeu doet al 't gediert door zyne klaauwen ruimen;
En 't paart pronkt met beslag, en ryk borduur gedoscht;
Maar 't arme miertje zorgt en woelt om winterkost.

De mol leeft, met vermaak, in d'onderaardsche woning;
De kikker woont in 't riet gelyk een magtig koning;
En ieder pryst den staat daar hy aan is gewent:
Gelukkig, die niet weet zyne armoede of ellendt.

De zon schenkt ieder licht; de dau bevocht de weiden;
Te keurig wil de mensch zyn weldaat onderscheiden.
Een bies buigt voor den storm, daar d'eik krygt krak op krak.
Wat is de lage staat een onbekent gemak!

VOOR

VOOR EEN MINNAAR.

Pygmalion, uw lot was lukkiger als 't myn',
Uw beelt, schoon kout yvoor, dult, zwygend, vriendlyk strelen:
Maar 't myne, als diamant, verbiet een kusch te stelen,
En dondert nu: ga weg. Wat zal 't in 't ende zyn?

Noch.

Hoe wispelturig zyn de meisjes in 't verlangen!
Klimene laast in 't groen, door jagen afgemat,
Riep, steunende op haar arm: 'k wou ik een kussen hadt.
Toen Damon 't kussen boodt, versmade zy 't ontfangen.

Noch.

Klimene vlocht een krans van jong gebloemte en blâren;
De min verschool den draat daar zy 't mee t'zamen hecht;
Des 't Nimfje riep: wie heeft myn garen? ik oprecht,
Sprak Damon, gansch verheugt, myn schone heb u garen.

Noch.

Vernoeging, 't allerliefste en beste voor de menschen,
Gun 'k u, Klimene, voor een gift in 't nieuwe jaar.
Loont vrientschap, vrientschap, eischt gunst wedergunst, voorwaar
Waarom gunt gy me ook niet vernoeging myner wenschen.

Noch.

'k Weet ieder zoekt zyn wensch, tot vreugt, in 't aardtsche dal.
En, wort elks wensch voldaan, wy zyn vernoegde menschen,
'k Gun u, Klimene, dan den zegen uwer wenschen,
Op dat gy zyt vernoegt, te weten niemendal.

BERGLOON VAN JUFFER G. B. . .
Voor een Vingerhoet.

Dit vingerhoetje, 't geen ik meer als vyfpaar jaren
Zo trou heb omgevoert, door bosschen, bergen, dalen,
Stel ik u weer ter hant, gansch gaaf en zonder blus:
'k Eisch voor bewaring slechs voor ieder putje een kusch.

WAT NIEUS.

Graafje ging twee vroutjes trouwen,
Doch elk in een ander lant,
Want het dacht hem zeer galant
Twee, by beurten, t'onderhouwen.
Maar, dus sprak zyn eerste bruit,
Toen hy zich weêr in hare armen,
Als voorhenen, wou verwarmen:
Wat waant gy, o slimme guit,
Dat gy my nu zult bekoren,
Daar gy u met duren eedt
Aan een ander hebt besteet,
Na gy my hadt trou gezworen?
Neen: zo dubbel als uw tong,
Dubbel is uw ziel, twee harten:
'k Heb den brus van uwe parten;
'k Hadt veel liever men u hong.
Doch 'k zal u een scheibrief geven:
Dat gy met uw Engelyn
(Wyl ik niet jalours zal zyn)
Moogt in hoerdom zamen leven.

KLELIA.

Wanneer Porſenna wiſt: hoe, in de nare nacht,
De Roomſche KLELIA geſlopen door de wacht,
Ontzwommen was door 't diep des Tybers ſnelle ſtromen.
Riep hy: wat magt of moedt zou 't Kapitool betomen,
Terwyl een tedre maagt, o wonder der natuur,
Zo luttel 't water vreeſt, als Mutius het vuur.

ANNA.

Och ANNA waart gy doch aan Tyrus ſtrant gebleven,
Of met uw zuſter ook geſneuvelt te Kartaag,
Of hadt de ſchipbreuk voor Auſonie u doen ſneven,
Gy hadt Lavinia gevreeſt noch ſnode laag.
Rampzalige! geſpaart door vlammen, ſtaal en baren,
Om door Numikus plas, in Charons boot te varen.

AJAX.

Toen AJAX 't griekſche heir verbaaſt te rug zag lopen
Voor Hektors ſtaal en toorts, boog hy niet in dien noot,
Maar graude Ulyſſes toe, die reets was weggedropen:
Hoe ſchrikt die wyze man dus anxtig voor de doot?

OP DEN SCHOUBURG.

'k Verstrek der leken school, een doolhof voor de gekken:
Der wyzen zielvermaak: een hof vol weeldrig kruit,
Daar spinnen vuil vergift de bytjes honing trekken;
Een klucht voor alleman als jakke met zyn fluit.
Hier woelen ernst en boert, de kroon en ploeg door een.
Zie, lees, en reis: 'k vertoon de werelt hier in 't kleen.

OP DE KUNSTZAAL

VERGUNT AAN DE

SCHILDERKUNST

DOOR HARE WEL EDELE GROOT ACHTBAARHEDEN
DE HEEREN

BURGERMEESTEREN

Der Stadt Amsterdam.

De Dichtkunst galmt van vreugt, dewyl haar stomme zuster
In 't Raathuis, aan het Y, een Eerplaats is vereert:
Zy, sprakeloos, vindt troost, en schuilt hier veel geruster
By Themis, die, met recht, haar edle geest waardeert.
O Burgervaders! ai, volhart in Kunst te queken:
Zo wort, als Orfeus Lier, 't Penseel een Hemelteken.

OP

OP HET AFBEELTSEL VAN
D^o: B: BEKKER,
In Papier gesneden
DOOR JUFFROU
JOHANNA KOERTEN,
GEMALINNE VAN DEN HEERE
ADRIAAN BLOCK.

Waarom tot Bekkers eer geen marmer beelt verheven?
Wiens penne doling wraakt blyft in 't papier best leven.
Erasmus zag 't, en riep: 'k ruil myn metale kluis,
't Verstant mint vrye lucht voor dit doorluchtig huis.

OP DEN OVERGEBLEVEN DUIM
VAN 'T METALE BEELT DES
HERTOGS VAN ALBA.

Is dit de Duim, die trots, en met gewelt
De vrye keel van Neêrlant hielt beknelt?
Waar is de romp? waar 't hooft? verdelgt, verdwenen.
Uw krygstrofeen, o Alba, zyn vergaan:
Maar 't merk van dwang blyft, elk ten afschrik, staan.
Uw blaam, Tyran, verduurt metaal en stenen.

Op den zelven.

Toen uw gewelt, o Duim, gansch Nederlant deê beven,
Verloor Philips dit Lant, de Vryheit won haar leven.

OP

OP EEN
ZILVERFEEST PENNING.

Ons Zilverfeest,
Uit dierbaar gout geklonken
Met blyden geest
U, kindren, wort geschonken.
Den Heer zy lof:
Laat dank uw hart ontfonken:
Hy gaf de stof.

OP EEN
ZILVERE SCHUTTERS LEPEL
AAN DEN HEERE O. . . .
KAPITEIN.

Beproefde dapperheit, bewezen aan het Y,
Schonk u het Hopmanschap der brave Burgery.

OP DEN BOBBELHANDEL.

Dit is, riep elk, een goude tydt:
Het regent daalders en dukaten.
Maar nau een poos, o ramp! o spyt!
Die zotte droom heeft elk verlaten.
Aan d'Amstel borst die bobbelbel,
Die handel mint geen dobbelspel.

Anders.

Anders.

Wat volk, wat eeu zal dit bedryf geloven:
Daar gierigheit de waarheit heeft verblint,
Door ydle hoop, gebout op rook en wint,
Toen menig zag zyn geldt en ruſt verſtoven?
Wyk babbelaars: de wyze Raat aan 't Y,
Bedwingt den loop van uwe razerny.

VOOR EEN SCHOORSTEEN.

Liefde en vuur
Van een natuur.

GODDELYKE LIEFDE.

De liefde en vlam, gelyk van aart,
Verheffen zich ſteets hemelwaart.

HUWLYKS LIEFDE.

Zo 't vuur gloeit tuſſchen rook en aſch.
Wat zaak verbeelt de trouplicht nader?
De deugt bewaart de middelpas:
Te loch, te wuſt voegt niet te gader.

NAASTENS LIEFDE.

Zie 't vuur verſpreit zyn kracht aan alle kant,
Dus reikt de menſcheplicht, door liefde aan elk de hant.

LOTERY VAERSJES.

Poog zonder hoop of vrezen,
Uw lot te horen lezen.

Het zekere verachten,
Naar 't ongewiſſe trachten,
Is 't doen der onbedachten.

EINDE.

INHOUDT

En

BLADTWYZER

Der

DICHTWERKJES.

EINDE.